

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 4 och 5 december.

2 § Avsägelse

Talmanen meddelade att direktör *Odd Eiken* anhållit om entledigande från uppdraget som suppleant i riksbanksfullmäktige från och med den 15 december.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Meddelande om val

Talmanen meddelade att val av Nämnden för lön till riksrevisorerna och Statsrådsarvodesnämnden skulle äga rum *tisdagen den 12 december*.

4 § Anmälan om val av ordförande och vice ordförande i Europarådets svenska delegation

Talmanen anmälde att *Göran Lindblad* (m) utsetts till ordförande och *Björn von Sydow* (s) till vice ordförande i Europarådets svenska delegation från och med den 6 december.

5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Talmanen meddelade att *tisdagen den 12 december* skulle arbetsple- num äga rum efter interpellationsdebatterna.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:124

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:124 Arvidsjaur

av Siv Holma (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på tjänsteresor under de svarstillfällen som finns före den 22 december 2006.

Stockholm den 6 december 2006

Försvarsdepartementet

Mikael Odenberg (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:127

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:127 Hästnäringen

av Christin Hagberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 5 december 2006

Jordbruksdepartementet

Eskil Erlandsson (c)

Enligt uppdrag

Mats Wiberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:131

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:131 Klusterbomber

av Veronica Palm (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på tjänsteresor under de svarstillfällen som finns före den 22 december 2006.

Stockholm den 6 december 2006

Försvarsdepartementet

Mikael Odenberg (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Föredrogs och bordlades åter
Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU8

8 § Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2007

*Försvar samt
beredskap mot
sårbarhet –
budgetåret 2007*

Föredrogs
försvarsutskottets betänkande 2006/07:FöU1
Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2007 (prop.
2006/07:1 delvis).

Anf. 1 ISABELLA JERNBECK (m):

Herr talman! I dag ska kammaren behandla försvarsutskottets betänkande *Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2007*. Inom utgiftsområde 6 föreslås ett anslag om 44,2 miljarder. Dessa delas upp enligt följande: till området Totalförsvar 40,2 miljarder, till området Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar 3,6 miljarder samt till kärnteknisk säkerhet och strålningskydd 0,3 miljarder.

Det största utgiftsområdet, Totalförsvar, består i sin tur av verksamhetsområdena Det militära försvaret och Det civila försvaret. I Det militära försvaret ingår anslag till verksamheter som bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarshögskolan, Pliktverket samt Försvarets radioanstalt. Till Det civila försvaret hör verksamheter som krisberedskap som byggs upp för fredstida kriser.

Riksdagen har tidigare beslutat om mål för området Totalförsvar. Målet är att bidra till att hantera och förebygga kriser i vår omvärld, hävda vår territoriella integritet, försvara Sverige mot väpnat angrepp samt värna civilbefolkningen och säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld. Utifrån de ställda målen blir det naturligt att de internationella insatserna utgör en viktig del av svensk säkerhets- och utrikespolitik, liksom försvaret av vår egen självständighet med försvar av landets gränser.

I anslaget till Försvarsmakten ökas tilldelningen till fredsfrämjande trupper. Det finns ett stort behov av internationell kris- och konflikthantering där Sverige har gott rykte och efterfrågas. Men insatserna till internationella trupper är också viktiga för uppbyggnaden och utvecklingen av vår nationella försvarsförmåga. Regeringen föreslår en ökning av anslaget med 600 miljoner kronor, vilket ger ett totalt anslag om 2,1 miljarder. Socialdemokraterna har här en avvikande mening och vill anslå 400 miljoner mindre än regeringen.

Det är ett enigt utskott som ställer sig bakom det fortsatta arbetet att utveckla styrformerna med en tydligare anslagsstruktur med flera anslag för att göra det lättare att ta ställning till hur medel inom det militära försvaret ska användas. En början är uppdelningen av materielanslaget i två anslag.

Till hela budgeten finns från Vänsterpartiet yrkanden om en minskning av anslaget med 3,9 miljarder och från Miljöpartiet med 900 miljoner. I betänkandet finns också 31 motionsyrkanden, 14 reservationer – 1 från Socialdemokraterna och 13 från Miljöpartiet med bifall av Vänsterpartiet på 3 av dessa – och 2 särskilda yttranden.

I och med det överlämnar jag ärendet till dagens debattörer.

Anf. 2 ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Först av allt vill jag hälsa försvarsministern välkommen till budgetdebatten.

Sverige är militärt alliansfritt, och grunden till att vi har ett försvar är fortfarande att vi ska kunna försvara Sverige här hemma. I dag ser vi inget militärt hot direkt mot Sverige från en annan stat, men framtiden kan ingen av oss sia om. Därför måste vi behålla och utveckla en grundläggande försvarsförmåga. För att det ska fungera måste vi också avsätta resurser till forskning och till teknikutveckling här hemma. Men de förmågor som vi skapar för försvaret av Sverige ska också vara användbara internationellt. I dag stärker vi Sveriges säkerhet bäst genom att verka internationellt, och därför är det också de internationella insatserna som utgör de prioriterade operativa uppgifterna. Vi vill göra vårt land rustat för att kunna bidra i internationella insatser för fred och för säkerhet.

I den budget som debatteras i dag ser vi att omvandlingen av det svenska försvaret ska fortsätta. Vi vill se ett effektivare insatsförsvar med förmåga att verka både i Sverige och utomlands, över hela skalan från förebyggande åtgärder till fredsframtvingande insatser. Vi vill också ge EU ökad kapacitet för internationell krishantering i enlighet med FN-stadgan.

Den borgerliga regeringens första budget på det försvarspolitiska området är i mycket identisk med det budgetalternativ som den socialdemokratiska regeringen hade påbörjat före den borgerliga regeringens maktövertagande. Därför kan jag alltså börja med att konstatera att den borgerliga regeringen ställer sig bakom mycket av den förda socialdemokratiska försvarspolitiken, trots att borgarna valde att bryta samarbetet om svensk försvarspolitik i samband med försvarsbeslutet 2004. Med facit i hand kan vi ändå konstatera att samsyn i stort sett trots allt råder inom försvarspolitiken, och jag välkomnar det.

På några punkter skiljer sig ändå vår politik. I förhållande till 2004 års försvarsbeslut ökar den borgerliga regeringen anslagen till internationella fredsfrämjande insatser med 400 miljoner kronor för 2007. Dessa 400 miljoner i den totala budgeten – det vill säga ungefär 1 % ökning – välkomnas säkert av Försvarsmakten, men det är väl ändå ingen som tror att det räcker till så mycket snabbare omställningsarbete, ytterligare beredskapssättningar eller flera internationella insatser.

Under de senaste åren har vi socialdemokrater fört över resurser från försvarsbudgeten till polisen, till kriminalvården och till övriga rättsväsendet för att också stärka Sveriges inre säkerhet. Det har varit en medveten politik. Hotbilden mot Sverige har förändrats, och många av dagens hot mot vårt samhälle kan inte mötas med militära insatser. Att leva i en säker värld handlar också om att uppleva trygghet här hemma. Den förändrade hotbilden måste också avspeglas i fördelningen av resurser. Nu har regeringen slagit in på den motsatta vägen och överför resurser

från den inre säkerheten till den yttre, och det menar vi socialdemokrater är fel väg att gå.

En annan del i den borgerliga regeringens försvarsbudget som vi socialdemokrater reagerar på är fastlåsningsen vid 2 000 soldater i utlandstjänst. Sedan 2004 års försvarsbeslut har ambitionen varit att Försvarsmakten ska kunna delta i två insatser av bataljonsstorlek och med mindre förbandsenheter i tre insatser. Det är omkring 2 000 soldater, så ambitionen är densamma. Men att låsa fast sig vid en exakt siffra är fel. Det måste alltid vara kvaliteten och inte den exakta kvantiteten som ska vara styrande för det svenska internationella deltagandet. Svenskt deltagande i internationella insatser är en viktig del både i svensk utrikespolitik och i säkerhetspolitiken här hemma.

Herr talman! Med anledning av regeringens förslag till budget för år 2007 har vi socialdemokrater lämnat en gemensam motion som behandlas i finansutskottet. Utöver den vill jag yrka bifall till reservation 13 i detta betänkande, därför att det finns all anledning att ta arbetet för ökad beredskap och ökad säkerhet här hemma på stort allvar. Erfarenheterna av översvämningar, stormar, kraftiga snöväder, långa elavbrott och mycket annat visar ett ständigt behov av att det offentliga Sverige måste kunna samarbeta och samverka till gagn för oss alla.

Gränser mellan allvarliga olyckor och extraordinära händelser har blivit alltmer diffus. Vi socialdemokrater vill ta ett helhetsgrepp om beredskapsfrågorna också här hemma. Vi vill se en delvis ny politik när det gäller förebyggande säkerhetsarbete i Sverige.

I det säkerhetsarbetet är inte bara de statliga myndigheterna en viktig del utan också det civila samhället och alla våra frivilligorganisationer. Sverige är på många sätt unikt då det gäller svenska kvinnors och mäns vilja att inte bara göra något extra för sin egen skull utan också vara beredda att göra något för andra och arbeta ideellt så att också andra får glädje av det. Också det gör vårt land tryggare och mindre sårbart.

Det visar också på ett konkret sätt det behov av samarbete och samverkan som finns mellan försvaret och det civila samhället, inte bara då det gäller insatser från enskilda kvinnor och män utan också då det gäller synergieffekter av forskning och utveckling inom försvaret. Den forskning som oftast startat inom försvarsindustrin har också lett till imponerande framgångar inom svensk fordonsindustri och telekommunikation, för att ta några exempel.

För ett litet land, med nio miljoner invånare, är det naturligtvis viktigt att man har de synergieffekterna. Det finns därför all anledning att känna oro inför den forsknings- och arbetsmarknadspolitik som den nuvarande regeringen vill föra. Skulle den bli verklighet missas den samverkan som burit så många framgångar med sig. Vi motsätter oss en sådan utveckling.

I detta anförande instämde Peter Jeppsson och Peter Jonsson (båda s).

Anf. 3 GUNILLA WAHLÉN (v):

Herr talman, ledamöter, försvarsministern och åhörare! Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som bygger på skatte-

sänkningar som tillfaller de mest gynnade, på folkflertalets bekostnad. Vi avvisar de kraftiga försämringar som regeringen föreslår, särskilt på arbetsmarknadspolitikens område. Vänsterpartiet presenterar en omfattande reformbudget för jobb, rättvisa, miljöomställning och jämställdhet. Detta gäller alla områden, även det område som vi nu debatterar, försvar och beredskap mot sårbarhet.

Krig och konflikter inom och mellan länder har krävt mer än 5 miljoner människors liv under det senaste årtiondet.

Sverige har anslutit sig till FN:s millenniemål om en halvering av världens fattigdom till 2015. Att bekämpa fattigdom och orättvisor via humanitärt bistånd, insatser för att säkra rent vatten, hälsovård, utbildning och samarbete i demokrati- och rättssäkerhetsfrågor är långt viktigare redskap för att förebygga konflikter och krig än att öka vapentillverkning och militära insatser via internationell handel och militärt samarbete.

Sveriges vapenexport bidrar kraftigt till upprustningen. Sverige är världens åttonde vapenexportör – åttonde i världen! De militära utgifterna i världen är astronomiska. Enligt Världsbanken räcker en tiondel av dessa resurser varje år till att göra millenniemålen uppnåeliga.

Det förutsätter att de rika ländernas bistånd fördubblas eller att flera följer Muhammad Yunus och Grameen Banks exempel. De fick årets Fredspris, som delades ut i Oslo i går. Fredspriset gick till byabanker i Bangladesh som ger mikrolån till kvinnor så att de kan skapa en egen framtid, starta egna företag med ytterst små medel. Dessa lån har hjälpt miljontals kvinnor och barn ur förnedring och fattigdom. Kvinnorna får makt över sina egna liv och kan ta ansvar för sina barns framtid.

Vänsterpartiet kräver i likhet med en rad organisationer som Diakonia, Svenska Freds, Svenska Amnesty, Svenska Röda Korset, Kristna Fredsrörelsen med flera att all vapenexport till krigförande och människorättskränkande länder ska upphöra. Vapenexporten borde överensstämma med utvecklingspolitiken – Sverige ska inte ge bistånd med ena handen och sälja vapen med den andra.

Sverige ska vara alliansfritt. Här är vi överens. Sverige ska inte vara medlem i Nato, inte nu och inte i framtiden. Det är med djupaste oro som vi ser hur Sverige och det svenska försvaret på flera områden knyter sig närmare Nato, EU, och USA liksom andra länder inom det militärstrategiska området och med vapenexporten. Sveriges handel och militära samarbete med diktaturer och krigförande länder måste upphöra.

Vi ska inte tumma på vapenembargot mot Kina. Vi måste avbryta u-båtssamarbetet med USA.

Nato gör varken Sverige eller världen säkrare. USA har förutom sina egna kärnvapen placerat ut 480 taktiska kärnvapen i sex europeiska Nato-länder. Kärnvapenupprustningen i världen är ett faktum. Vad gör Sverige och den svenska regeringen för att förmå och kräva att Europas kärnvapenbärande länder nedrustar och avvecklar kärnvapen inom EU?

Herr talman! *Vi* anser att den globala vapenhandeln är ett stort säkerhetsproblem. Det måste vara strikt militära behov som vägs in inför en anskaffning av materiel, inte industripolitiska konsekvenser och exportmöjligheter med hjälp av generösa avtal, kraftfull marknadsföring och exportstöd.

Regeringen föreslår att resurserna till internationella insatser ska öka. Det förslaget avvisar Vänsterpartiet. Regeringens förslag innebär en ökning med 600 miljoner, varav 200 miljoner är överföring från annat anslag. Vänsterpartiet motsätter sig ökningen med 400 miljoner, som satsningen innebär.

Vi föreslår dessutom besparingar när det gäller materielbeställningar.

Herr talman! Försvarsmakten behöver kvinnorna och kvinnornas kompetens. Vänsterpartiet föreslår därför i vårt budgetalternativ en omfördelning på 50 miljoner kronor till den pågående jämställdhetsintegreringen. Dessa resurser blir ett viktigt tillskott för utbildning och för en snabbare omställning inom Försvarsmakten till en jämställd organisation.

Försvarsmakten måste bli mer jämställd och en arbetsplats som inte trakasserar någon på grund av kön, etniskt ursprung eller sexuell läggning. Samma krav ska naturligtvis gälla all verksamhet inom det civila området, inom polisväsende, rättsväsende, utbildning och vård. För att på allvar göra Försvarsmakten jämställd är en viktig åtgärd att utöka totalförsvarsplikten till att gälla även kvinnor.

Vänsterpartiet är motståndare till upprättandet av den nordiska snabbinsatsstyrkan, eftersom det utgör ett led i EU:s militarisering. *Men*, förutsatt att dagens långtgående planering av den nordiska snabbinsatsstyrkan fortsätter är vi angelägna om att Sverige som ledande nation i utvecklandet av EU:s snabbinsatsstyrka tar ansvar för att implementera resolution 1325 på ett tidigt stadium. Alla svenska insatser måste alltid föregås av ett beslut från FN.

Sverige har undertecknat resolution 1325 från FN:s säkerhetsråd om att öka kvinnors deltagande i allt arbete med att förebygga, hantera och lösa väpnade konflikter. I anslutning till sexårsdagen av resolution 1325 höll säkerhetsrådet en debatt på temat kvinnor, fred och säkerhet. Sveriges representant Anders Lidén beskrev i sitt tal de reella åtgärder och åtaganden som gjorts från svensk sida, bland annat den svenska nationella handlingsplanen för implementeringen av resolution 1325. Sverige har även lagt fram ett förslag i FN om tillsättandet av civila observatörer i konfliktområden avsett att indirekt leda till en ökning av deltagandet av kvinnor i fredsbevarande operationer.

Detta är bra exempel på hur vårt försvar ska öka kvaliteten och satsa mer resurser på konfliktförebyggande och fredsbevarande insatser. Sverige borde vara världsledande i sådant arbete. I stället för att vi ökar våra insatser i militära operationer i andra länder behöver vi skapa nya ekonomiska resurser för att stödja och underlätta för alla miljontals människor som befinner sig på flykt från sina länder och som befinner sig i flyktingläger under hemiska förhållanden. Världen har sagt att Rwanda inte får inträffa igen, men förmågan att stödja människor som flyr undan våldtäkter och dödsskjutningar i Darfur är avskräckande.

Herr talman! Vår forskning och vår spetsteknologi bör inriktas på att förstärka områden inom medicin, bioteknik, vatten- och matförsörjning, skydd mot värme och kyla, miljöteknik, energi och telekommunikationer i katastrofområden. Sverige borde vara världsledande inom freds- och konfliktforskning. Vi behöver ställa om delar av vår försvars- och säkerhetspolitik.

Svensk försvars- och säkerhetspolitik måste få mer öppenhet och större folklig förankring. Ett bidrag till detta är flera värnpliktiga och behållande av hemvärn och frivilligorganisationer. Försvaret måste bli mer kostnadseffektivt, och resurser bör omfördelas till civil katastrofberedskap och förstärkning av institutioner, till exempel Räddningsverket, Krisberedskapsmyndigheten, räddningstjänst, för att stärka vårt skydd och vår beredskap mot svåra olyckor.

Herr talman! Vänsterpartiets anslagsförslag inom utgiftsområde 6 uppgår till en lägre summa än den som regeringen föreslår. Formellt kan det alltså tas upp till behandling. Vårt budgetalternativ ska ses som en helhet, och därför deltar vi inte i detta beslut utan lämnar ett särskilt yttrande till betänkandet. Jag står givetvis bakom våra reservationer, och jag yrkar bifall till reservation 10.

Anf. 4 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Vi har i dag fem riksdagspartier som är i stort sett överens om svensk försvarspolitik. Endast Miljöpartiet har tagit fram ett oppositionsförslag. Man skulle kunna tro att vi är stolta över detta, men personligen är jag rätt bekymrad över en opposition som är så passiv som den är.

På den ena sidan finns Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. De har inte kraft att lägga fram egna partimotioner om försvaret. Det finns endast några särskilda yttranden och några enstaka motioner från socialdemokratiska riksdagsledamöter och någon från Vänsterpartiet.

För mig som är ny i riksdagen är det obegripligt att det största oppositionspartiet kan vara så passivt inför en sådan proposition. Kan det bero på att propositionen i och för sig, som Ulrica Messing nyss sade, till 99 % är en fortsättning på den politik som Socialdemokraterna lade fram tidigare? Eller är det något annat?

På den andra sidan har vi en regering som lägger fram en proposition där det finns en del att önska. Jag ska strax återkomma till detta.

Vårt militära försvar ska i samverkan med civila myndigheter bevaka Sveriges gränser samt ha incidentberedskap och förmåga att anpassa sig till omvärldsförändringar. Vi ska ha ett försvar anpassat i första hand efter FN:s behov där vi ska möjliggöra humanitär hjälp samt skydda människor mot våld och övergrepp. Dessa behov kommer tyvärr inte att minska utan snarare tvärtom att öka. Beviset för det påståendet ser vi runtom i världen varje dag. Med anledning av det är det obegripligt att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet inte accepterar regeringens förslag just för ökade resurser för fredsbefrämjande insatser.

Socialdemokraternas särskilda yttrande ger två bilder. Å ena sidan säger Socialdemokraterna att behovet av internationella insatser och fred och säkerhet ökar. Ni håller med om det. Å andra sidan målar Socialdemokraterna upp en bild som inte utesluter ett väpnat angrepp mot Sverige. Det finns en mening om det. Jag är förvånad över just den meningen. Satsar ni hellre på den inre säkerheten i stället för att lägga resurser på den yttre? Det är det som stärker svensk trygghet.

Vi är överens med regeringen om att vi ska satsa just på de internationella insatserna, men vi är inte överens om hur vi ska finansiera dessa. Regeringen föreslår att pengarna tillförs den internationella verksamheten. Vi menar att pengarna ska tas inom ram.

Miljöpartiets viljeinriktning är klar. Vi vill fortsätta att spara på det militära försvaret, inte genom att osthyvla fram besparingar utan genom att göra ordentliga besparingar på materielanslaget. Vi vill på allvar prioritera just de internationella verksamheterna. Därför har vi också lagt fram ett sparförslag på 500 miljoner på materiel och anläggningar jämfört med regeringens förslag och ytterligare 400 på det anslag som numera heter 6:1. Sammanlagt blir det en besparing på 900 miljoner kronor.

Miljöpartiet ser, precis som Vänsterpartiet nyss sade, med stor oro på att Sverige tillåter export av krigsmateriel till länder i krig där grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Sverige har fördubblat vapenexporten sedan 2003. Fördubblingen av svensk vapenexport har skett under den tid som Irakkriget har pågått. Det är ett krig som den förra regeringen, med Göran Persson i spetsen, sade var ett brott mot folkrätten och ett agerande mot FN-stadgarna. Trots dessa hårda ord från Göran Persson har exporten av svensk krigsmateriel fortsatt. Under 2005 sålde Sverige krigsmateriel för 8,6 miljarder kronor till 55 länder. Det är den högsta siffran i modern tid. Sverige ligger i dag på plats 11 av de 15 länder som står för 95 % av vapenexporten i världen. Räkna vi per capita, per person, leder vi. Vi är den största exportören av vapen räknat per person.

Miljöpartiet kräver ett omedelbart stopp för exporten av krigsmateriel till bland annat USA, Storbritannien och andra krigförande länder. I stället för att minska exporten av krigsmateriel lägger regeringen fram ett förslag som troligtvis kommer att öka exporten ännu mer. Regeringen skriver i propositionen att regeringen tidigt vill väga in exportmöjligheter som en faktor i materieförsörjningen. ”Exportmöjligheterna bör också beaktas och lyftas fram vid deltagande i internationella fora, exempelvis inom ramen för EU:s försvarsbyrå (EDA).”

Herr talman! Miljöpartiet avvisar detta med kraft. Det måste vara strikt militära behov som vägs in inför en anskaffning av materiel, inte inrikespolitiska eller regionalpolitiska syften. Jag förväntar mig att den nya regeringen skyndsamt lämnar en proposition om vapenexport som är anpassad till de nya utmaningar vi står inför i dag. Vi anser också att frågan om internationell övningsverksamhet måste omfattas av strategin så att ett samlat grepp kan tas om verksamheten. Jag tänker till exempel på vilka övningar som ska prioriteras. Finns det några speciella kriterier för vilka länder Sverige ska kunna öva tillsammans med eller inte? Detta måste ingå så att det blir tydligt.

När det gäller insatsorganisationen avvisar Miljöpartiet regeringens förslag att godkänna en inriktning för insatsorganisationens utformning för 2009.

För det första avvisar vi förslaget på en rad områden där man just låser fast utvecklingen för väldigt lång tid. Det gäller bland annat förslag om nischer inom materieförsörjningen, materielplan och insatsorganisationen. Om nu riksdagen skulle ställa sig bakom regeringens förslag om hur insatsorganisationen ska se ut 2009 är risken stor att man lägger fast en organisation som redan är dömd att misslyckas på grund av att de långsiktiga konsekvenserna är både oklara och kontraproduktiva.

För det andra är frågan om det är rimligt att låsa fast en insatsorganisation när regeringen i en annan del av propositionen slår fast att man avser att utarbeta en nationell strategi för Sveriges deltagande i internat-

ionella insatser. Då borde det logiska vara att både insatsorganisationen och materielplanen utformas efter det att strategin har slagits fast och att man därmed anpassar materielinköp och organisation efter de internationella ambitionerna, och inte tvärtom, som regeringen nu föreslår.

Utskottet godkände tidigare kraftfulla besparingar inom stats- och förvaltningsverksamheten. Utskottet utgick från att regeringen med kraft driver arbetet så att besparingsprogrammet på 2 miljarder kronor kan genomföras. Jag konstaterar när jag läser att regeringen tänker återkomma med inriktningarna på besparingarna vid ett senare tillfälle. Det är knappast någon uttömmande beskrivning som regeringen gör av hur Försvarsberedningens och försvarsutskottets viljeinriktning har varit. Regeringen bör, enligt vårt förmenande, återkomma i vårens tilläggsbudget med en konkret redovisning av hur besparingar kommer att se ut för budgetåret 2007. Då pratar jag om myndighet för myndighet.

När det gäller riksdagens inflytande vill Miljöpartiet att det ska stärkas. Utskottet har också vid flera tillfällen pekat på att materielanskaffningen bör utvecklas och att riksdagens inflytande måste stärkas. Även denna regering vill nu komma undan riksdagens inflytande på en rad områden. Regeringen vill skapa en generell möjlighet att undandra sig det inflytande som en enig riksdag vid flera tillfällen har beslutat om. Jag citerar återigen:

”Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2007 får besluta om utveckling och anskaffning av ... materielprojekt och i övrigt får fatta nödvändiga beslut beroende på förändrade förutsättningar som inte kunnat förutses.”

Det jag pratar om nu är anskaffning av gemensamt taktiskt radiosystem, studier avseende marina system, anskaffning av gemensamt ledningssystem och anskaffning av artillerigranat. Detta tycker vi borde komma upp på riksdagens bord.

Avslutningsvis, herr talman, skulle jag vilja säga några ord om krishanteringsorganisationen.

Riksdagens samtliga partier har i full enighet ställt sig bakom att införa en krisledande funktion. Nu vill regeringen att utredningen även bör ha möjlighet att ge förslag på befintliga konstitutionella ramar och att regeringen därför får besluta om tilläggsdirektiv till utredningen. Vi har inget emot det i och för sig, men vi vill att utredningen först ska redovisa hur ett system med krisledande funktion ska se ut och sedan eventuellt komma med det här tillägget vid ett senare tillfälle. Risken är annars stor att tilläggsdirektivet kommer att fördröja implementeringen, om man går den väg som regeringen föreslår.

Anf. 5 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Jag kan inte låta bli att begära replik på Peter Rådbergs anförande, därför att det känns som att det har hänt något med Miljöpartiets politik inom försvarspolitik.

Miljöpartiet har varit aktivt i Försvarsberedningens arbete under många år. Miljöpartiet ställde sig också bakom 2004 års försvarspolitiska beslut. Av det anförande som Peter Rådberg nu höll kan man nästan tro att ni ångrar det.

Ångrar ni det ställningstagandet, Peter Rådberg? Har ni ändrat synsättet att Sveriges säkerhet just nu inte handlar om att se ett hot om väpnade konflikter för vårt land? Säkerhet här hemma kan också handla om väldigt många andra saker, till exempel inre säkerhet. Men Sverige blir just nu säkrare om vi bidrar i de internationella styrkorna.

Har det hänt något med Miljöpartiets försvarspolitik?

Anf. 6 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Nej, det har inte hänt någonting. Vad vi försöker säga är att om vi ska skydda Sverige gör vi det bäst genom att skapa fred utomlands. Vi tror inte att man ska hålla igen och försöka bygga upp något försvar.

Den mening som jag läste upp förvånar mig oerhört mycket, där ni säger att det finns risk att Sverige kan bli angripet inom kort tid. Vad menar ni med detta? Jag tolkar det som att ni på grund av det drar tillbaka de pengar som inte går till internationella insatser utan försöker bygga upp någon form av försvar för Sverige. Jag får inte ihop det, för ni utvecklar det inte längre i ert särskilda yttrande.

Anf. 7 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Utgångspunkten för det är precis det vi skrev i 2004 års försvarspolitiska beslut. Sverige ska vara alliansfritt. Ska vi kunna vara det måste vi också ha ett eget militärt försvar. Som en del i det militära försvaret har vi också svensk vapenindustri. Jag försvarar allt detta.

Hot mot vårt land kan vara hot här hemma, till exempel att det civila samhället upplevs osäkert och att vi inte klarar stora påfrestningar som stormar eller elavbrott, eller hot från psykiskt sjuka. Det måste vi också arbeta offensivt med. Därför har vi under några år fört pengar från försvarets budget till det civila samhället. Vi ville fortsätta på den vägen.

Varken jag eller Peter Rådberg kan sitta i någon kristallkula. Jag vågar inte utesluta att det i en framtid kan uppstå ett militärt hot mot vårt land. Jag hoppas att det inte sker, men om det sker måste Sverige kunna försvara sig.

Just nu handlar vårt försvar om att dels se till att vi har ett starkt civilt samhälle här hemma, där vi alla hjälps åt, dels medverka i internationella styrkor. I dag blir vår säkerhet större genom att vi gör just det. Det är inget skifte i politiken. Grunden är 2004 års försvarspolitiska beslut.

Anf. 8 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Vi är nog rätt överens där, Ulrica. Skillnaden är att vi vill satsa ännu mer på utländska insatser och att ni drar tillbaka lite grann där.

Jag håller med om att vi kan få en situation med hot mot Sverige, typ översvämningar, och att pengar ska anskaffas till det. Det är självklart. Jag konstaterar bara att ni lägger in den här meningen, och jag förstår inte riktigt vad ni menar med den. Vad är syftet?

Jag tycker att de internationella insatserna är så viktiga, och Sverige har råd att vara med där ute och försvara och hjälpa till. Det var därför som jag reagerade på just den där meningen.

Anf. 9 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Jag delar Ulrica Messings bakgrundsbeskrivning av varför svensk försvarspolitik ser ut som den gör i dag. Vilka förändringar Vänsterpartiet vill ha har jag redogjort för i mitt anförande. I övrigt står vi i stort bakom svensk försvarspolitik.

Hur ser Miljöpartiets försvarspolitik ut? Ni har i en massa reservationer i betänkandet tagit upp och petat på punkt efter punkt och rotat i olika delar. Men hur ser er samlade försvarspolitik ut? Ni tar bara bort 900 miljoner av den totala budgeten. I övrigt ställer ni upp bakom den budget som har lagts.

Menar ni att hela försvaret ska inriktas på de internationella insatsstyrkorna? Med vilka länder ska då Sverige samarbeta? I vilket land ska Sverige öva? Vilket materiel ska de använda? Menar ni verkligen att man ska ha en försvarspolitik som bygger helt och hållet på att Sverige ska vara i krigshärdar i andra länder?

Anf. 10 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande ska svensk försvarspolitik utgå från FN-insatserna. Det var ju Vänsterpartiet ganska överens med Miljöpartiet om. Och är vi överens om den punkten ska också materielanskaffningen vridas åt det hållet.

Vad regeringen gör nu, och som Socialdemokraterna håller med om, är att skjuta på alla nivåer samtidigt. Det gör att det blir väldigt dyrt. Vi kan dra ned nästan 1 miljard kronor för att vi siktar just mot FN-insatserna, och då behöver man inte ha till exempel den extra u-båt som regeringen föreslår och så vidare. Vi kan alltså dra ned rätt mycket pengar för att rikta vår verksamhet just mot de internationella insatserna. Jag tror att det är mycket viktigare än att bygga upp något för Sverige.

Anf. 11 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Miljöpartiet får ursäkta, men jag förstår i alla fall inte hur ni tänker när det gäller svensk försvarspolitik. Ska vi skicka våra resurser i en påse till FN, som då ska avgöra det här och skicka ut svenskt försvarsfolk i världen? Och hur ska ni kunna veta vilken materiel som Sverige behöver bidra med? Om vi är i en krigshärd i ett land som ligger utmed en kust kanske det behövs ubåtar – Sverige behöver kanske bidra med det. Om vi är inne i ett ökenområde behöver vi annan utrustning. Är vi i ett stort land kanske vi behöver skicka JAS-flygplan. Är det verkligen Miljöpartiets mening att vi ska ställa om vårt försvar så till den milda grad att vi inte ska ha något slags bas i Sverige som skyddar Sverige och ökar säkerheten i Sverige?

Anf. 12 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Det är klart att vi ska ha en bas. Jag har ingen annan uppfattning än vad du har i den frågan. Vad jag försöker säga är att vi inte kan satsa på alla hästar samtidigt, och vi måste bestämma oss för åt vilket håll svensk försvarspolitik ska gå. När vi gör det kan vi dra ned de här 900 miljonerna för 2007, som jag nyss har redovisat. Det är ju vårt förslag.

Sedan är vi ett så pass litet land, så vi kan ändå inte satsa på alla de områden som du nu räknade upp. Utgångspunkten är ju ett FN-mandat.

Sedan får vi ju välja vilket av de här FN-mandaten vi ska ta. Det är därför som vi är så glada åt att vi kan ställa upp på regeringens extrapengar just i den här frågan, för då kan vi vara med och bidra till fred och säkerhet.

Anf. 13 ROLF GUNNARSSON (m):

Herr talman! Kammaren och tv-tittarna har just fått en uppvisning i hur bräcklig den gamla regeringen var. Det var väl sådana här resultat som man kom fram till i nattliga förhandlingar. Det är lite skrämmande att det var så här bräckligt, att det gick så fort över med den här majoriteten.

Men, herr talman, vi kan väl alla, hoppas jag, erkänna att det är en sorts mellanår då det gäller försvaret. Men trots detta finns det intressanta iakttagelser att göra i det ärende som vi i dag debatterar. Jag vill också passa på att hälsa några nya kolleger välkomna i försvarsdebatten: Ulrica Messing från Socialdemokraterna, Peter Rådberg från Miljöpartiet och Gunilla Wahlén från Vänstern. Det är också bra att försvarsministern finns på plats. Det har ju vi från oppositionen tidigare krävt. Jag hoppas att vi ska få bra, resultatgivande och goda debatter under mandatperioden.

Det svenska försvaret är fortfarande mitt uppe i en omställning bort från det kalla krigets förrådsställda invasionsförsvaret som efter en allmän mobilisering skulle kunna ställa 800 000 man på krigsfot. I stället skapar vi nu ett modernt och vasst insatsförsvaret med förmåga att agera också internationellt.

Självklart är också denna omställning gigantisk. Jag tror att alla kan enas om att den har inneburit och innebär stora påfrestningar för Försvarsmaktens personal – yrkesofficerare, reservofficerare, civilanställda. Också de värnpliktiga har drabbats av nedlagda förband och nedlagda verksamheter. Det handlar om verksamheter som man har siktat in sig på och fått löfte om vid mönstringen, och sedan har det i verkligheten blivit någonting annat.

Någon har räknat ut att det gamla försvaret, om uttrycket tillåts, i dag skulle ha kostat 80 miljarder, alltså ungefär dubbelt så mycket som vi i dag har i försvarsbudgeten. Och det är helt sant att alliansens främsta prioritering är att bryta utanförskapet och ta ned massarbetslösheten, inte att öka militärutgifterna.

Vår förmåga att möta möjliga framtida hot på hemmaplan är också i sig starkt kopplad till vår medverkan i det gemensamma arbetet för fred och säkerhet. Och där, herr talman, måste jag säga att jag blir aningen osäker då jag läser vad Socialdemokraterna skriver – jag återkommer till det. Och vi är tydligen inte ensamma om att fundera över de skrivningar som Socialdemokraterna har.

Vår moderata syn är att vi, genom internationellt samarbete och deltagande i insatser, inte bara bidrar till en ökad säkerhet som reducerar hoten mot vår del av världen och mot oss själva. Vi säkerställer också att vi kan vidmakthålla en bred militär kompetens och förmåga. Det ger oss också bättre möjligheter att tillsammans med andra möta framtida hot och hävda svenska intressen. Och det är här som jag och vi verkligen är förundrade över de skrivningar som finns hos Socialdemokraterna. Jag ska återkomma med direkta citat, men det finns verkligen frågetecken

kring om Socialdemokraterna tänker göra det internationella arbetet till en sorts restpost i försvarsbudgeten och när det gäller Socialdemokraternas intresse av att vara med i fortsättningen då det gäller internationellt arbete.

Herr talman! Jag noterar att det är första gången på de dryga tolv år som jag har varit i riksdagen som det största oppositionspartiet, alltså Socialdemokraterna, inte har en egen försvarsmotion i ett försvarsbetänkande. Det har också Peter Rådberg tidigare sagt. Detta kan tolkas på många sätt, men efter Ulrica Messings inlägg måste man väl tolka det som att det finns mycket som stämmer och överensstämmer mellan oss i alliansen och Socialdemokraterna. Och på den vagnen finns ju också till stora delar Miljöpartiet. Men, som sagt, jag återkommer lite grann till rena citat från den ekonomiska motion som finns.

När man läser reservationerna funderar man lite grann över hur Miljöpartiet kunde vara med tidigare i uppgörelserna. Nu när man har hört Peter Rådberg förstår man att det var väldigt bräckliga överenskommelser och förslag som kom hit till oss i kammaren. På den tiden kunde man bara misstänka att det var så, men i dag har vi fått bekräftelse på det.

Att göra en försvarsbudget på en vecka efter ett regeringsskifte är en konst. Jag tycker att försvarsbudgeten är ett bra exempel på att man kan göra ett bra jobb på kort tid. Men jag och vi erkänner gärna att en stor del, som Ulrica Messing också var inne på, är hämtad från den förra försvarsbudgeten och den stora samsyn som trots allt finns och har funnits de senaste åren.

Vi vet också att det är ganska unikt, som jag var inne på, att Socialdemokraterna då inte har någon försvarsmotion i år. Det var det som var den stora funderingen. Det skiljer ju inte så mycket, men trots detta har man inte kommit med en egen motion. Den efterlyste man länge. Man funderade över om det var något fel när man inte hittade någon. Jag återkommer, som sagt, till de exakta citaten, som gör en förundrad.

Man kan ju diskutera om det ska vara så att man på kort tid gör en budget, på en vecka. Men så är det vid regeringsskifte. Vi har i flera år i utskottet diskuterat styrformerna. Vi har haft en utredning om styrformerna, och jag har själv suttit med i referensgruppen. Vi har diskuterat hur bra anslagsstrukturer ska se ut. Vi har önskat flera olika anslag för att bättre kunna följa och styra verksamheten. Nu föreslår regeringen ännu ett anslag, och detta får vi vara nöjda med i dag, men vi säger enigt att vi vill att det arbetet ska fortsätta.

Det finns också några andra saker som jag vill notera när det gäller betänkandet. Jag ser positivt på förändringarna när det gäller mönstringen och inskrivningen, hur det ska gå till. Den stegvisa mönstringen har vi tidigare tagit ställning till. Pliktverket har nu i sitt budgetunderlag för 2007 redovisat hur en stegvis och rationaliserad mönstring ska gå till och hur den ska införas. Myndighetens beslut om vilka män som ska kallas till steg två ska alltså komma efter den så kallade Internetbaserade enkäten, och från och med 2008 ska systemet vara i bruk.

Jag noterar också med glädje att regeringen har uppfattningen, som redovisas i propositionen, att kvinnor ska ges ökade möjligheter att göra antagningsprövningen, att skrivas in till tjänstgöring. Det förslag som finns utökar kvinnors möjligheter till tjänstgöring.

Många gånger har det hävdats att kvinnor har en lägre fysisk förmåga och att detta skulle vara ett hinder, men jag och vi håller med regeringen, som bland annat säger att en jämnare könsfördelning kan uppväga den delen. Det berättas också i propositionen att den Internetbaserade enkät som kommer att föregå mönstringen från 2008 kommer att sändas ut till alla kvinnor i den aktuella åldersklassen. Vi vet att antalet inryckta kvinnor under 2005 uppgick till 430. Tyvärr var det en minskning med 130 jämfört med året före.

Herr talman! En annan viktig fråga som Värnpliktsrådet har uppvak-
tat oss om i många år är frågan om vitsordssystemet. Därför är vi glada åt
att regeringen säger att det måste ske förbättringar då det gäller det civila
meritvärdet. Vi måste göra tiden i försvaret mer attraktiv. Den ska av
arbetsgivaren också ses som en tillgång då någon söker ett jobb. Vi vet
att Försvarsmakten har jobbat med det här vitsordssystemet, och vi hade i
alliansen en intressant dragning i frågan för någon vecka sedan. Vi tror
också att det är helt rätt. Och Försvarsmakten säger att man måste ha
klara och konkreta planer och riktlinjer för hur informationen till just
arbetsgivarna ska gå till.

En fråga som bekymrar är hur folkförankringen ska vidmakthållas.
Jag vet att Styrelsen för psykologiskt försvar har en utredning i gång om
just folkförankringen. Självklart hoppas jag att den utredningen ska ge en
vägledning för hur folkförankringen ska klaras och förbättras. Men min
oro finns och har funnits länge. Då de stora försvarsnedläggningarna kom
blev ju också stora delar av Sverige så kallade vita fläckar på försvars-
kartan. I dag är det praktiskt taget en vit fläck från Enköping upp till
Boden, och den kommentaren ger delvis ett svar när det gäller svårighet-
erna kring folkförankringen. Att vi dessutom har en låg nivå på värn-
pliktskullarna ger också självklart en negativ del.

Ju flera hemmafamiljer som tidigare har fått försvarskontakt ju lättare
har det varit att förankra försvaret i hemmen och i landet. Jag följer också
medierna ganska hårt. Tyvärr är försvarsartiklarna få. Min oro över folk-
förankringen finns. Det är ungefär samma orosnivå som när det gäller
försvarsmaterielprojektet Amos.

Många av oss – jag tror alla – fick i går en hälsning från Övertorneå,
norra och södra hemvärnskompaniet. Också där fanns oron, berättade
Svante Lejon som brukar vara alert och påpeka olika saker för oss för-
svarspolitiker. Nu hade man tydligen haft en fest med julbord – det låter
trevligt – med 145 hemvärnssoldater. Det är en imponerande siffra, men
Svante Lejon skriver: Vi hade det trevligt men tog upp den mer allvarliga
frågan om försvarets folkliga förankring. Självklart är detta ord att tas på
allvar.

Herr talman! Jag övergår nu till vad som finns i betänkandet. Det var
något mycket förvånande. Den mening som har fått oss att fundera lyder
så här: Det svenska försvaret ska i första hand organiseras med utgångs-
punkt i svenska behov men utifrån tillgängliga resurser kunna delta i
internationella insatser.

Jag tar meningen en gång till: Det svenska försvaret ska i första hand
organiseras med utgångspunkt i svenska behov men utifrån tillgängliga
resurser kunna delta i internationella insatser.

Herr talman! För mig låter den sista meningen med internationella insatser som någon sorts restpost som man ska kunna ställa upp på. Som sagt: kunna deltaga i internationella insatser.

Jag hoppas för försvarets bästa och för Sveriges bästa att det är något feltänk i skrivningen. Det är väl svårt att skriva om meningen. Den sitter ju på pränt. Men jag hoppas att Ulrica Messing kan komma med någon förklaring till vad man menar med det här. Den här meningen är verkligen något som får en att fundera.

Jag har testat den på några så kallade försvarskunnare. De har samma fundering som jag har.

Det finns mycket att säga. Miljöpartiet har ju bytt fot i mycket. Man känner inte igen mycket av vad Lars Ångström brukar stå här och prata om. Det är ju trevligt att Miljöpartiet har dragit sig till vår kant, om jag uttrycker mig så.

Det finns också lite luddiga skrivningar. När man nu ska prata om fredsförbanden står det på något ställe att det är av regionalpolitiska skäl som de förbanden finns. Jag tänkte fråga Peter Rådberg: Vilka förband är det som du tänker på när du skriver så i reservationen? Du måste väl kunna tala om vilka det är. Är det Kungsängen? Är det Boden? Är det Arvidsjaur? Om det är Arvidsjaur som är regionalpolitiskt finns det en som är anledningen till det regionalpolitiska beslutet, och det är Peter Rådbergs företrädare här i kammaren. Men det kanske finns någon annan förklaring som inte jag förstår. Jag har tittat på det här, men han har säkert något klurigt svar på den frågan.

Ni har en reservation som handlar om försvarsindustrin. Där har ni också en skrivning tillsammans med Vänsterpartiet som har ungefär samma lydelse. Det låter på den skrivningen som om vi har några materielprojekt bara för att vi ska sysselsätta folk. Peter Rådberg och Gunilla Wahlén kan säkert berätta för mig som inte förstår det. Är det Amos? Eller vad är det som vi har ur ren sysselsättningssynpunkt?

Det skulle också vara intressant att veta med vilka vi får – leka, tänkte jag säga – träna. Vilka länder är det som ska svartlistas? Det nämndes ju några hemskheter här av talarna. Vilka länder är det som vi absolut ska stryka bort från övningslistan, enligt er bedömning? Jag tror inte att ni är i majoritet, men det kan vara intressant att få ett svar eftersom ni tar upp det i era reservationer.

Socialdemokraterna har stött den enskilda motionen och kommer med en reservation. Utskottet har tidigare med socialdemokratisk majoritet vid ett flertal tillfällen, som utskottet skriver, behandlat frågor om samhällets krisberedskap. Jag kan lova Ulrica Messing, som sade att de tog det på allvar, att vi också tar det på största allvar. Så jag tror inte att det föreligger någon skillnad. Det finns ju nu utredningar om det här. Därför fanns det ingen anledning att ta ställning till den enskilda motionen i dagsläget.

Det finns i särskilda yttranden skrivningar om den handläggning som vi hade när det gäller Opil, eller Ope som de numera heter i Uppsala. Jag kan bara instämma. Handläggningen har väl inte varit som man önskar att man ska handlägga ett ärende demokratiskt. Men om jag tänker efter hur handläggningen har gått till och de år jag har varit här så fick vi i alla fall ingen guldmedalj för dålig handläggning. Guldmedaljen knep Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet vid förra beslutet när man till

och med under pågående debatt, herr talman, inne i kammaren satt och förhandlade om hur beslutet skulle fattas. Visst har vi dåligt samvete. Vi ska försöka göra så bra vi kan med så bra underlag som möjligt. Det var inte bra. Allt måste bli bättre. Men det här var en anledning till att man kunde, som man säger, spara stora pengar. Då tyckte vi att vi skulle ställa upp på det här. Jag är glad att alla gjorde det i utskottet och vill påpeka att vi inte har tagit något beslut om var Ope ska ligga, om det ska ligga i Uppsala eller någon annanstans, men vi har öppnat för att spara ett antal miljoner.

Slutligen, herr talman, vill jag tacka vårt alerta kansli. Vi har ju riksdagens minsta kansli, men vi har det mest effektiva kansliet, påstår jag. Jag vill tacka för deras arbete med propositionen.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I detta anförande instämde Annicka Engblom, Isabella Jernbeck och Rolf K Nilsson (alla m).

Anf. 14 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Jag får först yrka bifall till reservation 1 och 7. För övrigt ställer jag mig bakom hela vår motion. Jag glömde det.

Jag fick en del frågor av Rolf, men jag tänkte vara fräck och inte besvara dem nu. Det har jag inte tid till. Jag tänkte ställa en fråga till Rolf. Det handlar om vapenexporten. Jag påstod att vapenexporten kommer att öka utifrån den skrivning som regeringen har. Jag läser upp det en gång till: Regeringen vill ”tidigt väga in exportmöjligheter som en faktor i materielförsörjningen. – – – Exportmöjligheterna bör också beaktas och lyftas fram vid deltagande i internationella fora, exempelvis inom ramen för EU:s försvarsbyrå (EDA).”

Är det rätt tolkat att detta ger en möjlighet för en ökad vapenexport?

Anf. 15 ROLF GUNNARSSON (m) replik:

Herr talman! Eftersom vi har försvarsministern här så får försvarsministern och Peter Rådberg mer tid. Då kan han ta den frågan, eftersom han ställde frågan rakt till regeringen. Då tycker jag att vi kan reda ut det industripolitiska, var ni vill lägga ned när ni vill dra ned på försvarsindustrin. Är det i Trollhättan hemma hos Peter Jonsson? Var vill ni lägga ned? Var vill ni minska försvarsindustrin? Jag angrep inte Peter. Jag sade bara var han bodde.

När ni säger att det är av industripolitiska skäl måste det vara så att man kastar in någon miljard för att rädda jobb. Vad tänker Peter Rådberg på för orter? Jag tror att de som lyssnar och ser på tv nu funderar: Är det på min ort? Är det mitt jobb som Peter Rådberg vill ta bort?

Anf. 16 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Nu gör Rolf Gunnarsson 180-graderssvängen. Han svarar inte på frågan. Han ställer en fråga till mig i stället. Men jag vill återkomma till frågan. Du har ju ändå en sådan position i vårt försvarsutskott. Min fråga är fortfarande: Innebär citatet att Sverige kommer att exportera mer materiel till krigförande länder? Det är väldigt tydligt det som står. Det är jättetydligt. Jag har säkert läst det hundra gånger. Jag

kan inte tolka det på annat sätt än att om det skulle gå igenom öppnar det möjligheten att den svenska vapenexporten kommer att öka. Kan du ge en liten fingervisning om det stämmer eller inte stämmer?

Anf. 17 ROLF GUNNARSSON (m) replik:

Herr talman! Jag förutsätter att propositionen stämmer. Eftersom försvarsministern kommer alldeles strax kommer det att bli svar på den frågan. Jag har fått frågan tidigare av olika medier. När det gäller krigförande länder är min princip att det ska vara klara raka besked om vart materielen går. Jag är inte så blåögd att jag tror att man till hundra procent kan säga vilken slutdestinationen är. Om vi kunde lösa den frågan, Peter Rådberg, kanske vi inte står här, utan nästa år är vi på Nobelfesten.

Anf. 18 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Framför mig stod här alldeles nyligen företrädare för de två partier som tycker att försvarets roll alltid och enbart handlar om internationella insatser. Det är ganska intressant att se hur Miljöpartiet och Moderaterna har funnit varandra i den ståndpunkten. Jag delar inte den.

Svenskt försvar ska kunna försvara vårt land. Och utifrån de behov som finns för att kunna försvara vårt land ska vi också kunna bidra aktivt och delta aktivt i internationella insatser.

Just nu är min bedömning, precis som jag sade i mitt inlägg i talarstolen och i mitt förra replikinlägg med Peter Rådberg, att vi försvarar vårt land bäst genom att vara aktiva i de internationella insatserna.

Rolf Gunnarsson är orolig, och han har funderat mycket på varför vi inte har en egen budgetmotion i försvarsutskottets betänkande. Jag var ganska tydlig i mitt inlägg här tidigare när det gäller att vi har en gemensam motion för hela politikområdet när det handlar om regeringens förslag till ekonomiska ramar under 2007. Den ligger under Finansdepartementet.

Jag blir samtidigt lite lättad därför att om Rolf Gunnarsson inte har större saker att vara orolig för än en motion från Socialdemokraterna, så utgår jag från att Rolf Gunnarsson sover gott om nätterna.

Det är också en bra signal, tycker jag, att i fråga om en budget på 44,2 miljarder kronor så är skillnaden mellan det som regeringen har föreslagit, som utgår från 2004 års försvarspolitiska beslut, och det som vi har föreslagit i vårt särskilda yttrande 400 miljoner kronor. Det speglar faktiskt att det finns en bred samsyn mellan ett antal politiska partier i Sveriges riksdag. Jag önskar att denna samsyn skulle finnas och också uttalas oavsett om man sitter i regeringsställning eller i opposition. Man kanske ska lära sig av det när man nu hamnar i regeringsställning, att man inte bara ska resa sig upp när man sitter i opposition utan också våga och orka ta ansvar för även en del jobbiga beslut. Det kommer vi att göra i opposition.

Anf. 19 ROLF GUNNARSSON (m) replik:

Herr talman! Jo, jag sover gott efter regeringsskiftet. Jag sover också bättre när jag vet att ni när det gäller försvarsfrågor nu har fått bättre kamrater. Min mamma och pappa brukade alltid säga: Skaffa dig goda lekkamrater. Och ni har kommit i bättre sällskap nu, Ulrica Messing, än

tidigare. Och ni ser hur det har gått med dessa kamrater. De var inte kamrater så länge. De stack så fort de fick en chans.

Men det var inte det som jag skulle ta upp. Du ändrade nu din formulering till: bidra aktivt internationellt. Och det ställer jag upp på.

Men fortfarande undrar jag om du tycker att det som ni skriver är bra. Jag ska läsa meningen en gång till: Det svenska försvaret ska i första hand organiseras med utgångspunkt i svenska behov men utifrån tillgängliga resurser kunna delta i internationella insatser.

Det är väl den meningen som är lite konstigt skriven? Man frågar sig om det är en restpost. Det här låter lite grann som om det är en restpost. Så långt tror jag att Ulrica Messing kan sträcka sig.

Helt klart är samsynen mycket viktig i försvarspolitiken. Och det har den alltid varit i svensk politik. Och jag tycker att det är väldigt bra att vi har nått en samsyn i så många frågor att betänkandet delvis är ett arv efter den förra regeringen. Det är helt klart, och det är inget att hymla om.

Formuleringen: bidra aktivt, är en helt annan sak än vad som står i er motion.

Och visst är det lite underligt att man inte har en egen motion om detta. Vi brukar alltid ha en stor ekonomisk partimotion. Men sedan brukar man gå ned på detaljnivå i kommittémotionerna. Däremot tillstyrker ni en reservation med anledning av en enskild motion. Det är också ovanligt. Men det är kanske något nytt som är på gång som jag inte förstår.

Anf. 20 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Om Rolf Gunnarsson tittar på den roll som försvaret har utvecklats under de senaste tio åren, om Rolf Gunnarsson bara tänker på alla de länder och alla de insatser där Sverige i dag spelar en aktiv roll och framför allt också har spelat en aktiv roll, och om vi gemensamt bara funderar över den goda kvittens som svenska trupper får när de bidrar i internationella styrkor, så är det naturligtvis resultatet av en medveten politik och en medveten strategi. Det är en politik som har drivits fram och letts av socialdemokratiska regeringar. Ja, vi står bakom den. Svenska militärer ska kunna delta i internationella insatser. Man har gjort det tidigare och gör det just nu, och man ska fortsätta göra det.

Men Sverige ska också fortsätta att vara militärt alliansfritt. Och då ska vi också ha ett försvar som ska kunna försvara vårt eget land. Det står vi också fast vid.

Rolf Gunnarsson, man leker inte krig. Vid ett flertal tillfällen har Rolf Gunnarsson i replikerna sagt: Vilka ska vi leka med?

Krig är absolut inte på lek utan på blodigt allvar. Och vi spelar en avgörande roll när vi är med och skapar förutsättningar med våra fredsfrämjande trupper. Det ska vi fortsätta med.

Anf. 21 ROLF GUNNARSSON (m) replik:

Herr talman! Det som handlade om lek var lite hårdraget. Jag sade att mina föräldrar när det gällde att umgås med kamrater sade att man ska passa sig för dåliga kamrater. Och i försvarssammanhang tycker jag att Vänstern, ledd av en kommunist, har varit en dålig lekkamrat, när vi talar om att göra en försvarsbudget. Det var där jag gjorde jämförelsen med

lekkamrater. Jag har inte sagt att krig är någon lek. Jag har varit ute och sett eländet, jag har följt eländet under många år, och jag är uppväxt i en militärfamilj, så jag förstår precis vad det handlar om.

Men jag tycker att det är tråkigt att Ulrica Messing inte kan stå här och säga att detta är en mycket dålig skrivning och att det är en restpost. Och stämpeln att det är en restpost kommer att finnas kvar när vi lämnar kammaren i dag om Ulrica Messing inte kan säga att man menar någonting annat än det som står här. Men det är beklagligt att referatet kommer att gå vidare i handlingarna som att det är detta som Socialdemokraterna vill, alltså att utifrån tillgängliga resurser kunna delta i internationella insatser. Jag tycker att det är beklagligt när det gäller samsynen i den svenska försvarspolitiken att Socialdemokraterna enligt protokollet i dag kommer att ha en fråga hängande över sig, nämligen om vad de verkligen menade i försvarsdebatten 2006 med anledning av skrivningen i den så kallade stora ekonomiska motionen.

Anf. 22 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Som ny i försvarsutskottet har jag med spänning fördjupat den bild som jag som allmänintresserad politiker redan hade av säkerhets- och sårbarhetsfrågorna i dagens svenska samhälle liksom av det internationella läget och utvecklingen.

Det bästa vore givetvis att leva i en värld där krig och elände, våld och katastrofer, terrordåd, förtryck och lidande inte existerade. Då kunde FN:s och allas vår dröm om en fredlig värld utan krig och våldsdåd bli sann. Det är en fantastisk dröm, som måste hållas vid liv, om en ädel mänsklighet men som realistiskt sett tyvärr ligger långt utom räckhåll under överskådlig tid.

Ofta har människan i både politiska och religiösa termer försökt att lyfta sig mot de goda idealen, ibland framgångsrikt, men ibland med fruktansvärda misslyckanden. Och låt mig bara nämna några exempel: nazismen, Sovjetkommunismen och dagens religiöst färgade och ohyggliga massmordsterror mot vanliga män, kvinnor och barn.

I ungdomen läste jag med spänning *Gula brigadens hjältar*, en idealiserad skildring över svenska hjältedåd under 1600-talets förfärliga strider, så som Sverige gärna velat beskriva dem. Samtidigt var för 40 år sedan desperationen nära över hur världen då såg ut med de fruktansvärda världskrigen nära i minnet, det kalla kriget med kärnvapenhotet, Vietnamkriget och andra inbördeskrig lite varstans i världen.

Vår världsdel har nu varit förskonad från storskaliga krig i mer än 66 år, längre än på oerhört länge. Men hemska inbördeskrig med organiserat hat och vanvettiga övergrepp, dödande och lidanden sker fortlöpande i dagens värld, till exempel på 1990-talet i dåvarande Jugoslavien och just i dag, i denna stund, i Darfur i Sudan.

Trots det mörka överväger ändå det ljusa i dagens värld, enligt min uppfattning.

För det första: Mycket i dagens värld pekar åt rätt håll. Hotet om ett tredje världskrig är inte aktuellt. Järnridån har fallit. Världens länder ökar sitt samarbete och sitt fredliga handelsutbyte. Tillväxten ökar, och levnadsnivån förbättras för alltfler.

För det andra: I Europa har tillkomsten av Europeiska unionen betytt oerhört mycket för att alltfler länder tillsammans i fredligt samarbete

utvecklar lösningar för demokrati, handel och säkerhet. Tänk bort EU som snart omfattar 27 länder, och tänk bakåt hur samma länder i många sekler hanterat sina konflikter tidigare, så blir man glad och tacksam över att Sverige nu deltar inom EU:s ram för att göra Europa, och därmed världen, till en bättre plats för oss alla.

För det tredje – nu närmar jag mig raskt Sverige och dagens försvars- och sårbarhetsdebatt i denna kammare – finns det oftast ett gott samförstånd i de allra flesta frågorna även i vårt nordliga och befolkningsmässigt rätt lilla land.

Vi behöver ett modernt försvar i Sverige mot bakgrund av den bild jag givit, och vi behöver hjälpa till internationellt. Vi kritiserar ofta vår försvarsmakt för att genomföra den enorma omställningen alltför ineffektivt och alltför sakta. Vi lyfter, tycker jag, alltför sällan fram den professionalitet och det engagemang som framför allt ändå präglar arbetet inom Försvarsmakten i en mycket påfrestande tid.

Just på det försvarspolitiska området finns det en särskild, en god och välmotiverad, tradition att eftersträva breda majoriteter och en bred uppslutning bakom besluten. Detta har ofta lyckats, men inte alltid.

Försvarsbeslutet 2004 fattades av tre vänsterpartier – en helt unik situation – trots att Allians för Sverige gjorde betydande ansträngningar för att möjliggöra ett bredare beslut. Konflikten handlade framför allt om pengar. I slutändan skilde det med 400 miljoner kronor.

Centerpartiet arbetade hårt tillsammans med allianspartierna för en bredare uppgörelse om försvaret. Vi menar att en blocköverskridande samsyn kring Sveriges, vårt lands, försvars- och säkerhetspolitik har ett stort värde. Vi var djupt bedrövade över att Socialdemokraterna valde att söka stöd hos Vänsterpartiet som, vilket vi i dag naket ser i dagens utskottsbetänkande, varken vill ha tillräckliga resurser till försvaret eller vill samarbeta för Europas utveckling och säkerhet inom EU.

Det är ändå positivt att Socialdemokraterna och allianspartierna i realiteten har en stor samsyn kring den omställning av försvaret som under mycket stora påfrestningar genomförts under det senaste decenniet – från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar med en stark internationell profil.

Huvudpunkterna i dagens försvarspolitik är, som framgått, att ambitionsnivån för Sveriges långsiktiga internationella insatser höjs rejält i flera steg för nästa år och kommande år och att antalet kvinnor och män i internationella insatser mer än fördubblas till en nivå omfattande ca 2 000. Ulrica Messing var inne på detta. Så exakt är det väl inte, men nivån ligger i alla fall där. Det är vi överens om. Vidare bör de svenska insatserna koncentreras mer än i dag.

Utskottet godkänner olika materielprojekt, vidhåller sin uppfattning att riksdagens inflytande över materielanskaffningen bör öka och beställer olika förslag från regeringen till exempel om utformningen av insatsorganisationen, reformeringen av den nuvarande befälsordningen och en redovisning av arbetet med det nätverksbaserade försvaret, NBF.

Låt mig sedan markera det mycket anmärkningsvärda som har hänt med de partier som faktiskt samarbetade om makten fram till valet för några månader sedan. Läger de nu fram ett samlat motförslag till alliansbudgeten likt det som de faktiskt var överens om under hela 2005 och 2006? Nej, inte alls!

För Sverige tycker jag att det känns skönt att det även på det här området nu förs en stabil och verklighetsförankrad politik, till skillnad från de strider och de mycket stora åsiktsskillnader som nu uppenbarar sig mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och, framför allt, Vänsterpartiet. Det var ju tidigare en mycket givande och fullständigt avslöjande replik-omgång där tre samarbetspartier som tidigare var helt överens om försvaret skilde ut sig. Det var en oerhört bräcklig majoritet. Det är synd att den uppstod och att det inte blev en bredare uppgörelse 2004.

Såvitt jag förstår ansluter sig Socialdemokraterna – det är bekräftat av Ulrica Messing, vilket jag välkomnar – i mycket hög grad till alliansens budgetförslag. Det råder alltså fortsatt bred enighet om försvarspolitikens inriktning, vilket lovar gott inför de fortsatta diskussionerna.

Socialdemokraterna vill i ett särskilt yttrande i förhållande till alliansens budgetförslag minska beloppet med samma 400 miljoner kronor som striden gällde vid försvarsbeslutet 2004. Jag tycker att det är lite trist att det som Socialdemokraterna vill skära ned på är vår solidaritet med de utsatta länder där våra internationella fredsförband säkerligen kommer att vara efterlängtade av civilbefolkningen.

Socialdemokraterna väckte alltså ingen försvarsmotion, vilket jag väljer att tolka positivt – vi är överens i det stora hela – men det har minsann deras tidigare samarbetspartier gjort.

Miljöpartiet har en lång och genomarbetad motion med en rad yrkanden som i rätt betydande grad faktiskt tillgodoses. Det är bra att Miljöpartiet i alla fall står upp för Sveriges internationella insatser. Men, herr talman, med nästan 1 miljard, 900 miljoner kronor, vill Miljöpartiet skära ned när det gäller försvaret. Självfallet får det allvarliga och svåröverskådliga konsekvenser för försvarets resurser, personal och insatsförband.

Det är ändå bara en fjärdedel av vad det tredje tidigare samarbetspartiet lyckats rasera i sin försvarspolitiska ohämmade populism. Det är fyra resor värre, rakt ned i diket. Vänsterpartiet skär, utan någon analys värd namnet, ned försvaret med nästan 4 miljarder kronor utöver de stora nedskärningar som försvaret just är i färd med att komma igenom. Det är ingen omställningstid alls, vilket säger mycket om respekten för politiken, för dessa frågor och för de människor som verkar inom sektorn.

Vänsterpartiets politik skulle få förödande och oöverskådliga konsekvenser för försvarets resurser, personal och insatsförband och för vårt lands säkerhet och sårbarhet. Vi skulle smita från den internationella solidaritet som Vänsterpartiet så mycket brukar orda om i uppenbarligen tomma fraser. Man kan se det som att Vänsterpartiet tryggt hukar under Natos mantel och därför tycker sig ha råd att smita ifrån Sveriges eget ansvar. Detta är nog så anmärkningsvärt.

Eller är det i det nya Rysslands styrkor som Vänsterpartiet söker sin och Sveriges trygghet? Vad vet jag om era motiv och er analys som är otroligt kort? Jag ser bara det förskräckande resultatet.

Det här är alltså den samarbetspartner som Socialdemokraterna valde att ty sig till i stället för en blocköverskridande samsyn med allianspartier. Vänsterpartiet är alltså ett parti som kunde ha varit i regeringsställning i dag om det velat sig illa.

En centerpartistisk federalist här i kammaren brukar säga hej och hå. Det tycker jag rätt bra karakteriserar Vänsterpartiets grovt tillyxade poli-

tik. 200 000 nya statliga jobb – hej och hå! Bort med alla privata entreprenörer i vård, skola och omsorg – hej och hå! Och 4 miljarder mindre till försvaret – hej och hå! Ursäkta, herr talman, en rätt raljerande ton. Det är svårt att låta bli.

Jag måste erkänna att jämfört med Vänsterpartiets försvarspolitik framstår Socialdemokraternas alternativ i något av ett förklarad skimmer, även om det är en bit kvar till utskottsmajoritetens förslag, som jag yrkar bifall till.

*Försvar samt
beredskap mot
sårbarhet –
budgetåret 2007*

Anf. 23 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Hej och hå! Ja, så kan man säga. Det låter poetiskt och trevligt, men det låter också väldigt populistiskt i mina öron att på det här sättet beskriva Vänsterpartiets försvarspolitik.

Staffan Danielsson beskriver Vänsterpartiets försvarspolitik som att vi lämnar hela landet öppet för alla möjliga angrepp. Så är absolut inte fallet. Vad vi har redovisat är de förändringar som vi vill göra i det förslag som finns från den borgerliga majoriteten. Det är sannerligen inte stora förändringar. Det är sannerligen inte stora neddragningar vi gör. I stort är vi överens om innehållet i försvarspolitiken.

Vänsterpartiet vet och anser att svensk försvarsmakt och svenska försvarsanställda håller en mycket bra kvalitet och att man har en mycket bra utbildning. Vi vet att svensk personal uppskattas och beröms i hela världen för de insatser som görs. Det är väldigt populistiskt att påstå att Vänsterpartiet har en annan syn på det.

Vänsterpartiet vill ha ett värnpliktsförsvar, och Vänsterpartiet vill ha ett hemvärn och frivilligorganisationer – så är det. Den omställning som gjordes i och med förra försvarsbeslutet har svenska försvarsanställda och försvaret gjort på ett föredömligt sätt. Man har sett till att försvaret fungerar trots den stora nedskärningen.

Vi är inte försvarsfientliga. Vad vi reagerar på är den stora vapenexporten – att Sverige är världsledande där, att detta lilla land ligger på åttonde plats i världen när det gäller vapenexport – men det kan jag inte se som ett hot mot hela den internationella säkerheten och framför allt inte mot Sveriges säkerhet.

Anf. 24 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Vem som är populist, den som kritiserar ett förslag för att ligga i den absoluta närheten av ett populistiskt agerande eller den som säger hej och hå när man karakteriserar de svepande penseldragen i Vänsterpartiets nuvarande politik, får jag överlåta åt kammaren och lyssnarna att avgöra.

Det är en oerhörd omställning som försvaret har genomgått i och med 2004 års försvarsbeslut, som Vänsterpartiet stod bakom. Och allianspartierna stod helt och hållet bakom inriktningen, även om vi inte var nöjda med resurserna.

Om 19 dagar ska försvarets resurser minskas med 10 %, med 3 900 miljoner kronor. Som Rolf Gunnarsson sade: Vad kommer detta att innebära för våra resurser, för stabiliteten i vårt försvar, för människorna som jobbar i Försvarsmakten och med att producera de materiel som behövs. Det är mot bakgrund av vår neutralitetspolitik som vi har vår försvarsin-

dustri, och det är därför som vi köper in men även exporterar försvarsmateriel.

Jag vill ställa två frågor.

Är det realistiskt och bra med sådana här oerhört snabba kast? Har ni inte någon form av omställningstid?

För ett år sedan stod ni bakom den nivå i försvarsbudgeten som Socialdemokraterna nu ligger på. Nu vill ni helt plötsligt minska den med 3,5 miljarder. Vad var kompromissen mellan er och Socialdemokraterna i frågan? Uppenbarligen var den att ni till hundra procent tydde er till dem för att få vara med och samverka. Det är intressant att notera.

Anf. 25 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet är inget hot mot Sveriges säkerhet. Vi är inget hot mot Sveriges försvarsmakt. Vi är faktiskt en tillgång därför att vi på ett ansvarsfullt sätt vill ställa om en del av Sveriges politik.

Vi delar inte riksdagsmajoritetens och regeringens politik när det gäller skattesänkningar, när det gäller omfördelning och när det gäller sänkningar i a-kassan och i försäkringssystemen. Vi delar inte den omfördelning som den regering som ni företräder föreslår.

Vi vill föra över resurser. Vi vill att man ska göra förstärkningar på den civila sidan, och då måste vi visa på varifrån vi ska ta pengar. Bland annat tar vi en del medel från det här utgiftsområdet och för över till ett annat utgiftsområde. Vi är helt övertygade om att det kommer att öka antalet arbetstillfällen och stärka tryggheten och därmed säkerheten i Sverige. Vi vill ha en politik på alla områden som gör Sverige till ett säkert och framgångsrikt land.

Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Det låter kanske bra. I realiteten, vi kan väl säga som det är, Gunilla Wahlén, har Vänsterpartiet fullständigt oöverskådliga överbud på många politiska områden – de 200 000 statliga jobben, bort med all privat verksamhet i vård, skola och omsorg, sex timmars arbetsdag, och så vidare. För att som oppositionsparti nu kunna stoltsera med era överbud måste ni ta pengarna någonstans, och då är försvaret ett tacksamt område för att yxa till 4 miljarder. Jag får väl tacka för att det inte blev 8 miljarder när ni ändå var ute med de stora penseldragen och gjorde era analyser. Men 4 miljarder är ändå oerhört mycket.

Jag kan bara summera med att säga att det har varit en hittills viktig debatt i Sveriges riksdag – den blir säkert lika intressant framöver – och det är en avslöjande debatt. Jag är väldigt glad över att Socialdemokraterna står för en inriktning av politiken som också vi står bakom. Vi diskuterar nivån. Låt oss fortsätta att göra det.

Jag hoppas att vi, när vi jobbar framåt i försvarspolitiken, ska hitta en samsyn som möjliggör bredare uppgörelser över blockgränserna, vilket jag är fullständigt övertygad om är en styrka för Sverige, för vårt försvar och våra möjligheter till insatser internationellt. Tyvärr är inte Vänsterpartiet med i de sammanhangen, utan man har straffat ut sig. Jag kan beklaga det, men jag hade kanske inte förväntat mig så mycket annat.

Anf. 27 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Även denna dag har så här långt illustrerat den konflikt som finns inom svensk försvars- och säkerhetspolitik, den konflikt som råder mellan den nationella och den internationella inriktningen.

Detta är också en kamp om var resurserna ska allokeras. Ska resurserna satsas på det som är behovet här och nu eller ska de möjligen sparas och inriktas på att användas om 10, 20 eller 30 år?

Jag brukar finna stöd i utgångspunkten att resurser alltid ska användas där de gör bäst nytta. Det blir då lite enklare att tänka.

Frågan är då om våra arméförband gör störst nytta vid Kalix- och Morjärvlinjen eller i Bunia i Demokratiska republiken Kongo och om våra marina enheter är bäst behövda i Bornholmsgattet eller utanför Libanons västkust.

Herr talman! Svaren på dessa frågor är ju givna, och det är en tröst för dem som talar om det nationella att det egentligen inte finns någon motsättning mellan nationellt och internationellt. När vi tillsammans med andra länder agerar på den internationella arenan lär vi oss att samarbeta. Skulle vår omvärld förändras på ett sätt som gör att militära hot mot Sverige återigen dyker upp har vi därmed en bättre beredskap för att tillsammans med andra hävda våra säkerhetsbehov. Det ska också sägas att de insatser som vi gör ger oss skarpa erfarenheter, och det är de bästa erfarenheter man kan få för framtiden.

Att vi inledningsvis berört denna fråga beror på att Socialdemokraterna under hösten har haft en viss otydlighet i hur de tänker i frågan. Det har vi fått många vittnesbörd om i dag.

Jag minns för något år sedan då Peter Jonsson stod i talarstolen och apropå omställningen från territorialförsvar till insatsförsvar gjorde liknelsen vid ett tåg där Socialdemokraterna skyfflade in stenkol i lokomotivets panna och några andra, jag ska inte säga vilka, satt längre bak i första klass och bad lokföraren att för guds skull bromsa tåget. Under hösten har det varit så att Socialdemokraterna från tid till annan verkar ha hängt i nödbromsen själva.

Jag tror att det är en övergående fas. Jag är övertygad om att enighet kommer att öka också på detta område framöver.

Regeringens första budgetproposition bådär gott. 400 miljoner kronor extra till de internationella insatserna slår vakt om de ambitioner som fanns i försvarsbeslutet år 2004. Hade de pengarna funnits hade vi kanske haft två korvetter i Medelhavet i stället för en och kanske hade det förband som i dagarna lämnade Liberia kunnat vara kvar, åtminstone så länge som våra samarbetspartner var kvar.

Regeringen utlovar också en nationell strategi för de internationella insatserna. Det är något som Folkpartiet liberalerna har kämpat för i kammaren under tre års tid. Det är med stor nyfikenhet och spänning som vi ser fram emot någon form av resultat under det kommande året.

Sverige har spelat knattfotboll. När någonting har hänt har vi alltid känt ett behov av att skicka ett aldrig så litet förband till den insats som planeras, det må vara av FN, EU eller Nato. Detta har lett till en suboptimering i användandet av våra resurser.

Jag är glad över att regeringen framöver vill att rekrytering och utbildning av reservofficerare endast ska komma till stånd om dessa reservofficerare också binder sig att delta i det internationella insatsarbetet.

Samtidigt kan försvarsministern glädja sig åt att det är mycket som återstår, många kvardröjande arbetsuppgifter, inom hans område.

Materieförsörjningen är ett särskilt sorgebarn.

I går när jag bakade pepparkakor med mina flickor hemma i Malmö slog det mig att det finns många likheter mellan svensk materieförsörjning och att baka pepparkakor.

Först och främst vill alla ha med sina speciella formar. Om de ska få plats på bordet måste degen kavlas oerhört tunt, nästan till bristningsgränsen. Det faktum att alla använder olika formar gör att spillet i form av överbliven deg blir mycket omfattande.

Pepparkakorna är förunderliga också på det sättet att när de ligger på plåten, innan man har satt in dem i ugnen, är de väldigt tunna och slanka. När de väl kommer in i ugnen jäser de och växer till dubbla storleken, precis som ett och annat materielprojekt.

Efteråt, när man tittar på de svartbrända mutanterna till pepparkaks-gubbar och -gummor ställer man sig ju frågan: Varför köpte jag inte pepparkakorna i affären runt hörnet?

Jag tror att Sverige behöver en ny materielstrategi. Utgångspunkten för den bör vara att det som kan köpas behöver inte vi utveckla.

En annan utgångspunkt är att gott nog räcker. Sverige har en drift att alltid ha det senaste av teknikutveckling och gärna väl anpassad till just våra behov. Det leder till dyrare lösningar och förseningar i materielleveranserna.

Vi måste också ha en insikt om att när vi väljer egna lösningar blir det alltid sär lösningar. Det blir alltid nödvändigt med någon form av modifiering och justering.

Vi borde också i en sådan här strategi bestämma oss för att inte släppa i väg några materielprojekt om vi inte från början vet när leveransen kommer att ske och vad det totala priset blir på det enskilda projektet.

Det är därför jag med stor glädje noterar att ett enigt utskott nu bestämt sig för att granska en av de bollar som skickades i väg för ett antal år sedan och som har tendens att inte landa. Den bollen heter NBF, nätverksbaserat försvar.

Inte minst den kostsamma utvecklingen av ledningssystem T för teknik behöver granskas av riksdagen.

Inom området för personalförsörjning återstår också många arbetsuppgifter. Plikten är en sak som försvarsministern måste ta itu med. Vi har ett moraliskt problem. Problemet i dag är att medan platserna är för få för dem som vill göra lumpen fortsätter vi att med hot om frihetsberövande tvinga unga män till en vapenutbildning.

Det är också ett problem med plikten på ett ekonomiskt plan. Det är ett rent slöseri. I dag visar den senaste statistiken från Försvarsmakten att bara en av fyra utbildade är beredd att delta i huvuduppgiften, nämligen de internationella insatserna.

Vi skulle aldrig utbilda läkare till stora kostnader om bara en av fyra läkare opererade, om bara en av fyra blev yrkesverksam. Det är därför min bestämda uppfattning att plikten måste bort förr eller senare.

Min fråga till försvarsministern är: När tillsätts nästa pliktutredning? En sådan blir nödvändig om vi ska kunna ta ett stort grepp om personalförsörjningen.

En annan del i personalförsörjningen handlar om så kallat OP-tempo. För några år sedan bestämde riksdagen att den som är yrkesofficer ska, åtminstone om man är nyutbildad, delta i internationella insatser. Ännu har inte regeringen, och inte heller Försvarsmakten, bestämt hur ofta en internationell insats ska göras. Vad har den för betydelse för den beföringsgång som den enskilde officeren får?

När jag var ung blev officerare beförade efter att ha genomfört KFÖ, krigsförbandsövningar. Dagens KFÖ är internationella insatser. Vi behöver ett politiskt ledarskap som visar hur ofta man måste tjänstgöra skarpt för att bibehålla sin kompetens som yrkesman eller -kvinna.

Sverige kommer de följande åren att uppleva att det blir svårare att rekrytera till internationella insatser. De gamla stora värnpliktsomgångarna från 80- och 90-talet får allt mindre betydelse för bemanningen av de internationella insatserna.

Om vi ska kunna locka människor att göra insatser internationellt tror jag att det krävs en nationell veteranpolitik. Det handlar om ett bättre omhändertagande under insatsen och efter insatsen av de människor som deltar. Det handlar om stöd till familjer. Det handlar om bättre uppföljning. Det handlar om att vi också inom Försvarsmakten och även inom Försvarsdepartementet behöver sammanhållna enheter för omhändertagandet av våra veteraner.

För svenska män och kvinnor i internationella insatser i dag är förstärkningen om 600 miljoner kronor till anslaget för internationella insatser goda nyheter. De själva vet vilken nytta deras insatser gör och vad gott deras insatser gör ute i världen. Samtidigt innebär en förstärkning med 600 miljoner en förpliktelse för oss på den politiska planhalvan. Vi måste se till att använda pengarna på ett bra och offensivt sätt.

Jag kan konstatera att vi i dagarna har lämnat Liberia. Om några veckor försvinner vi från Kongo. Vid årsskiftet försvinner den militära personalen från Bosnien. Trots resursförstärkningen verkar numerären i utlandstyrkan sjunka.

Jag tror att det tillfälle till förstärkning som därmed ges i till exempel Afghanistan borde tillvaratas. Den tråkiga utvecklingen i Afghanistan beror inte på att vi har för mycket krishanteringsresurser där; den beror på att vi har för lite resurser.

Om man jämför den personaltäthet som råder inom svenska PRT med den som gäller i Norges PRT kan man konstatera att Sverige har hälften så mycket personal på motsvarande befolkning och motsvarande yta. Det leder till att återuppbyggnaden blir sämre. Det leder också till att våra möjligheter till samverkan med civilbefolkningen och med myndigheterna blir mindre. Det i sin tur gör oss mer sårbara.

Sverige behöver förstärkas och förstärkas rejält.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet i sin helhet.

Anf. 28 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Det är trevligt att ministern också deltar i debatten. Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Det svenska försvaret är en angelägenhet för hela Sverige, och för många andra länder också för den delen. Det är så man måste se försvarspolitik. Med den ska vi trygga Sverige och dess befolkning. Med den ska vi också, så långt det är möjligt, bidra till säkerhet och utveckling i andra delar av världen. Det råder ingen motsättning i detta. Solidaritet med de utsatta stavsas inte alltid bistånd, menar jag.

Regering och riksdag har ett ansvar att ge Försvarsmakten och andra berörda myndigheter de bästa möjliga förutsättningar att utföra de uppgifter som vi beställer. Förutsättningarna har tidigare varit avsevärt sämre än de borde ha varit. Nu hoppas vi på en bred samsyn när det gäller vårt framtida försvar. Det har ju kommit fram i debatten i dag.

Med det betänkande och dess föregående proposition som vi i dag debatterar läggs grunden till en förändring. Det är en förändring för en ökad förmåga att bidra till Sveriges och omvärldens säkerhet och en förändring för tydligare och stabilare förutsättningar för Försvarsmakten och andra berörda myndigheter.

För mig som ledamot av ett regeringsparti är det naturligtvis mycket glädjande att se detta betänkande och de framsteg som gjorts sedan Allians för Sverige tillträdde.

Herr talman! Vi i den borgerliga majoriteten har på mycket kort tid tagit tag i åtskilliga av de mest grundläggande problemen inom svensk försvarspolitik som den tidigare regeringen haft flera år på sig att hantera.

Vi talar om en strategi för våra internationella insatser, en reformerad personalförsörjningsstruktur, utvecklade styr- och finansieringsformer för försvaret, ett ökat anslag för våra internationella insatser, för att nämna några exempel.

En strategi för internationella insatser ökar möjligheterna till ännu bättre svenska bidrag och ger ett ökat svenskt inflytande över de insatser vi deltar i. En ny personalförsörjningsstruktur är en helt central grund för Försvarsmaktens förmåga att förverkliga de uppgifter som vi i riksdag och regering beställer. Det skapar också mycket bättre möjligheter för till exempel den nordiska snabbinsatsstyrkans möjligheter att snabbt finnas på plats i olika konfliktzoner.

Utvecklade styr- och finansieringsformer ger dels bättre politisk insyn i försvarets verksamhet, dels stabilare förutsättningar för Försvarsmakten att utföra sina arbetsuppgifter. Det säger sig självt att det ökade anslaget till internationella insatser också stärker Sveriges förmåga att verka för säkerhet och utveckling i världen och inte minst här hemma.

Herr talman! När det gäller vårt nationella försvar önskar jag även beröra hemvärns- och frivilligorganisationerna, som i dag är under stor förändring. De utgör en viktig resurs. Miljöpartiet skriver i sin motion, vars uppfattning Kristdemokraterna delar, att ”med utgångspunkt i de positiva erfarenheterna från verksamheten inom de frivilliga försvarsorganisationerna bör nu alla organisationer som med uthållighet och kvalitet bidrar till samhällets krishanteringsförmåga kunna komma ifråga för ekonomiskt stöd”. Detta är för övrigt ett citat ur Försvarsberedningens rapport *En strategi för Sveriges säkerhet*. Jag utgår från att frivilligverk-

samheten följs upp i positiv anda av regeringen och att de frivilligas rätt till tjänstledighet för att kunna hjälpa till vid kriser snarast kommer till stånd.

Herr talman! Vi får genom detta betänkande en försvarspolitik som fokuserar på förmåga och kapacitet i stället för på inbördes kohandel. Nu är det slut på vetorätt för försvarsfientliga riksdagspartier. Nu är det slut med kohandel inom en motsträvig vänsterkartell. Försvarspolitikerna är inte längre en spelbricka eller en budgetregulator vilken som helst inom vänsterkartellens inbördes maktkamp. Försvarspolitikerna är nu ett av de viktigaste instrumenten för att bidra till Sveriges och världens säkerhet och utveckling.

I detta anförande instämde Rosita Runegrund (kd).

Anf. 29 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att jag med stort intresse lyssnat på försvarsutskottets debatt kring budgetbetänkandet. Jag ska väl inte hemlighålla att jag fann inledningen av debatten särskilt underhållande. Peter Rådberg från Miljöpartiet sågade Ulrica Messing jäms med fotknölnarna och klagade över socialdemokratiens obegripliga passivitet som största oppositionsparti för att därefter själv bli kraftfullt sågad av Vänsterpartiets Gunilla Wahlén. Vi kunde se någon sorts vänsterkartell i upplösning. Jag får erkänna att även jag är lite förundrad över att se en socialdemokrati som helt saknar partimotioner på viktiga politikområden.

Slutintrycket blir att det är två besked som har lämnats. Det ena är att vi nu börjar se en begynnande marginalisering av Miljöpartiet och Vänsterpartiet inom svensk försvars- och säkerhetspolitik. Det andra är att det trots allt finns en ganska bred enighet mellan fem av riksdagens partier om att den omställning som försvaret är inne i ska fortsätta. Det gäller omställningen från traditionellt invasionsförsvar till ett insatsförsvar, från ett försvar i förråd till ett försvar i användning. Jag tycker att denna normalisering av de politiska relationerna i försvars- och säkerhetspolitiken i grunden är bra.

Den omställning som försvaret är mitt inne i är, som flera talare varit inne på, oerhört omfattande. Det är viktigt att fastslå att den inte drivs av budgethänsyn eller av besparingsskäl, utan omställningen är driven av en förändrad omvärldssituation. Många har svårt att ta till sig detta. Inte minst har generationer av män som gjort värnplikten i det gamla invasionsförsvaret svårt att förhålla sig till den nya situation som vi nu befinner oss i. Vi upplever emellertid en totalt förändrad omvärldssituation. Decenniers omedelbara invasionshot är borta. Forna sovjetiska satellitstater är nu fria nationer med medlemskap i både Europeiska unionen och Nato.

Det är naturligtvis ingen garanti för att inte Sverige i en framtid kan ställas inför militära hot. Grunden för Försvarsmaktens verksamhet kommer därför alltid att vara förmågan till väpnad strid, och uppgiften kommer naturligtvis alltid att vara – vilket Ulrica Messing också var inne på – att försvara Sveriges territoriella integritet. Med den situation vi i dag upplever ligger dock tyngdpunkten på att bidra till fred och säkerhet i omvärlden. Därmed kan vi också bidra till vår egen fred och säkerhet,

och inte minst ökar vi genom de internationella insatserna vår förmåga att försvara oss själva och vårt land – själva och tillsammans med andra.

Regeringen föreslår nu en ökad ambition när det gäller den internationella verksamheten och svenskt deltagande i internationella operationer. Det handlar om en i det närmaste fördubbling av våra möjligheter till insatser. Det uttrycks i budgetpropositionen så att vi ska kunna sätta in ungefär 2 000 soldater i stället för 1 000. Det är dock inte, vilket Ulrica Messing hävdade i sitt inledningsanförande, en fastlåsning. Men om vi uttrycker det i traditionella arméförband handlar det om detta.

Det hindrar inte att vi också kan tänka oss att sätta in andra typer av förband i internationella operationer, vilket vi ju gjort när vi ställt upp med en korvett, HMS Gävle, i FN:s mission i Libanon. För egen del utesluter jag heller inte att även flygstridskrafter skulle kunna komma i fråga i fredsbevarande eller fredsframtvingande operationer.

Denna ambitionshöjning från den nya regeringens sida har mottagits utomordentligt väl internationellt – i EU-systemet, Förenta nationerna, USA. Från alla håll uttrycks stor tillfredsställelse över Sveriges beredvilighet att ta ett ökat internationellt ansvar. Det är också viktigt eftersom vi genom ett sådant agerande påverkar andra mindre nationer i deras agerande.

Jag har under hösten haft tillfälle att besöka två av missionerna, KS 14 i Priština i Kosovo och ML 01 utanför Libanon. Det är lätt att bli imponerad av de insatser som våra förband och soldater gör. Som Allan Widman påpekade arbetar vi nu med att ta fram en nationell strategi för hur våra internationella insatser ska utformas. Det handlar bland annat om att göra en avvägning mellan kvantitet och kvalitet, som Allan Widman också indikerade. Hur mycket ska vi sprida våra insatser och hur mycket ska vi koncentrera dem?

En viktig del i det ökade internationella åtagandet är förstås nu fokuserat på den nordiska stridsgrupp som Sverige kommer att leda under första halvåret 2008. Det utgör ett led i EU:s ökade beredskapsmöjligheter. Vi har även anmält intresse för att ta ett sådant ledningsansvar för motsvarande stridsgrupp under första halvåret 2011.

Jag beklagar att Socialdemokraterna inte tydligare slutit upp bakom den ökade ambitionen från svensk sida för att vara närvarande och göra nytta i fredsbevarande och fredsframtvingande operationer.

Jag tycker också att det finns skäl att korrigera Ulrica Messings historieskrivning något. Det var inte så att alliansen bröt ett långt samförstånd på det försvars- och säkerhetspolitiska området inför försvarsbeslutet 2004. Sanningen är att det var Socialdemokraterna som aktivt valde att inte söka samförstånd med den borgerliga oppositionen. I stället valde de att för första gången göra upp om säkerhetspolitiken med kommunisterna i den svenska riksdagen. Det var den stora förändringen och den stora förskjutningen.

En av huvudsakerna i det försvarsbeslutet var en nedskärning med 3 miljarder inom det militära försvaret. 3 miljarder kan ju tyckas vara ett begränsat belopp i förhållande till totalomslutningen på 40 miljarder, men när många av kostnaderna är låsta är 3 miljarder på marginalen väldigt mycket pengar.

Det där kallades av Göran Persson, och också av Ulrica Messing i inledningsanförandet, för en överföring av resurser från det militära försvaret till det civila försvaret och till polisen. Det var ju så att säga en liturgisk finess. I själva verket handlade det om en godtycklig besparing, lanserad av dåvarande statsministern Göran Persson under en partiledardebatt här i kammaren.

Vi för nu till ökade medel för att svara mot de höjda ambitioner som vi har om deltagande i internationella insatser. Sanningen är att vi återför en del av de besparingar som den tidigare regeringen drev igenom i sin uppgörelse med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. En av effekterna är att vi nu i spåren av det beslutet och av Försvarsförvaltningsutredningen kommer att skära ned med 2 miljarder kronor inom olika stödmyndigheter. Särskilt hårt drabbas den forskning som Ulrica Messing i sitt inledningsanförande sade sig värna speciellt om.

Vi har nu en ny budgetordning sedan början av 1990-talet. Höstens val markerade det första tillfälle då vi har fått ett regimskifte efter att den nya budgetordningen trädde i kraft. Den nya regeringen hade i realiteten 48 timmar på sig att granska det underliggande budgetarbetet. I praktiken innebar det att den nya regeringen vid sitt framläggande av budgetpropositionen ännu inte hade hunnit göra några självständiga analyser.

Det är icke desto mindre, herr talman, lätt att peka ut några problem som förtjänar särskild uppmärksamhet. Ett sådant var Allan Widman inne på. Det handlar om Försvarsmaktens personalförsörjning, både när det gäller den fast anställda personalen och soldaterna. Jag avser att återkomma till det längre fram och jag kommer i dag inte att besvara Allan Widmans fråga om och när det ska tillsättas en pliktutredning.

Det andra området som också förtjänar uppmärksamhet är materieförsörjningsfrågorna. Jag håller med om en hel del av det som Allan Widman talade om – att vi inte kommer att kunna upprätthålla möjligheter att utveckla vapensystem över hela bredden utan att vi måste bli mycket mer fokuserade, nischade och genomtänkta när det gäller vilka projekt vi ska satsa på.

Det tredje området som förtjänar uppmärksamhet är också försvarsutskottets älsklingsområde, nämligen styrningsfrågorna. De frågorna har att göra med ekonomistyrning och anslagsfördelning, insyn, uppföljning och kontroll. Det här är ju någonting som försvarsutskottet har tagit upp under en följd av år, och en del arbete pågår. Vi har en försvarsstyrningsutredning och vi har Sten Heckschers utredning som också har bäring på styrningen av statliga myndigheter.

I budgetpropositionen tas det några få och ganska små steg för att efterkomma önskemål som försvarsutskottet tidigare har framfört. Jag hoppas att vi nästa höst, i samband med den budgetproposition som kommer då, ska kunna ta nya steg för att möta försvarsutskottets krav och önskemål om ökad spårbarhet och insyn, och ökade möjligheter till uppföljning av vad skattebetalarnas pengar används till.

Jag kommer att ägna styrningsfrågorna ökad uppmärksamhet, men samtidigt vill jag säga att jag i grunden tycker att vi måste vänja oss vid att se på Försvarsmakten på samma sätt som vi ser på andra statliga myndigheter.

Vi har nu under en följd av år reformerat Försvarsmakten. Vi har fått en myndighet i stället för ett stort antal myndigheter. Vi har fått en ökad myndighetsprofessionalisering när det gäller personalfrågor och ekonomistyrningsfrågor. Man arbetar nu med att ta fram nya ekonomistyrningssystem. Vi bör enligt min mening i möjligaste mån försöka använda inom den statliga sektorn normalt förekommande budgeterings- och styrningsrutiner även för Försvarsmakten.

Detta hindrar inte att det ibland kan behövas avsteg, motiverade exempelvis av de långa ledtider som gäller i materielprojekt eller när man ominriktar verksamheten. Men utgångspunkten ska inte vara att Försvarsmaktens verksamhet är så speciell till sin karaktär att det behövs en alldeles särskild form av styrning. Jag tror också att det vore bra om försvarsutskottet, Regeringskansliet, Försvarsdepartementet och myndigheten Försvarsmakten hade samma fördelning av beslut som man har i andra statliga sektorer. Därför är det bra att försvarsutskottet nu i ett tillkännagivande till regeringen tar ett steg tillbaka när det gäller att lägga sig i den organisatoriska indelningen av Försvarsmakten.

Om vi börjar fatta riksdagsbeslut om lokalisering av del av förband har vi kommit långt i detaljeringsnivå i beslutsfattandet. Det är en detaljeringsnivå som är långt vid sidan av vad som gäller för alla andra statliga myndigheter, och det är inte särskilt lyckligt. Även när det gäller beslutsfördelningen mellan riksdag, regering och myndighet bör strävan vara att i görligaste mån tillämpa den ordning som gäller generellt inom statens verksamhet.

Med detta ber jag att få tacka försvarsutskottets ledamöter för denna möjlighet att följa den första försvarspolitiska budgetdebatten i mitt nya ämbete.

Anf. 30 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Jag har en konkret fråga till försvarsministern. Ministern tyckte att den tidigare regeringen gjorde en godtycklig besparing när vi förde pengar från försvaret till det civila samhället. Det var ingen godtycklig besparing. Det var en politisk prioritering. Min fråga har bäring just på denna prioritering.

I den budgetproposition som ni har lämnat skriver ni att det finns behov av en samlad och samordnad operativ och taktisk ledning, av militära och polisiära insatser samt räddningsinsatser. Jag instämmer i det. Precis som försvarsministern sade finns det också ett antal utredningar som jobbar med den frågan.

Nu har regeringen också gett ett tilläggsdirektiv till utredningen för den krisledande myndigheten. Man skriver att ”utredningen även bör ha möjlighet att ge förslag utanför befintliga konstitutionella ramar”. Jag utgår från att regeringen hade vissa saker i åtanke när man antog detta tilläggsdirektiv. Min konkreta fråga till försvarsministern är därför: Vad skulle detta, utanför de konstitutionella ramarna, kunna vara?

Anf. 31 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Det var en fullständigt godtycklig tremiljardersbesparing som lades ut på det militära försvaret. Göran Persson sköt från höften i en partiledardebatt här i kammaren. I den politiska liturgin uttrycktes det som en överföring av resurser från det militära försvaret till det

civila försvaret i vid mening. I själva verket tillfördes det inte resurser till det civila försvaret – bland annat polisen – i den omfattning som man gjorde nedskärningar inom Försvarsmakten.

Det gjordes en kraftfull besparing på försvaret, och den gjordes för att man skulle kunna träffa en uppgörelse med Miljöpartiet och Vänsterpartiet om försvars- och säkerhetspolitiken. Det ansåg ni vara viktigare än att upprätthålla en bred enighet över blockgränsen. Det var ert val. Ni träffade det medvetet. Vi kritiserade det. Jag beklagar det än i dag.

Nu tycks det ske någon sorts normalisering och återgång till det som under efterkrigstiden ändå har varit det normala. Det tycker jag är bra.

Vad gäller frågan om en krisledande myndighet äger det sin riktighet att det pågår beredning av tilläggsdirektiv till Anders Svärds utredning. Jag hoppas inom kort att kunna presentera dem.

Anf. 32 ULRICA MESSING (s) replik:

Herr talman! Det skulle vara önskvärt om regeringen kunde förklara vad den menar med utanförkonstitutionella ramar. Jag tror att det är flera än jag i denna kammare som är intresserad av det.

Det civila samhället är inte bara polisen. Den är en viktig del i ett rättssamhälle. Men det civila samhället är också till exempel den satsning som den gamla regeringen gjorde på hemlöshetsprojekt, den satsning vi gjorde på missbrukarvården eller den satsning vi gjorde på psykiatrin. För mig och för oss var det också viktiga politiska prioriteringar, och vi står bakom dem.

Försvarsministern skulle nu kunna hålla sig kvar vid det jag frågade om, nämligen behovet av samordning. Jag delar också beskrivningen. Jag hoppas att vi kan fortsatt vara överens om det. Regeringen har själv sagt att det finns en möjlighet att ge förslag utanför konstitutionella ramar. Jag är nyfiken på vad det skulle kunna vara.

Jag är också nyfiken vad som sker när väl denna samordning är på plats, och jag hoppas verkligen att den kommer att vara det. Vi vet alla att Moderaterna vid ett antal tillfällen har förespråkade att försvaret ska ha ökade befogenheter.

Min nästa konkreta fråga, som jag verkligen vill ha svar på, är: Vem ska leda vem i den samordningen?

Anf. 33 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Ulrica Messing får ge sig till tåls tills beredningen är färdig och tilläggsdirektiven till Anders Svärds utredning presenteras. Den text som finns i budgetpropositionen har ingen annan bäring än att ta bort de restriktioner som fanns för hans förslagsställande i de ursprungliga direktiven.

Frågan om försvarets ställning i sammanhanget har över huvud taget inte med saken att göra. Försvarsmaktens möjligheter att biträda vid olika typer av civila kriser av typen terroristangrepp har reglerats genom ett riksdagsbeslut förra året.

Det riksdagsbeslutet gäller. Det finns inga planer på att ändra det riksdagsbeslutet eller att komma med några nya förslag i det hänseendet. Det ankommer i sådana fall på polisen att begära stöd från Försvarsmakten. Då har Försvarsmakten inom de ramar som riksdagsbeslutet anger möjlighet att bistå. På den punkten planeras inga förändringar.

Anf. 34 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till försvarsministern. Den ena frågan gäller att regeringen lägger fram ett förslag om en extra ubåt i insatsorganisationen jämfört med förra årets budgetproposition. Problemet är att jag inte kan läsa vilka de operativa skälen är till detta. Jag skulle gärna vilja ha ett svar på frågan varför man satsar just på en ubåt till.

Den andra frågan är den jag ställde till Rolf Gunnarsson och som jag inte fick svar på. Det gäller vapenexporten. Jag påstår att regeringen öppnar för att öka vapenexporten genom följande: Regeringen vill tidigt väga in exportmöjligheterna som en faktor i materialförsörjningen. Exportmöjligheterna bör också beaktas och lyftas fram vid deltagande i internationella forum som exempelvis EU:s försvarsbyrå EDA.

Stämmer det? Ska jag tolka det på det viset att det öppnar för att vi kommer att sälja mer vapen i och med den här texten?

Anf. 35 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag måste öppet erkänna att de närmare operativa skälen för en ubåt till inte tillhör de frågor som jag närmare hann analysera under de 48 timmar som vi ägnade oss åt budgetarbetet.

Vad gäller vapenexporten är det ett faktum att möjligheterna till export är en viktig faktor i vår materielförsörjning. Vapenexport möjliggör förlängning av serierna och därmed lägre styckkostnader och en bättre försvarsekonomi. I den delen är den text som finns i budgetpropositionen inte särskilt revolutionerande utan närmast ett konstaterande av fakta.

Jag hör till dem som vill värna svensk försvarsmaterielindustri. Jag tror att den har haft oerhört stor betydelse genom sina spin-off-effekter på civil industri för att Sverige i dag är en så ledande nation som den är på viktiga teknikområden som fordonsindustri, flygindustri och telekomindustri.

Anf. 36 PETER RÅDBERG (mp) replik:

Herr talman! Det finns mycket att säga om detta. Vi har en moralisk fråga. Vi får inte föra ut vapen till krigförande länder, vilket Sverige gör hela tiden. Jag nämnde två länder, USA och Storbritannien, som gör det till nuvarande Irak. Det har pågått sedan år 2003.

Jag tycker att försvarsministern tar väldigt lätt på frågan genom att, om jag får säga så, raljera lite grann. Han säger att det är ganska bra att vi kan sälja lite mer vapen, och så vidare. Jag har en helt annan syn i den frågan.

Det är tråkigt att försvarsministern inte har ett bättre svar när det gäller ubåten. Det ligger nu ett förslag om att vi ska ha en extra ubåt. Men det finns inte en enda rad om de operativa skälen till varför vi ska ha det. Jag tycker att det är ett krav att riksdagen borde få veta varför vi ska satsa ett antal miljoner eller miljarder till på ubåten och vad den ska användas till.

Anf. 37 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Det är korrekt att vi har helt olika syn på svensk vapenexport och svensk vapenindustri. Jag är givetvis väldigt noga med att det regelverk vi har kring svensk vapenexport följs. Men är det möjligt för svenska företag att exportera sina produkter inom ramarna för det regel-

verk som finns är jag den första att lyckönska de industrier som klarar den internationella konkurrensen.

Även utifrån ett mer idémässigt perspektiv har jag svårt att förstå kritiken mot svensk vapenexport. Det enkla skälet är att vi ser det som självklart att vi ska ha rätten att försvara vårt land, våra idéer, vårt samhällsskick, vår demokrati och vår frihet. Om vi genom att sälja försvarsmateriel kan hjälpa andra stater att göra samma sak har jag väldigt svårt att se det som moraliskt förkastligt.

Det kanske till och med utifrån moraliska eller etiska utgångspunkter kan anses vara en fördel att andra små länder i världen har möjligheter att köpa försvarsmateriel från ett litet och alliansfritt land som Sverige i stället för att knyta upp sig till stormakter.

Anf. 38 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Jag vill först säga att jag verkligen uppskattar att försvarsministern deltar i debatten och att vi får tillfälle att få några frågor besvarade. Eftersom jag själv befinner mig i samma situation har jag full respekt för att man kan vara ny som jag i utskottet och inte har satt sig in i alla delar.

Minskade militärutgifter frigör pengar som skulle kunna användas för att skydda oss mot reella hot och komma till rätta med flera av världens stora problem. Det gäller till exempel miljöförstöring, vattenbrist och fattigdom och att främja uppbyggandet av en stabil säkerhetsgemenskap i vårt närområde.

Jag sade i mitt anförande att Sveriges export till och militärt samarbete med diktaturer och krigförande länder skulle upphöra. Jag fick en fråga från Rolf Gunnarsson om vilka länder det skulle kunna vara. I exemplet har nämnts USA, Israel, Irak och Sudan, och det finns en liten lista till.

Jag vill ställa en fråga till försvarsministern. Om EU skulle framföra förslaget att man skulle häva vapenembargot mot Kina, hur skulle då Sverige agera och ställa sig till det?

Jag har också en fråga när det gäller ubåtssamarbetet med USA med ubåten som finns utanför San Diego i Kalifornien. Hur skyddar den svenskt territorium, och vem är den gemensamma fienden? På vilket sätt bidrar det till stabilitet och säkerhet i vårt land?

Anf. 39 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Frågan om EU:s beslutsfattande kring vapenembargot mot Kina ligger något vid sidan om dagens budgetdebatt. Det är heller inte en fråga där jag är föredragande i regeringen, utan det är utrikesministern som är det. Jag förutser dock för egen del ingen förändring av det svenska förhållningssättet i denna fråga.

Vår ubåt i San Diego tycker jag är ett mycket bra och handfast exempel på internationellt utbyte inom försvarsområdet till ömsesidig nytta. Vår ubåtsbesättning får träning och möjligheter till samverkan som den inte skulle ha fått på hemmaplan. Det ger oss också möjligheter att testa vår utrustning i en helt annan miljö. Jag menar att det är en typ av samarbetsprojekt som gynnar båda de parter som är involverade, såväl den amerikanska Stillaohavsflottan som den svenska marinen.

Anf. 40 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Försvarsministern gör tolkningen att vapenembargot inte ingår i dagens budgetdebatt. Jag är helt övertygad om man vid ett annat tillfälle kommer att återkomma till frågan om Kina, vapenembargot, Sveriges ställning och EU.

För att återgå till ubåten: Den frågan skulle man ändå kunna hänföra till dagens budgetdebatt. Hur mycket kostar det att ha en ubåt liggande där och hur länge ska den ligga där? Tänker vi förlänga kontraktet? Tänker vi utöka detta och ha liknande samarbete med andra länder inom ubåtsverksamhet? Tänker vi stationera försvarsverksamhet i andra länder i ett nära samarbete? Försvarsministern nämnde till exempel att han inte är helt avvisande till luftsamarbete med något annat land. Är det så vårt framtida försvar kommer att se ut med den nya regeringen?

Anf. 41 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Jag tror att det möjligen blev någon sorts sammanblandning. Vad jag sade var att jag inte utesluter att även flygstridskrafter skulle kunna komma till användning i internationella operationer. Det har funnits någon sorts mental begränsning till arméförband. Vi tog det första steget att bryta denna när den tidigare regeringen skickade iväg korvetten Gävle. Det finns inte heller där skäl att ha någon mental begränsning. Jag utesluter som sagt inte att också svenska flygstridskrafter skulle kunna fullgöra en funktion internationellt. Men det innebär inte någon målsättning eller strävan.

När det gäller ubåten i San Diego är det så att det från början var ett önskemål från amerikanerna att få hyra en ubåt av oss. Då sade vi: Nej, det får ni inte. Men vi kan gärna komma över med vår egen besättning och öva med er. Det utgår en ersättning för detta. Däremot har jag inte klart för mig vad det är för sluttidpunkt som gäller enligt det avtal som har träffats mellan Sverige och USA. Det måste jag be om att få återkomma till.

Anf. 42 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är en bra proposition, trots en orimligt kort startsträcka, som nuvarande konstitution stadgar. Det har varit ett lödigt deltagande från försvarsministern – en bra start. Det känns bra för mig som allianspartner.

Min fråga har aktuell bäring på försvarets möjligheter, intresse och resurser på sikt. I morgon är det en utfrågning här i riksdagen om den planerade gasledningen från Ryssland till Tyskland, ordnad av utrikesutskottet och miljö- och jordbruksutskottet. Nu har vi försvarsministern här i kammaren, och jag tycker att det kan vara bra med ett litet inspel till den debatt som kommer att ske i morgon. Den har uppenbarligen också försvarspolitiska och säkerhetsmässiga aspekter, som försvarsministern har redovisat på ett bra sätt i debatten.

Min uppfattning är att det finns bättre alternativ för dragning av gasledningen än i vårt känsliga innanhav med stora miljöbekymmer och även andra bekymmer. Det borde finnas bättre sträckningar. Jag hoppas att den inte blir av. Men om den nu skulle bli av är uppenbarligen planerna att till exempel ryska fartyg regelbundet ska ha tillsyn och kontroll i Sveriges ekonomiska zon där gasledningen går fram.

Är det så självklart? En tanke som har slagit mig och som har framförts i debatten är att det här jobbet inom Sveriges ekonomiska zon skulle kunna skötas av svenska fartyg. Vi har kompetensen att ta ansvar för ett sådant uppdrag i ett sådant läge. Det har även framförts förslag om att en bredare sammansättning av ett antal Östersjöländer skulle kunna ta på sig ett ansvar, så att i alla fall den aspekten klaras ut.

Som sagt: Jag är ingen anhängare av gasledningen. Den går ändå genom vår ekonomiska zon. Den kan förverkligas. Hur ser försvarsministern på frågan?

Anf. 43 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik:

Herr talman! Det är ju inte vår gasledning, och det gör att våra möjligheter är små när det gäller att påverka hur den förläggs – på land eller i Östersjön och i sådana fall med vilken sträckning. Det har Sverige med hänsyn till utformningen av havsrättskonventionen mycket små möjligheter att påverka. Det vi kommer att kunna påverka enligt nationell lagstiftning i tillståndsprövningen är framför allt miljöaspekter på ett sådant här projekt.

Jag delar Staffan Danielssons uppfattning att det finns starka miljöimplikationer av ett sådant här projekt, inte minst mot bakgrund av att vi har 100 000 minor liggande på Östersjöns botten plus stora mängder av dumpade kemiska stridsmedel.

Jag kan bara konstatera att detta ännu inte är ett regeringsärende. Följaktligen har regeringen inte heller diskuterat frågan närmare och har ännu ingen ståndpunkt. Jag har dock gjort det ganska självklara konstaterandet, som jag naturligtvis står för, att ett sådant här projekt har energipolitiska implikationer, miljömässiga implikationer och även säkerhetspolitiska och försvarspolitiska implikationer.

Anf. 44 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Jag hade en fråga om tekniken, men med all respekt för att försvarsministern i dag inte går in på den är jag nöjd med svaret.

Anf. 45 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! För den del av Sverige som jag representerar, Blekinge, utföll försvarsbeslutet 2004 positivt. Med F 17 och helikopterbataljonen i Ronneby tillsammans med marinbasen i Karlskrona utgör förbanden i dag en väl fungerande och integrerad garnison. I världsarvsstaden Karlskrona bedrivs Kockums högteknologiska utveckling i samma miljö som riggningen av Karl XI:s linjeskepp ägde rum. Har ni någonsin vägarna förbi Karlskrona får ni definitivt inte missa tillfället att uppleva ett stycke levande historia i dess innersta mening. Jag ser att talmannen instämmer i detta.

Trots denna positiva inledning vill jag uppmärksamma ett i mitt och många andras tycke märkligt beslut. Det gäller Säkerhetspluton sjö – i dag förlagd till Kungsholms fort i Karlskronagattet.

Säkerhetspluton sjö är den marina delen av säkerhetsbataljonen. Den producerar i dag ca 70–100 säkerhetssoldater per år med uppgift att utbilda främst militärpolis, hundförare, säkerhetsunderrättelse, säkerhetskydd och stridsbåtsförare. Plutonen har till uppgift att skydda priorite-

rade marina resurser och därtill hörande baser, hamnar, fartyg, personer med mera mot säkerhetshotande verksamhet.

Med en mycket vag formulering i budgetpropositionen 2005 beslutade den förra regeringen att flytta plutonen från Karlskrona till Göteborg. Det finns ingen logik verksamhetsmässigt bakom beslutet. En pluton som är specialutbildad på att skydda marinens resurser ska alltså inte verka eller öva på den enda plats där marinen finns i dag. Infrastrukturella satsningar på uppskattningsvis ca 40 miljoner kronor avseende byggandet av en ny hundgård, en så kallad referensanläggning, har gjorts. Den invigdes så sent som för tre år sedan. Motsvarande satsningar, om än inte så stora, behöver nu göras i Göteborg. Stora insatser kastas nu över bord. Ofrånkomligt uppkommer givetvis tanken om detta inte var ett rent politiskt beslut. Göteborg fick ju stryka ordentligt på foten i försvarsbeslutet 2004. Jag sympatiserar i och för sig med tanken att Sveriges andra stad bör ha ett fullgott skydd mot yttre hot, men kanske inte just detta förband som har sin specialinriktning mot marina resurser.

Varför tar jag nu upp denna detalj när det har talats i breda termer här i salen i dag? Jo, främst givetvis för sakens skull – med en bakgrund i marinen är jag väl förtrogen med verksamheten och vilka följder som beslutet får – men också för att understryka det som även försvarsministern uttryckt strax efter sitt tillträde och även här i kammaren i dag, nämligen vad som kan bli följden när politiker lägger sig i detaljer. Som försvarspolitiker har vi till uppgift att utarbeta Sveriges framtida försvars- och säkerhetspolitik och dess inriktning. Att organisera sig därefter är Försvarsmaktens personal långt mer lämpad för. Vad gäller just det här beslutet har åtminstone inte jag mött någon inom försvaret som tycker att det här är en särskilt fiffig idé, och då har jag pratat med många.

Nu har processen satts i gång av den förra regeringen. Tiden har varit kort för en omedelbart förändrad inriktning inom den närmaste framtiden, men hos mig är det sista som dör hoppet. Jag hoppas därför att försvarsministern tar tillfället i akt att lyssna till säkerhetsplutonens personal och dess tankar om den framtida verksamheten när han besöker marinbasen i slutet av januari. Varmt välkommen till Karlskrona!

Herr talman! Jag byter nu spår lite grann. I förra veckan hade jag förmånen att tillsammans med delar av försvarsutskottet besöka Skaraborgs regemente, trängregementet, Markstridsskolan i Skövde samt Livregementets husarer i Karlsborg. Det var ett mycket välplanerat och informativt besök. Ett välformulerat tack framfördes av försvarsutskottets ordförande Ulrica Messing, och jag vill återigen förnya detta tack till personalen härifrån.

Sedan vill jag säga att om det är någonting som jag som politiker alltid uppskattar hos tjänstemän är det att man är uppriktig och en smula obstinat. Jag uppskattar när man inte bara presenterar bekvämligheter för oss politiker. Det gjorde inte heller regementschefen och officerarna vid det här besöket. Man tog tillfället i akt att ställa oss inför ett antal svåra frågeställningar.

En av dessa frågeställningar har jag burit inom mig sedan det här besöket. Den vill jag gärna lyfta fram här i kammaren. Vårt alltmer fördjupade internationella engagemang innebär att svenska kvinnor och män kommer att hamna mitt uppe i exploderande konflikthärddar och livsfarliga situationer. Det första halvåret 2008 kommer Sverige att ha huvud-

ansvaret för den europeiska insatsstyrkan i form av Nordic Battle Group. Vi kommer då att vara först på plats. Är vi verkligen mentalt beredda på det? Hur kommer vi att reagera när kapten Lena Melin, underrättelseofficer och tvåbarnsmamma, visas upp i tv på en halvsuddig video med en bindel för ögonen och en pistol mot tinningen samtidigt som maskerade gisslantagare mässande läser upp sin kommuniké? Man ser tydligt att kapten Lena Melin utsatts för misshandel.

Den här bilden har vi ju sett förut, men då har det inte handlat om svenskar. Hur kommer vi egentligen att reagera innerst inne? Rolf Gunnarsson tog upp detta med folkförankringen tidigare i sitt anförande. Hur pass förankrat är detta? Kommer vi här inne i kammaren att stå pall när medierna ifrågasätter legitimiteten i att svenska män och kvinnor utsätts för livsfara i andra länder långt bort från Sveriges gränser? Jag lämnar frågan öppen. Jag lämnar kvar bilden i ert inre att fundera över.

Men jag gör det inte för att avskräcka. Det är precis tvärtom. Jag tar upp detta svåra ämne för att medvetandegöra vilken verklighet vår personal inom försvaret i dag tränar för. De vässar sina metoder och färdigheter och tränar återigen med målet att få hem alla välbehållna. De behöver alla vårt stöd. De behöver vara förvissade om att vi här inne backar upp dem till hundra procent om det värsta tänkbara skulle inträffa.

När jag ser hur man förbereder sig inför Nordic Battle Group på F 17 i Ronneby, i marinbasen och senast nu Skövde, känner jag mig inte bara stolt utan väldigt stärkt i uppfattningen att vi faktiskt har ett oerhört modernt och professionellt försvar. Det är framtidsinriktat men tar också hänsyn till de mjuka frågorna. Omdaning av Försvarsmakten har varit, och är fortfarande, smärtsam i många avseenden, men den är absolut nödvändig och speglar vår förändrade omvärldssituation. Kanske behöver vi ta några steg tillbaka för att kunna ta ytterligare kliv framåt. Klart är i alla fall att våra soldater ska ha bästa möjliga förutsättningar i form av utbildning och utrustning oavsett om de verkar på svensk mark eller internationellt.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till förslaget i försvarsutskottets betänkande i sin helhet.

Anf. 46 PETER JONSSON (s):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten i dag. Men när jag lyssnar på de fyra borgerliga partiernas företrädare och funderar på vad de har sagt och vad de har fört fram blir jag lite orolig. Vem kommer att få det största inflytandet på regeringen och försvarsministern när det gäller inriktningen av den kommande försvarspolitik?

Det här betänkandet är egentligen en socialdemokratisk produkt. Det handlar om det förra beslutet vi fattade, inriktningen 2004, men också budgeten för 2006. Det har gjorts smärre justeringar, som vår ordförande sade. ÖB och Försvarsmakten har gjort ett enormt arbete med den omställning som nu pågår och ska ha all heder av det.

Allan Widman från Folkpartiet tar upp diskussionen om försvarsmaterielförsörjningsplanen och ett ökat beroende av att köpa försvarsmateriel över disk. Det ställer vi också oss bakom, men det ska vara en tänkt strategi för detta. Försämrade utvecklingsmöjligheter när det gäller nätverksbaserat försvar är ytterligare ett område där vi ligger i framkant i Europa och kanske också är världsledande i vissa delar. Vi har ett för-

svarsmaterielsystem inom exempelvis flygvapnet i dag som är unikt. Jag menar att detta är viktigt. De spin-off-effekter vi får av detta leder faktiskt till en utveckling för hela det svenska näringslivet.

Allan nämner också värnplikten. Vad jag förstår menar Allan och Folkpartiet att vi går mot en yrkesarmé, och till syvende och sist går vi med i Nato. Här har försvarsministern i en radiodebatt sagt att det kanske sker inom 15 år. Ser ni framför er den försvarspolitiska inriktning vi har?

Staffan från Centerpartiet säger att den socialdemokratiska försvarspolitiken var jättebra och att man följer den och har ställt sig bakom den fast det bara handlar om pengarna.

Else-Marie Lindgren från Kristdemokraterna säger i princip att det här beslutet var bra, men att vi nu har fått en regering som verkligen tar de här frågorna på allvar. Samtidigt yrkar hon bifall till förslaget i det här betänkandet som indirekt är en socialdemokratisk produkt.

Jag är lite oroad. Jag förväntar mig att 2008 års debatt på det försvarspolitiska området också rör den borgerliga politiska inriktningen av försvarspolitiken. Då kommer vi socialdemokrater att lägga fram kommittémotioner och föra en ordentlig försvarspolitisk debatt utifrån de förutsättningar som den borgerliga politiken ger.

Anf. 47 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag vill särskilt tacka Peter Jonsson för att han ger mig möjlighet att replikera. Det var länge sedan.

När det gäller nätverksbaserat försvar och våra ledningssystem måste väl också Peter Jonsson, som är en ansvarskännande politiker, bli orolig när han tar del av Statskontorets rapporter. Statskontoret har följt det här materielprojektet sedan det startade för fyra fem år sedan. I varenda rapport talar man om ett oerhört stort risktagande. Man talar om brist på konkretion och om att detta inte tillför några mervärden till den insatsorganisation som Sverige har. Jag menar att det vore skam och ett brott mot vår lojalitet här i kammaren om vi inte tog fatt i detta och granskade vad det är som kommer ut av alla de många hundra miljoner som har satsats på projektet genom åren.

Peter Jonsson talar om våra kommunikationssystem som fullständigt unika. Det är då jag blir väldigt rädd, herr talman. Varenda gång Sverige gör någonting unikt blir vårt bekymmer att vi inte kan samarbeta med andra när vi befinner oss ute på det internationella fältet. Då måste vi bygga om våra prylar, justera dem och uppgradera dem, och detta kostar mycket mer pengar. Varje egen lösning är en sär lösning, och det är ett stort problem.

Peter Jonsson säger att om Folkpartiet får styra så blir det kanske inte någon värnplikt framöver, och det kanske blir ett Natomedlemskap. Jag kan inte avstå från att ta den passningen. Jag hade ju hoppats att Peter Jonsson också tycker att det är ett stort problem att, som jag sade tidigare i talarstolen, endast en av fyra som vi utbildar – män och kvinnor i det svenska försvaret – kommer till användning för huvuduppgifter. Tre av fyra utbildas förgäves med avseende på den dominerande uppgiften. Vilken lösning har socialdemokratin på detta problem?

Till sist vill jag ta upp frågan om Nato. I försvarsbeslutet 2004 fanns det en formulering från den gamla regeringen där det hette att Sverige varken tar eller ger några ömsesidiga försvarsförpliktelser – men vi utgår från att om Sverige hotas ska vi inte möta detta hot på egen hand. Jag kan bara konstatera, Peter Jonsson, att ni vet att vi är beroende av säkerhet från andra länder, men du är inte beredd att acceptera detta den dag som i dag är.

Anf. 48 PETER JONSSON (s) replik:

Herr talman! När det gäller försvarsmateriel och försvarsmaterielutveckling handlar det mycket om att man vågar titta in i kristallkulan och se vilka förutsättningar och möjligheter det kan finnas i framtiden för att möta ett hot, oavsett vad det än är för någonting. Visst är det så att det kanske finns försvarsmateriel som vi skulle behöva utveckla ytterligare jämfört med hur det är i dag, men jag ser nätverksbaserat försvar som en utveckling som kan leda till ett ännu modernare försvar än vi har i dag på grund av att tekniken som sådan redan finns och kan appliceras också internationellt med exempelvis Nato.

Sedan är det självklart att vi har kommit lite för långt. Vi har gått lite för snabbt fram, och det betyder naturligtvis att vi kanske måste bromsa, men själva tänkesättet när det gäller nätverksbaserat försvar är det viktigt att ge en signal till Försvarsmakten om att jobba utifrån, för det handlar om teknikutveckling.

Jag är jätteoroad över Folkpartiets inriktning när det gäller försvarspolitiken och också den internationella politiken kopplad till ett Nato-medlemskap. Det är fortfarande så att en del av länderna i Nato har kärnvapen, och det betyder alltså att vi ska ställa oss bakom en politik där man har kärnvapen som strategiska vapen. Det kan socialdemokratin aldrig ställa upp på. Man kan inte förglömma att det är på det sättet.

Jag menar att vår militära alliansfrihet har skapat förutsättningar för oss för att vara kritiska emot de länder som ingår i Nato samtidigt som vi har varit en intressant och bra samarbetspartner när det gäller internationella konflikter runtom i världen. Vi har deltagit i alla de militära operationer där Nato har ställt frågan utifrån ett FN-mandat utan att för den skull ha mistat någonting – förutom kanske att vi inte sitter längst in i ledningssystemet. Vi har utfört våra uppgifter på ett betydande och effektivt sätt, och det känner jag mig stolt över som svensk försvarspolitiker.

Anf. 49 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Som jag antydde är ju konflikten mellan den internationella inriktningen och den nationella inriktningen också en konflikt mellan var vi ska lägga våra resurser. Ska vi alltså satsa på sådant som behövs här och nu, eller ska vi satsa på sådant som kanske behövs om 10, 20 eller 30 år? Peter Jonsson säger då: Om vi bara får fortsätta utveckla lite av de här ledningssystemen så kanske det blir något ännu finare på sikt. Då slås jag av att han uppenbarligen inte har tagit del av den huvudsakliga tanken i de senaste socialdemokratiska årens försvarspolitik. Den gick nämligen ut på att det vi ska satsa på, det ska kunna användas här och nu i insatsförsvaret. Detta är förvånande.

Den formulering som jag återgav från försvarsbeslutet 2004 visar ju att Socialdemokraterna litar på Nato. Den visar att vi inte är inne i en planering för att ta hand om vårt eget försvar, utan vi utgår från att andra ska hjälpa oss att möta de hot som uppstår. Problemet är ju att denna insikt, som Socialdemokraterna har haft under decennier, aldrig uttalas. Det finns ett hyckleri inom svensk säkerhetspolitik. Vårt beroende finns där, och det vet Peter Jonsson om.

Sedan säger Peter Jonsson att ett medlemskap i Nato gör att vi inte kan vara kritiska mot andra länder inom alliansen. Det påståendet stämmer inte. Jag tror att det egentligen är precis tvärtom. Det faktum att Sverige står utanför Nato gör att vi måste vara duktiga och följsamma inom en rad områden. Jag för min personliga del har under min tid som riksdagsledamot sett hur till exempel normän är öppet kritiska mot många av de felaktigheter som USA gör sig skyldigt till. Men från Sverige har alltid kritiken varit mera försiktig. Jag skulle kunna ge en lång rad exempel på detta, herr talman, men dessvärre räcker tiden inte till.

Anf. 50 PETER JONSSON (s) replik:

Herr talman! Då menar Allan Widman och Folkpartiet att JAS system när det gäller kommunikation inte ska användas och utvecklas på grund av att det är en del i det nätverksbaserade försvaret. Är det det som Folkpartiet menar? Ska vi gå tillbaka till någon form av gammal strategi när det gäller försvarets utveckling för att möta den hotbild som finns? Jag förstår inte det.

Sedan kan man alltid göra förändringar i utvecklingen utifrån de olika materielsystem vi har. Men tänket bakom ett nätverksbaserat försvar handlar ju om att kunna prata med varandra, att leda varandra mot ett mål som finns och på det sättet få största möjliga effekt av den insats man ska göra. Det är nätverksbaserat försvar, och det vill jag fortsätta utveckla, för jag tror att det är en förutsättning för att i framtiden ha ett ännu vassare försvar än vad vi har i dag.

Det sista jag vill säga är att vi ingår i ett EU-samarbete, där vi nu, som flera har sagt här, ställer upp med en bättre grupp för att möta upp utifrån ett EU-perspektiv kopplat till ett mandat från FN:s säkerhetsråd, en insats mot någon form av situation som sker 600 mil från Bryssel. Det tycker jag är ett modernt sätt att tänka. Nato är för mig en gammal struktur. Även om de försöker förändra sig för att möta framtiden är organisationen fortfarande föråldrad, konstruerad för att möta Warszawapakten i någon form av hotbildssituation. Jag tror att det är bättre att vi är med och utvecklar EU:s säkerhetspolitik och utifrån våra svenska mått inriktar oss på att det är FN som är basen för de insatser vi ska göra utifrån säkerhetsrådets beslut. Det finns ju länder inom Nato som emellanåt anser att man inte behöver lyssna på säkerhetsrådet utan kan göra vissa insatser utan deras medgivande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 december.)

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU2
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2006/07:1 delvis).

Migration

Anf. 51 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Herr talman! Det gläder mig att statsrådet Billström lever upp till en gammal fin tradition av statsrådsmedverkan i våra migrationspolitiska debatter.

Herr talman! När vi nu ska debattera socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU2 Utgiftsområde 8 i regeringens budgetproposition så är det en något annorlunda bild som målas upp. Det är inte så att politiken drastiskt har förändrats, men genom att Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centerpartiet nu samlar sig kring Moderaternas hållning inom politikområdet kommer kanske retoriken att förändras.

Jag har tidigare i samband med migrationspolitiska debatter talat om värdet av en bred förankring. Vi socialdemokrater och den socialdemokratiska regeringen har haft utgångspunkten att Sverige ska ha en generös flyktingpolitik med bred förankring. En stabil politik innebär också att den som söker skydd i vårt land har en tryggare situation. Vi står givetvis bakom denna politik även fortsättningsvis.

Majoritetstexten i detta betänkande visar i stora stycken på att denna förankring nu har breddats, och jag vill inledningsvis yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen 1 samt hänvisa till det särskilda yttrande som vi socialdemokrater lagt med anledning av betänkandet.

Herr talman! Under hösten har antalet asylsökande ökat markant. Migrationsverket har påtalat för regeringen behovet av att skriva upp prognoserna med ca 25 %. Det är en dramatisk förändring som givetvis sätter stor press på de organisationer som har att hantera de personliga öden som varje asylsökande utgör.

Vid sammanträde med Migrationsverket under förra veckan framkom att den nuvarande inströmningen pekar mot 30 000–35 000 asylsökande under kommande år. Situationen blir ännu mer komplicerad av det stora antal ensamkommande barn som har anlänt under hösten och som nu har fastnat i mottagningskommunerna på grund av svårigheter att få landets kommuner att ta ett solidariskt ansvar. För 2006 pekar siffrorna mot att 800 ensamkommande barn kommer att ha anlänt före årets utgång. Enligt Migrationsverket fanns för en dryg vecka sedan 163 barn i de fyra större mottagningskommunerna med behov av vidare kommunplacering. Utöver redan placerade barn finns endast ytterligare 75 platser att tillgå under våren. Situationen hos mottagningskommunerna är akut, och Solna kommun har enligt uppgift begärt juridisk prövning av Migrationsverkets agerande i frågan.

Vi som har jobbat med migrationspolitiken vet att det förekommer stora svängningar i mottagandet av asylsökande beroende på situationen i vår omvärld. Vi vet därför att det är viktigt att resurser ställs till förfogande så att organisationen för mottagande fungerar, därav min tidigare skriftliga fråga till ministern om förhållningssättet till det ökande antalet asylsökande och ekonomiska medel till Migrationsverket. Detta gäller såväl årets ökade inströmning som kommande års prognostiserade.

Regeringens öppna hållning, utan tillskott av ytterligare medel för att klara en kraftig uppgång av asylsökande, oroar mig. Det engångsbelopp på 50 miljoner som regeringen anvisar och i frågesvar hänvisar till som förstärkning för effektivisering av organisationen är långt ifrån tillräckligt.

Vi socialdemokrater har i vårt särskilda yttrande visat på en väsentligt högre nivå för att kunna möta situationen och ge Migrationsverket som första instans en rimlig stabilitet i arbetet med de asylsökande.

Jag vill dock ge ett erkännande till regeringen och migrationsministern för att man i svaret på min skriftliga fråga säger att regeringen noggrant ska följa utvecklingen. Det är en viktig signal. När man läser utgiftsområde 8 i budgeten kan man annars finna att regeringen inte orkat fördjupa sig inom detta politikområde på samma sätt som man gjort inom arbetsmarknads- och skattepolitikområdena.

Jag hoppas därför att regeringen i kommande vårproposition kan justera detta och därigenom möta de ökande behoven inom migrationspolitiken. Kraven på denna uppföljning tycks komma tidigare än många förväntat sig.

Herr talman! För två månader sedan överlämnades till regeringen utredningen *Arbetskraftsinvandring till Sverige – förslag och konsekvenser*, den så kallade Kakiutredningen. Redan innan denna utredning remissbehandlats och formats till förslag från regeringen lägger man nu fram förslag om att skriva in arbetskraftsinvandring som ett nytt mål inom politikområdet Migration.

Jag satt själv med i utredningen och vet på vilka områden det finns en bred förankring och var det finns skiljelinjer. Jag vet också hur arbetsmarknadens parter och andra aktörer inom området ser på frågan. Vi har i Sverige sedan 70-talets stora arbetskraftsinvandring haft en stor samsyn kring hur vi ska hantera frågan. Denna samsyn har funnits över de politiska blockgränserna men också mellan arbetsmarknadens parter. Det är därför olyckligt att regeringen nu utan nödvändig beredning och utan den breda förankring som borde finnas lägger fram förslag om arbetskraftsinvandring som mål inom politikområdet – ett mål som dessutom är såväl diffust som svårsmått.

Jag konstaterar också den oenighet som tycks finnas mellan migrationsministern och arbetsmarknadsministern, både i fråga om vem som ska hantera förslaget och hur delar av förslaget ska hanteras. Jag tvingas se förslaget som ett utslag av, som Lagrådet uttryckte det, en för snabb och dålig beredning vad gäller budgetprocessen.

Herr talman! Jag har tidigare påtalat värdet av en bred förankring av den svenska migrations- och flyktingpolitiken. En bred förankring har alltid ett stort värde. Inom detta politikområde är det speciellt viktigt, både bland de svenska partierna och medborgarna och framför allt gentemot de människor som söker skydd i vårt land. När nu partier som för bara ett år sedan näst intill hånade den dåvarande majoriteten inom politikområdet, bestående av moderater och socialdemokrater, på s. 10 i betänkandet markerar värdet av de individuella prövningarna och samlat hänvisar till den majoritetstext som användes föregående år känns det något mer stabilt.

Svensk migrationspolitik har ett värde i att ha ett rakt och ganska brett spår och förhållningssätt. Att göra stora svängar och vidlyftiga uttåg utan en bred förankring skapar instabilitet. Ett sådant agerande är inte bra för någon och framför allt inte för de människor som söker skydd i vårt land.

Herr talman! Det finns här i kammaren ett brett stöd för en generös flyktingpolitik och en stor öppenhet gentemot människor som söker sig till vårt land. Jag tvingas konstatera att det i den svenska debatten börjar dyka upp krafter med annan uppfattning, som har en rädsla inför det nya och ibland lite främmande. Jag är därför glad att det finns en stor majoritet för vår grundsyn på politikområdet, samtidigt som jag konstaterar att utskottsmajoriteten går lite för fort fram i hanteringen av arbetskraftsinvandringsfrågan. Den borde ges förutsättningar för en mer folklig förankring med bred acceptans från alla berörda parter.

Herr talman! Jag vill än en gång yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen nr 1 och hänvisar i övrigt till det särskilda yttrandet.

I detta anförande instämde Tomas Eneroth, Helena Frisk, Kurt Kvarnström och Jasenko Omanovic (alla s).

Anf. 52 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Om jag skulle säga någonting om Göte Wahlströms välkommande av migrationsministern till den här debatten skulle jag möjligen kunna säga: Man blir glad av så lite ibland. Men Göte Wahlström har väl också en del annat att glädja sig åt. Han har själv gått igenom det under sitt anförande.

Den här debatten kommer att bli en värdeämätare på var positionerna i svensk flyktingpolitik egentligen står för tillfället. Jag har också en del egna frågor att ställa, men jag tänkte börja med att säga någonting om vad vi vill.

Vi föreslår i den budgetmotion som Vänsterpartiet har avlämnat ett stort antal satsningar för en generösare eller snarare mer human och rätts-säker flykting- och migrationspolitik. Vi satsar pengar på en flykting-amnesti – inte för att det kostar mycket men för att pengarna måste satsas kortsiktigt för att man sedan ska få möjlighet att ge människor en chans att komma in i det svenska samhället och bidra med de arbetsinsatser de kan.

Vi satsar pengar på asylsökandes och gömdas sjukvård. Inte bara FN utan också en rad andra instanser har ju kritiserat Sverige för att vi inte ger asylsökande och gömda den självklara mänskliga rättighet det innebär att faktiskt få vård när man är sjuk. Det finns fortfarande stora grupper kvar i det svenska samhället som är ställda vid sidan av rätten till vård. Det är inte rimligt i ett samhälle som vill kalla sig människovärdigt.

Vi satsar också pengar på rätten till eget boende, att ersättningen för det återinförs.

Vi satsar på höjd dagersättning. Ersättningen i dag är löjligt låg. Man kan möjligen köpa lite godis för pengarna men inte mycket mer. Och då tvingas man leva under förhållanden som också de är socialt pressande.

Vi vill förbättra kvaliteten hos Migrationsverket och hos de domstolar som numera glädjande nog har tagit över överprövningen av Migrationsverkets beslut.

Samtidigt vill vi också minska på saker. Vi är inte ett parti som bara satsar; vi sparar också. Vi sparar på förvaret. Vi behöver inte så många förvarsplatser som Sverige har i dag. Vi sparar på utvisningar och avvísningar. Det är inte rimligt att människor som behöver tre sjukvårdsbiträden, en läkare och tre poliser över huvud taget ska komma i fråga för avvísning från det här landet. Där finns det stora pengar att spara för den som också önskar en human flyktingpolitik.

Vi satsar alltså, och det gör vi därför att vi tror att politiken behöver förändras i grunden.

Vi är också kritiska – låt mig nämna det – till de migrationspolitiska mål som i dag gäller. Vi reder ut det där i ett särskilt yttrande. Vi är förstås kritiska till det oprecisa och klumpiga mål man nu vill införa från regeringens sida om ökad arbetskraftsinvandring. Vad betyder det? Regelverket är ju inte klart. I vissa fall är det visst väldigt angeläget att vänta på att reglerna kommer på riksdagens bord innan man säger någonting. Men i andra lägen går det bra att säga ”det här ska öka” utan att vidare precisera på vilket sätt eller enligt vilka regelsystem.

Vi är också kritiska till den harmonisering som sker inom EU av flyktingpolitiken och migrationspolitiken. Det finns för mig inga kända exempel på att den harmoniseringen har inneburit en bättre politik för Sveriges del när det gäller mottagandet av asylsökande eller flyktingar. Om någon här i kammaren har ett sådant exempel – här blev det bättre därför att vi harmoniserade med EU – ska jag gärna senare i en replik tacka för den kunskapsinhämtningen.

Vad vill då de andra? Jag har nu berättat vad vi vill. Vad vill de andra? Det är lite oklart.

Socialdemokraterna vet ungefär vad de vill, samma sak som förut. De hoppas nu att de andra partierna, de borgerliga partierna, har anslutit sig till den linjen. Moderaterna är oklart, men i allt väsentligt verkar det vara samma politik som tidigare som gäller. Miljöpartiet vet vi var vi har. Det är ett parti som med stor styrka och kraftigt engagemang driver flyktingars rättigheter. Vi står på samma sida i snart sett varje fråga. Även om vi avviker något i reservationerna i dag, där vi har ett större antal, kan det mycket väl hända att vi i beslutsomgången ändå enas om flera av de förslagen.

Men vad vill de borgerliga partierna? Det ska dagens debatt utröna. Man kan väl säga att det än så länge verkar vara två olika linjer för hur man svarar. Det ena svaret, när vi kräver en bättre politik, är: Låt oss tala om något helt annat. Det andra svaret verkar vara: Det har jag aldrig sagt. Enligt de här två linjerna verkar argumentationen från de borgerliga partierna ha utvecklats. Låt mig ta några exempel.

Vi har en någorlunda nyttillträdd migrationsminister från det parti som står för den hårda, restriktiva linjen tillsammans med Socialdemokraterna. Vad tycker egentligen Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna om detta? Vad har man för åsikter om att vi har en migrationsminister som låter en med goda argument fullständigt nedsablad utredare sitta kvar, som talar om trupper vid EU:s yttre gränser för att försvara sig mot de horder av asylsökande människor som söker sig undan förföljelse?

Allt vi har än så länge är den stora tystnaden. Men i dag i kammarens debatt kommer ni att avkrävas svar.

Arbetskraftsinvandring – låt oss tala om något helt annat, brukar man ju säga. Låt oss inte prata om rätten till asyl, människors verkliga flyktingskäl, utan låt oss prata om hur folk ska få komma hit och arbeta i stället.

Låt mig, för att inte själv göra mig skyldig till det jag anklagar andra för, vara tydlig. Vänsterpartiet anser att en ökad arbetskraftsinvandring skulle kunna vara av godo. Men det ska vara samma regler, lika lön och samma villkor på arbetsmarknaden. Och det ska röra sig om permanenta tillstånd. Allt annat, ifrågasättandet av de skyddsnet som det har tagit många år för människor i det här landet att bygga upp, är att argumentera för lönedumpning. Men vad är det egentligen man här står för från de borgerliga partiernas sida?

Ta frågan om kvotflyktingar! Då menar jag inte att man pratar om något helt annat i den bemärkelsen ministern i en radiointervju nyligen gjorde, när han talade om kvotflyktingar fast det handlade om konventionsflyktingar. Sådant kan hända den bäste och uppenbarligen också migrationsministern. Vi menar väl snarare här den risk som det innebär att tala om kvotflyktingar och försöka låta som om det är sättet att kunna komma som flykting till det här landet. Vi har också en enligt internationell lag stadgad rätt att komma till Sverige, söka och åtnjuta skydd undan förföljelse.

Sedan har vi argumentationen enligt linjen ”Det har jag aldrig sagt”. Det är en intressant argumentationslinje rent retoriskt. Man utfäster saker vid ett tillfälle, och några månader senare säger man: Nej, det där har jag aldrig sagt. Eller också vägrar man kommentera frågan.

Låt mig ta ett par exempel på det här också. När det i mars månad i år avslöjades att man låter just kvotflyktingars integrationspotential, det vill säga hur väl de anpassar sig till Sverige, vara avgörande eller åtminstone påverka uttagandet av kvotflyktingar, som i dag är fallet, sade företrädare för de flesta partier: Så får det inte vara. Så kan vi inte ha det. Det är väl ändå inte tänkbart.

Nu står vi ensamma om att reservera oss på den punkten. Var det det ni hade som svar från de borgerliga partiernas sida? Det har vi aldrig sagt i tv, i Faktum, den där dagen i mars.

Flyktingamnesti är en annan sådan fråga. Bara några veckor före valet deltog jag själv i en debatt med flera företrädare för de borgerliga partierna – jag tänker inte namnge dem, fast de finns företrädna i kammaren – där de utlovade ett stöd för en generell flyktingamnesti. Nu då? Inte ett ljud, inte ett spår, inte en bokstav, vare sig i budgetpropositionen eller i åtminstone vällovande motioner från enskilda partier. Var står ni i dag när det gäller flyktingamnestin? Börja nu inte tala om arbetskraftsinvandring enligt linjen ”Låt oss prata om något helt annat”, utan säg vad ni tycker. Tala om var ni står!

Från sjukvården ska vi kanske ta det allra mest uppenbara exemplet. Företrädare för samtliga riksdagspartier, från Socialdemokraterna till Moderaterna och de tre borgerliga partierna, utlovade vid en debatt i Hammarkullen den 19 augusti att man fullt ut stod bakom de krav som då ställdes på att asylsökande, gömda och papperslösa, ska få rätt till samma sjukvård som andra som är bosatta i landet. Vad hände sedan då? Miljö-

partiet reserverade sig. Vänsterpartiet reserverade sig till förmån för sådana förslag. Vad hade ni andra för svar? Kanske: Det har vi aldrig sagt. Om det var någon som sade det var det inte vi. Det måste ha varit någon annan. Eller?

Jag kanske ändå får ta tillfället i akt, herr talman, och säga att extra angeläget är det att få höra vad företrädaren för Centerpartiet i dag har att säga i den frågan. Han undertecknade själv en motion för rätten till sjukvård. Sedan finns det inget stöd för det i agerandet i utskottet eller på något annat sätt. Jag kan ha missförstått positionen. Det kan hända att Centerpartiet ansluter sig till den reservation som antingen Vänstern eller Miljöpartiet har avlämnat. Men än så länge har vi inte hört någonting om detta. Där kan man ändå inte säga "det har jag aldrig sagt", för det finns till och med skriftligt. Motionen är inlämnad och behandlad i utskottet.

Herr talman! Det här är den dag då det krävs en del svar, svar på vilka positioner som egentligen kommer att gälla. Ska vi ha en situation där Göte Wahlström kan stå i talarstolen och vara alldeles lycklig över att han nu har fått uppslutning bakom den politik som moderater och socialdemokrater under lång tid har fört. Min förhoppning är att vi inte ska behöva hamna där. Jag vet med ganska stor säkerhet att det finns företrädare för flera borgerliga partier som också är genuint kritiska till hur flyktingpolitiken i dag fungerar.

Det jag efterlyser, herr talman, är att man inte bara säger det i andra sammanhang för att sedan komma hit och säga: Det har jag aldrig sagt. Det är att man svarar på de frågor som faktiskt ställs om en bättre politik och att man inte svarar med: Låt oss tala om något helt annat.

I detta anförande instämde LiseLotte Olsson (v).

Anf. 53 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Kalle Larsson och jag har ju under flera år under föregående mandatperiod haft diskussioner om migrationspolitiken i ett brett perspektiv och jobbat fram även den särskilda lagstiftning som fanns. Vi har dessutom jobbat i samma utredning om den nya utlänningslagstiftningen som nu ligger till grund för hela processen.

När jag nu lyssnar till Kalle Larsson tror jag att jag aldrig har hört en så bitter Kalle Larsson som från talarstolen i dag. Det är klart att den bitterheten måste bestå i någonting. Jag kan förstå att den består i att tre partier som tidigare fanns med i en så kallad fempartigrupp, som hade nollställningen amnesti på sin agenda, nu har förändrat sin position. Tre partier sluter nu upp kring regeringspolitiken.

Det är det jag menar är faran på det här politikområdet. För stora svängningar i politikområdet skapar en oreda och en problematik som på inget sätt gagnar de människor som behöver skyddet och stödet i det svenska samhället.

Min fråga till Kalle Larsson är egentligen vilka slutsatser Kalle Larsson drar. Han försöker tvinga fram svaret från Centern, kd och Folkpartiet själva, men jag måste ändå fråga Kalle Larsson vilka slutsatser han drar av det betänkande som ligger till grund för den här debatten.

Min andra frågeställning är: Vad gör Kalle Larsson för bedömning av situationen med de höga inströmningarna av asylsökande till Sverige i dagsläget? Jag är näst intill chockad över siffrorna som Migrationsverket

lägger fram för de senaste veckorna och den prognos som man kommer att presentera under januari. Jag har nämnt storleksordningen i mitt tidigare anförande i debatten.

Likadant är det vad gäller situationen för ensamkommande barn. Vi ser naturligtvis jätteproblem både Kalle Larsson och jag, framför allt i att de kommuner som nu får ta det stora ansvaret, de fyra mottagningskommunerna, inte kan få barnen utplacerade i kommuner som borde vara med och ta ett solidariskt ansvar i det här arbetet.

Vad har Kalle Larsson för synpunkter på den frågeställningen?

Anf. 54 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Låt mig svara på frågan om inströmning. Vad är slutsatsen av att vi har en stor inströmning av asylsökande? Jo, att vi lever i en orolig värld. Vi lever i en såväl orättvis som orättfärdig värld där människor tvingas lämna sina hemländer. Den slutsatsen är enkel att dra. Jag ser att ledamöter från Socialdemokraterna nickar instämmande i det påståendet.

Men vad drar man för slutsatser? Ser man detta som en fara och ett hot mot Sverige? Ser man det som en möjlighet för oss att fullgöra de internationella åtaganden vi tidigare undertecknat och självfallet som ett sätt att verka för en rättvisare världsordning? Gå nu inte på spåret att tala om något helt annat. Människor som kommer hit kommer faktiskt hit. Då är det vår skyldighet att göra det bästa vi kan för att deras internationella rättigheter faktiskt ska tillgodoses. Det antyds i Göte Wahlströms frågor att det här skulle vara ett problem i sig. Människor är inte problem.

Sedan var det frågan om ensamkommande barn. Det är dessvärre ingen ny fråga. Dels kommer många ensamma barn. De är många flera än vad vi hade hoppats skulle behöva komma ensamma. Dels har det funnits problem under lång tid med att kommuner inte vill ta emot barnen. Det märkliga är att det ges en god ersättning. Det är ingen britsfällig ersättning. Kommunerna kan med rätt goda argument säga så i flera andra sammanhang: "De pengar vi får från staten täcker inte kostnaderna." Men i det här fallet är det inte så.

Vårt förslag har länge varit att vi ska göra något för att se över kommuners skyldighet att ta emot såväl ensamkommande barn som flyktingar i övrigt. Det är Göte Wahlströms parti som bland andra har motsatt sig den linjen.

Jag väntar med att uttala mig bittert, besviket eller med att utvärdera Göte Wahlströms illa dolda glädje över det nya läget han påstår finns till dess vi har haft en diskussion och lyssnat på anföranden från företrädare för de partier som han nu räknar in i skaran bakom sin egen förda politik.

Anf. 55 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Kalle Larsson behöver inte invänta eller avvakta med att markera sina bekymmer och sin irritation över det uppkomna läget. Det framgick inte minst av hans anförande nyligen. Jag förstår naturligtvis att det är ett problem som Kalle Larsson måste hantera utifrån sina ambitioner. De är i stora stycken gemensamma med våra.

Migrationspolitiken och flyktingströmmarna i världen är ett gemensamt problem. Nu sitter en ny regering som ska ta hand om problemen. Det är ett problem både för de enskilda människor som tvingas fly och

för det svenska samhället. De ska tas emot, handläggas via Migrationsverket och handläggas i de domstolar som har att hantera frågan. Tillsammans ska vi klara en integrationspolitik som gör att människor kan integreras i det svenska samhället. Det är ett politiskt problem. Det är ett samhällsligt problem som vi måste hantera. Jag har inte sagt, Kalle Larsson, att människor i sig själva är ett problem. Problemet ligger i att vi tillsammans har ett solidariskt ansvar att hantera situationen.

Vi är helt överens om att det är en orättvis värld, Kalle Larsson. Det är en instabil värld vi lever i. Vi kan konstatera var det i dag finns krigshärdar och så vidare. Men vad gör vi för inrikespolitisk bedömning av situationen? Vi måste kunna hantera det här när det gäller att skapa ekonomiska förutsättningar för att ta emot de människor som kommer till vårt land.

Jag tror inte, Kalle Larsson, att vi löser problemen genom att tvångslagstifta gentemot de svenska kommunerna. Jag tror att vi måste hitta andra lösningar, även om jag i föregående vecka i mina diskussioner med Migrationsverket förstod att det inte är enkelt. Vi har inget speciellt att erbjuda för att få upp kommunerna på banan och ställa upp fullt ut. Men jag gläds åt att ett antal kommuner säger ja till att ta emot barn. Men tyvärr ligger det för långt fram i tiden för att det ska bli bra resultat av det.

Anf. 56 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Det var lite otydligt vad frågan var i det avslutande inlägget. Men det fanns ett antal kommentarer väl värda att kommentera från min sida.

Vad gör vi för inrikespolitisk bedömning om att människor söker sig till Sverige för att söka asyl? Den första inrikespolitiska bedömning vi *inte* gör är att vi skulle tillåta oss att påverka möjligheterna att komma hit och söka asyl. Det är tyvärr den inrikespolitiska bedömning som Socialdemokraterna tillsammans med Moderaterna har gjort vid ett stort antal tillfällen tidigare, nämligen att det inte går att göra den förändringen i svensk flyktingpolitik eftersom det gör att så många kommer hit. Det var ungefär de samtal vi hade vid flera tillfällen när vi tvingade fram den tillfälliga lagstiftningen. Det får inte vara för öppna regler. Det får inte gå för långt eftersom det då kommer för många hit. Det är en inrikespolitisk bedömning som jag inte låter vara vägledande. Vi talar här om internationella konventioner, om enskilda människors rätt att söka och åtnjuta skydd undan förföljelse.

Vad gör vi för inrikespolitiska bedömningar? Jo, att vi får satsa de pengar som behövs. Det märks väl i motionsalternativen att vi från vår sida lägger pengar på en ökad kvalitet och förbättrad prövning. Vi har också förslag om en amnesti som jag vet att många socialdemokrater, ute i landet också, länge har instämt i. Skälen till det är att vi tror att det är lättare att ta itu med de problem som ligger framför oss om vi också löser problemen för och rensar bordet för dem som sedan många år har levt i Sverige. Vi talar här om människor som har levt gömda i Sverige i 6, 8 år – 14 år är det längsta fall jag har hört talas om. Gör vi ingenting åt detta nu vet jag faktiskt inte när det ska ske. Då hänvisar vi i praktiken människor till att fortsätta att leva i en skuggtillvaro utanför lagen, utan rättig-

heter och utan alla möjligheter till ett värdigt liv. Jag drar inte de slutsatserna. Den som gör det får stå för dem själv.

Prot. 2006/07:37
11 december

Anf. 57 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman och övriga här i salen! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 4 under punkt 5 i utskottets betänkande. Miljöpartiet har också lämnat ett antal särskilda yttranden där vi förklarar vidare hur vi tänker i frågorna om budgeten.

Precis som flera har sagt behöver i en rättvis värld ingen människa fly. I en värld utan krig, diktatur, svält, miljöförstöring och ökenutbredning är det möjligt att stanna kvar i sitt hemland. I en sådan värld kan alla flytta dit de själva vill. De kan gifta sig med den de vill och då självklart få stanna i det land där partnern bor. De har också möjlighet att åka till ett annat land där de har erbjudits jobb eller där de själva söker ett jobb – och de får stanna utan en massa administrativa hinder.

Flera har också tidigare sagt att världen inte är rättvis. Den rika världen har under århundraden skott sig på den fattiga världens bekostnad. Det har lett till rikedom för ett fåtal och fattigdom för den stora majoriteten. Kampen om naturresurserna har lett till korrupta regimer, krig och förtryck. I dag ser vi ett stort nytt problem som tornar upp sig i horisonten, nämligen klimatpåverkan. Den har redan fått konsekvenser i synnerhet i Afrika. Vi kommer att se ökade flyktingströmmar.

Detta är anledningen till att vi i dag diskuterar utgiftsområde 8 Migration. Anledningen är att världen inte är rättvis och solidarisk. Jag kommer i huvudsak att utgå från skillnaderna mellan vårt budgetförslag och regeringens förslag. Men först vill jag nämna att vi också har skrivit en annan motion med rubriken Ett öppnare Sverige. Den innehåller flera förslag inom området asyl och invandring än vad vi har med i vår anslagsmotion. Bland annat har vi där med en fråga om amnesti för gömda flyktingar, som inte behandlas i socialförsäkringsutskottet i det här läget trots att ett liknande förslag från Vänsterpartiet tas upp i det här betänkandet. För mig som är ny i riksdagen är det lite märkligt hur man fördelar de olika hemställanspunkterna i olika utskott när de är snarlika.

Jag vill i alla fall förtydliga – och det har Kalle tidigare tagit upp – att Miljöpartiet inte på något vis har ändrat ståndpunkt i frågan. Vi står fortfarande bakom kravet att de gömda flyktingarna ska få stanna i landet. Däremot vill jag personligen inte kalla detta för amnesti. Amnesti betyder att man har begått ett brott, att det är fråga om en kollektiv benådning för ett brott som har begåtts. Jag menar att det inte är ett brott att söka asyl och inte heller att stanna kvar i ett land där man har nekats asyl. Det finns inga illegala människor.

Med den tillfälliga lagen fick nästan 18 000 personer permanent uppehållstillstånd, men många fick det ändå inte. Bland dem som inte fick stanna fanns många barnfamiljer. Det var dem lagen särskilt skulle värna. På grund av rädslan att skickas hem till hemlandet reste några av dem vidare till andra grannländer och kom sedan tillbaka till Sverige. I det läget räknas bara senaste inresedatum som tid i Sverige, vilket gör att dessa människor har fått avslagsbeslut trots att många av barnen är födda i Sverige, har vuxit upp i Sverige och kanske bara talar svenska. Jag tycker att det är ett uppenbart brott mot kravet att barnens bästa ska stå i första rummet.

Migration

Många ensamstående som inte har barn, eller med vuxna barn, har också fått avslag och då åter gått under jorden i Sverige. Rädslan att återvända är större än den psykiska press det är att leva kvar här i landet som gömd. Jag vill vittna om att det är en oerhörd psykisk press som de människor som gömmer sig genomlever.

I dagens betänkande välkomnar vi regeringens nya mål om ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring. Vi menar att det måste finnas flera legala vägar att flytta till Sverige och att arbetskraftsinvandring är en viktig del i det. När vi nu talar om arbetskraftsinvandring vill vi uppmana regeringen att inte glömma bort alla de papperslösa som i dag bor i Sverige. Kalle Larsson pratade tidigare om att de varit här kanske till och med i 14 år. Jag menar både de som har sökt asyl och gömt sig här och de som aldrig sökte asyl men finns här ändå. De kan språket och vårt samhälle. De är i många fall redan väl integrerade. De har barn och familj här och sociala nätverk, och många har jobb även om de är svarta. De finns här, och de kommer inte att återvända till sina hemländer. Jag tror att det är lika bra att vi inser att så är fallet och att vi måste lösa situationen så fort som möjligt.

Det vi i Miljöpartiet och regeringen inte är överens om är hur vi ska fördela resurserna inom utgiftsområdet. Helst skulle vi vilja lägga ned Migrationsverket och ersätta det med en myndighet för nyanländas etablering i stället.

Migrationsverkets rykte är något skamfilat, som alla vet. Men frågan är om det är mer pengar som löser de problem Migrationsverket har när det gäller prövningen av asylärenden. I budgetskrivelsen kan vi läsa att man på övriga avdelningar blivit effektivare och bättre, medan man på avdelningen för prövning av asylärenden avgör färre ärenden per handläggare än tidigare. Vi har också kunnat läsa i tidningar att 80 % av de anställda överväger att söka nya jobb och att det finns en stark kritik mot ledningen. I det läget ifrågasätter vi om det verkligen är mer pengar som löser problemen, eller om det behövs en omorganisation och personella förändringar. Jag tror att det är det som är problemet, men jag överlämnar till regeringen att titta vidare på det.

Vi tar ändå inte bort alla de 50 miljoner som regeringen i år vill flytta från migrationsdomstolarna till Migrationsverket. Vi anser att det är rimligt att verket får 25 miljoner kronor som ska användas till kompetensutveckling av personalen.

De resterande 25 miljonerna vill vi lämna kvar hos domstolarna. Vi menar att de behöver dem för att pröva flera ärenden i muntliga förhandlingar i stället för att avgöra dem på handlingarna. Det sker ofta i dag, trots att det inte var meningen med att avskaffa Utlänningsnämnden. Det är inte godtagbart att Migrationsverket i vissa fall fattar beslut som inte går att överklaga. Sådant händer också. Alla ärenden måste kunna överklagas, och överklagade ärenden ska naturligtvis nå domstolen. Det är också viktigt att de sökande får tillgång till kvalificerade tolkar. Att ta medel från migrationsdomstolarna tror vi leder till att ännu flera ärenden avgörs på handlingarna än i nuläget.

Vi anser att alla gömda ska ha rätt till hälso- och sjukvård. I dagsläget varierar det mellan olika landsting. Det händer att vårdpersonal först ringer till Migrationsverket för att höra vem som ska betala innan de ger vård. Det innebär att många i praktiken inte vågar uppsöka läkare ef-

tersom de då blir avslöjade. Man kan egentligen till och med få barn här i landet utan att registreras och utan att få tillgång till mödra- och barnhälsovård, om man inte vågar ta sig till sjukhus. Det är väldigt viktigt att vi löser den här frågan.

Vi vill också att de medel som tidigare avsatts för gömda barns skolgång ska finnas kvar inom det här utgiftsområdet och inte läggas i den stora kommunpotten. Risken är att de försvinner till annat.

Vi har också ett annat önskemål, och det gäller hur man ska utse offentliga biträden till sökande. Det har förekommit en hel del klagomål på Migrationsverkets sätt att utse offentliga biträden. Vi menar att det är rättssäkrare för den enskilda individen om det i stället är domstolarna som utser offentliga biträden. Vi vill därför flytta pengar från budgetpost 12:6 till 12:5.

Ett av de utgiftsområden som Miljöpartiet verkligen vill spara in på är just posten Utresor för avvisade och utvisade. Med en humanare flyktingpolitik behöver vi avvisa färre. I dag händer det att människor avvisas flera gånger om trots att deras hemländer inte tar emot dem. Varje sådan avvisning är inte bara en tragedi för den som drabbas och den personens familj utan också en väldigt kostsam historia för skattebetalarna. Enligt en tidningsartikel i somras kostade avvisningen av en iranier till hans hemland 100 000 kr eller mer – jag minns inte den exakta summan. Det var andra eller tredje gången han avvisades, och han fick följa med polisen hem igen. Frågan är: Ska vi verkligen använda skattebetalarnas pengar så lättvindigt?

Dessutom sker dessa avvisningar många gånger på ett väldigt brutalt och inhumant sätt. Familjer splittras. Människor hämtas direkt utanför vårdcentralen eller mödravårdscentralen, och så skickas de i väg. Vi menar att man aldrig ska anlita polis för avvisningar om det inte är absolut nödvändigt i det enskilda fallet. Poliser som avvisar flyktingar eller andra ska alltid ha en särskild utbildning, med barns bästa i fokus. Det bör också Migrationsverkets personal ha.

Man har splittrat lite grann i budgeten, och budgeten för kommunernas mottagande ligger under ett annat utgiftsområde. Jag kommer därför inte att orda så mycket om det här, men det är olyckligt om man ändrar spelreglerna för kommunerna från den ena dagen till den andra. Det vill jag också påpeka.

Anf. 58 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Eftersom jag missade det i mitt anförande ska jag för vår del yrka bifall till reservation nr 3 under punkt 5. Det gäller sjukvården. Jag ska ge samtliga ledamöter i kammaren möjlighet att rösta i den frågan.

Herr talman! När det gäller Miljöpartiet finns det inte mycket att resonera om i de stora dragen. Vi är överens om väldigt mycket av svensk migration och flyktingpolitik.

Jag vill ställa två frågor. Den första handlar om integrationspotential som grund för uttagandet av kvotflyktingar. Vi har uppmärksammat att Sverige använder det i praktiken, det vill säga att man låter vilka flyktingar som tas ut på flyktingkvoten påverkas av huruvida personerna i fråga kommer att passa bra in i Sverige eller inte. Det här är mina ord, men det är i praktiken vad som görs. Jag vill fråga var Miljöpartiet står i

den frågan, eftersom Vänsterpartiet har avlämnat en reservation som Miljöpartiet än så länge inte har anslutit sig till.

Sedan gäller det frågan om arbetskraftsinvandring. Här är vi också i delar överens, att människor ska få lagliga möjligheter att söka sig till Sverige för att arbeta eller för att göra någonting annat som man har lust med. Men jag vill be om ett klagörande från Miljöpartiets sida: Hur ser ni på villkoren på arbetsmarknaden? Hur ser ni på lika löner, samma villkor, permanenta tillstånd? Vad är Miljöpartiets position i den frågan? Ni har ju anslutit er till de fyra borgerliga partierna, som tidigare har varit ganska tydliga med att man kan tänka sig olika lösningar – kanske inte olika lösningar i löner, därför att kollektivavtalsenlig lön är ju om man så vill noll kronor i Sverige, däremot andra inställningar till socialförsäkringssystem och möjligheten att stanna långsiktigt i Sverige. Därför vill jag be Miljöpartiets representant att klargöra lite grann var ni står i den frågan.

Anf. 59 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! När det först gäller integrationspotentialen var jag inte där när frågan var uppe i socialförsäkringsutskottet. Jag är rätt ny i riksdagen och har inte lärt mig alla turerna ännu, vilket övriga i socialförsäkringsutskottet inte heller har. Men det betyder inte att vi har en annan uppfattning än vad ni har i den frågan. Det betyder inte heller att vi inte skulle kunna rösta för den här frågan när den kommer upp i kammaren även om vi inte anslöt oss till den just i socialförsäkringsutskottet.

När det gäller arbetskraftsinvandring anser vi självfallet att det ska vara lika löner och samma villkor för dem som kommer utifrån som arbetskraftsinvandrare som för dem som finns i Sverige redan från början. Vi är naturligtvis också för att man ska ha permanenta uppehållstillstånd för att arbeta här i Sverige.

Anf. 60 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Då välkomnar jag Miljöpartiet, eller vi välkomnar varandra till den gemensamma ståndpunkten att integrationspotential inte ska vara avgörande för kvotflyktiguttagande. Jag hoppas att flera partier som just nu lyssnar på det här replikskiftet funderar över den frågan. Jag tror nämligen att det för flera partier egentligen är rätt självklart att man inte ska låta det påverka vem som tas ut på flyktigkvoten, att det inte handlar om huruvida personen passar i Sverige eller inte. Det finns en reservation att läsa på det temat.

När det sedan gäller arbetskraftsinvandring ska det vara lika löner, samma villkor och permanenta tillstånd. Betyder det att Miljöpartiet motsätter sig den idé om arbetssökarvisum som finns i debatten just nu, att man under tre månader ska kunna komma och söka arbete fritt i Sverige? Om man inte har fått ett arbete eller om arbetet avslutas inom den här tremånadersperioden ska man få återvända till sitt hemland. Är det inte längre en linje som Miljöpartiet stöder? Eller har det kanske aldrig varit det – det kan vara mitt missförstånd?

Den andra frågan i samma ärende handlar om det som ibland brukar kallas spårbyte mellan systemen. En person kan ha kommit till Sverige och sökt asyl. Sedan ska personen, enligt den modell som jag har hört företrädare för Miljöpartiet förespråka, kunna söka som arbetskraftsin-

vandrad i stället. Det är behjärtansvärt om man har den övergripande målsättningen att så många som möjligt ska få stanna i landet, lite oberoende av hur så sker och med vilka regler så sker. Men ser inte Bodil Ceballos en risk med ett sådant system, att man i framtiden kommer att kunna säga att allt färre egentligen har flyktingskäl eller asylskäl? Man kan ju alltid få stanna som arbetskraftsinvandrad. Det är lite grann motsvarande det som humanitära skäl tidigare har inneburit. Vi har en bifallsfrekvens på bara någon enstaka procent när det gäller flyktingkonventionen. Men det är en lite större andel när det gäller det som tidigare hette humanitära skäl. Finns det inte en risk att samma utveckling sker här och att Sverige därför kommer att befinnas ta emot färre och färre och att det blir konjunkturen som ytterst avgör vilka som får möjlighet att komma hit?

Anf. 61 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan om att byta spår. Jag tror att det är en möjlighet för väldigt många av dem som nu befinner sig i landet att faktiskt få lov att stanna här. Många kommer aldrig att få flyktingförklaring enligt Genèvekonventionen. Många kommer kanske aldrig att komma till det som vi då kallar för skyddsbehövande i övrigt. Många har tidigare fått stanna av humanitära skäl.

Det här beror inte på att jag tycker att vi ska vara så restriktiva. Men vi har tidigare hört talas om att vi ska ha en generös invandringspolitik i Sverige, men den har inte varit generös under de år som har varit. Många har i slutändan fått stanna av humanitära skäl, men det betyder inte att de har fått status som flykting, utan de har då fått uppehållstillstånd. Jag ser inte någon större skillnad mellan att man får uppehållstillstånd på grund av ett arbetstillstånd och att man får uppehållstillstånd av synnerligen ömmande skäl, som det kallas. Det viktiga är att personen får lov att stanna här.

Däremot bör den som har asylskäl naturligtvis också hävda sina asylskäl. Men jag tror att vi ska vara realistiska och se att alla inte kommer att få status som flyktingar, enligt det system som vi har och som både du och jag egentligen är emot. Då måste det finnas andra möjligheter. Arbetstillstånd är en sådan möjlighet.

När det sedan gäller arbetssökarvisum är jag inte den som så där jättegående har jobbat med frågan. Men jag tycker att det är rimligt. Med tanke på att vi gärna vill se en värld där man kan flytta fram och tillbaka, där det ska vara möjligt att flytta mellan olika länder, ser jag inte något problem med att människor får ett arbetssökarvisum, kommer hit och söker arbete och får stanna om de får ett arbete. Det är ungefär det som gäller för EU-medborgare i dag, och det borde kunna gälla även för andra medborgare från andra länder.

Anf. 62 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Herr talman! Människors vilja att göra någonting med sina liv, att anta utmaningar och att flytta är en positiv sak. Det innebär att vi ska se positivt på människor som kommer till vårt land. Sverige, om någon nation, borde ju inse att vi själva började befolka Nordamerika. Vi har också haft väldigt god nytta av den invandring som var på 50- och 60-talen, inte minst.

FN presenterade för en tid sedan en rapport om migration. Vi ska vara medvetna om att de människor som arbetar utanför sina hemländer tillför väldigt mycket till det land som de kommer till. De gör oftast en stor arbetsinsats. De skickar pengar tillbaka till sina hemländer – jag tror att siffran var att den penningström som går tillbaka är tre gånger större än de officiella biståndsmedel som skickas dit.

Jag tror att vi i Sverige och vi svenskar ska bejaka att vi får en större rörelse i världen. Jag bedömer att det är med detta som grund som regeringen har lagt fram propositionen om arbetskraftsinvandring. Vi i majoriteten har ställt oss positiva till detta.

När nu detta är sagt tror jag ändå att vi ska ha en reglerad invandring. Men vi ska vara noga med att ha skyddsaspekten och värna asylrätten. Grundbulten i asylrätten är ju en rättssäker och individuell prövning. Som ett led i detta har mina eller våra föregångare i förra riksdagen infört en ny instans- och processordning.

I propositionen föreslås att man ska tillföra Migrationsverket 50 miljoner för att höja kvaliteten i de utredningar som sker. Men här tror jag, i utförandedelen, att vi får vara väldigt observanta i framtiden. Det står i utskottets betänkande att vi bör utvärdera hur vi, så att säga, utser offentlig försvarare till exempel. Vi bör ha en snabbare ordning när det gäller att få fram ett besked till dem som behöver det.

Harmoniseringen av reglerna inom EU är en nödvändighet för att vi ska kunna behålla en fri rörlighet i Europa, så att inte bara svenska medborgare utan även andra människor ska kunna röra sig fritt. Varför ska vi, om vi själva vill röra oss, säga att någon annan inte får göra det? Då är det rimligt att man har gemensamma regler. Det som vi ska vara måna om i den här situationen är att vi har en oerhört humanistisk syn på de regler som vi ställer upp på.

Slutligen, herr talman! Den nya regeringens jobbpolitik slår igenom även på detta politikområde. Vi vill öka arbetskraftsinvandringen. Förutom den positiva kraft som det innebär för både ekonomi och kultur är vi ganska övertygade om att detta är ett sätt att säkra den svenska välfärden i framtiden, med den demokratiska utveckling som vi ser framför oss.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i sin helhet i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

I detta anförande instämde Mats G Nilsson (m).

Anf. 63 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Det var ett kort och kärnfullt anförande. Såvitt jag förstår ska politiken, s och m, ligga fast. Den nya öppning som presenteras är möjligheten till arbetskraftsinvandring. Ungefär så kan man möjligen sammanfatta. Mikael Cederbratt får gärna rätta mig om jag har fel i den sammanfattningen, om det är något annat som också ska vara något slags bärande huvudbudskap.

Jag vet att det finns många moderater som är genuint intresserade av det som Mikael Cederbratt kallar en politik som är rättssäker och som faktiskt ger människor skydd undan förföljelse. Problemet är att många stannar vid att tro att så också är fallet i dag. Men det som händer i dag är att homosexuella sänds tillbaka till Iran, trots att de riskerar att dödas, med hänvisning till att man inte öppet ska visa sin sexuella läggning. Det

som händer i dag är att människor sänds tillbaka till latinamerikanska länder och försvinner på flygplatsen för att sedan återfinnas mördade, av paramilitärer eller militärer, i ett dike några veckor senare. Det som händer i dag är att kvinnor från Bangladesh sänds tillbaka, trots att de har blivit våldtagna på polisstationer, med hänvisning till att våldtäkt är ett brott i deras hemland – varför inte gå till polisstationen och anmäla händelsen?

Det är den verklighet som man har att hantera som talesperson i en debatt om svensk migrations- och flyktingpolitik. Därför vill jag fråga: Vilka insatser tror Mikael Cederbratt, som representant för Moderaterna, behöver göras de kommande åren för att stärka rättssäkerheten, för att se till att människor som faktiskt riskerar förföljelse får möjlighet att komma hit?

Den andra frågan jag vill ställa är rörande kvotflyktingars integrationspotential. Att Moderaterna inte ställer sig bakom den reservation som Vänsterpartiet har inlämnat, ska man uppfatta det som att Mikael Cederbratt och Moderaterna tycker att det är rätt att människors möjligheter att anpassa sig till det svenska samhället ska vara en av variablerna när man diskuterar med UNHCR runt vilka personer som ska få möjlighet att komma hit som kvotflyktingar?

Anf. 64 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Man ska vara medveten om att många av dem som i dagens system får illa inte skulle göra detta med en annan syn på möjligheten att komma till Sverige via att få ett arbete. Det är ju många av de människor som nu är gömda som faktiskt inte vill något hellre än att arbeta och som jag också tror skulle ha möjligheter att få ett jobb. Det berör samma personkrets. Så jag tror att detta är ett viktigt inslag.

Det är skyddsaspekten som gäller. Utan att ha alltför lång erfarenhet av det här politikområdet kan jag ändå se att det finns brister i kvaliteten, i underlagen. Jag tror att Migrationsverket kan bli bättre. Vi har en skyldighet att se till att det blir det. Det är väldigt tydligt regeringens skyldighet att se till hur verken hanterar saker och ting. Det är ändå lite intressant att du har stött den regering som har haft ansvaret för Migrationsverkets hanterande under tolv år.

Sedan gällde det kvotflyktingar. Min erfarenhet är inte alltför lång, men jag tror mig kunna säga att det inte hör hemma i den här debatten även om det är en intressant diskussion. Vi får ta det en annan gång.

Anf. 65 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag har full förståelse för att man inte har koll på alla frågor. Det är inget konstigt. Det har inte jag heller. Jag deltar ibland i debatter som jag vet vad de handlar om men där jag inte heller kan svara på alla frågor. Så det är inget konstigt. Men fundera gärna över den frågan! Och ta med den tillbaka! som man brukar säga. Det som i dag gäller är att hur väl människor anpassar sig till det svenska samhället faktiskt ska påverka. Det är en variabel i uttagandet av kvotflyktingar. Det tror jag inte att den som anser att det är rättssäkerhet och verkliga skyddsskäl som ska vara grundläggande, precis som UNHCR själva säger, anser är en rimlig variabel. Men den används i dag. Fundera en stund över det!

Jag vill nog ändå göra till något slags huvuddel av denna andra replik att precis den här farhågan finns från min sida i den flyktingpolitiska debatten framöver. Det är rätt att det finns en överlappning när det gäller arbetskraftsinvandring och asylsökande. Det kan ibland vara samma personer. Och en person kan vara fullt nöjd, fastän man har flytt sitt land, att få stanna i Sverige för att arbeta. Men det finns en mycket stor problematik i det. Vad gör vi med dem som inte har arbete? Vad gör vi med dem som lever gömda i dag? De kanske är så pass traumatiserade att de inte har möjligheten att söka ordinära arbeten. Hur ska de få chansen? Där kan man förstås hänvisa till att de har fått sin prövning. Om de inte har fått ett tillstånd ska de också åka hem.

Jag tror att Mikael Cederbratt och jag i alla fall i stora stycken är överens om att det inte heller alltid är så enkelt. För den tidigare prövningen har ju varit rättsosäker. Visst finns det, som Mikael Cederbratt själv nämner, också i dag brister i rätts säkerheten. Så vad gör vi då med de personer som inte kan arbeta men som befinner sig i en skuggtillvaro, gömda i Sverige? Det är en mycket seriös fråga som inte är menad att vara så retorisk. Jag tror att man lätt kan rusa iväg och säga att arbetskraftsinvandring är lösningen. Jag tror att man ska vara försiktig med att ens antyda att det är lösningen på svensk asyl- och flyktingpolitik. Det tror jag inte att det är.

Anf. 66 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Nej, men jag tror att det är viktigt att man börjar med arbetskraftsinvandringen för att ändå närma sig problemet. När vi pratar om flyktingar som benämns som gömda är det många som faktiskt skulle kunna få stanna i landet om man hade en lite annan syn på detta. Jag tycker att det är ett första steg. Det är inte lösningen på hela problemet. Det inser jag också. Det är väl antagligen så att en mängd åtgärder måste vidtas för att man ska få en bättre hantering, både snabbare och bättre underlag, och som jag nämnde förut måste vi också titta på och utvärdera hur, var och vem som utser offentlig försvarare. I dagsläget ligger det där det ligger. Men utvärderingen tycker jag att vi ska vara noga med att få fram snabbt.

Anf. 67 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Mikael Cederbratt sade att man från regeringens sida anslår 50 miljoner extra till Migrationsverket. 50 miljoner anslår man som ett engångsbelopp till Migrationsverket för att öka effektiviteten, men man har då inte tagit hänsyn till de siffror som jag angav i mitt anförande om ökad migrationsinströmning, ökat antal ensamkommande barn och så vidare. Vi från Socialdemokraterna anslår betydligt mer pengar, 167 miljoner mer, dock inte som engångssumma utan som en del i en process där vi ser att det behövs ytterligare medel.

Min frågeställning berörde egentligen diskussionen om arbetskraftsinvandring också. Först ska jag konstatera att det här måste ha varit en felsägning. Det är ju inte en proposition om arbetskraftsinvandring som vi diskuterar. Det är det som jag lyfte fram i mitt anförande, att regeringen trots att vi nu har lämnat en utredning om arbetskraftsinvandring som ska beredas på Regeringskansliet rycker loss delar ur den och lägger in i övriga propositioner. I det här läget är det fråga om att kunna ta en dell-

lösning för att hantera situationen. Det är en situation där vi upplever att bara prat om arbetskraftsinvandring som ett mål i migrationspolitiken blir en felsyn när det gäller helheten. Jag tycker att det fanns skäl till att avvakta både den beredning, den remissrunda som ska vara och vad som ska komma sedan. Jag utgår från att det var en felsägning.

Min fråga gäller egentligen de erfarenheter vi hade av arbetskraftsinvandring vid de tillfällen som Mikael tidigare redogjorde för. Det konstaterades att det var positivt i många stycken, men det fanns också negativa effekter i form av att när verksamheter gick ned stod samhället där och skulle ta ett ansvar för hela den grupp som kom till Sverige med medföljande för att hitta lösningar och en bredd i det. Kan inte Mikael Cederbratt se den problematiken, att den också kan uppstå nu och att det finns ett värde i en bred förankring av arbetskraftsinvandringsfrågan?

Anf. 68 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Göte Wahlström, som verkar vara en mycket noggrann man, har säkert observerat att innan justeringen av betänkandet skedde skrev majoriteten in att vi ska följa frågan om de prognoser som kom upp när Migrationsverket var hos oss. Så vi är medvetna om det. Om det var en felsägning eller om jag rörde till det på annat sätt kan jag inte riktigt säga, men jag vet naturligtvis att det är en ändring i målen och inte en proposition vad gäller arbetskraftsinvandringen.

Men jag har lite svårt att förstå att man inte kan sätta upp ett mål. När jag tar ut min bil och ska köra till Göteborg är det bra att veta vart jag ska. Jag ska till Göteborg och exakt vilka vägar eller vägskalet jag väljer kan vara en senare fråga. Jag tycker inte att det är orimligt att säga: Vi tycker att det är en kraft med arbetskraftsinvandring. Vi tror att det är positivt. Det finns nackdelar med allting, men vi har en syn att det är positivt. Vi uttalar den. Det är rimligt. Jag är helt övertygad om att man på departementet kommer att komma tillbaka med bra detaljer för att hantera detta.

Anf. 69 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det är just det att regeringen kommer att återkomma som jag tycker är det intressanta. Varför ska man rycka loss och lägga in måltal som är diffusa, inte mätbara, i ett betänkande där man egentligen avvaktar med frågeställningen för att göra den helhetsbedömning som behövs och lyssna in de remissinstanser som finns? Det var ju precis på det viset som man jobbade med arbetskraftsinvandringsfrågan vid tidigare tillfälle, det vill säga parterna emellan. Man förde en dialog mellan politikens och arbetsmarknadens parter om hur man kunde hantera situationen, både i uppgång och i nedgång. Det är just i nedgångsfasen som jag tycker att det intressanta är. Från majoritetens sida pratar man om att det bara är arbetsgivaren som kan avgöra om det finns ett arbetskraftsbehov, trots att vi vet att följdinvandring och allt annat som kommer i anslutning till arbetskraftsinvandring också har betydelse för samhället i sin helhet. Det är där jag tycker att man har en felsyn när man för det första tar dessa snabba beslut och ställningstaganden och för det andra gör det utan den remissrunda och den folkliga och breda förankring som behövs på ett så här viktigt område. Risker är naturligtvis annars att man får en backlash i debatten.

Den andra frågeställningen är naturligtvis det som diskuterades här tidigare när det gäller lönebildning och annat som kan förekomma på marknaden. Då sägs det från majoritetens sida att det är avtalsenliga löner som ska gälla och att det är kollektivavtal som ska gälla.

Men när man ser på vad man gör ytterligare, nämligen att rycka undan förutsättningarna för fackliga organisationer att hålla uppe kollektivavtalen, så är det ju så att ett kollektivavtal är ett kollektivavtal även om det handlar om 10 kr i timmen. Det är det som är det viktiga, nämligen den sammanhållna politiken som rycker undan förutsättningarna för en stabil och bra politik på ett viktigt politikområde. Och det är det som gör mig bekymrad.

Anf. 70 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Jag kan inte riktigt förstå upprördheten över att man uttalar att vi tycker att det är bra med en arbetskraftsinvandring. Det låter snarare som om ni egentligen inte tycker att det ska vara det men att ni inte har modet att säga det.

Det andra handlade om löner. Vi har uttalat det som du sade, nämligen att det ska vara kollektivavtal. Sedan har myndigheter ett stort antal förtjänster. Men om de ska bedöma om en viss sektor eller ett visst företag behöver viss kompetens, då har de överskridit sina befogenheter. Därför är det naturligt att det är arbetsgivarföretaget som bedömer det.

Anf. 71 FREDRICK FEDERLEY (c):

Herr talman! Ända sedan 1980-talets relativt öppna och humana flyktingpolitik har vi kunnat se hur den alltmer har kommit att hårdna. Trots att lagstiftningen på det stora hela är ganska lik den som vi hade på 1980-talet så har attityderna och bedömningarna av ärenden kommit att bli allt hårdare och alltmer restriktiva. För mig som centerpartist är det en djupt tragisk utveckling.

Det som har präglat de senaste mandatperiodernas debatt har varit en retorisk dimma av solidaritet, som dock i praktisk handling har blivit alltmer av restriktivitet.

Sverige bör ha och behöver en liberal invandringspolitik. Och det finns all anledning att fundera över hur vi bemöter våra medmänniskor som kommer från andra länder. Och det är också viktigt att vi för en debatt om möjligheterna att faktiskt komma till Sverige.

Samhällsklimatet har blivit allt hårdare, och alltfler tycks resonera som så att Sverige endast tillhör dem som bor här nu. Få är de som vågar utmana nationalstatstankarna och diskutera globala medborgarskap som bygger på de 21 första mänskliga rättigheterna.

Det ligger i varje liberals intresse att sträva efter öppenhet och en värld som inte bygger på gränser. Den möjlighet som vi tar för given, att i närapå alla lägen kunna röra oss fritt, att kunna bo och att kunna verka i hart när var del av världen, är endast en dröm som är gömd bakom många människors egen utsatthet.

Den nyvalda svenska regeringen ser inte människor som en belastning utan tar sin utgångspunkt i varje människas vilja och önskan att vara produktiv och konstruktiv i förhållande till sina medmänniskor. Vi tror i grunden människor om gott och att de har goda intentioner.

Det finns många undantag, men ingen bör bedömas utifrån en grundansats att de skulle vara kriminella eller att vi för den delen skulle hantera migrationspolitiken utifrån dem som är kriminella och dem som är undantagen.

Det uppenbara målet för Sverige borde vara att vi ska ha en fri invandring, ett Sverige som välkomnar och ett Sverige som uppmuntrar människor som kommer hit. Den som har en positiv grundsyn på människan kan aldrig se henne som en belastning utan som en skapande tillgång. Om varje människa bidrar till samhället så ökar hon inte kostnaderna utan hon stärker samhället, både ekonomiskt och resursmässigt. Det borde också innebära att ju flera som kommer hit, desto mer stärker vi Sverige.

Under de senaste mandatperioderna har enskilda människor förminsats från att ha ett fullt människovärde till att bli en budgetpost och då också en negativ sådan. Det har sin grund i det samhällssystem som vi har byggt upp. Och det är mot det som vi borde rikta kritiken och inte gentemot de enskilda människorna som söker trygghet och en ny framtid i Sverige.

Herr talman! Det är därför positivt att regeringen nu öppnar för arbetskraftsinvandring. För oss i Centerpartiet har det länge varit en fråga som har stått högt på dagordningen, dels för att vi är övertygade om att gränserna ska vara så öppna som möjligt, dels för att vi är övertygade om att det kan leda till en mer positiv syn på våra medmänniskor som kommer till Sverige. Vi kommer därtill i framtiden att ha ett behov av flera arbetande människor i vårt land.

Arbetskraftsinvandringen kommer med all säkerhet att leda till en positiv ingång i det svenska samhället. Det ger en helt annan möjlighet att komma hit och skapa sig sin framtid och direkt känna sig som en del av det som vi alla tar för givet, att kunna känna oss bedömda på lika villkor och med egna ekonomiska möjligheter för framtiden.

Samtidigt skapar det betydligt klarare och enklare system där vi kan slippa en del av det mygel som faktiskt finns på detta område i Sverige i dag. Om man har möjlighet att komma till Sverige för att jobba, så behöver man inte hitta andra skäl för att komma hit. Det gör att vi också kan få en mycket renare asylprocess och säkerligen kan stärka den sidan resursmässigt så att resurserna hamnar där de ska och inte används för att hantera människor som egentligen borde ha en möjlighet till arbetskraftsinvandring. Det handlar om att stärka rättssäkerheten, och det handlar om att skapa lika möjligheter för alla människor.

Herr talman! Utskottets betänkande innebär på det hela taget flera steg framåt för den svenska migrationspolitiken. Det betyder dock inte att allt är löst eller att alla bekymmer är ur världen.

Efter den senaste mandatperiodens ointresse för en human migrationspolitik finns det mycket att göra. Jag är övertygad om att regeringen ser de problem som återstår när det gäller en översyn av sjukvården för gömda flyktingar, ett bättre mottagande, möjligheterna att snabbare komma in i det svenska samhället, säkerställandet av rättsprocessen för dem som söker asyl, med flera frågor som är angelägna och brådskande och som jag tror kommer att återkomma till kammaren för debatt framöver.

Historien kommer att döma oss alla. Men jag tror att reformen om arbetskraftsinvandring i framtiden kommer att bedömas som en av de viktigaste under det tidiga 2000-talet tillsammans med den stärkta rättssäkerheten som vi fick när vi lade ned Utlänningsnämnden och i stället inrättade ett ordinarie domstolsförfarande.

Jag ser fram emot att i kammaren framöver kunna återkomma till dessa debatter, och från Centerpartiets sida yrkar jag bifall till hemställan i utskottets betänkande.

I detta anförande instämde Solveig Zander (c).

Anf. 72 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag tackar Fredrick Federley för hans anförande. Det finns delar i det som vi är överens om och delar som vi inte är överens om. Men jag har några frågor att ställa.

Jag tänkte inleda med den förhoppning som Fredrick Federley har när det gäller regeringen. Den kan vi vara oense om i en mängd avseenden.

Men problemet i detta fall är att det rör ganska grundläggande frågor, där det finns förslag om en annan inriktning och en annan väg. Jag kan nämna sjukvården, där Fredrick Federley själv har motionerat för att rätten till sådan ska bli mer allmän också för den som är asylsökande och gömd. Jag kan också nämna integrationspotentialen som i dag används av den svenska regeringen vid uttagande av kvotflyktingar. Jag kan nöja mig med dessa två exempel.

Är Fredrick Federleys besked till kammaren i dag att han egentligen tycker att dessa förslag är ganska bra men att han inte vill rösta för dem därför att han hoppas att regeringen själv kommer att komma med sådana förslag, eller vad är egentligen svaret? Varför agerar han inte för det han tycker? Jag trodde att det var en liberal inställning att man inte låter sig bindas av vare sig parti eller regeringspiskor utan att man faktiskt tar ställning till det som man står för och är beredd att agera för det. Så varför ansluter han sig inte till detta? Det är inte ens Vänsterpartiets reservation. Vi kan strunta i v:et. I ett fall har Fredrick Federley själv undertecknat motionen. Det är därför vår gemensamma politik som jag dessvärre nu ensam har fått företräda i utskottet. Men jag hoppas på en större uppslutning. Det är de två frågor som jag har.

Men jag har en fråga till. Jag har förstått beskedet om arbetskraftsinvandring. Vi kan gärna ta den diskussionen vid tillfälle. Men vad vill Fredrick Federley göra för de personer som i dag befinner sig i Sverige, som har misshandlats i asylsystemet, som fortfarande står utan uppehållstillstånd men som är så illa därän att de inte har eller kan få ett arbete?

Anf. 73 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag tackar Kalle Larsson för frågan. Jag kan börja med att garantera Kalle Larsson att oavsett hur hårda piskor det finns i olika partier eller i regeringen, så kommer jag alltid att tycka, tänka och agera självständigt. Jag har ett tydligt mandat från mina väljare, och det kommer jag att förvalta mycket väl.

Att jag i detta läge inte har fått en majoritet för min uppfattning vare sig från regeringssidan eller från mitt parti innebär på inget sätt att jag

kommer att sluta driva frågan om att skapa möjligheter för alla att få en vettig sjukvård i detta land.

Jag kan inte heller på något sätt misstänka statsrådet Billström eller regeringen för att inte vilja detta. Jag kommer att agera på flera sätt för att vi ska kunna fortsätta den här diskussionen. Kalle Larsson kan vara ganska nöjd på den punkten.

Kalle Larsson representerar ett parti som inte har för vana att sitta i majoritetsställning, tack och lov, vilket innebär att han kanske inte har behövt se till partikamraters intressen och ett regeringsunderlag.

Jag har, som sagt, ingen anledning att misstänka att vare sig regeringen eller statsrådet Billström skulle vara direkt negativt inställda till att se över hur vi ska kunna garantera människor i det här landet en trygg och säker vård. Därmed inte sagt att vi har något konkret på bordet eller kan säga exakt hur det ska lösas. Jag tror inte att Billström på minsta sätt är avogt inställd till att föra en sådan diskussion.

När det kommer till att diskutera de konkreta åtgärderna för vad vi behöver göra för dem som finns i landet och behöver vård skulle jag vilja uppmana de goda läkarkrafter som finns där ute och de goda aktörerna i det civila samhället att fortsätta att arbeta och göra det goda och starka arbete som både du och jag vet finns. Vi bör alla också hjälpas åt för att skapa de resurser som behövs. Jag kommer att agera den väg jag har och med de ingångar jag har i regeringen för att vi ska komma dithän att vi kan garantera detta. Tills vidare sätter jag min tilltro till de goda civila krafter som finns ute i samhället.

Anf. 74 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! På den sista punkten tror jag att det blev ett missförstånd, medvetet eller inte, i replikskiftet. Min fråga gällde inte hur vi ska garantera sjukvård och hjälp åt dem som befinner sig utanför, utan hur vi ska hantera deras vistelse i Sverige. Om man säger arbetskraftsinvandring för den som kan få arbete säger man samtidigt inte uppehållstillstånd åt dem som inte kan få arbete. Det var min konkreta fråga. Vad gör vi där? Nu ser jag att du har förstått frågan så jag kommer säkert att få ett svar.

Det är olika var man befinner sig på en politisk karta. Min förhoppning var att om man själv föreslår något är man också beredd att följa upp det. Med mina egna fördomar om såväl mitt eget som Fredrick Federleys politiska arv tänkte jag till och med att det var lättare för en person som bekänner sig som liberal att avvika och agera självständigt också i kammarens knapptryckning än vad det skulle vara för mig som ser ett kollektivt agerande som överordnat emellanåt.

Jag vill uppmana Fredrick Federley att fundera över om han inte ska stödja den egna motionen som gäller sjukvården.

Den sista frågan gällde integrationspotential. I dag använder man hur flyktingar bedöms kunna anpassa sig till Sverige som en variabel när man tar ut dem på flyktingkvoten, tvärt emot vad UNHCR anser ska vara giltigt. Frågan är: Vad avser Fredrick Federley att göra i det avseendet?

Jag vill helst inte se ytterligare ett svar i riktning mot: Det är säkert inte någon som är emot det. Jag tror att Tobias Billström håller med mig. Regeringen kommer att driva. Låt oss återkomma med förslag så småningom. Jag har inte backat. Jag kommer att fortsätta att driva detta.

De svaren får man ju gärna avlämna, men de är till väldigt lite förpliktande. Det finns konkreta förslag på kammarens bord som det går utmärkt att stödja. Varför inte ta den chansen nu?

Anf. 75 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! När det gäller att rösta för den motion som du och jag har skrivit under innebär det en hel del kostnader. Jag vet inte hur jag ska komma att prioritera. Det är klart att det kommer att innebära kostnader. Det vet både du och jag. Vård kostar och vård ska få kosta.

Jag är inte beredd att prioritera bort något av de områden som vi har prioriterat i budgeten. Däremot säger jag återigen att jag återkommer i ärendet. Jag tycker att det är oerhört viktigt och jag tycker att det är oerhört angeläget. Det tror jag att Kalle Larsson hörde även av mitt anförande här i kammaren.

Jag missförstod den andra frågan. Den handlade inte om sjukvården utan om uppehållet.

Det är ganska komplicerat. Jag är inte riktigt säker på att jag tror på att en allmän amnesti i ett andra skede är det rätta bland annat av rättviseskäl. Jag är fullt medveten om att det finns en lång rad fall som har fått en problematisk hantering från tidigare när det inte var rättssäkert.

Jag har faktiskt inga enkla lösningar på den problematiken. Vi kan se att asylprocessen som den ser ut i dag bland dem som kommer hit börjar komma ned i hyfsat anständiga tider. Migrationsverket tror också att man kommer att närma sig de mål som finns. Det finns fortfarande problem med att jobba av de fall som finns sedan tidigare.

Jag kan faktiskt inte leverera något konkret exakt förslag. Jag är inte riktigt övertygad om att en allmän och generell amnesti skulle vara det bästa.

När det gäller integrationspotentialen tycker jag att det är ett mycket tveksamt resonemang. Du behöver inte tveka över huvud taget. Det är också tveksamt att diskutera flyktingkvoter. Du vet var jag står ideologiskt. Jag vill uppnå fria gränser in till Sverige. Det innebär självklart att jag ser kvoter för tillåtande av människor att komma hit som ett problem. Samtidigt tror jag att arbetskraftsinvandring kan vara något som lättar upp detta så att vi kan fokusera på vad som är asylärenden och ge dem den trygghet som behövs i den processen, och skilja ut dem som kommer av ekonomiska skäl och vill skapa sig en ekonomisk framtid i Sverige.

Anf. 76 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag får väl säga välkommen till riksdagen och riksdagsdebatten, Fredrick Federley. Välkommen in i kammaren och det ansvarstagande som det innebär att föra debatt här och utveckla samhället.

Jag konstaterar att det finns ett antal områden där vi är överens i diskussionen, precis som jag sade i mitt inledningsanförande. Det gäller den positiva människosynen där jag upplever att den här kammaren gemensamt tar ett ansvar. Det känns väldigt starkt. I den diskussionen finns ju Fredrick Federley också med.

Fredrick Federley säger att han är glad åt betänkandet. Jag kan konstatera att det finns en stor samstämmighet i det betänkande som ligger. Vi har en reservation och ett särskilt yttrande där vi vill gå längre när det gäller de ekonomiska förutsättningarna för exempelvis Migrationsverket.

Fredrick Federley tar upp arbetskraftsinvandring. Jag konstaterade förut att jag satt med i utredningen och har lagt fram många av de förslag som nu är inne i processen. Jag hoppas att regeringen återkommer med det i en helhetsbedömning och inte i dellösningar.

Så till de bekymmer som jag har med Fredrick Federleys ingång i detta. Jag minns före valrörelsen när Fredrick Federley stod på barrikaderna och pratade om amnesti och lovade att driva frågan om amnesti. Nu är han inte riktigt säker längre eftersom det finns ekonomiska åtaganden med ett sådant ställningstagande. Visst, det visste vi före valet också. Det är bra att Fredrick Federley tar det ansvaret nu i majoritetsställning.

Däremot säger Fredrick Federley att vi ska ha fri invandring. För ett par timmar sedan hade försvarsutskottet debatt här i kammaren. Försvarsministern pratade om massarbetslösheten och de 1,5 miljoner svenskar som står i utanförskap och finns i arbetslöshet. Nu pratar vi om arbetskraftsinvandring. Det är snabba kast i diskussionen. Det måste vi också vara medvetna om och kunna hantera.

För en stund sedan sade Moderaterna att man ville värna kollektivavtalen. Hur ser Fredrick Federley på den diskussionen utifrån förra veckans debatt om kollektivavtalen som en del i arbetskraftsinvandringsfrågan för att hålla stabilitet på marknaden?

Anf. 77 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka Göte för att han välkomnar mig till kammaren och förklarar för mig som nyvald riksdagsledamot vad det innebär av ansvarstagande att befinna sig i denna kammare. Det är alltid så härligt när äldre, framför allt män, poängterar för oftast yngre och kvinnor hur det ska gå till här i världen. Det är mycket trevligt.

När det kommer till min syn på kollektivavtalen tycker jag att kollektivavtal kan vara ett väl fungerande system om det inte omfattar en tredje part som inte omsluts av eller inte accepterar kollektivavtalen. Avtalsfrihet och negativ föreningsfrihet innebär att man bör kunna avgöra själv i vilka föreningar man är aktiv och vilka avtal man ingår. Jag tror att vi har lite olika syn på det. Det präglade också hela ditt tvåminutersanförande. Du hade lite svårt att förstå att vi är lite mer individualistiskt lagda på den borgerliga sidan och att vi är vana att kanske tänka lite mer själva och inte så gruppmässigt som inom socialdemokratien. Det kanske är därför vi har svårt att nå fram till varandra.

Du hänvisade till en debatt om kollektivavtalen som kanske inte primärt hör hemma i den här kammaren men som pågår i samhället i övrigt. Samtidigt var du ju i ditt anförande tydlig med att skuldbelägga och misstänkliggöra oss för att egentligen vara ute efter något annat. Vad det där andra är vet man inte, förutom att man ibland kastar ur sig att vi vill ha en lönedumpning på något sätt. Det är ju inget annat än att skrämja väljare och skrämja medborgare att tro att man framöver kommer att få lägre löner. Jag har aldrig träffat en enda borgerlig politiker, inte i denna kammare eller i någon annan debatt, som har sagt: Mitt mål med politiken är att vara hård och kall och sänka människors löner. Däremot har jag och flera sagt att man måste värna avtalsfriheten och att man måste värna föreningsfriheten. Det är väl inte helt orimligt att fackförbunden agerar gentemot arbetsgivare som inte betar sig på ett hyggligt sätt och

ser till att man värnar arbetsvillkor och så vidare. Då kanske man ska hålla sig borta från dem som faktiskt gör rätt för sig.

Anf. 78 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det fanns en del ingångar i det här som är intressanta och som vi naturligtvis kan föra diskussioner om i ett annat sammanhang. Men låt mig ta upp några frågor.

Det talas om att bli mästrad i debatten. Jag minns debatten när Fredrick Federley och jag tillsammans med ytterligare några andra förde en diskussion och debatt om migrationspolitiken och amnestifrågan. Jag minns hur Fredrick Federley inför det gäng som då satt och lyssnade på oss mästrade mig i frågeställningen därför att jag skulle vara så inhuman och otrevlig och ha en människosyn som inte var förankrad i det svenska samhället. Jag minns det mästrandet, Fredrick Federley! Det är inte svårt att komma ihåg det.

Det talas om att sänka lönerna, Fredrick Federley. Ingen borgerlig politiker skulle väl ha mage att gå ut och föra den typen av diskussion. Då vet man att man inte har någon chans i kommande valrörelser. Det är det som regeringen har konstaterat; det är den vägen man ska gå. I retoriken ska man väga in och mjuka upp diskussionen för att i yttersta ändan egentligen ha någonting helt annat – ett systemskifte på hela arbetsmarknadsområdet som också berör arbetskraftsinvandringsfrågorna.

Man pratar om det individuella Centern. Jag minns gärna Centern som ett parti med folkrörelseförankring och med nära koppling till exempel till fackföreningsrörelsen. Där har jag som facklig företrädare sedan 30 år tillbaka haft många centerpartister i diskussionerna. De har utifrån sin gamla folkrörelsetradition haft en helt annan syn än den som Fredrick Federley nu framför såsom Centerns modell. Det är bekymmersamt, men ändå en realitet.

Jag tror att Fredrick Federley skulle behöva en kurs i den svenska avtalsmodellen och arbetsmarknadsmodellen, för här är det parterna tillsammans som har fått uppdraget av politiken att föra diskussionen. De ska hitta formerna för kollektivavtalsbildandet och så vidare. Jag tror att det är fel väg, och en märklig väg, som Fredrick Federley nu går när han går in och säger att politiken ska ta över det ansvar som vi har lämnat över till parterna och som har skötts under så många år i det svenska samhället.

Anf. 79 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Det är ingen – och definitivt inte jag – som har sagt att vi ska lagstifta mer på arbetsmarknaden. Jag har sagt att man ska respektera de fria parterna. Man ska också respektera dem som väljer att ställa sig utanför parterna. Där har vi lite olika synsätt. Vi tycker att en enskild arbetstagare kan göra ett val. En del väljer av politiska skäl, av religiösa skäl eller av andra skäl att ställa sig utanför avtal och föreningar. Då är man inte representerad av någon part.

Men här ser man det maktköttkvarnständande som finns i stora enheter, där man inte har respekt för individen och den lilla människan. Låt oss exempelvis ta två deltidsanställda på en salladsbar i Göteborg. Man har ingen respekt för dem, och inte heller för deras arbetsgivare. Här mal man på. Folk ska pressas och tvingas in i ett system. Jag har sagt klart

och tydligt med väl valda ord precis vad jag tycker om den typen av metoder.

Jag tycker att det är så himla härligt att Socialdemokraterna gärna pratar om att Folkrörelse-Centerpartiet är dött bara för att vi inte tycker som ni längre. Göte Wahlström är inte den första socialdemokraten som säger så här. En partisekreterarföreträdare för ert parti har skrivit långa debattartiklar dels om hur hemsk jag är, dels om hur Folkrörelse-Centerpartiet dog under den tid som jag började uttrycka mig politiskt.

Jag har jobbat för mitt parti sedan 1994. Det är mer än 10 % av partiets levande period som fungerande parti och som organisation. Jag har hyfsad koll på vad vi har tyckt historiskt och även på vad vi har tyckt under hela den här tiden. Men på något sätt är det som om Göte Wahlström skulle ha bättre koll på vad centerpartisterna egentligen tycker än vad vi som är aktiva i partiet har.

Göte Wahlström behöver inte vara det minsta orolig för att Centerpartiet ska lämna någon typ av tradition som vi har haft tidigare. Det enda som du borde vara orolig för – och som säkert är det egentliga skälet – är att vi inte längre följer er pipa, att vi inte längre har personer på varandras kanslier och att vi inte längre väljer att stödja socialdemokratiska regeringar. Erkänn att det är det som egentligen stör er!

Anf. 80 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag blir väldigt glad när jag hör Fredrick Federley säga att det uppenbara målet bör vara fri invandring och att vi ska ha en positiv grundsyn på människor. Och det är flera här i kammaren som har talat om vikten av en den positiva grundsynen på människor och att vi är överens om den. Tyvärr är det inte lika vackert när man kommer ned på verkställighetsnivå där den positiva grundsynen har förvandlats till något helt annat. Det är vi överens om.

Tidigare har vi varit fem mindre partier som har slagits mot de två jättarna Socialdemokraterna och Moderaterna i de här frågorna. Under förra mandatperioden och den dessförinnan hade vi situationen att Socialdemokraterna regerade själva med Miljöpartiet och Vänsterpartiet som stödpartier, men vi fick ju inte vara med i regeringen.

Ni har en mycket mer privilegierad position, för ni är med i regeringen och har dessutom möjlighet att påverka i mycket större utsträckning i den här frågan än vad vi hade tidigare. Om man dessutom ser till att det ute i landet är många både socialdemokrater och moderater som har engagerat sig i frågan för flyktingarna, som har varit med ute och demonstrerat och gömt flyktingar och är med i asylkommittéer etcetera, menar jag att det finns en bred förankring för att lösa den här frågan även i socialdemokratiska och moderata led. Jag har en viss förhoppning om att asylpolitiken kommer att bli humanare under den här perioden just därför att ni har möjlighet att påverka.

Min fråga till dig är: Hur tänker du agera för att den nya regeringen ska driva de frågor som vi tidigare har drivit gemensamt?

Anf. 81 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Tack för frågan. Det är väl allmänt känt att det finns en ganska bred majoritet av partiföreträdare också i de partier som har haft en betongpakt och hållit sig lite åt andra sidan, skulle man kunna säga.

Man kan också se ett allt större intresse bland medlemmarna i de partierna just för dessa frågor. Just att vi har fått ett regeringsskifte med fyra partier i en regering har gjort att vi har kommit att bryta upp betongpaketen.

Jag tycker att det nu är mer positiva tongångar som kommer från Moderaterna på det här området än vad det har varit på ganska länge. Moderaterna har alltid haft flera starka företrädare för fri invandring, men ledarskiktet har väl varit lite annorlunda. Jag tycker att tongångarna är positiva nu, och jag när samma förhoppningar som du om att vi ska kunna nå bredare, öppnare och humanare överenskommelser, att vi ska se framtiden an och inte se människor som ett problem, så jag har egentligen ingen annan uppfattning än du.

Det konkreta svaret på frågan hur jag kommer att agera är att jag kommer att agera i min egenskap av partiföreträdare. Jag kommer också att försöka vara ganska konstruktiv i samtalen direkt med departementet i de här frågorna. Fördelen när vi är i regeringsställning är att vi faktiskt kan träffa departementen direkt och slipper använda DN Debatt för att diskutera budgetar och så vidare.

Anf. 82 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Då är min fråga till Fredrick Federley: Har du ditt parti med dig i de här frågorna eller är du ensam om det som du nu företräder i talarstolen? Jag vet att man får kompromissa i majoritetsställning – så är det ju alltid. Men hur långt är du redo att kompromissa i de här frågorna? Vi har ju till exempel motionen om hälso- och sjukvård för de gömda. Frågan är hur långt du är beredd att kompromissa.

Jag tänkte passa på tillfället att ta upp frågan om flyktingkvoten för att göra ett litet klarläggande.

Vi tar hit människor på flyktingkvoten. Det innebär inte med automatik att de sedan räknas som om de har fått stanna som skyddsbehövande, för den dag som de vill ha sin pension som asylsökande får de den inte därför att ingen har upplyst dem om att de ska begära flyktingförklaring när de kommer hit. Detta är också en fråga som jag hoppas att ni kommer att ta tag i. Människor som kommer hit som kvotflyktingar är testade, så att säga, redan innan de kommer hit. Deras skäl för att få komma hit är prövade, men vi tillerkänner dem inte rätten att räknas som flyktingar utan det räknas i många fall som att de har kommit hit av humanitära skäl.

Detta är också en fråga som jag vill skicka med dig så att du kan driva den vidare. Vi skrev en motion till socialförsäkringsutskottet. Jag vet inte om den har tagits upp där i nuläget. Om inte kommer den väl upp senare. Jag hoppas att ni kommer att titta på den ordentligt.

Anf. 83 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! När det först gäller hur långt partiet är berett att gå säger inte vi i Centerpartiet att vi är för en helt fri invandring, utan vi har en mer pragmatisk syn. Men vi är definitivt klara och tydliga med att det ska vara en öppen, human och mycket generös politik gentemot våra medborgare från olika delar av världen, våra vänner.

Jag tror inte heller att man ska gruppera människor. Man gör dem oftast till ett problem genom att sätta en stämpel på dem. Vi ser männi-

skor som lika individer med samma rättigheter, möjligheter och villkor som vi.

Även om jag själv är förespråkare av fri invandring tror jag att det kommer att ta en tid innan vi kommer så långt. Men Centerpartiet vill ha en mycket generös och human flyktingpolitik.

När det kommer till asylbiten – pensioner är en bit – finns det många andra delar i asylpolitiken där det är ganska snävt. Sverige är ett av de länder som har absolut minst andel av asylärenden till exempel. Jag tror att det finns all anledning att fundera på hur det kommer sig. Danmark till exempel har många flera som faller under asylrättigheten. Jag tycker också att det finns all anledning för oss i Sverige att föra en diskussion om Dublinkonventionens krav på transportörsansvar. Möjligheten att söka asyl bör och måste vara unik för varje individ i varje stat på denna planet. Riktigt så är det inte med de regleringar som vi har i dag.

Det finns en hel del ambassadärenden, alltså människor som enligt dagens lagstiftning inte har rätten att stanna här men vars hemländer vägrar att ta emot dem därför att de anses vara förrädare. De befinner sig i någon gråzon, i ett ingenmansland som gör att de inte kan stanna här och inte får åka. Där behöver vi också ta en diskussion om hur vi ska behandla dessa människor som år ut och år in befinner sig i ett stort svart vakuum där ingenting händer, där de inte kan bygga sig framtida möjligheter. Där tror jag att vi har ett gemensamt intresse av att gå vidare.

Anf. 84 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Migrationspolitiken handlar, i alla fall för mig, för en liberal och för många andra om såväl frihet som solidaritet. Det handlar om friheten att kunna resa någonstans, att söka lyckan, att växa, att få en bra framtid. Men det handlar också om solidaritet med människor som är i en mycket svår situation, människor som är på flykt, trasiga familjer, människor utan hopp om att Sverige ska ställa upp och ge skydd och hjälp.

Det här innebär att vi måste kombinera två saker i migrationspolitiken i dag. Vi måste kombinera en human och en rättssäker flyktingpolitik med en lagligt fungerande och liberal arbetskraftsinvandring.

Sedan har vi en rad andra saker också. Det måste finnas möjlighet att anhöriginvandra ganska generöst. Det måste finnas möjligheter att flytta hit och studera, och mycket annat. I grund och botten handlar det om två saker. Det handlar om en human flyktingpolitik, och det handlar om en laglig och liberal arbetskraftsinvandring.

Det finns ett antal migrationspolitiska mål i Sverige. Den nya regeringen har för avsikt att komplettera de här målen med ett till. Det handlar numera inte bara om att vi ska ha en reglerad invandring, att vi ska ha en harmonisering av EU-politiken på det här området och att vi ska värna asylrätten utan också om att vi ska ha en friare arbetskraftsinvandring.

Det här är någonting som är mycket, mycket välkommet. Lågt räknat finns det ungefär 25 miljoner så kallade *migrant workers*, alltså arbetskraftsinvandrare, migrantarbetare, runtom i världen. Jag tror att den siffran är alldeles för lågt räknad. Det finns säkert ett antal miljoner till.

Sverige tar inte emot så många däremot. Det är okej att flytta hit och jobba om man är brasiliansk fotbollsspelare och kan dribblas in i Örgryte. Det är okej att flytta hit och jobba om man är EU-medborgare,

men det är ganska svårt för många andra. Vi vet att den här stängda gränsernas politik för möjligheten att flytta hit och jobba också har fått ett antal tragiska konsekvenser på det sättet att människohandeln har ökat. Vi har sett sexslaveriet i Europa och mycket annat som också delvis är en direkt följd av den här politiken.

Samtidigt vet vi att de prognoser som finns för den svenska arbetsmarknaden på medellång sikt, och definitivt på lång sikt, och inte minst den situation som vi har med vår demografi innebär att vi behöver bli flera människor i Sverige, flera människor som jobbar. Det finns ett klart intresse för Sverige också som nation att i större utsträckning öppna för en arbetskraftsinvandring. Dessutom vet vi att det får en massa andra goda konsekvenser. Det är positivt om människor rör på sig. Som tidigare påpekades i talarstolen kan pengarna från de människor som jobbar i ett annat land och som de skickar hem till sina anhöriga i betydligt större utsträckning än till exempel biståndet göra skillnad för människor.

Det är också viktigt, om vi ska lätta upp för arbetskraftsinvandring till Sverige, att det sker på ett bra, sansat och fungerande sätt så att det inte blir vilda västern. Det finns en kommitté som arbetar med detta, och regeringen kommer att lägga fram förslag under mandatperioden. Det kritiseras redan. Man tycker att det är de på Norra Bantorget som ska bestämma över det här området och inte Sveriges riksdag. Det är klart att regeringen kommer att få fundera ganska länge över hur man ska bygga upp detta system, hur behovsprövningen ska gå till, hur länge människor ska kunna stanna, hur det skulle fungera med jobsökarvisum om man vill ha det och så vidare. Men en sak är i alla fall säker – och det är jag, Folkpartiet och vi i alliansen också mycket tacksamma för – och det är att nu är tiden borta då särintressen på Norra Bantorget utan något som helst broderskap med arbetare i andra länder tilläts dirigera den här frågan.

Arbetet för att förändra migrationspolitiken innebär att besluten ska präglas av rättssäkerhet, att systemen ska vara transparenta och så vidare. Det här är någonting som Folkpartiet alltid har kämpat för. Någonting som vi alltid har stått upp för är att den humana flyktingpolitiken är väldigt viktig.

Vi har drivit det här arbetet i riksdagen. Vi har drivit det här arbetet på gator och torg. Vi har drivit det här arbetet i allians med andra partier, även om det inte alltid låter så i kammaren här. Till slut, efter det att frågan dragits i långbänk under lång tid, avskaffades också Utlänningsnämnden efter ett riksdagsbeslut flera år dessförinnan. Men vi ska givetvis inte slå oss för bröstet och vara nöjda med detta. Vad det handlar om nu – detta är en mycket viktig uppgift för den nya migrationsministern – är att följa upp det här arbetet, att följa upp de utvärderingar som kommer, att se hur den nya instans- och processordningen fungerar.

Jag tror också att en annan uppgift som regeringen måste titta på och vara tydlig med gentemot Migrationsverket är att det ska finnas en kompetent och välutvecklad omvärldsanalys. Det kan ibland vara skillnad inom ett land på vilka människor som flyr. En kristen i Irak kan vara i en mycket svår situation, även om den norra delen av Irak i dag definieras som en ganska säker plats. Turkiet förhandlar om ett EU-medlemskap i dag, men det innebär ingalunda att en kurdisk människorättskamp i den östra delen av Turkiet alltid har den tryggheten i dag.

Sverige har förbundit sig i internationella avtal att ställa upp för människor som har skyddsbehov, och vi har ett ansvar också som medlem av den europeiska unionen att ställa upp för andra länder som behöver vår hjälp. Det handlar om att vi ska föra en migrationspolitik som inte bara hjälper människor i behov av skydd utan som också lägger grunden för att hela den här kontinenten ska kunna fungera. Det finns länder som har ett större migrationstryck än vad vi har, länder vid Medelhavet, framför allt Spanien och Kanarieöarna som är en del av Spanien.

Om vi inte ställer upp för varandra och har en gemensam migrationspolitik inom den europeiska unionen finns det en betydande risk att de här länderna sluter sig inåt och stänger sina gränser och för en mer restriktiv politik. Det kommer i slutändan att drabba hela Europa ekonomiskt på längre sikt, men framför allt ökar det klyftan mellan Europa och de världsdelar och regioner som ligger söder och öster om Medelhavet. Konsekvenserna kan bli ännu större oro och instabilitet i världen.

I den diskussion, och det är mycket viktigt att påpeka, som rör den nya instans- och processordningen och som rör harmoniseringen av migrationspolitiken i EU måste vi vara medvetna om att detta är frågor som handlar om struktur men inte nödvändigtvis om innehåll. Det säger inte så jättemycket egentligen om det kommer att vara flera eller färre som får stanna. Även om den nya ordningen i Sverige ska bidra till högre rättssäkerhet vet vi samtidigt inte exakt hur det kommer att bli. Det innebär att det blir en politisk strid också om innehållet såväl på EU-nivå som i Sverige. Då är det viktigt att det finns en grundläggande idé om att vi vill gå i en mer human och generös riktning, vilket den nya regeringen vill.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till socialförsäkringsutskottets förslag i betänkandet SfU2, utgiftsområde 8 i budgetpropositionen.

Anf. 85 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det vore lätt att hugga på det som sades om arbetskraftsinvandring, men jag tänkte att vi i stället skulle ägna oss åt frågor där vi försöker finna varandra.

Låt mig börja med att säga att mycket i det som Fredrik Malm säger är relativt enkelt att instämma i. Man kan mycket väl ha uppfattningen att det är fråga om struktur och form när det gäller EU:s harmonisering av flyktingpolitiken och att innehållet är en annan sak. Nu hänger det lite grann ihop för det finns ännu inga kända exempel på att innehållet blivit bättre på grund av att formen finns.

Det är faktiskt värt att fråga Fredrik Malm hur det egentligen skulle gå till att länderna inom EU blev mer restriktiva än de är i dag. I dag saknas i stort sett lagliga vägar in i EU-länderna för att kunna få den rätt man har att söka och åtnjuta skydd undan förföljelse. Hur ska man göra för att komma till Sverige? Det är inte lätt på laglig väg, om man inte tar ett direktflyg. Råkar man mellanlanda får man stora problem.

Jag tänkte på några punkter be Fredrik Malm fördjupa sitt ställningstagande, eller åtminstone argumentera för det. Hur ser Folkpartiet på integrationspotential som urvalsvariabel för kvotflyktingmottagande? Vi har frågan om flyktingamnesti; nu talar vi inte om dem som har eller kan tänkas få arbete i framtiden – vi tar den diskussionen när den kommer upp på bordet – utan om dem som befinner sig här i dag och inte har

arbete. Hur ser Folkpartiet på det? Vi har frågan om sjukvården för de gömda och i övrigt asylsökande. Man har i dag inte samma rätt till sjukvård som andra som är bosatta i landet. Vad är Fredrik Malm och Folkpartiet beredda att göra för att uppfylla den grundläggande mänskliga rättigheten att man ska få vård när man behöver det?

Anf. 86 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Det är ju inte så – och det är både Kalle Larsson, jag och alla andra i kammaren väl medvetna om – att det första en människa som flyr tänker på är att han eller hon vill fly till Sverige. Det finns de som hävdar att människor vill fly till just Sverige. Jag hävdar att det inte är så. Om man flyr från till exempel krigets Irak är man nog ganska glad antingen man hamnar i Österrike, Tyskland, Nederländerna eller Danmark, ifall man kommer till Europa. Man vet att man åtminstone kommer någonstans där man får skydd.

Därför behöver vi ett gemensamt ansvar för att se till att det hela fungerar. Vi kan se hur det gått historiskt när vi inte hade det gemensamma ansvaret. Sverige tog 1992 emot 60 000 bosnier. Samtidigt införde vi visumtvång som ett av de sista länderna, och en gammal statssekreterare tillika partikollega till mig, talade om Utlänningsnämnden som ett missfoster. Sverige ställde emellertid upp och tog emot väldigt många, medan Finland och även andra länder endast tog emot några få. Det är klart att vi måste ta ett gemensamt ansvar.

Då är det lätt att argumentera, speciellt om man är EU-motståndare, att den politiken ju är väldigt restriktiv och därför ska vi inte ha den alls. Men grunden för Europasamarbetet är att om alla länder tar åtminstone ett litet steg framåt blir den sammanlagda konsekvensen en förbättring som är betydligt större än om Sverige ensamt är oerhört generöst men andra länder är väldigt restriktiva. Vi kommer alltså inte undan den gemensamma migrationspolitiken i EU. Vi kommer inte undan att den behöver harmoniseras och att vi måste ställa upp för andra.

Vad gäller integrationspotentialen är den, som jag förstått det hela, en del av regleringsbrevet till Migrationsverket och något som Socialdemokraterna införde under den förra mandatperioden. Jag tror därför inte att vi ska föra den debatten nu eller att det är jag som ska svara på det eftersom jag inte skrivit regleringsbrevet. Migrationsministern kommer dock upp i talarstolen lite senare.

Anf. 87 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jo, jag hävdar att du nog ska svara på det, Fredrik Malm, åtminstone hoppas jag att du är beredd att göra det. Jag vill nämligen veta vad du och Folkpartiet tycker om att en sådan variabel används.

Jag hävdar inte att du ska skriva regleringsbrevet, det får regeringen sköta, men du tillhör ett parti som nu ingår i regeringen. Vi skiljer oss åt där, för jag har aldrig tillhört ett parti som ingår i regeringen. Det är en svaghet på många områden, men det innebär samtidigt att den tidigare regeringen får ta ansvar för vad den formulerat i regleringsbrevet.

Vad anser Folkpartiet egentligen om integrationspotential som en variabel för att ta emot kvotflyktingar?

Sedan använder Fredrik Malm resten av sin repliktid till att i allmänhet, lite mer teoretiskt och principiellt, resonera om harmonisering, om

det är positivt eller negativt. Det kan man visst göra, men jag hade några konkreta frågor, bland annat om sjukvården för gömda och asylsökande. Hur ser Folkpartiet på det? Hur vill Folkpartiet se till att de människor som lever i en skuggtillvaro – utanför lagen och samhället, om man vill uttrycka det så – ska få den rätt som de borde ha som människor att få vård?

Och vad vill Folkpartiet egentligen göra för de människor som inte har arbetskaper, eller åtminstone inte har arbete i Sverige i dag, men faktiskt befinner sig här – de som även enligt den tillfälliga lagen fått avslag på sina ansökningar om uppehållstillstånd? Vad är lösningen för dessa människor? Ska de återvända? Ska de fortsätta att leva gömda? Vad är svaret till dem?

Jag ställer dessa frågor inte för att vara polemisk eller retorisk utan för att jag faktiskt vill veta svaret. Det vore oerhört intressant att få veta hur de borgerliga partierna egentligen positionerar sig. Ännu så länge har vi mest fått höra att de positionerar sig positivt i ord men går på regeringens linje i handling. De skyller på det ena och det andra. Ett exempel är sjukvården där det sägs att det skulle vara en kostnadsfråga. Det är det inte, vilket man ser om man läser utskottets betänkande. Den sorterar nämligen under motioner utan anslagseffekt, så det kan inte vara svaret. Var står Folkpartiet?

Anf. 88 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Det finns en rad ganska viktiga frågor. Det handlar inte bara om sjukvård utan också om utbildning för asylsökande och om andra delar i den process som man går igenom när man väntar på besked om att förhoppningsvis få stanna i Sverige. Det finns goda skäl att återkomma till en del av dessa frågor. Det kommer även utredningar på området i vår.

Vad gäller frågan om integrationspotential är det bra att migrationsministern är närvarande i kammaren så att han kan svara på det. Det är bra att vi även har socialdemokrater närvarande så att de kan berätta hur de tänkte när de införde detta.

Jag representerar Folkpartiet i socialförsäkringsutskottet och kan mycket väl diskutera frågan, men det blir svårt att debattera något som riksdagen inte kommer att fatta beslut om. Kalle Larsson kanske tycker att man för nöjes skull ska föra debatt om lite av varje, oavsett om det är rätt forum eller inte. Det får i så fall stå för honom.

Så har vi frågan om amnesti. Sverige har en migrationspolitik som bygger på att man regelbundet tar emot människor. Den politiken innebär att man har en ordning där människor inte ska behöva amnesti. Det vet Kalle Larsson, och det vet jag. Det grundläggande problemet är inte avsaknaden av amnestier eller att man inte får amnesti vid ett visst tillfälle, utan det grundläggande problemet är att migrationspolitiken i Sverige, tillämpningen av den, är för restriktiv.

Visst kan vi ropa på amnestier och se det som en utväg, men i det långa loppet krävs en annan politik för att lösa det problem som vi står inför, nämligen att se till att tillämpningen fungerar på ett bättre sätt. Det stora engagemanget måste riktas in på uppföljning och förändring.

Anf. 89 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att Kalle Larsson på ett föredömligt sätt ställde frågor till Folkpartiet, men svaren var inte lika föredömliga. Det finns nog ytterligare en del att kräva för att vi ska få klarhet i vad regeringens politik egentligen kommer att innebära när de fyra partier som nu utgör regeringsunderlag ska formera sig inom politikområdet.

Dessutom upplever jag att Fredrik Malm positionerar Folkpartiet på en rad olika ståndpunkter, vilket vi också känner igen från debatten. Låt mig konstatera att det missfoster som kallades Utlänningsnämnden var ett resultat av att en folkpartistisk minister, i en folkpartistisk regeringsmedverkan, var med om att inrätta den.

När det gäller amnesti vill jag säga att vi för bara några månader sedan hade en helt annan debatt från Folkpartiets sida. Nu har man landat i den problembild som vi alla, eller åtminstone de flesta, kunde måla upp som en effekt av den amnestidebatt som vi hade. Nu landar vi återigen i denna diskussion. Vi kan inte ta ut svängarna hur som helst på detta politikområde. Vi måste försöka hålla en vettig linje för att vi ska vara trovärdiga och för att människor ska kunna känna den trygghet som de har rätt att känna när de kommer till det svenska samhället. Fredrik Malm insinuerar att någon form av veto när det gäller arbetskraftsinvandringen skulle föreläggas från Norra Bantorget. Jag förstår vad han menar. För det är väl så att han upplever LO:s invändningar och synpunkter i arbetskraftsinvandringsfrågan som ett veto.

Om Fredrik Malm läser utredningen om arbetskraftsinvandring får han del av det underlag och den diskussion som har funnits med de fackliga organisationerna. Då får han en annan bild. Jag tycker därför att det inlägg som han hade vad gäller fackliga organisationers inflytande på arbetskraftsinvandringsfrågan var klargörande, men märkligt insinuerande.

Anf. 90 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Jag förstår givetvis att Socialdemokraterna och Göte Wahlström inte är nöjda med svaret som jag gav till Kalle Larsson. Det är inte heller min avsikt att just oppositionen ska vara så nöjd med de svar som jag ger. Min avsikt är ju att föra en liberal och borgerlig politik.

Det fanns en bred enighet om att skapa Utlänningsnämnden, som jag tror inrättades 1992 eller i alla fall under den borgerliga regeringen i början av 1990-talet. Så här i efterhand har de allra flesta av oss – förutom Socialdemokraterna som aldrig riktigt har varit inne på linjen att avskaffa Utlänningsnämnden även om man under galgen tvingades att göra det – varit ganska tydliga med att nämnden inte har fungerat så som det har varit önskvärt.

Om vi tittar på Sveriges demografiska situation och på vad näringslivet i Sverige har för behov ser vi att det i grund och botten är en god idé att öppna för en större laglig arbetskraftsinvandring till Sverige. Problemet är att fackföreningsrörelsen har surrat fast sig vid en mast och numera bakbinder även det socialdemokratiska partiet i en position som innebär att man till varje pris vill stoppa människor från andra länder från att komma hit och arbeta. Det är en djupt olycklig position, för den skapar också ökade spänningar. Man hotar med att arbetskraftsinvandring och människor som kommer hit och jobbar från andra länder skulle skapa

splittring. Men jag tror att just den fackliga positionen och den socialdemokratiska politiken i sig skapar ett mer splittrat Sverige. I stället för att vi gemensamt kan komma överens om någonting går man ut och tapetserar hela Sverige med affischer med människor i bygghjälm som ska likna prostituerade, och man kallar folk för sociala turister. Det är mycket tråkigt.

Anf. 91 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag blir bekymrad över Folkpartiets hållning i den här debatten. Till att börja med har framför allt Kalle Larsson men också jag ställt frågan vad den kommande majoriteten kommer att föra för politik. Vi får inget svar. Det innebär att oklarheten kring regeringens politik på migrationsområdet kommer att kvarstå. Jag undrar vem som gagnas av den hållningen. Jag tror absolut inte att de människor som söker skydd och trygghet i Sverige gör det. Om inte Tobias Billström i ett kommande anförande klargör vad som är regeringens politik får vi naturligtvis ställa ett antal frågor här i kammaren för att få klargjort var vi kommer att landa någonstans i den fortsatta debatten.

När det gäller arbetskraftsinvandringsfrågan vill jag påpeka vad jag har försökt att säga tidigare. Jag satt med i utredningen som en av flera ledamöter från vårt parti. Jag har lyssnat till fackliga organisationer, till arbetsgivarorganisationer och till intressenterna på området, så jag vet var vi står och vilka behov vi har framför oss. Även för några månader sedan sade vi att vi ser de här behoven framför oss. Men för bara några timmar sedan var företrädare för regeringen här och pratade om de 1,5 miljoner som är arbetslösa eller i utanförskap i samhället.

Vi kan inte skicka båda dessa signaler samtidigt. Vi måste vara medvetna om vad det är för typ av debatt vi för. Må så vara att det tillhör retoriken att använda argumentet med de 1,5 miljoner människorna i utanförskap så länge som möjligt. Men nu är det inte längre trovärdigt, och ni har själva talat om att siffran är felaktig. Den kommer att få justeras, bland annat av det skälet att den ska kunna användas i diskussionen om behovet av arbetskraftsinvandring i framtiden.

Anf. 92 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Siffran en och en halv miljon har mycket riktigt justerats. Enligt den senaste Amsprognosen har den justerats nedåt en aning. Det är flera människor som har fått jobb.

Det är enkelt, Göte Wahlström, att försöka sitta på flera stolar samtidigt när man är i opposition. Om man i en valrörelse när det håller på att bli regeringsskifte försöker vinna mittenväljare genom att säga att vi kanske måste öppna Sverige lite för att få arbetsmarknaden att fungera bättre stämmer det inte överens med den politik som Socialdemokraterna har fört under ganska många år.

Jag håller inte med om att det skulle finnas oklarheter. Däremot upplever nog ganska många, däribland jag själv, att det fanns oklarheter under den förra mandatperioden. Det fanns oklarheter om hur budgetmanglingarna skulle sluta. Ena dagen kunde vi läsa på DN Debatt att Kalle Larsson och hans vänner skulle hoppa av, nästa dag var det Miljöpartiet som skulle hoppa av eller något som skulle villkoras. Det fanns en ganska stor splittring mellan Socialdemokraterna och stödpartierna, och

jag upplever att det finns det nu också, när det gäller grundläggande syn på migrations- och flyktingpolitiken och om den ska vara restriktiv eller generös. Det var lite oklart hur de olika manglingarna skulle sluta.

Nu har vi en majoritetsregering. Vi har lagt fram en budgetproposition som är tydlig där man säger att Sverige ska föra en human flyktingpolitik. Vi ska följa upp arbetet för att den ska bli mer rättssäker, och vi ska öppna för arbetskraftsinvandring. Det är bara att läsa innantill så ser man vad regeringen har för avsikt att göra.

Jag är mycket ödmjuk inför de stora problem som finns på olika håll och som Kalle Larsson, Bodil och andra har tagit upp. Det är viktigt att vi hela tiden med största noggrannhet följer med i processen så att asylsökande får en värdig tillvaro, att utvisningar inte kan ske hur som helst och så vidare.

Anf. 93 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag fastnade för något Fredrik Malm pratade om när det gäller landinformation. Du kanske inte använde just det uttrycket, men det handlar om att Migrationsverket och Utrikesdepartementet inte alltid gör samma bedömningar av hur det ser ut i olika länder. Amnesty och andra organ har andra uppfattningar.

I vissa länder har man därför inrättat ett oberoende organ för landinformation. Det skulle vi vilja att vi gör även i Sverige så att vi på ett säkrare sätt kan få bra information om hur det faktiskt ser ut i olika länder.

Kalle Larsson pratade om detta med att finna varandra. Vi har under lång tid stått på samma sida i de här frågorna. Jag hoppas att vi kommer att göra det även fortsättningsvis och att Folkpartiet inte kommer att lämna den linje man tidigare har haft när det gäller flyktingar, amnesti och annat.

Du pratade om länder som tar emot många. Jag vill påpeka att de länder som tar emot flest är de som är närmast själva flyktingströmmen. I Afrika är det näraliggande länder som tar emot flest. När det gäller flyktingar från Irak är det Iran som tar emot flest. Och många kommer till Kanarieöarna, som du sade. Vi tar egentligen emot mycket få i Sverige.

Jag vill fråga dig vad du tänker göra när ni nu är i ställning som regeringsparti. Du har nu chansen att påverka hur framtiden i asyl- och flyktingpolitiken ska se ut i Sverige. Hur tänker du arbeta för att få igenom det som Folkpartiet tidigare har stått för?

Anf. 94 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Tack, Bodil, för intressanta frågor och uppslag! Det finns många fragment som man kan ta tag i inom ramen för detta.

Amnesty International gjorde väl en undersökning där man jämförde de länder som Utrikesdepartementet avrådde svenskar från att resa till för att det är för farligt med de länder som Sverige verkställer utvisningar till. Det säger väl sig självt att det är fel med ett system där man säger till sina egna medborgare att det är farligt att resa dit samtidigt som man utvisar människor dit.

Det är klart att en svensk turist inte löper lika stor risk att fara illa som en person som kanske har flytt på grund av sina politiska åsikter. Det är alldeles uppenbart att det måste finnas en kompetent och väl fungerande omvärldsanalys, som jag kallade det i mitt anförande. Du kallade

det för landinformation. Det kanske är det mer korrekta ordet. Det är alldeles uppenbart att det behövs.

Jag har tidigare ställt en fråga till migrationsministern om det specifika fallet vad gäller kurdiska flyktingar från Turkiet, eller norra delen av Kurdistan. Där har man sett att praxis har förändrats i takt med att Turkiets EU-förhandlingar har fortsatt.

Bodil Ceballos ställde frågan hur jag har tänkt mig att jobba i min roll. Svaret är på samma sätt som de flesta som har en sådan roll, givetvis. Det handlar om att skaffa kunskap genom att göra studiebesök, att få en klar bild och föra en dialog med människor och utifrån den ideologiska grund man står på fatta kloka beslut. Dessutom finns givetvis som en ytterligare ingrediens att försöka påverka sitt eget parti och regeringen.

Anf. 95 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Det var vad jag ville komma till. Det är nämligen så att du sitter i majoriteten och har möjlighet att påverka regeringen. Ni är fyra partier. Tre partier har tidigare stått för en linje till skillnad mot det fjärde som är det största. Jag hoppas verkligen att de tre mindre partierna gör sina röster hörda i den nya regeringen i den här frågan.

Jag har fått svar av Göte Wahlström om att det var oklarheter redan tidigare med olika budgetar. Man visste inte om de skulle gå igenom, och så vidare. Det fanns en splittring. Det har funnits en splittring mellan de tre mindre partierna och Moderaterna tidigare också. Jag hoppas att den splittringen ska bli allt mindre, eftersom ni nu ska regera tillsammans. Jag antar att du kommer att arbeta utifrån den tanken.

Det är en sak till som jag tänkte ta upp. Det gäller EU-länderna. Man talar nu väldigt mycket i EU om att man måste skapa lagliga vägar för att komma in i Europa och komma till rätta med de stora problem vi har i hela Europa. Det är inte bara i Sverige som vi har problem med att människor kommer hit, vilket jag i och för sig inte ser som ett problem. De finns i hela Europa och också i andra delar av världen. Man talar i Latinamerika om att man ska ha lagliga vägar att kunna ta sig in.

Tror du att EU-direktivet om miniminormer för hur man ska bedöma vilka som är asylsökande etcetera eller andra regler inom EU kommer att underlätta att skapa de lagliga vägarna eller inte? Vad är din uppfattning i den frågan?

Anf. 96 FREDRIK MALM (fp) replik:

Fru talman! Först kan jag inte riktigt instämma med hur det framställs här. Det är givetvis så i oppositionspolitikens glada dagar att man gärna vill framställa regeringen som splittrad fast den här regeringen är mycket enig i många frågor, men inte nödvändigtvis helt och hållet på det här området. Alliansen hade ingen gemensam politik före valet, exempelvis.

Man vill gärna slå in någon liten kil och berätta att Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet är partier som har blivit överkörda eller som inte är lika socialliberala eller folkrörelseanknutna som tidigare och så vidare. Det är ett klassiskt trick.

I en majoritetsregering som vi har nu i den borgerliga alliansen är det många frågor som kommer att stötas och blötas, förhandlas, samordnas

och mycket annat. Det vi kan se i budgetpropositionen är att resultatet ändå ser ganska bra ut. Det ser mycket bra ut.

Det finns en intressant sak med arbetskraftsinvandring som inte har nämnts riktigt i debatten. Förhoppningen är att om flera människor kan komma hit lagligt innebär det också att man så att säga kan avlasta flyktingdörren in till Sverige. Det innebär att man kan få kortare väntetider och att flera människor kanske också kan få stanna, vilket är väldigt viktigt.

Vad gäller den gemensamma migrationspolitiken i Europa finns Dublinkonventionen, Frontex och mycket annat i anslutning till detta. I grunden menar vi från Folkpartiets sida att vi måste ha en gemensam migrationspolitik i Europa. Men vi är inte särskilt nöjda med innehållet.

Det är klart att man å ena sidan kan trycka på EU-kommissionen och parlamentet i den mån de har inflytande, och i vissa frågor har de det. Det kan man göra. Men i slutändan är det ändå, när det handlar om innehållet, trots allt upp till väljarna i EU-länderna.

Det handlar om vilka regeringar man väljer och likaså om att marginalisera intoleranta och främlingsfientliga partier. Det är då vi får politiker i parlamenten som också driver på utvecklingen.

Anf. 97 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! När man inträder så här sent i debattordningen har de flesta frågor redan ventilerats i flera omgångar, som vi har hört här. Jag tänker därför begränsa mig till några generella synpunkter på betänkandet.

Det finns få politiska områden som väcker så starka känslor som just migrationsfrågor. Största orsaken till detta är att det ofta handlar om utsatta människor. Det är individer som ofta av ren självbevaringsdrift sökt sin tillflykt till vårt land.

Det är därför med viss nedstämdhet man kan konstatera att det har funnits brister i asyl- och migrationsprocessen under drygt 15 års tid. Enskilda och grupper av asylsökande har under många år praktiskt taget hamnat i förvar i stället för att få en konstruktiv behandling av själva asylprövningen och asylärendet. Dessutom har det förekommit olika bedömningar i olika rättsinstanser vilket ytterligare förstärker problematiken.

Under det senaste året har förbättringar gjorts i asylprocessen genom att man har fått en ny instans- och processordning. Detta kommer klart att påverka Migrationsverkets arbete i rätt riktning.

Men det återstår ännu flera nödvändiga förändringar för att möta de utmaningar som Sverige och andra EU-länder står inför. Som vi redan hört i debatten kommer frågan om den demografiska utvecklingen i hela Västeuropa och behovet av arbetskraft att utgöra utmaningar inom en snar framtid. Nu har den så kallade Kakiutredningen presenterat sina förslag som är under beredning i Regeringskansliet.

Fru talman! Vi kristdemokrater är givetvis positiva till att människor från andra länder kan arbeta i Sverige förutsatt att det sker i ordnade former och att det finns ett fungerande regelverk för detta. Det är en paradox även i Sverige att det i dag finns ett omfattande arbete som utförs av människor som officiellt inte finns här. Detta är ett exempel på ett misslyckande av den tidigare förda politiken. Det är uppenbart viktigt att

vi är noggranna och får till stånd ett regelverk som möjliggör för personer från andra länder att arbeta i vårt land.

En annan fråga som tas upp i betänkandet är vård för människor som är gömda och befinner sig i vårt land. Här är det viktigt att man hittar en human och trovärdig lösning som balanserar behovet av vård och vad som rimligen bör omfattas. Eftersom varje vårdfall i sig kan vara unikt och ibland är unikt måste en avvägning göras av vårdgivaren utan alltför mycket byråkratiskt krångel. Det finns med nuvarande regelverk exempel på vårdgivare i Göteborg som via ett genomtänkt förfaringssätt kunnat ge vård till gömda personer utan att, och det vill jag betona, kränka individens rätt till anonymitetsskydd.

Fru talman! Sverige ska slå vakt om en generös och ansvarsfull flykting- och invandringspolitik. Detta kan endast göras om politiken och de myndigheter som har att handlägga och genomföra den beslutade politiken på ett värdigt och korrekt sätt upprätthåller respekten för grundläggande människovärdesprinciper.

Fru talman! Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 98 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag vill rikta ett tack till Lars Gustafsson för anförandet. Jag ska börja med att reda ut åtminstone två möjliga missförstånd i debatten.

Det första är att man här, eftersom det är ett budgetbetänkande, måste vara överens med regeringspartiet. Så är inte fallet. Det ska man vara så länge det rör anslagsframställningar. Man måste vara överens om siffrorna. Däremot finns det inget krav på att Kristdemokraterna ansluter sig till den moderata politiken i övrigt.

Det finns en stor frihet att för samtliga de reservationer som är avgivna ansluta sig till en annan linje som snarare ligger i linje med den som Lars Gustafsson säger sig företräda och som hans parti tidigare också har företrätt. Det finns stora möjligheter inför kammarens omröstning att ansluta sig till den linjen och även möjlighet att ånyo sätta upp sig på talarlistan och försöka argumentera för att flera partier ska göra så.

Det andra missförståndet tror jag gäller när någon här säger att splittringen mellan partierna inte behöver vara så stor. Bodil Ceballos sade tidigare att man har en förhoppning om att splittringen mellan regeringspartierna inte ska vara så stor som tidigare. Det är inte någon uppmaning till vare sig Lars Gustafsson eller någon annan företrädare för vare sig Centerpartiet, Kristdemokraterna eller Folkpartiet att ansluta sig till moderat politik. Det är en förhoppning om motsatsen – att ni ska åstadkomma en förändring av den moderata politiken.

Därför vill jag fråga: På vilka punkter anser Lars Gustafsson att den moderata flyktingpolitiken, den som regeringen nu företräder, behöver förändras? Kan det vara det att integrationspotential inte ska vara en urvalsmekanism för kvotflyktingar? Kan det vara detta att sjukvård ska vara en rättighet för alla och inte bara för dem som råkar bo i Göteborg och kan ta sig till Rosengrenska? Kan det vara frågan om att man måste lösa situationen också för de personer som befinner sig i Sverige och som är gömda men inte har ett arbete?

Anf. 99 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Först och främst vill jag klargöra ett annat missförstånd. Jag tror inte att det här med inställningen till andra människor kan målas i politiska färger – varken i rött eller blått. Jag tror att det här finns brett över hela spektrumet, oavsett vem man representerar.

Med detta sagt vet jag givetvis att det finns problem i Sverige. Det ser alla. De måste få en lösning. Vi har 13 000 personer som fortfarande är gömda. Vi måste se till att de kan få en rimlig sjukvård – den vård de behöver.

Jag tycker att er reservation är lite flummig, för enligt den skulle man kunna sätta upp sig för en hörapparat i Norrland och vänta i två år till dess att man får den om vi skulle ha vårdgaranti för gömda flyktingar. Jag tror inte att det är riktigt det ni avser, utan ni menar att den akuta vård som man behöver ska utföras. Det kommer vi givetvis att kämpa för. Det står ju också i propositionen och i betänkandet; det är det vi tycker och det vi står för.

Kalle Larsson vet att vi ärver en problematik där ni tyvärr inte lyckades få med Socialdemokraterna i den här kammaren. Det gick inte att få allt upp på bordet och få allt behandlat, utan det blev en halvmesyr som nu gör att vi fortsätter ha den här problematiken. Givetvis kommer vi att försöka tackla detta på bästa sätt.

Ett sätt är faktiskt – utan att göra det stort – möjligheten till arbetskraftsinvandring till Sverige. Det enkla skälet är att det finns många som kommer hit utan att egentligen bara ha asylskäl utan andra skäl. Man får inte glömma bort att det finns lika stor möjlighet att många kommer hit av den anledningen. Det är omöjligt för dem att verka hemma av olika skäl.

Ingen ska utvisas på ett ovärdigt sätt från Sverige, vilket har skett i flera fall. Jag har själv varit engagerad i flera sådana fall. Jag har ställt frågor till den dåvarande migrationsministern men blivit hänvisad till hennes separata tolkning av Dublinkonventionen, som jag inte godtar.

Anf. 100 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att säga att det trots allt är tack vare den tidigare press som Miljöpartiet och Vänsterpartiet har kunnat sätta i budgetförhandlingar – hånad av vissa här tidigare i replikskiftena – som förändringar av flyktingpolitiken har kunnat ske. Det var därför det blev någon förändring och nedläggning av Utlänningsnämnden. Det skedde när vi gemensamt med Miljöpartiet satte hårt mot hårt i förhandlingarna. Det var därifrån vi kunde få en tillfällig lagstiftning. Jag har i mycket hårda ordalag ständigt kritiserat Socialdemokraterna för att de inte snabbare och enklare kunde gå med på detta. Men de gick trots allt med på det.

Nu är situationen den att det finns fyra regeringspartier som gemensamt lägger fram regeringens politik. Då frågar jag: På vilka punkter vill ni förändra den politiken? Företrädare efter företrädare från regeringspartierna har nu sagt: Vi vill förändra politiken! Jag frågar då: Varför inte gå till handling i dag? Det finns yrkanden här om att integrationspotential inte ska vara en variabel vid kvotflyktingmottagande. Det finns yrkanden som säger att vi ska göra någonting åt den situation som många gömda i dag lever i. Det är inte en flummig reservation som föreslås av vare sig

Miljöpartiet eller Vänsterpartiet i den frågan. Det går utmärkt att ansluta sig till detta.

Jag är rädd att vi just nu håller på att segla i riktning mot att partier som är kritiska till den förda politiken inom alliansen kommer att fortsätta att säga att de är kritiska till den förda politiken men inte landa i några slutsatser när det gäller handling. Jag kan ha fel. Vi kommer att återkomma till frågan många gånger i den här kammaren. Men jag vill gärna återigen fråga: Finns det inte några punkter i dagens betänkande där Lars Gustafsson är beredd att göra något för att förändra regeringens position? Ska ni bara vänta på att arbeta inom alliansen? I så fall riskerar ni att få vänta länge.

Anf. 101 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Den nuvarande politiken är den socialdemokratiska politiken som vi har tagit över och som vi ska förändra.

Vi kommer i så fall att ha tre och ett halvt år på oss för att visa resultat för Kalle Larsson och andra; vi går i en riktning där vi får en rättssäker politik. Jag tror att problemet i dag är att det hela inte är rättssäkert. Jag har träffat alldeles för många som inte har blivit behandlade korrekt. Ärenden är felgjorda. Det finns mycket sådant som borde skärpas. Det pågår en ganska stor process i Migrationsverket. Vi kommer givetvis att driva de frågor som vi tidigare har stått för. Vi har talat om att vi vill ha en verkligt fungerande akutsjukvård för dem som är gömda. Så står det skrivet i betänkandet. Vi kommer att följa ärendena punkt för punkt när det gäller vad vi står för.

Jag är övertygad om att vi kommer att få gehör för synpunkterna från partierna. Vi kommer alltmer att närma oss varandra. Som jag sade vägrar jag att måla olika representanters humanitet i politiska färger. Det är jag alldeles för gammal för, och jag har lärt mig att så enkelt är inte fallet. Men Kalle Larsson och Bodil Ceballos kan vara lugna; vi kommer att arbeta för det vi tror på. Humanitet kan aldrig vara en handelsvara eller en politisk slagdänga.

När det gäller apatiska flyktingbarn har man hävdade att de skulle vara antingen drogade eller misshandlade på något vis och att detta skulle vara ett större skäl att visa ut dem. Det är rent komiskt. Det skulle ju ge dem skäl att stanna över huvud taget! Jag vill direkt avvisa sådan typ av argumentation som har förekommit i debatten, för jag tycker att den är för dålig. Det gäller människor som har kommit hit därför att de behöver vårt skydd, och då ska vi ställa upp oavsett om vi heter Kalle Larsson eller inte och oavsett vilket parti vi tillhör.

Anf. 102 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Jag ska inleda med att säga att det är trevligt att vara här och för första gången se socialförsäkringsutskottets ledamöter samlade i kammaren. Det kommer att bli flera tillfällen under mandatperioden.

Migrationspolitiken i Sverige och i världen måste bli någonting mer än bara asylpolitik. Den måste ha förmågan att bära ett större budskap, en större idé, i stället för att vara endimensionell. Den måste kunna svara på frågor om hur ett land med en åldrande befolkning ska kunna hantera en demografiskt labil situation. Den måste kunna hantera de globala perspektiven och se förutsättningarna för att importera – ja, det är precis det

ordet som krävs – de humana resurser som behövs för att stärka Sveriges näringsliv och vår konkurrenskapacitet gentemot omvärlden.

Men framför allt måste svensk migrationspolitik kunna svara på hur den som söker en tillvaro i vårt land lättast och bäst ska kunna göra det, givet alla de hinder som migrationen i sig kan resa på vägen. I det förångna har tonläget tyvärr ofta varit ett annat. Politiken har snarare handlat om hur angeläget det har varit att skydda och begränsa migrationen till att enbart ske på grundval av asylskäl. Få är de som har talat om migration till vårt land baserat på en personlig önskan om att få arbeta som första skäl. De olycksaliga beslut som fattades av 1960-talets regeringar om att kraftigt inskränka möjligheterna till arbetskraftsinvandring kom att få mer långtgående konsekvenser än någon kunnat räkna med. I dag kan vi se hur felaktig den politiken har varit och hur tragiskt beslutet att avhända sig instrumenten för mångsidig migration och integration kom att bli.

Tiden är nu kommen att göra upp med detta arv. Insikten om att den endimensionella migrationspolitiken måste upphöra och ersättas av en mångdimensionell sådan finns fullt ut hos den regering som nu tillträtt. Vi vill omforma och nyskapa ett politikområde som under alltför lång tid legat för fåfot. Detta kräver ödmjukhet inför uppgiften, för ska politiken omformas krävs specificerade mål och tydliga ramar. Omläggningen måste leda till en ny inriktning som tar sikte på att öppna flera vägar för människor att komma till Sverige och till Europa och på att skapa stabila system för att möjliggöra detta. Vi ska värna arbetsrätten och principen om jämställdhet och lika lön samt se kollektivavtalen som bra verktyg för att åstadkomma denna stabilitet.

I dag tar riksdagen genom denna debatt de första viktiga stegen för att reparera det som förbrutits och nyskapa och omdana arbetskraftsinvandringen till Sverige. Regeringens ambition är nu att fortsätta denna diskussion och att under 2007 leverera en proposition till kammaren för godkännande och beslut.

Jag vill i detta anförande lyfta fram några punkter som regeringen anser vara särskilt betydelsefulla för att skapa hållbara och positiva migrationsprocesser. Vi måste först och främst värna rätten till asyl och stå upp för den rättssäkra prövningen som måttstock för vad vi vill åstadkomma. Riksdagen har redan i bred enighet beslutat om en ny instans- och processordning för utlännings- och medborgarskapsärenden.

Regeringens uppgift är nu att säkerställa att intentionerna bakom denna ordning förvaltas väl och att det sker en kontinuerlig översyn av denna. Vi har visserligen tillämpat ordningen i mindre än ett år, men redan under 2007 kommer jag att ge direktiv till den översyn av reformen som nu ska påbörjas.

En annan viktig komponent i migrationsprocesserna är Migrationsverket. Det är en organisation som har många tunga och komplicerade uppgifter att lösa. Det är ett verk som nära berörs av de förändringar i lagstiftningen som nyligen ägt rum och som jag nyss nämnde. Det är viktigt att Migrationsverket klarar av att effektivt, enhetligt och rättssäkert fatta beslut i samtliga ärendeslag. Detta är viktigt inte minst för att ge domstolarna de förutsättningar som behövs för en rättssäker och effektiv prövning.

För att klara målen i hela asylprocessen måste förbättringar ske och flera beslut fattas i framför allt asylärenden så att inte hela processen fördröjs. En rättssäker asylprocess ska också ha ett tydligt avslut, antingen genom bosättning och mottagande i en kommun eller genom utresa ur landet.

Mottagandet av asylsökande med flera människor ska fortsatt förbättras. Människor som söker asyl ska ha en meningsfull väntetid. Arbete och praktik ska kraftfullt uppmuntras. Arbetslinjen ligger fast på det här området liksom på alla andra politikområden som denna regering företår. Detta är en förutsättning för en lyckad integration. Därför kommer även översynen av verkets verksamhet, med syfte att skapa ett mer effektivt och rättssäkert verk, att ta sin början under 2007. Även här startar regeringen en översyn, och arbetet med direktiven för detta är i full gång på berörda departement. De kommer att presenteras under nästa år.

Därtill kommer de ekonomiska förstärkningar som gjorts i budgetpropositionen. Migrationsverket tillförs 50 miljoner kronor 2007 för att kunna besluta om flera ärenden samt öka kvaliteten i handläggningen av asylärendena. Migrationspolitiken måste, som jag sade inledningsvis, ha flera sidor än enbart asylpolitiken. När detta är sagt är det ett faktum att denna fasett är den som oftast drar till sig våra blickar, inte minst i det osäkra läge som tyvärr råder i världen.

Vi kan inte bortse ifrån att utvecklingen i framför allt Irak inger djup oro för de migrationspolitiska konsekvenserna. Varannan irakier som önskar asyl i Europa i dag söker sig till Sverige. Det finns skäl att fundera över vad som kan bli följderna av denna utveckling inte bryts.

Efter det att budgetpropositionen lämnades till riksdagen har prognosen över antalet asylsökande i år skrivits upp med 3 000 personer. Om nuvarande nivåer inte sjunker kan antalet asylsökande för 2007 nu förväntas öka med 5 000–10 000 personer. Regeringen följer därför noga utvecklingen och avser om behov uppstår att återkomma i samband med den ekonomiska vårpropositionen. Ett ökat antal asylsökande påverkar såväl Migrationsverkets förvaltningsanslag som anslagen för offentligt biträde samt ersättningar till asylsökande, kommuner och landsting samt bostäder för asylsökande.

Det kommer under denna mandatperiod att krävas projekt i akt och mening att stimulera återvandring av människor som kommit till vårt land. Formerna för detta måste diskuteras och kommer att diskuteras, men det är viktigt att påminna om att återvandring har varit och är en del av den svenska migrationspolitiken. Återvandring är en tankefigur som har stöd av UNHCR och av världssamfundet i stort. Förbättras förhållandena i ursprungslandet ska personer med asylskäl uppmuntras att återvända dit. Formerna för detta bör som sagt diskuteras mer intensivt och de europeiska dimensionerna vägas in, och då syftar jag främst på nyttjandet av den europeiska flyktingfonden.

Regeringen utökar också under året som kommer det svenska åtagandet vad gäller de så kallade kvotflyktingarna. Sverige kommer att öka antalet platser för vidarebosättning i Sverige för flyktingar och skyddsbehövande, det som vi kallar för kvotflyktingar, från 1 840 till 1 900 platser.

Jag vill också säga några ord om en fråga som också är angelägen att belysa för kammaren och för socialförsäkringsutskottet, nämligen den

om de ensamkommande barnen. Det har kommit flera ensamkommande asylsökande barn än vad som beräknades när kommunerna övertog ansvaret. De senaste åren har det kommit ca 400 ensamkommande barn per år. Nu har det kommit flera än 700 ensamkommande barn redan i år. Detta försvårar naturligtvis läget vad gäller tillgängliga platser i kommunerna. Syftet med den reform som trädde i kraft den 1 juli 2006 var att stärka skyddet för barnen. Det kan understrykas att det finns, och fanns då lagstiftningen beslutades, en stor enighet om att kommunerna ska ha ansvaret för omhändertagandet av de asylsökande ensamkommande barnen.

Migrationsverkets uppgift är att teckna avtal med kommuner om mottagande av dessa barn. Kommer det flera barn måste Migrationsverket således teckna flera överenskommelser. För att kunna möta den här ökningen av antalet ensamkommande barn behöver ytterligare kommuner anordna boenden. Flera kommer under det kommande året att starta boenden, vilket är mycket positivt. Det är viktigt att hantera den här situationen. Regeringen följer noggrant utvecklingen och Migrationsverkets arbete med att teckna dessa nya avtal. Flera kommuner är enligt uppgift på gång att starta mottaganden under hösten och våren.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att debatten om migrationspolitiken måste, som jag inledde med, breddas och vidgas. Det är regeringens ambition att fullfölja den politiska linje som jag här deklarerat och med kraft verka för att en operativ och verkningsfull politik för att värna asylrätten samt skapa flera vägar för människor som vill komma till Sverige för att arbeta kommer till stånd.

Anf. 103 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Så har vi då tagit oss igenom ett antal replikskiften med företrädare för borgerliga partier och kommit fram till den man som ska svara på alla frågorna. Det är ju så det har låtit. Företrädare för Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet har alla hänvisat till att de i alla fall inriktningsmässigt tycker ungefär som vi när man har ställt frågor. De kommer att verka inom regeringen och inom alliansen för att förändra detta. Det är så det har låtit. Det finns avvikelser. Man är inte ense om hur arbetskraftsinvandringen ska regleras. Men om vi tar asylopolitiken, och man inte svarat på frågan med att prata om någonting annat än det jag nu efterfrågar, har vi fått ungefär de här svaren. Det här ska ändras. Vi håller med.

Låt oss ta sjukvården som ett exempel. I dag befinner det sig barn i Sverige som inte själva är asylsökande men som kanske har föräldrar som är asylsökande. De omfattas inte av den vård som alla andra barn i Sverige har rätt till därför att föräldrarna har sökt sig från hemlandet och hit och oberoende av vilket skälet till detta i sin tur är. Vad är migrationsministern beredd att göra för att vården ska omfatta alla barn i det här landet?

Den andra frågan gäller integrationspotentialen. Där blev det ett uttryckligt hänvisande till migrationsministern som var den som skulle svara på frågan i stället för de personer från andra partier som fick frågan. Då måste jag ställa frågan oberoende av begreppet. Låt oss inte skapa semantik av detta. Jag gissar att det annars är lätt hänt för migrationsministern. Är det viktigt, eller ens av betydelse, hur en person kan

anpassa sig till det svenska samhället för att han eller hon ska tas ut på flyktingkvoten? Det gäller alltså kvotflyktingar och inte Genèvekonventionen.

Den tredje frågan gäller arbetskraftsinvandring. Hur ska vi egentligen göra med de personer som befinner sig i Sverige i dag men som inte har ett arbete och inte heller ett uppehållstillstånd? Ska de förväntas åka hem? De finns här.

Anf. 104 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! När det gäller den första frågan, den om sjukvård för asylsökande, kan jag konstatera att vi har en ordning enligt hälso- och sjukvårdslagen där landstingen är skyldiga att erbjuda omedelbar vård till alla som vistas i vårt land. Vård kan inte nekas någon även om betalningsförmåga saknas. Barn får fullständig vård oavsett om de är inskrivna i Migrationsverkets mottagande av asylsökande eller inte. Om man tittar på den undersökning som Kommun- och Landstingsförbunden har gjort kan man konstatera att väldigt många av landstingen avskriver fakturorna i samband med att personer får ett uppehållstillstånd i Sverige. Jag tycker alltså att ordningen verkar vara väldigt god i den här frågan.

När det gäller frågan om integrationspotentialen vill jag säga att regeringens förslag till riksdagen i budgetpropositionen inte behandlar den aktuella fråga som Kalle Larsson tar upp. Regeringens utgångspunkt är att det ska vara skyddsbehov. Flyktingar och andra skyddsbehövande ska genom vidarebosättning kunna erbjudas skydd eller varaktiga lösningar, men integrationspotentialen ligger inte inom ramen för den här diskussionen.

Avslutningsvis vill jag säga: Beträffande frågan om arbetskraftsinvandringens koppling till asylfrågan pågår just nu beredningsarbete inom Regeringskansliet kring de här frågorna. När propositionen levereras till kammaren för diskussion och debatt nästa år är det min förhoppning att vi ska kunna ha diskuterat oss igenom den här frågan också.

Anf. 105 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Sammanfattningen av svaret när det gäller asylsökandes sjukvård är alltså: Det finns inget problem. När det gäller integrationspotential är svaret: Det pratar vi inte om nu. När det slutligen gäller frågan om dem som befinner sig i landet men inte har något arbetstillstånd och inte heller möjlighet och kapacitet att skaffa sig ett sådant handlar svaret om att: Det får vi prata om senare.

Men nu är det ju ändå så att man har möjlighet att svara på en fråga trots att man kommer att återkomma till den. Mina frågor kvarstår därför till migrationsministern. Vi kan ju sälla lite så att det inte blir så komplicerat att svara på dem.

Min fråga som rör sjukvården är alltså följande: I dag finns det barn till asylsökande, som inte själva är asylsökande, som inte omfattas av samma rätt till sjukvård som i Sverige bosatta barn. Det är rätt att man har akut sjukvård och vård som inte kan anstå. Den kan sjukhusen aldrig vägra att ge. Men låt oss ta ett barn som är aidssjukt till exempel. Det uppfattas i dag inte som en sjukdom som är akut. Det är inte heller en sjukdom där vård inte kan anstå. Ett aidssjukt barn i Sverige i dag – om det inte självt är asylsökande – får inte den vård som det behöver. Det får

inte brosmedicinerna. Det är ett faktum i Sverige i dag. Det är därför vi har institutioner som Rosengrenska i Göteborg och andra som hjälper gömda och väntande flyktingar. Ska vi fortsätta ha det på det viset? Man kan väl ha en åsikt om den frågan, även om vi säkerligen kommer att återkomma till den igen.

Den andra frågan handlar om integrationspotential. Jag *kan* ju vara välvillig och tolka svaret om det skyddsbehov som ska gälla som att vi inte någon gång igen kommer att behöva diskutera frågan huruvida det är personens anpassningsförmåga till Sverige som ens är en variabel när det gäller kvotflyktingmottagandet. Jag ska gärna ge ett stort erkännande till migrationsministern om han bara klart och tydligt kan säga: Det är inte en variabel hur du kan anpassa dig till Sverige när vi tar ut dig på flyktingkvoten. Kan vi få det klara och tydliga ställningstagandet?

Anf. 106 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! En väldigt viktig regel, som jag tycker att man ska hålla hårt på i kammaren, är att man diskuterar de frågor som ligger på bordet. I regeringens framlagda budgetproposition berörs inte frågan om den så kallade integrationspotentialen. Det spelar ingen roll om Kalle Larsson upprepar den här frågan en gång, fem gånger eller 20 gånger. Vi ska inte diskutera den här i dag i den här debatten.

När det sedan gäller frågan om de asylsökande barnen och deras rätt till sjukvård ger inte Kalle Larsson en korrekt bild. För de asylsökande barnen är situationen sådan att all sjukvård i dag är betald för deras vidkommande. Vad beträffar de gömda barnen är det också så att all sjukvård är betald för deras vidkommande. Vad gäller de asylsökande vuxna som vi har i riket är det så att vård som inte kan anstå är betald, och vad beträffar gömda vuxna är det så att akutvård ges. Ersättningen kan då krävas i efterhand, men vården ges oavsett betalningsförmåga. Därmed har kammaren också hört att den bild som Kalle Larsson målar upp inte är korrekt. Det ser inte ut på det viset. Hälso- och sjukvårdslagens föreskrifter gäller i det här perspektivet och i den här frågan också.

Jag tycker att man ska vara lite försiktig och inte bli för slängig i de här frågorna – det händer lätt – utan man ska koncentrera sig på det som är huvuduppgiften, och det är för kammaren nu att ta ställning till den budgetproposition som är framlagd på riksdagens bord. Därmed har jag också svarat på frågan.

Anf. 107 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Tack, statsrådet, för anförandet! Jag tycker att det visar på den balans som man kan förvänta sig av ett statsråd på ett så här viktigt område. Det visar på ett ansvarstagande för den problematik man har att hantera. Sedan kan man säkert ha synpunkter – vi kommer säkert att ha anledning att återkomma – på dellösningar och delproblematik inom ramen för helheten.

Även om anförandet var hemtam på olika sätt så stack det ut också. Det stack ut i form av kritik mot tidigare regeringars felsyn, naturligtvis inkluderande egna partivänners tidigare felsyn i migrationspolitiken och när det gäller arbetskraftsinvandring. Men det fanns ändå en balans och en samsyn som jag tror har varit viktig och som jag tror att vi inte ska bortse ifrån i debatten.

Det fanns också uttryck för ett värnande om arbetsrätten, vilket innebär en knäpp på näsan till regeringspartier vars representanter varit med och fört diskussionen för en liten stund sedan här i kammaren.

Det finns ändå några frågeställningar som jag vill ta upp, utifrån min tidigare fråga till statsrådet, som gäller de ekonomiska förutsättningarna för Migrationsverket. Nu har vi ungefär samma siffror, Tobias Billström och jag, vad gäller asylsökande, ensamkommande barn och så vidare, och de visar på ett stort behov av ekonomiska förutsättningar för att man ska kunna hantera situationen. De 50 miljoner som nu har anslagits är ju en överföring av en engångssumma från domstolsprocessen till Migrationsverket, och vi kan se ett betydligt större behov. Hur snabbt kan Tobias Billström vara med och processa detta? Jag förstår naturligtvis att det handlar om värbudgeten, men vilka åtgärder är man beredd att gå vidare med? Dessutom: Vilka åtgärder är statsrådet beredd att gå fram med när det gäller ensamkommande barn och att få flera kommuner med i processen för att vara delaktiga och ta ett solidariskt ansvar för de ensamkommande barnen?

Anf. 108 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Tack så mycket för de kommentarerna, Göte Wahlström! Jag ska börja med att säga att jag har lyssnat på samtliga företrädare som har talat från talarstolen, och vad jag kan minnas var det ingen som på något vis gjorde avsteg från principen om att arbetsrätten ska ligga till grund för bedömningar inom ramen för arbetskraftsinvandring. Där kan jag inte uppfatta att det skulle finnas någon form av motsättning – tvärtom: Vi i regeringsunderlaget är som alltid i de här frågorna väldigt väl sammanpratade och välorganiserade.

När det sedan gäller den fråga som Göte Wahlström tar upp, den allvarliga frågan om ekonomin i migrationsprocessen, kan jag konstatera att utvecklingen i världen ger anledning till oro, precis som jag sade i mitt anförande. Det är angeläget att vi som har regeringsansvar följer de här frågorna noggrant. Det gör vi också.

Jag ska säga direkt att den här frågan kommer att aktualiseras i samband med diskussionerna inför tilläggsbudgeten, den ekonomiska vårpropositionen, och skulle utvecklingen nu, som jag antydde, fortsätta i en sådan riktning att prognoserna fortsätter stiga så kommer detta naturligtvis att föranleda effekter i den ekonomiska vårpropositionen. Man ska dock vara medveten om att de här överföringarna, som ju även oppositionen gör på olika sätt, handlar om att plocka pengar från ett steg i migrationsprocessen till ett annat – från migrationsdomstolarna till Migrationsverket. Man flyttar alltså om pengarna, och det gör man naturligtvis därför att det är viktigt att flera ärenden processas i första instans och också avgörs där snarare än att flyttas högre upp i kedjan om detta blir nödvändigt.

Det är viktigt att komma ihåg den här balansen. Det får inte bli för mycket pengar på det ena stället i förhållandet till det andra, för då är risken stor att vi skapar flaskhalsar.

Avslutningsvis gäller det de ensamkommande barnen. Det pågår diskussioner mellan Migrationsverket och kommunerna, och jag ska akta mig väldigt noga för att försöka tala om för Migrationsverket härifrån

talarestolen hur de diskussionerna ska gå, för då gör jag mig skyldig till ministerstyrelse, och det ska man inte göra som statsråd.

Anf. 109 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det känns ju något tryggare att veta att regeringen kommer att följa frågan, därför att vi är ense om den problematik vi sitter i och som vi gemensamt måste hantera härifrån kammarens sida.

När det gäller de 50 miljonerna som förs över är det mycket riktigt så att de förs från Domstolsverket över till Migrationsverket. Men jag konstaterar att det behov som föreligger – åtminstone enligt tidigare regering, och även enligt vår uppfattning – är betydligt större än de 50 miljonerna. Jag utgår därför från att regeringen kommer att återkomma för att, i den mån behoven kommer att föreligga, föra till ytterligare medel för att skapa den stabilitet som vi behöver på området.

När det gäller arbetskraftsinvandring och arbetsrättsfrågan konstaterar jag – jag kommer naturligtvis att nogsamt följa det protokoll som finns efter dagens debatt – att man ifrågasätter fackliga organisationers rätt att driva frågor utifrån arbetsrättsliga regler och tecknande av kollektivavtal och insinuerar att fackliga organisationer lägger sig i för mycket. Jag kommer naturligtvis att följa det här och kommer att titta på på vilket sätt vi kan hantera de frågeställningarna vidare. Jag tycker dock att det är väldigt synd att man gör så, därför att man skapar en konfliktyta kopplad till ett politikområde som inte är värt den typen av agerande. Jag tycker att vi behöver en större samsyn på det här området på det politiska spel-fältet men också med arbetsmarknadens parter och totalt sett i samhället fortsättningsvis.

Jag vill tacka för en intressant diskussion och intressant information från regeringens sida.

Anf. 110 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Tack själv, Göte Wahlström. Jag ska bara apropå de ekonomiska överföringarna konstatera att i samband med budgetpropositionen gjordes bedömningen att antalet asylsökande i år skulle bli 21 000. Och prognosen nu är 24 000 under 2006. Det är alltså en skillnad gentemot de ingångsvärden som fanns för budgetpropositionen. Det beror på att antalet asylsökande har ökat under de senaste månaderna. Asylsökande från Irak och i någon mån från Somalia, Eritrea, Uzbekistan, Libanon och även statslösa står för den huvudsakliga delen av ökningen. Men under de senaste månaderna har 40 % av de asylsökande kommit från Irak. Detta är någonting som kammaren bör vara medveten om när man diskuterar denna fråga. Vi är beroende av världsläget när det gäller dessa prognoser.

Och, som sagt, prognosen för 2007 vad gäller antalet asylsökande var 20 000 i samband med att man lämnade budgetpropositionen, och i dag är bedömningen 25 000–30 000. Det är högst troligt att detta kommer att få effekter i diskussionerna i samband med den ekonomiska vårpropositionen. Jag tycker att det är viktigt att denna fråga hålls levande, så att vi ser till att det finns tillräckligt mycket pengar i processerna och så att de målsättningar som regeringen har om ett snabbt, effektivt och enhetligt sätt att bedöma asylgrunderna, skyddsgrunderna, i processen vidmakthålls. Det är ambitionen från regeringens sida.

Anf. 111 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Migrationsministern och alla övriga! Jag tycker att det är positivt att höra det som du beskriver. Vi bör ha en stor samsyn i dessa frågor, vilket Göte Wahlström också sade. Och så har det inte alltid varit. Vi ska naturligtvis hitta lösningar som är så humana som möjligt för människor. Och om vi kan arbeta över partigränser så är det väldigt bra.

Du talade om att värna asylrätten och skapa flera vägar in i Sverige, bland annat att omforma och nyskapa, göra upp med arvet, värna om arbetsrätt och lika lön. Det är frågor som jag uppskattar att du tar upp.

Jag har en väldigt konkret fråga som gäller migrationsdomstolarna. Ni tar 50 miljoner från migrationsdomstolarna. Vi menar att det är för mycket pengar därifrån. Frågan är: Har man väldigt mycket pengar över vid migrationsdomstolarna, och varför har man det i så fall?

Vi vet att väldigt många inte får sina ärenden behandlade i en högre instans. Det blir alltså inte en offentlig förhandling trots att man begär det. Jag skulle vilja att du svarar på varför man drar så mycket pengar från migrationsdomstolarna. Det handlar inte bara om att det kommer att bli färre ärenden därför att flera avgörs av Migrationsverket, utan det handlar om kostnader som vi ser i dagsläget. Jag vet inte om migrationsdomstolarna kanske inte anser sig ha råd att ta upp alla de ärenden som man begär för muntlig förhandling.

När det gäller alla som nu är här och väntar på avvisning så var det tidigare så att de fick lov att arbeta under den tiden, men nu får de inte göra det. Bland annat har vi människor som väntar på utlåtanden från människorättsorganisationen mot tortyr. Just nu kommer jag inte ihåg namnet på den. Men dessa människor borde få arbeta under den tid som de väntar på besked.

Anf. 112 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Den första fråga som Bodil Ceballos ställde handlar om de pengar som finns inom anslagen 12:4 och 12:5 och som gäller domstolsprövning i utlänningsärenden och kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden.

Jag måste då konstatera att vi har lite olika uppfattningar på denna punkt, inte bara rent budgetmässigt utan också i fråga om hur vi vill att processerna ska fungera, tror jag.

För regeringen är det väldigt angeläget att det i så många ärenden som möjligt faktiskt blir rätt från början, alltså att första instans, det vill säga Migrationsverket, klarar av att göra bedömningarna på ett sådant sätt att rätt blir rätt. Det är faktiskt ingångsvärdet. Därmed inte sagt att det är ett misslyckande om frågor så att säga lyfts till migrationsdomstolen eller till Migrationsöverdomstolen. Men så många ärenden som möjligt ska avgöras i första instans. Om vi märker att de övriga överrätterna får mindre att göra därför att Migrationsverket inte överlämnar tillräckligt många ärenden dit, då måste vi göra någonting. Och det som vi har valt att göra är att flytta om pengar i processerna och föra över mer pengar till Migrationsverket. Om det däremot under det år som kommer – så fungerar ju budgetprocessen – skulle visa sig att utvecklingen blir den motsatta, då kommer detta naturligtvis att ändras inför nästa budgetproposition. Svårare än så är det inte.

När det gäller frågan om muntlig förhandling tror jag inte att Bodil Ceballos ska vara så orolig för att just dessa budgettekniska konstruktioner får något genomslag på detta. Jag kan däremot konstatera att även jag och regeringen tycker att det är väldigt angeläget att dessa muntliga förhandlingar åger rum om människor vill att det ska ske. Där ser jag alltså inte att vi har någon egentlig motsättning. Men jag ser inte att detta är avhängigt bara av de budgettekniska konstruktionerna.

Jag ska be att få återkomma till frågan om arbetskraftsinvandring i nästa replik.

Anf. 113 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Anledningen till att jag säger det som jag säger om att migrationsdomstolarna kanske behöver mer pengar än de kommer att få är att jag har varit med om ett antal fall där man från Migrationsverket har sagt att frågan är så enkel att avgöra att personen i fråga inte ens behöver ett offentligt ombud. När beslutet sedan har kommit har man över huvud taget inte hört personen i fråga. Man har inte frågat om familjeförhållanden och annat. Sedan avslutas det hela med att ärendet inte går att överklaga.

Någonstans är det alltså fel. Och självklart ska alla som får sina ärenden prövade också kunna få dem överklagade om de inte är nöjda med beslutet. Så det finns nog en hel del att titta på där.

Jag ville upplysa lite grann om hälso- och sjukvårdslagen. I hälso- och sjukvårdslagen står det att vårdpersonal på begäran av polis är skyldig att tala om att en gömd vårdsökande finns. Så är det om inte detta har ändrats under de senaste åren. Men så stod det i alla fall tidigare. Och många i vårdpersonalen tror att så är fallet. Så oavsett om man på landsningsnivå har bestämt sig för att man ska se mellan fingrarna i dessa fall, så menar många i vårdpersonalen att man helt enkelt inte vågar låta bli att svara på frågor. Det är inte förenat med straffansvar. Det har jag kunnat utläsa av lagen. Men många i vårdpersonalen vågar inte ta emot de asylsökande. Och många ringer faktiskt till Migrationsverket för att fråga vem som ska betala för vården.

Vi har alltså ett problem någonstans. Det är inte alls så problemfritt som du beskrev tidigare, utan detta är någonting som vi måste se över. Och jag hoppas att du kommer att titta på den frågan så att den verkligen blir löst och så att vi inte hamnar i den situationen att människor inte vågar gå till doktorn.

Anf. 114 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att allt det som Bodil Ceballos nu framför här i kammaren egentligen bottnar i det faktum att människor är gömda. Det borde leda oss till slutsatsen att det riktigt angelägna är att se till att människor inte är gömda. Om man lever i en skymningszon uppstår hela tiden denna typ av intressekonflikter. Därför är det regeringens ambition att se till att människor inte ska behöva hamna i den situationen om vi kan åstadkomma en rättssäker, effektiv och enhetlig prövning.

Jag ska också säga till Bodil Ceballos att syftet med den översyn av Migrationsverket som nu börjar och den översyn av den nya instans- och processordningen som kommer att löpa parallellt är att vi ska bringa

klarhet i de eventuella taggiga kanter som kan finnas i denna instans- och processordning.

Jag ska dock säga att den faktiskt inte har funnits ens ett år än. Det gör att jag själv är väldigt försiktig med att dra alltför långtgående slutsatser och konsekvenser av det som vi nu ser. Jag tycker att det är viktigt att man försöker loda lite djupare och ta reda på de eventuella avvikelserna. Men självfallet är det viktigt med en muntlig förhandling om man så vill.

När det gäller frågan om arbetskraftsinvandring och den fråga som Bodil Ceballos tog upp i sin första replik så kommer även det att tas upp inom ramen för det beredningsarbete i Regeringskansliet som nu äger rum med avseende på den proposition om arbetskraftsinvandring som ska levereras till riksdagen under 2007. Då har jag svarat på den frågan också.

Anf. 115 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m):

Fru talman! Världen över drömmer människor om en bättre tillvaro. När det omöjliggörs i hemlandet är det naturligt att flytta till den större friheten för att förverkliga drömmen om ett bättre liv. Men av rädsla för det främmande har vi här konstruerat gränser, murar och regleringar. Med röda streck i kartboken har det blivit lättare att utestänga än att bejaka andra människor.

I Sverige har drömmande människor förpassats till årslång karantän på nedslitna flyktingförläggningar utan rätt att läsa svenska och med förbud att arbeta. När man väntat i årtal och när man inte kan språket och inte fått känna värdighet genom att få arbeta blir situationen mycket svår. Tillsammans med traumatiska upplevelser från hemlandet ger detta en oro och psykisk stress som det är svårt att själv klara av.

Trots en inneboende styrka och en dröm om ett bättre liv när de kom hit har de tvingats in i en tillvaro som präglas av maktlöshet, tristess, apati, uppgivenhet och, till slut, sjukdom. En sådan politik har inte varit annat än inhuman.

Fru talman! I inget annat jämförbart land i världen har invandrare och flyktingar drabbats så hårt av arbetslöshet, socialbidragsberoende och utanförskap som i Sverige. Och i inget annat land har det politiska ledarskapet varit så handlingsförlamat som just här. I stället för att angripa orsakerna till den havererade flyktingpolitiken – det vill säga en reglerad arbetsmarknad, bidrags- och skattefällor och ett institutionaliserat omhändertagande – har välfärdsstatens ingenjörer vänt sitt eget misslyckande mot nykomlingarna.

Med en ny politik och en ny regering ser jag med tillförsikt fram emot framtiden – en politik där utgångspunkten numera är att människor är resurser, förmågor och möjligheter och med egen kraft ska forma sin egen framtid. De är inte ett hot, ett problem eller en kostnad.

Det är glädjande att Sverige har fått en ny migrationspolitik där asylprocessen ska präglas av verklig humanitet, rättssäkerhet, effektivitet och individualitet.

FN:s generalsekreterare Kofi Annan skrev för något år sedan i Sydsvenska Dagbladet: Alla som är angelägna om mänsklig värdighet borde motarbeta tendensen att invandrare görs till syndabockar för sociala problem. De flesta invandrare är strävsamma, modiga och beslutsamma. De

vill inte åka snålskjuts. De vill ha en rimlig möjlighet för sig och sina familjer.

Så skrev alltså Kofi Annan.

Det är precis det som migration i det stora hela egentligen borde handla om. Men den tidigare regeringen och LO har konsekvent visat en motvilja mot det öppna samhället där politiken utgår från principen om att alla människor är resurser, förmågor och möjligheter.

Fru talman! I dagens Sverige är det mycket svårt att få arbetstillstånd. Dörren är i dag i princip stängd för människor som vill komma till Sverige för att arbeta och bygga sig en framtid. Därför välkomnar jag regeringens mål och strävan mot en ökad arbetskraftsinvandring, inte bara för att människors möjligheter och vilja att flytta för att arbeta är en viktig faktor för ett lands ekonomi och välbefinnande utan också för att bejaka andra människor och deras kraft och förmåga samt tron på den öppna världen.

Jag välkomnar att regeringen öppnar upp för flera vägar in i landet samtidigt som regeringen värnar asylrätten.

I en alltmer globaliserad och öppen värld är det nödvändigt att enskilda företag som har behov av arbetskraft med viss kunskap och expertis själva får avgöra om arbetskraftsinvandring är lösningen för dem. Om ett företag erbjuder en person utanför EU anställning borde också den personen få komma hit och bidra till sin egen välfärd.

Ytterst är det bara den enskilda arbetsgivaren som kan avgöra hur stort företagets behov är och hur behovet ser ut, inte Ams och inte Migrationsverket eller någon annan myndighet.

Sverige behöver flera företagsamma människor från andra länder. Vi borde göra vårt bästa för att de ska kunna känna sig välkomna hit. Vi måste öppna Sverige för en invandring som leder till ett större företagande förutom en arbetskraftsinvandring. Arbetskraftsinvandring kan därför inte endast handla om befintliga företags eller kommande företags möjligheter att anställa kompetent arbetskraft, utan vi måste också uppmuntra den entreprenörsanda som finns hos de människor som finns här, hos människor som vill komma hit.

Fru talman! En radikalt snabbare handläggning av asylärenden, tidigare kontakter med arbetslivet och en tidigare och bättre kartläggning och värdering av kompetens liksom en mer individuellt inriktad språkträning är några viktiga steg som måste tas.

Jag hade önskat att utskottet skulle ta initiativ till en snabb lösning och en tillfällig lag om arbetskraftsinvandring å det snaraste för de gömda asylsökande som finns i vårt land just nu. Det skulle ha kunnat underlätta tillvaron och skapa en värdighet och en värdig tillvaro för de bortemot 13 000 gömda som finns i vårt land.

Därför vill jag gärna uppmana ministern – han har lämnat kammaren, men jag vet att han läser protokollet efteråt – att överväga att ta med denna problematik och snabba upp arbetet med arbetskraftsinvandring just för gömda asylsökande liksom att överväga att ta med detta i det beredningsarbete som nu pågår. Jag hoppas på en snabb lösning för de gömda människorna.

Det är min bestämda uppfattning att alla asylsökande är olika. Det som förenar dem är många gånger ett tragiskt förflutet. Men det är starka drömmande människor som vill starta ett bättre liv. Det är människor med kunskaper, förmågor och viljor, och dem borde vi ta till vara.

Jag välkomnar regeringens mål för ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring. Jag välkomnar också regeringens mål om en asylprocess som ska präglas av rättssäkerhet, effektivitet och individualitet.

Svensk flyktingpolitik har havererat. Den tidigare förda migrationspolitiken har skapat mänskliga vrak. Solidaritet, humanitet, rättvisa och rättssäkerhet har blivit till tomma ord. Det innebär stora utmaningar. Dessa ligger på den nya regeringens bord. Sverige behöver en rättssäker och human flyktingpolitik och en generös och öppen arbetskraftsinvandring.

Jag önskar den nya regeringen all lycka.

Anf. 116 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Det som sagts är egentligen ingenting som jag vill replikera på. Däremot vill jag ge dig en inbjudan till på onsdag – jag vet inte om du redan har fått en inbjudan – då vi ordnar ett seminarium om just den här frågan.

Anf. 117 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna att det ska röra innehållet i debatten.

Anf. 118 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Det handlar om det som Ulrika Karlsson talade om, nämligen just möjligheten att göra arbetskraftsinvandring möjlig och att i det inlemma detta med de gömda flyktingarna.

Såvitt jag förstår är det vad Ulrika skulle vilja. Är det rätt?

Anf. 119 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik:

Fru talman! Ja, det är precis det jag vill. Många av de människor som i dag finns gömda i vårt land – de 13 000 människorna – har förmåga, kunskaper och erfarenheter och vill arbeta. Därför är det viktigt, tror jag, att nu snabba på processen med arbetskraftsinvandring för de här människorna så att de snabbt kommer ut i arbetslivet och finner en legal tillvaro.

Anf. 120 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag tackar för det svaret och önskar dig välkommen på onsdag.

(ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m): Tack!)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 december.)

10 § Några följdändringar med anledning av ny kriminalvårdslagstiftning

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU4
Några följdändringar med anledning av ny kriminalvårdslagstiftning
(prop. 2006/07:9).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 13 december.)

Kommunikationer

11 § Kommunikationer

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU1
Utgiftsområde 22 Kommunikationer (prop. 2006/07:1 delvis).

Anf. 121 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman, ärade ledamöter och åhörare på läktaren! Jag har i dag äran att introducera en mycket intressant och viktig debatt, debatten om kommunikationer.

Utgångspunkten för det vi så småningom ska fatta beslut om är trafikutskottets betänkande med anledning av utgiftsområde 22 i regeringens förslag till budgetproposition.

Kommunikationer omfattar väldigt mycket som dagligen påverkar våra liv. Betänkandet innehåller också alla sorters trafik – möjligen utom Fuglesangska luftfärder. I övrigt gäller det all trafik men också IT, elektronisk kommunikation och post.

33,9 miljarder är den ram som vi här i riksdagen har fattat beslut om att området omfattar. Merparten av detta, ca 30,2 miljarder kronor, går till byggande och underhåll av både vägar och järnvägar.

I det betänkande som vi ska diskutera finns tre reservationer och fem särskilda yttranden från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Dessutom finns det ett stort antal motionsförslag som handlar om upprustning och utbyggnad. Särskilda vägar och järnvägssträckningar pekas ut och satsningar i vissa regioner lyfts fram. Motionsförslagen visar vilket enormt intresse och engagemang som finns för upprustning och utbyggnad av infrastrukturen.

Men vad som ska genomföras och hur och när det ska genomföras måste vara föremål för den långsiktiga planering som förs i trafikverken, regionerna och länen. Att motionsförslagen avstyrks i betänkandet ska alltså inte tolkas som att utskottet motsätter sig de förslag som lyfts fram. Tvärtom förutsätter utskottet att syftet med ett flertal motionerna kommer att tillgodoses.

I betänkandet kan vi också konstatera att riksdagen vid flera tillfällen har efterlyst ett utvecklingsarbete som leder till tydligt uppställda mål som är lätta att följa. Vi välkomnar därför att regeringen har för avsikt att se över de transportpolitiska målen.

Fru talman! Med i betänkandet finns också ett utskottsinitiativ för att möjliggöra en fortsättning med trängselskatt i Stockholm. Utskottet har konstaterat att regeringen i dag inte har något bemyndigande att ge Vägverket ett sådant uppdrag. Därför föreslår vi att riksdagen ger regeringen ett sådant bemyndigande.

Jag vill också nämna att utskottet föreslår att drygt 144 miljoner kronor anvisas för att trygga funktionshindrades behov av telekommunikationer och posttjänster.

400 miljoner kronor föreslås till Posten AB för att upprätthålla grundläggande kassaservice i hela landet.

Samtidigt kan vi i betänkandet konstatera att Posten mycket väl uppfyller minimikraven för befordringstider. Det är ju glädjande så här i julkortstider.

Med de orden överlämnar jag ärendet till mina kolleger här i kammaren och hoppas på en jordnära och respektfull debatt.

Anf. 122 ANDERS KARLSSON (s):

Fru talman! Alla ska med. Det var Socialdemokraternas motto på kongressen för ett år sedan och det gäller även nu. Vi tar ansvar för helheten och vi tror på generella politiska reformer som ger förbättringar åt alla, inte bara vissa. Jag säger detta för att på en gång göra de ideologiska skillnaderna tydliga – de skillnader som står som en mur mellan oss och den borgerliga regeringen.

Vi vill fortsätta att satsa på infrastrukturen. Det befintliga väg- och järnvägsnätet ska kvalitetssäkras och nya satsningar göras. Dessa investeringar kräver långsiktighet och samarbete mellan lokal, regional och nationell nivå. På orter där företag fattar beslut om nya investeringar är möjligheten till goda kommunikationer avgörande.

Därför ser socialdemokratin infrastrukturen som en strategisk resurs och kommer att använda den för att möta framtidens strukturomvandling. Vi vill öka väginvesteringarna och finansiera dem på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Vi vill se satsningar som knyter ihop Sverige med nya växande marknader i våra grannländer och i övriga Europa. Här spelar inte minst flyget en viktig roll. Vi vill också att en nationell strategi ska tas fram för att utveckla Sveriges strategiska hamnar.

Kollektivtrafik ska ha hög tillgänglighet och erbjuda rimliga priser som ger förutsättningar för ett jämställt och jämlikt resande. SJ, Vägverket och Banverket är viktiga aktörer som ska agera för effektiva och långsiktigt hållbara trafiklösningar. Möjligheterna att pendla med buss, pendeltåg, tåg och färja över större regioner behöver förbättras för att utvidga arbetsmarknaden för människor. Detta är viktigt särskilt kring större orter, men också i glest befolkade områden. Staten och trafikhusmännen måste här ta ett gemensamt ansvar också beträffande kostnader och verksamhet så att de följs åt.

Fru talman! Sveriges ekonomi är god, mycket tack vare den ansvarsfulla ekonomiska politik som den socialdemokratiska regeringen fört under lång tid. Därför vilar nu ett stort ansvar på den borgerliga regeringen att ta ett samlat och långsiktigt grepp över investeringarna i infrastrukturen.

Vi socialdemokrater vill tillföra ytterligare medel för väsentliga infrastruktursatsningar också på vägsidan. Därför vill vi med vårt budgetför-

slag öka amorteringen på lån vi tagit för tidigare infrastrukturinvesteringar och på så sätt få loss drygt 1 miljard per år de kommande åren.

Någon motsvarande satsning på infrastrukturen kommer inte den borgerliga regeringen med i sitt budgetförslag. De har i princip kopierat vår socialdemokratiska budget från förra året. Ska vi tolka det som att den borgerliga regeringen är nöjd med vår politik?

Fru talman! Under ett antal år har de som i dag bildar regeringsunderlag beklagat sig över den svenska infrastrukturens tillstånd. Otaliga gånger har röster höjts om bristande underhåll och uteblivna investeringar. Nu när de har fått chansen att presentera sin budget lyser alla dessa tidigare så vackra ord om att tillföra infrastrukturen ytterligare resurser med sin frånvaro.

Inte någonstans kan man läsa om de extra 4 miljarder till vägsatningar som Moderaterna utlovade så sent som i valrörelsen. Jag tolkar den näst intill kopierade budgeten som att regeringen är helt oenig när det gäller vilka satsningar som ska göras på infrastrukturen. Här får tydligen Moderaternas krav på mer pengar till vägar stå tillbaka. Var blev den satsningen av? Frågan är ställd till Moderaterna.

Det här visar knappast på skillnaderna mellan de politiska alternativen. Det är ingen hjälp till väljarna direkt, bara svek från Moderaterna. Därför vill jag peka ut några saker som verkligen visar var skiljelinjen går.

Privatiseringen av trafikförsäkringen som högerregeringen nu driver igenom är ett exempel. Denna fråga tydliggör alternativen i svensk politik. Den är ideologisk. Den berör den enskildes privatekonomi och den har bäring på statsfinanserna. Anknytningen till den transportpolitiska och trafikpolitiska sektorn är stark.

Förslaget bygger på att den som skadas i en trafikolycka inte längre ska omfattas av den solidariskt finansierade sjukförsäkringen. I stället ska sådana skador täckas av den privatfinansierade trafikförsäkringen som alla som har bil ska betala.

Folksam har räknat ut att enbart den delen av förslaget skulle göra att premien som var och en av oss betalar skulle fördubblas. För riskutsatta grupper talar vi om summor på upp emot 15 000 kr per år. Unga killar i Stockholmsområdet och unga killar i Norrbotten är två exempel på riskutsatta grupper. Ovanpå detta lägger högerregeringen en helt ny straffskatt på bilisterna. Det sker i form av en särskild avgift som bland annat ska täcka tidigare års trafikskador. På så vis vill man göra en besparing på hela 2,8 miljarder kronor, som ska tas direkt ur bilägarnas plånböcker. Det motsvarar en höjning av bensinpriset med 66 öre i genomsnitt. Det ska tilläggas.

Fru talman! Med detta inleder den borgerliga regeringen nedmonteringen av den generella välfärden. Som socialdemokrat ser jag på privatiseringen av trafikförsäkringen med bestörtning för jag ser vart denna utveckling kan leda. Det är en hänsynslös klasspolitik som regeringen nu inlett. Klyftorna kommer att öka mellan dem som har och dem som inte har.

Samtidigt säger den borgerliga regeringen nej till kollektivtrafiksatsningen i Stockholms län. Försöket med miljöavgifter, eller trängselskatt som den också kallas, ledde till bättre luft för invånarna när antalet bilar på gatorna minskade. Arbetsmiljön för alla yrkestrafikanter förbättrades

radikalt och det blev en rejäl satsning på kollektivtrafiken med direktbussar med mera. Hela satsningen fungerade bättre än vad någon kunde hoppas och opinionen vände från skeptisk till entusiastisk.

Nu säger regeringen ja till att införa trängselskatt. Det är glädjande att de kommit till insikt i denna så viktiga miljöfråga i Stockholm. Men inget av dess intäkter ska gå till kollektivtrafiken utan bara till vägar. Vi frågar oss varför, och frågan bör ställas till Centern. Vi ser det som ett allvarligt svek mot stockholmarna som väntat sig stora investeringar i ny och modern kollektivtrafik.

Nu är det inte bara vi som ser det som ett allvarligt svek, utan Moderaterna i landstinget är lika upprörda över regeringens påhitt men tvingas väl böja sig för Reinfeldt.

Fru talman! Nu är de inte bara på detta område som högern upprör storstadsborna, utan det gör också planerna på en tunnel för tågtrafiken genom centrala Stockholm, den så kallade Citybanan, som nu är fördröjd av regeringen. Detta är ännu ett exempel på ett underligt utspel av färska ministrar. Alla kommuner i Stockholms län och alla de fem länsstyrelserna i Mälardalen hade lyckats ena sig om förslaget – alldeles oavsett partifärg – och regeringen gav grönt ljus i våras.

Nu lägger den borgerliga regeringen i bromsen. Är det ännu ett bevis på den borgerliga fientligheten mot vanligt folks behov av kollektivtrafik, av pendeltåg och fjärrtåg? Till denna debatt kommer Pia Nilsson att återkomma.

Under hösten har vi haft en helt unik samhällsdebatt om klimatet på jorden. Mer än någonsin tidigare står det klart att en ansvarsfull miljöpolitik också är en ansvarsfull trafik- och transportpolitik. Transportsektorn står för 40 % av de svenska koldioxidutsläppen. Två tredjedelar av dessa utsläpp kommer från vägtrafiken. Det talar för att Sverige ska fortsätta att satsa på en utveckling av tåg och järnväg, av moderna trafiknoder där gods kan växlas från båt till tåg i så stor utsträckning som det bara är möjligt.

För några veckor sedan träffade jag, tillsammans med ordföranden i miljö- och jordbruksutskottet, representanter från de ledande bränsleföretagen och biltillverkarna i Sverige. Vårt land är världsledande när det gäller att framställa miljövänliga bilbränslen och att tillverka gas- och etanolbilar. Mellan dessa företag råder stark konsensus om att den här utvecklingen ska fortsätta, och det är mycket glädjande.

Jag hoppas att få se samma positiva utveckling när det gäller lastbilarna. Transporterna med lastbil är många och långa i Sverige och är nödvändiga för en positiv tillväxt i hela landet. Ska vägtrafikens andel av koldioxidutsläppen minska är det nödvändigt att även transportsektorn tar ett större miljöansvar än i dag.

Fru talman! Den moderatledda regeringen sorterar människor redan på lågstadiet, privatiserar generella försäkringar, köpslår med människors oro och försämrar tryggheten.

Regeringens skattesänkningar ska betalas av arbetslösa och sjuka med sänkta ersättningsnivåer och försvåra situationen för dem som saknar inkomst eller är långtidssjuka. Frågan som kan ställas är vad skattesänkningarna innebär för investeringar i ny infrastruktur och i kvalitetssäkring av den befintliga. Det blir ett kallt och otryggt Sverige där det inte ens blir några nya vägar att åka på för dem som har råd att köra bil.

Avslutningsvis, fru talman, har vi socialdemokrater i partimotion 2006/07:Fi244, *Alla ska med*, gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att utveckla hela Sverige och att ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioden har lagt grunden för.

Vi vill bygga vidare på den generella välfärdspolitiken. Vi motsätter oss försämringar för de människor som redan hamnat i svårigheter. Med andra ord har vi en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige. Vi socialdemokrater vill att alla ska vara med. Så enkelt är det.

Fru talman! Jag yrkar avslag på förslaget i betänkandet och bifall till reservation nr 3.

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Kerstin Engle, Lars Mejern Larsson, Désirée Liljevall, Pia Nilsson och Krister Örnfjäder (alla s).

Anf. 123 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Vi från Vänstern deltog tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet i framtagandet av propositionen *Moderna transporter*. När den lades fram fick vi ett ganska stort erkännande från olika branschorganisationer, fackliga organisationer och så vidare, som tyckte att det var en ganska förutseende och framåtsyftande politik, medan de borgerliga politikerna hävdade att det bara var luft, att det bara var utredning på utredning och vision på vision.

Man kan väl säga att det är ungefär vad ni nu gör när ni får lägga fram ert eget budgetförslag på trafikområdet. Det är inte speciellt mycket nymodigheter ni kommer med. Det ni dock gör är inte heller något nytt under solen. Ni bestämmer er för att satsa mer på väginvesteringar i stället för på järnväginvesteringar, till exempel. Det ska bli mycket intressant att se hur ni ska kunna förena detta med det som står på andra sidor i propositionen, nämligen en miljöåtgärd som tar hänsyn till en ekologiskt hållbar utveckling.

Vi har i tidigare debatter fått höra Moderata samlingspartiet hävda att det i princip inte finns några transporter som är problematiska. Jag tror att ni är ganska ensamma om den åsikten även i den här kammaren, om man skulle höra diskussionerna bakom kulisserna.

Fru talman! Vänsterpartiet presenterar en heltäckande budgetmotion med en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än den som regeringen presenterar i sin budgetproposition. Vi avvisar regeringens politik som bygger på skattesänkningar ämnade att gynna de redan gynnade, att de rika ska bli ännu rikare. Precis som Anders Karlsson tar upp omfattar det även trafikområdet. Det pågår nu en ganska intensiv diskussion och ett ifrågasättande av just privatisering av trafikförsäkring, som vi inte ska diskutera nu. Men jag vill bara nämna att även vi i Vänsterpartiet är djupt kritiska till denna överflyttning. Vi ser det som ett första steg mot att var och en ska ta hand om sina problem. Vi accepterar inte det synsättet. Vi vill stå för en generell välfärdspolitik. Nu ska jag till borgerlighetens heder säga att det inte var något som man mörkade i valrörelsen, utan man var ganska tydlig med att man skulle göra det här. Däremot var man kanske inte lika tydlig med vad det faktiskt skulle innebära i kostnader för den enskilde trafikanten.

Vårt förslag till utgiftsramar på utgiftsområde 22 ligger faktiskt något högre än regeringens. Men eftersom finansutskottet fastställer ramar och vi ligger över ramarna, kan vi tyvärr inte yrka på vårt förslag. Jag kan ändå redovisa i korthet vad det går ut på.

Till skillnad från regeringen vill vi vänsterpartister satsa mer på kollektivt resande, mer på järnväg och relativt sett mindre på väg. Vi lägger till exempel tillbaka 50 miljoner som majoriteten drar bort från Banverket. Vi motsätter oss nedskärningar av banunderhåll, alltså på järnvägs- sidan, med 160 miljoner per år, som vi tycker är helt fel väg att gå. Även om många spår runt om i landet är lågtrafikerade i dag, kostar det väldigt mycket att försöka lägga tillbaka spåren om man vill satsa på spårbunden trafik i framtiden, vilket vi tror är nödvändigt, inte minst på gods- sidan. Därför bör dessa sträckor säkerställas. Vi avsätter 1 miljard under en femårsperiod för att säkerställa att dessa banor inte läggs ned.

Vi vill dessutom tillföra 2 250 000 000 kr till förbättrat banunderhåll för att se till att undvika de förseningar som finns i tågtrafiken. Det krävs alltså kraftfulla satsningar för att vi ska få en bra och väl fungerande spårtrafik. Ofta beror förseningarna på att underhållet är bristfälligt. Därför måste man åtgärda bristerna i stället för att bara gnälla och tycka att det är allmänt tråkigt med en järnvägstrafik som inte alltid fungerar som den ska.

Vi lägger också pengar – visserligen mindre summor – på sjöfarten. Vi påpekar att Södertälje sluss är viktig både ur trafiksynpunkt och ur miljösynpunkt. Förslaget om 70 miljoner i ett första steg avslås, även om jag kan konstatera att utskottsmajoriteten i sin text är ganska positiv. Man kan därför hoppas att även den borgerliga sidan till slut kommer att inse att det krävs åtgärder för att säkerställa denna farled, både ur trafiksynpunkt och ur miljösynpunkt, så att det kan bli en riktig avrinning ut i havet från våra sjösystem när regnet öser ned.

Vi vill också satsa rejäla summor på kollektivtrafiken. Här måste samhället återta kontrollen över trafiken och säkerställa att alla människor i landet ska kunna ta sig fram, inte bara om man bor i de största eller större städerna.

Vi vill också satsa på kollektivtrafiken eftersom det visat sig att kvinnor i större omfattning än män nyttjar kollektivt resande. Då är det rimligt att man, om man står för mer jämställdhet, även inom trafikpolitiken ser till att gynna kvinnors resande. Det gör man om man stöttar och bygger ut kollektivtrafiken. Vi gör en mindre satsning också på glesbygdstrafik. Det är viktigt att man även i glest befolkade delar av landet kan ta sig fram, inte minst kollektivt.

När det gäller den stora satsningen talar vi om 500 miljoner kronor år 2007 för kollektivtrafiken, 750 miljoner 2008 och 1 miljard 2009.

Herr talman! Vi ser alla att transportsystemen står inför stora förändringar, och då krävs det ett tekniskifte, alltså att vi går från olja och andra fossila bränslen till mer miljövänliga, förnybara drivmedel. Vi satsar därför 100 miljoner kronor på Statens väg- och transportforskningsinstitut för att de ska kunna ta fram och vidareutveckla olika forskningsprojekt i den riktningen.

Vi konstaterar att det talas om någon typ av miljöbilspremie och andra satsningar från den borgerliga regeringens sida, men vi ser väldigt få konkreta förslag. Det som vi tidigare anklagats för gör de nu själva,

nämligen pekar på framtiden och säger att vi ska lösa dessa problem i framtiden. Vi hoppas att det verkligen kommer någon typ av konkreta förslag och att man inriktar stödet inte bara på att människor ska köpa miljöbilar utan på att det också ska bli ekonomiskt mer lönsamt att tanka bilarna med ett förnybart bränsle. Det är ju ingen vits att köra en miljöbil om man tankar den med bensin. Därför behöver skattesatserna ses över och man måste fundera på hur man till exempel beskattar bensin och diesel kontra etanol, biogas och så vidare. Dessutom behöver de frågorna drivas internationellt.

Något som nämns på en rad olika ställen i budgetpropositionen är att man vill satsa på OPS, offentlig-privat samverkan. Här finns hal-
lelujaupplevelsen av att om de snälla, privata kapitalisterna går in och satsar lite pengar, bygger vägar och i övrigt investerar i sådant som det offentliga inte gör så kommer allt att bli mycket billigare. I min värld brukar det vara så att om någon bedriver privat verksamhet vill man att det ska gå med vinst. Jag har ingenting emot den åsikten. Däremot tycker jag att det är lite av ett lurendrejeri att hävda att det på något vis skulle vara mer lönsamt för privata företag att låna upp pengar, bygga vägar och annan infrastruktur som staten och andra sedan kunde hyra. Att säga att det i slutändan blir billigare innebär att man glömmer att nämna att drifts- och underhållskostnader ofta tillkommer. Jag misstänker att de stora entreprenörerna förväntar sig att ta hem ganska fina vinster på just kostnaderna för drift och underhåll under kanske 20–25 år. Det nämns nästan aldrig i debatten.

Också IT är en viktig och prioriterad fråga. Det är viktigt att de människor som i dag inte har tillgång till IT får det på ett bra sätt. Därför stöder vi folkbildningsförbunden som lagt fram förslag om en informations- och utbildningskampanj via olika medier just för att man ska kunna tillgodogöra sig IT på ett annat sätt. Vi avsätter 100 miljoner kronor för det ändamålet.

När det gäller post- och kassaservice fick man nästan intrycket att regeringen nu satsar 400 miljoner. Ja, det gör de, men det är samma summa som satsats tidigare. Vi hävdar att detta är underfinansierat och att banksystemet åker snålskjuts på att olika kontor läggs ned. Vi menar att det är rimligt att i stället för att skattebetalarna varje år ska pumpa in ett antal hundra miljoner i Posten AB, som i sin tur sköter detta via sitt dotterbolag, ska de som har störst nytta av den, nämligen det finansiella systemet, kunna stå för kostnaden. Det är en i sammanhanget liten summa för att kunna ha en fungerande service, om man nu förvägrar vissa av sina kunder att till exempel öppna konto.

För att inte glömma yrkar jag bifall till samtliga reservationer i betänkandet. Vänstern står alltså bakom samtliga, ibland tillsammans med Miljöpartiet och ibland tillsammans med både Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Jag yrkar därför bifall till reservationerna 1, 2 och 3 och avslag på utskottets förslag i betänkandet.

Jag skulle slutligen, herr talman, vilja säga något om vår reservation 1, som vi har tillsammans med Miljöpartiet. Där konstaterar vi att om man menar allvar med klimatfrågorna måste man via politiska beslut försöka styra den framtida utvecklingen på ett sådant sätt att flera människor kan resa kollektivt med mer ekologiskt hållbara transportmedel, att de helt enkelt blir billigare, och att de transportmedel som inte uppfyller

dessa krav, till exempel av miljöskäl, ska bli dyrare. Vi kallar detta för en transporthierarki, vilket innebär att vi genom vårt stöd gynnar den typ av transporter som är förhållandevis mer miljövänliga. Det mest miljövänliga är ju att inte förflytta sig alls, men vi tror att det kan vara nödvändigt att göra det i en föränderlig värld. Man ska åtminstone ha ambitionen att styra resurserna på ett sådant sätt att ett mer miljövänligt resande gynnas. Därför bör Sverige anta en sådan transporthierarki, och den ska också vägleda de politiska beslut vi fattar.

Vidare tycker vi att det är trist att Sjöfartsverket inte, som vi ser det, riktigt lever upp till det sjätte transportpolitiska delmålet om en jämställd trafikpolitik. Vi anser att det ska uttryckas klarare i deras regleringsbrev så att det faktiskt tas på allvar även inom sjöfarten.

Avslutningsvis tycker vi att det är mycket trist att borgerligheten nu lägger Citybanan inte på is men på – ja, på ytan. Vi tror inte att borgerligheten fattar den typen av beslut bara för att det ska ta längre tid och ge sämre lösningar, för alla inser ju att så blir fallet – även de lokala borgerliga företrädarna. Vi är rädda för att det i stället handlar om att man nu ska försöka hitta en annan typ av finansiering för Citybanan, till exempel en så kallad OPS-lösning.

Det ska bli mycket intressant att höra vilka argument ni har. Varför ska ni förhålla frågan när i stort sett samtliga experter är överens om att det krävs en tunnel för att kunna åtgärda de problem som finns i Stockholm? Detta är ingen lokal eller regional Stockholmsfråga, utan det handlar om att järnvägstrafiken ska fungera i hela Sverige. Om vi ska få en bra järnvägstrafik krävs det att den fungerar. Det håller inte att en eller två minuters förseningar i Stockholm medför förseningar på en halvtimme eller timme runtom i landet. Det är inget bra utgångsläge för att få flera att resa kollektivt.

Anf. 124 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Jag skulle vilja yrka bifall till reservationerna 1 och 3. Reservation 1 har vi tillsammans med Vänsterpartiet och reservation 3 tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

I dag diskuterar vi ett budgetbetänkande på drygt 33 miljarder i utgifter för nästa utgiftsår. Det handlar huvudsakligen om investeringar och är en framskrivning av den framtidsplan som vi satte budgetramar för i riksdagen den 14 december 2001. Den propositionen hette *Infrastruktur för ett hållbart transportsystem*, och man kan säga att det är den etikett som präglat det rödgröna samarbetet i budgetfrågor fram till årets val.

Det var en investeringsplan och en syn på trafiken som handlade om att klimat- och hållbarhetsfrågorna skulle få ett allt större inflytande samt att vi tog ansvar för kommande generationer och inte bara tänkte på vad som är bekvämt här och nu för dem som färdas i trafiken.

Den här hösten har präglats av många nyheter om klimatet. Jag ska inte uppta tiden särskilt mycket med det. Jag vill bara påtala att det handlar om stort och smått. Expressen hade en artikel förra veckan som gick ut på att Vasaloppet kanske inte kommer att överleva – det är redan nu svårt att få fram tillräckligt mycket snö. Det kan vi förmodligen leva med. Betydligt besvärligare blir det att framöver klara av jord- och skogsbruket om klimatförändringarna fortsätter att framskrida såsom forskarna tror. Jag kommer från Skåne och det var sorgligt att se de

svarta åkrar som inte ens gick att tröska på grund av de väderförhållanden vi hade förra sommaren. Det handlar inte längre enbart om enskildheter, utan det visar på en trend som beror på att människan släpper ut för mycket växthusgaser.

För Sveriges vidkommande är transportsystemen det avgörande problemet såtillvida att 94 % av alla transporter i Sverige drivs med fossila bränslen. Trenden är en fortsatt ökning. Det borde egentligen vara utgångspunkten för hur vi fördelar våra utgifter på transportsektorn.

Ser man det hela i ett vidare perspektiv visar det sig att man i den sydliga delen av halvklotet i mycket större utsträckning kommer att ha torka och vattenbrist. Delvis beror det på att vi unnar oss mer transporter, både godstransporter och persontransporter, av icke-klimatneutralt slag. Det måste vi göra någonting åt.

Apropå målen har flera sagt kloka saker om dem. Jag skulle därför bara vilja tillägga att Oljekommissionens rapport nu är ute på remiss, och där finns ytterligare ett mål som egentligen borde införlivas som ett transportpolitiskt mål, nämligen att halvera användningen av fossila bränslen till 2020. Det är ett mål som Miljöpartiet stöder. Det ska bli intressant att se hur regeringen hanterar frågan när remissvaren kommit in.

Man borde också se på vad Klimat- och sårbarhetsutredningen har kommit fram till. Vi kan i dag konstatera att tågen mellan Göteborg och Malmö och på flera andra sträckor är inställda eller försenade på grund av att banvallar och annat håller på att översvämmas. Tyvärr måste vi nog räkna med sådant i anslagen i framtiden. Vägverket och Banverket har inte tillräcklig beredskap för att reparera banvallar, broar och annat som kommer att översvämmas om Klimat- och sårbarhetsutredningen får rätt i sina förutsägelser.

Vad borde vi då göra? Vi borde omfördela så att transportsystemet i mindre utsträckning påverkar klimatet. Det är också huvudpunkten i Miljöpartiets motion och reservation på det här området, liksom i vårt särskilda yttrande. Det handlar om mer pengar till kollektivtrafiken. Det handlar om möjligheten att bygga färdigt Ostlänken inom ramen för framtidsplanen för att minska biltrafiken från Stockholm söderut. Det handlar om att bygga järnväg hela sträckan mellan Göteborg och Borås för att minska den biltrafik som finns där.

Det handlar om att satsa på spårvagnssystem i de tre största städerna, vilket är ett snabbt och effektivt sätt att erbjuda goda kollektiva resor för invånarna. Det handlar om att inte lägga ned någon av de lågtrafikerade banor som Banverket har utrett. Bohusbanan och andra banor är faktiskt hotade om Banverket inte får mer pengar till underhåll och infrastruktur för dessa lågtrafikerade banor.

Banverket är tvunget att använda de pengar man har. Man har därför aviserat att tågen på Bohusbanan i den kommande tidtabellen tyvärr inte kommer att stanna i Tanum som förut, beroende på att Banverket har för lite pengar. Detta kan vi inte ta på vårt ansvar samtidigt som vi talar om klimatanpassning av transporterna.

Den borgerliga regeringen blir svaret skyldig. Man drar in tågtrafiken och försöker sedan säga åt folk att de ska använda bilen mindre. Det är budskap som inte går ihop.

Hur ska man då göra? I regeringens förslag heter det att man ska ha en mer samhällsekonomisk bedömning. Samhällsekonomisk analys ska i större utsträckning ligga till grund för kommande infrastrukturbeslut. Det kan jag hålla med om. Men jag kan inte hålla med om det andra som står, alltså att detta kommer att betyda större utrymme för vägbyggen. Hur får man detta att gå ihop med ett klimatanpassat transportsystem? Det finns ingen argumentation om detta, och jag hoppas att nästa talare kan upplysa mig om hur detta hänger ihop, för det övergår mitt förstånd.

Förfart Stockholm vill man satsa på – ett vägbygge som kostar någontans mellan 20 och 25 miljarder. Andreas Carlgren sade att regeringen skulle satsa på det glesa vägnätet. Det kan ju inte handla om förfarten. Jag undrar verkligen hur ni får ihop detta.

Om man ser till vägplanen för förfarten handlar detta projekt om att ge kapacitet för flera lastbilar. Det är där de stora så kallade vinsterna finns. Man flyttar över gods från järnväg och sjöfart till väg. Då undrar man hur kalkylerna ser ut. Det måste vara mycket gammaldags värderingar av koldioxid som ligger bakom detta.

För att få råd med detta ska man använda trängselavgifter, vilket strider mot själva idén med trängselavgiftsförsöket och opinionen för det. Det gick ju ut på att man skulle göra transportsystemet mer praktiskt i Stockholm och ge utrymme för mer kollektivtrafik, och att luften skulle bli bättre i Stockholms stad, så att de barn som växer upp här ska vara lika friska som andra och ha lika starka och stora lungor. Då är det konstigt om intäkterna från trängselavgifterna inte skulle gå till kollektivtrafik, såsom vi i den rödgröna minoriteten nu vill. I stället ska de gå till att bygga flera vägar. Där haltar logiken.

För att få ihop de 25 miljarder som Förfart Stockholm är tänkt att kosta vill man belasta infrastrukturens skulden. Detta kan jag heller inte förstå. I den borgerliga regeringens budget säger man att man vill minska ränteutgifterna för statsskulden. Många av de välfärdsförsämringar man föreslår motiveras med att man inte vill lägga så mycket pengar på räntor och amorteringar på statsskulden. Hur kan man säga detta den ena dagen och nästa dag säga att man ska låna mer till infrastruktur? För det är ju precis detta som OPS handlar om.

Det framgår av s. 41 i betänkandet att år 2010 är den skuld vi redan har för vägar och järnvägar 60 miljarder kronor, och däri inräknas inte Arlandabanan och Öresundsbron. Ert förslag innebär att vi ytterligare ska öka den skulden. Det går inte ihop med att man vill minska utgifterna för räntor och amorteringar på statsskulden.

OPS är ett system som har bytt namn. PPP blev alltför belastat. PPP stod för *public-private partnership*. Nu har man insett att detta kanske har fått lite negativ klang, och därför vill man att det ska ha en ny etikett för att kunna lanseras igen: OPS.

Ser man till vad förslaget i praktiken innebär vore BBP en bättre förkortning – det står för att barnen betalar. Det är principen. Man lånar upp, men vem är det som ska amortera på lånen? Är det någon som tror att Skanska har tänkt amortera på lånen eller att de bedriver någon form av ideell verksamhet? Det tror inte jag. Räkningen kommer att få betalas av våra barn och barnbarn.

Detta skulle kanske vara rimligt om det handlade om samhällsekonomiskt lönsamma och kloka investeringar i järnväg och liknande. Men

varför ska våra barn och barnbarn betala för vägar som kommer att ge kapacitet för mer biltrafik och mer klimatpåverkan?

Vi i Miljöpartiet pratar ofta om ett ekologiskt hållbart samhälle. Det har vi inte alls monopol på, och det vill vi heller inte ha. Men vi pratar mycket om att vi inte ska vältra över en miljöskuld på kommande generationer. Det är detta som trafikpolitiken handlar om för mitt vidkommande. Det är därför jag är aktiv i trafikutskottet. Men i det här fallet ska vi heller inte vältra över någon ekonomisk skuld på kommande generationer. Det är ju det man gör om man bygger på detta sätt. Västsvenska handelskammaren har precis puffat för att man vill ha 13 miljarder till nya vägar i Bohuslän. Man lånar upp de pengarna och skickar räkningen till dem som kommer efter oss. Detta är oetiskt och olämpligt om man vill ha en ekonomiskt och ekologiskt sund politik.

Jag har ställt några frågor i detta anförande, och jag hoppas att ni har svar på dem, så att vi kan få en diskussion om detta.

Anf. 125 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m):

Herr talman! Det budgetförslag för 2007 som vi nu ska ta ställning till har tagits fram på den korta tid som står till en ny regerings förfogande. Det är inte möjligt att på så kort tid fullt ut få med den inriktning som en infrastrukturpolitik för tillväxt i hela landet så väl behöver. Att inriktningen ändå syns, och att ett av våra mål är att återta det eftersatta underhållet på vårt vägsystem råder det ingen som helst tvekan om.

Därför vill jag i det följande utveckla den politik som till del redovisas i årets budgetproposition och som kommer att presenteras närmare i kommande propositioner under innevarande mandatperiod.

Givetvis hade det varit en stor tillgång om vår infrastrukturminister Åsa Torstensson hade haft möjlighet att närvara på denna viktiga debatt. Jag vet också att hon gärna hade varit det, men tyvärr har hon varit tvungen att närvara på ett ministermöte i Bryssel.

Vi inom trafikalliansen har också delat upp trafikpolitikens olika områden i debatten här i dag. Sven Bergström, Centerpartiet, kommer att tala om vikten av en fungerande vägpolitik. Christer Winbäck, Folkpartiet, kommer att i huvudsak koncentrera sig på järnväg och luftfartsfrågor och en del IT-frågor. Annelie Enochson, Kristdemokraterna, tar upp sjöfartspolitikens betydelse för vårt land. Eftersom vi har ett särskilt avsnitt i dagens debatt om Stockholmsregionen återkommer Sten Nordin, Moderaterna, i dessa frågor för alliansens del.

Herr talman! Vi inom Allians för Sverige vann väljarnas förtroende genom att visa att vi har en politik för att få flera i arbete och att det ska löna sig att arbeta.

Vi har också lagt fram en rad förslag för att öka tillväxten för att på så sätt skapa flera arbetstillfällen. Vi måste få flera företagare, och flera företagare som vågar anställa. För att åstadkomma detta krävs att näringslivsklimatet förbättras, och där har transportpolitiken en mycket viktig roll.

Eftersom vi är förhållandevis få människor på en stor yta i vårt land spelar infrastrukturen en avgörande roll för hela den svenska ekonomins funktionsduglighet. Ska Sverige vara ett välmående land även i framtiden krävs att infrastrukturen underhålls och utvecklas.

Infrastrukturinvesteringar ökar näringslivets kapacitet genom lägre transportkostnader och kortare transporttider. Därmed växer marknaden för varor och tjänster och konkurrensen ökar. Minskade kostnader för transporter medför också att företag kan lokalisera sin verksamhet på orter som annars inte varit aktuella, och att företag kan vara kvar på orter som man annars kanske fått överge.

Herr talman! Samhällsekonomiska analyser ska spela en viktig roll vid prioriteringen av infrastrukturinvesteringar. Jämfört med de planer den tidigare regeringen fastställt innebär det att en större del av investeringarna ska ske inom vägsektorn, vilket är angeläget enligt ett flertal utredningar. Utöver nyinvesteringar är det angeläget med ökade satsningar på underhåll av befintliga sträckningar för att inte riskera gjorda investeringar. Det största problemet i dag och det största misslyckandet, vill jag påstå, är det underhållsberg vi har framför oss.

Sambandet mellan nya jobb, välfärd och en väl fungerande infrastruktur är tydligt. Regeringen kommer därför att verka för nya finansieringslösningar för infrastrukturen. Alternativa finansieringslösningar kan nämligen bidra till att angelägna infrastruktursatsningar kommer till stånd snabbare än vad som annars varit möjligt.

Regeringens vilja är att hitta former för offentlig och privat samverkan, så kallade PPP-lösningar, eller det svenska uttrycket OPS som alltmer används, och som Karin Svensson Smith inte tycker om, som står för offentlig–privat samverkan. Det innebär att staten uppdrar åt den privata sektorn att finansiera, bygga och sköta en väg eller en järnväg. Det ska kanske bli en intressant diskussion med Peter Pedersen om han inte ser några goda effekter av de internationella erfarenheterna och ser vad man kan vinna på lång sikt.

Utomlands har olika former av sådan samverkan prövats. Det är vanligt i Norge och Finland. Jag tycker att det är glädjande att vi nu kan se att vi även ska pröva det i Sverige för att få vår erfarenhet av de fördelar man talar så mycket om internationellt. Det ger möjligheter att få samhällsekonomiskt lönsamma projekt till stånd mycket tidigare.

Herr talman! Vi inom Allians för Sverige har gått till val på att flera ska komma i arbete och att det ska löna sig att arbeta. Vi har också gått till val på att näringslivet ska få bättre betingelser. När vår politik får genomslag innebär det att människor får mer pengar i plånboken, vilket leder till ökat behov av resor för att hälsa på vänner och familj, och att näringslivet växer, vilket ställer krav på ökad tillgång till mer transporter. Det gäller därför att skapa en plattform för flera transporter av människor och gods, och det avser vi att göra.

Ett led i regeringens politik för att skapa bättre kommunikationer är att öka konkurrensen. För samtliga transportslag finns betydande effektivitetsvinster att hämta genom ökad konkurrens.

Flyget är ett exempel där det har blivit billigare, vilket har lett till att flera kan unna sig besök utomlands eller att besöka nära och kära i vårt avlånga land och att företag har närmare till kontakter. Det är skönt, det är underbart, att kunna konstatera att flygskatten nu är begravd.

Järnvägens konkurrenskraft mot övriga transportslag kan stärkas om flera operatörer tillåts tävla om att lösa konsumenters behov. Flera operatörer kan sänka biljettpriserna och utveckla tåget som ett bekvämt och miljövänligt alternativ för såväl långväga som regionala transporter.

Många regionala arbetsmarknader kan växa om flera kan utnyttja tåget för arbetspendling. Även turistbranschen kan växa om flera kan resa med tåget.

En annan sektor som skulle må bra av ökad konkurrens är busstrafiken. Efter att ha avreglerat den långväga busstrafiken är det nu angeläget att se till att flera lokala bussmarknader kan tillgodogöra sig förbättrad kvalitet och lägre priser genom ökad konkurrens mellan olika operatörer.

Det är också viktigt att den svenska handelsflottan får rimliga konkurrensvillkor, som leder till en hög transportkvalitet för näringslivet. Det är angeläget att skatter, avgifter och regler inte bidrar till att försvåra för sjöfarten, utan bidrar till att upprätta konkurrensneutralitet mot övriga transportslag. Mycket har blivit gjort här och en del återstår, som jag är övertygad om att vi strax får återkomma till.

Det är viktigt också att påpeka att transportsektorn inte bara behöver konkurrens, utan också ökad samverkan mellan transportslagen. Det har vi särskilt sett genom Godstransportdelegationens diskussioner.

Herr talman! Under senare decennier har investeringarna och underhållet släpat efter, vilket lett till att Sverige inte har den infrastruktur som ett av världens rikaste länder förtjänar. Och inte nog med det, vi har även under de två föregående mandatperioderna sett en utveckling där infrastrukturpolitiken har dominerats av partier som bygger sin politik på tillväxtfientlighet och en verklighetsfrånvärd aversion mot all annan trafik än den spårbundna.

Vi har sett hur samhällsekonomiskt angelägna infrastruktursatsningar förkastats till förmån för rena partitaktiska hänsynstaganden. Det är med glädje som jag konstaterar att de senaste decenniernas nedrustning av våra gemensamma kommunikationer nu har nått sin ände. Nu har Sverige fått en regering som bestämt sig för att med krafttag investera och underhålla infrastrukturen för att därigenom skapa förutsättningar för att hela Sverige ska kunna leva och frodas.

Herr talman! Jag överlåter till mina kolleger i alliansen att mer utförligt redovisa för politiken i respektive transportslag. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i dagens betänkande och avslag på samtliga motioner.

Jag vill avslutningsvis rikta ett stort tack till kansliet för det fina arbete ni lägger ned så att vårt utskottsarbete fungerar så bra.

Jag vill också i den sista debatten inför julen önska talmannen, personalen och alla mina kamrater i utskottet och vårt kansli en riktigt god jul och ett gott nytt år!

Anf. 126 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jan-Evert Rådström talar om det eftersatta underhållet på vägar. Jag skulle vilja att du något berörde vad regeringen har tänkt göra med det eftersatta underhållet när det gäller järnvägar. Det är ett stort antal banor i Sverige som är nedläggningshotade om inte Banverket får mer pengar till underhåll. Det har det berättat i förväg, och det finns inte en krona till det i er budget. Av banorna är 17 särskilt utpekade, däribland Bohusbanan som finns där ministern själv bor. Det ska bli intressant se om man lägger ned trafiken där. Har du något att säga om detta?

Vad föreslår ni då rent konkret? Ni vill ifrågasätta Citybanan för att få mer ekonomiskt utrymme för Förbifart Stockholm. Är det en fingervisning om vad som ska ske i andra regioner? Ska ni ifrågasätta bygget av Citytunneln i Malmö för att få plats med en sexfilig motorväg på E 22:an? Ska ni ifrågasätta Norge–Vänerlänken, som är tänkt att ta hand om gods- och persontrafik mellan Norge och Göteborg, för att få plats med de 13 miljarder Västsvenska handelskammaren vill ha till nya motorvägar i Bohuslän? Det skulle vara intressant att få en försmak av vad ni tänker. Ska det bli likadant för resten av landet som ni säger att det ska bli här i Stockholm?

Sedan vill jag veta något om de internationella erfarenheterna i Finland. Har ni analyserat dem? I avtalet mellan Skanska och regeringen för den PPP-väg som byggdes där ingick att regeringen förband sig att inte höja bensinskatten eller på något annat sätt fördyra för den biltrafik som skulle finansiera vägen. Är det så det är tänkt här i Sverige också?

Anf. 127 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Vi vet att det finns stora brister i underhållet. Karin Svensson Smith kan väl erinra sig att vi har ett eftersatt underhåll på 19 miljarder kronor på vårt vägnät. Om det är någon som är ansvarig för detta bristande underhåll, för denna kapitalförstöring som är så ofantlig i vårt land, är det min motdebattör. Hon har ett stort ansvar för denna förödelse.

Vi är mycket medvetna om att det krävs pengar till underhåll av våra järnvägar. Vi har pengar. Vi kommer också, som det står i propositionen, att prioritera underhållet. Vi kommer att göra större satsningar på vägar, men underhållet av järnvägen är viktigt.

Sedan tycker jag att det är lite beklagligt att Karin Svensson Smith försöker att göra politik av icke-frågor. Jag skulle kunna rada upp mängder av antaganden om Vänsterns och Miljöpartiets politik som inte alls är aktuella, men jag tillåter mig inte att falla så lågt. Jag bryr mig inte ens om att svara på detta.

Du tog upp Finland som exempel. Jag har personligen inte studerat Finland, men det finns en mängd olika projekt. Det senaste exemplet som vi såg var en PPP-lösning i Norge. När det privata gick in blev det andra lösningar på byggnationer, vilket gjorde att det långsiktigt blev ett mycket billigare underhåll av det projektet. Det är förvånansvärt att vi kan ha denna debatt i vårt land och att Sverige skulle vara det enda land som inte kan dra några positiva lärdomar av ett OPS-projekt.

Anf. 128 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att du svarade särskilt tydligt på frågan om huruvida de här lågtrafikerade banorna ska få pengar så att trafiken kan fortsätta eller om trafiken ska ställas in, Jan-Evert Rådström. Jag har hittills inte sett någon väg som är så dåligt underhållen att man helt stänger av trafiken. Men nu aviseras det att man inte har råd med ett nytt ställverk i Tanum, och den nya tidtabellen innehåller inget stopp. Det är konkret, det är nu och det berör människors resor till och från arbetsplatser och studier. Jag hoppas att du, om du inte har svar nu, tar reda på svaret.

Sedan vill jag rekommendera dig att studera Finland. Det Finland gjorde, i en trängd situation precis efter Sovjetunionens upplösning när man inte hade några statsfinanser att bygga väg för, var att man förband sig att inte klimatanpassa transporterna. Det är ju det man gör när man säger att det under inga omständigheter får bli dyrare att köra bil. Jag undrar om Jan-Evert har någon kommentar till hur vi ska klara miljömålet, det transportpolitiska målet om miljön, det vill säga långsiktigt hållbara transporter.

Du sade att det är så bra att flyget blir billigare när man har tagit bort flygskatten. Jag undrar om du har tagit del av den brittiska konservativa politiken, en blå politik för en grön miljö. De besökte oss särskilt för att försöka sluta ett bilateralt avtal om höjd flygskatt våra länder emellan för att även de konservativa skulle ta ansvar för kommande generationer genom att miljöanpassa transporterna. Det skulle vara intressant att höra om du har någon kommentar till det.

Slutligen undrar jag vad du menar med att det privata ska finansiera. Tror du att Skanska kommer att betala vägarna? Inser du inte att räkningen till syvende och sist kommer till staten? De lånar upp, ja, men räkningen går till oss.

Anf. 129 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Karin Svensson Smith har inte sett någon väg i vårt land som är så dålig att den måste stängas. Det är beklagligt. Det är beklagligt att Karin Svensson Smith inte har varit ute i landet och sett dessa vägar som är så bedrövliga att det inte går att åka på dem över huvud taget. Jag förutsätter att alla andra politiker i denna kammare har varit ute i landet så pass mycket att ni vet om att detta sker i vårt land i dag.

Vi har inte gjort några drastiska sänkningar av anslaget till underhållet av järnvägen. Vi anslår mer på järnvägsområdet i denna budget. Frågan är: Vad är det Karin Svensson Smith är ängslig för? Det är den tidigare politiken som har försatt oss i detta läge då det inte fanns pengar till underhåll. Det finns mer pengar i dagens budget till drift och underhåll av järnvägsnätet.

Vi kommer säkert att kunna diskutera hur mycket som helst om OPS- eller PPP-projekt. Vi har erfarenheter från England, Norge, Tyskland, Finland och i stort sett hela Europa. Vi säger: Låt oss testa detta i vårt land för att se vilka långsiktiga effekter det får! I andra länder påstår man att man långsiktigt ser fördelar av detta. När ett företag har ett långsiktigt ansvar för vägprojektet bygger de bättre. De bygger på ett annorlunda sätt. Underhållskostnaderna blir lägre. På så vis är det ett samhällsekonomiskt lönsamt projekt. Och sist men inte minst är det en möjlighet att få de samhällsekonomiska vinsterna av att det blir tidigarelagt.

Anf. 130 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! I mitt inledningsanförande ställde jag en fråga till Moderaterna om de fyra extra miljarder som utlovades i valrörelsen. Vi har inte sett några spår av dem i den budget som är presenterad. Jag undrar om Jan-Evert kan svara på den nu.

Sedan sade du att ni utvecklar politiken. Menar du utreda, för det är väl det ni gör mest nu? Jag vill ha ett svar på det också. Jag kände att det var mer av att utreda.

Du pratar om större investeringar i vägar. Då ställde Karin Svensson Smith frågan: Hur går det ihop med miljömålen?

Jag har ytterligare en fråga. Ni skriver i budgetpropositionen att ni vill utreda miljömålen. Vilka av de 16 mål som är uppsatta i den tidigare propositionen vill ni ändra på eller ta bort?

Det var mina frågor, herr talman.

Anf. 131 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Anders Karlsson känner mycket väl till att regeringen hade tio dagar på sig att lägga denna budget. Om Anders Karlsson inte har haft viljan att öppna budgetpropositionen, kan jag tala om att på s. 17 står det i första stycket: Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

Vi hade tio dagar på oss för att lägga denna budget. Det ska bli kul att ta den fortsatta debatten med Anders Karlsson. Det är klart att vi vill utveckla infrastrukturen. Vi har varit tydliga med vad vi vill, men vi har ett problem. Det måste vi erkänna. Vi har fått ta över 19 miljarder kronor i eftersatt underhåll från er. Jag skulle vilja ställa en fråga till Anders Karlsson: Hade du under de år då ni satt vid regeringsmakten någon tanke på att ni kanske gjorde en felprioritering och gjorde för lite när det gällde att ge pengar till drift och underhåll? Då hade vi inte fått detta kolossala underhållsberg som vi nu har på 19 miljarder kronor.

När det gäller de olika miljömålen vet Anders Karlsson att regeringen ser på alla miljömål. Vi ser på transportmålen också för att återkomma om vi ska göra några förändringar.

Anf. 132 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Svaret är ganska magert från Jan-Evert Rådström. De fyra miljarderna fick jag inget svar om. Varför stod du och dina kolleger i valrörelsen och lovade att ni ska satsa 4 miljarder mer på vägarna? Var är de någonstans? Kommer de i nästa budget?

I din inledningsanförande sade du att det skulle bli mer pengar i plånboken. Blir det så genom att man sänker a-kassan och på det viset får sänkta löner så att flera skulle transportera sig och det skulle ge mer pengar in i statskassan? Var ser ni att ni ska få de nya pengarna ifrån? Vem är det som ska betala det, samtidigt som ni sänker skatterna för de välavlönade och fastighetsägarna i Djursholm? Hur ska ni finansiera de fyra miljarderna?

Kan du lova mig nu, Jan-Evert Rådström, att det i vårbudgeten kommer minst 4 miljarder extra till vägunderhåll, som du har stått och sagt i valrörelsen? Det är viktigt för väljarna att veta. Det är lätt att prata i förväg. När man väl tar ansvaret gäller det också att komma upp till bevis.

Att vägunderhållet i Sverige på sina ställen kan vara eftersatt tror jag säkert utan att kunna alla detaljer om det – det är jag för ny i utskottet för. Men det är självklart så att vi också har gjort enorma investeringar på järnvägar men också på vägar under lång tid. Och vi har till skillnad från Moderaterna i vårt budgetförslag gott och väl 1 miljard extra för vägutbyggnader under nästa år. Var är era pengar, Jan-Evert Rådström?

Anf. 133 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är synd att Anders Karlsson inte har något mer inlägg. Jag hoppas att du begär replik på någon ytterligare inom alliansen, så kan du försöka redovisa var den extra miljarden ligger i ert budgetförslag. Tala om om det ligger på vägar! Visa var någonstans i er budget detta ligger, så att svenska folket får det klart för sig! För det är bara tomt prat.

När det gäller frågan om det blir exakt 4 miljarder: Det var vad vi gick till val på. Jag kan inte säga att det blir exakt 4 miljarder. Vi är en alliansregering, och vi försöker komma överens, men vi deklarerade våra politiska ställningstaganden före valet. Tänk tillbaka, Anders Karlsson! Vad hände med den konstellation som var i den förra regeringen? Jo, det var nattliga manglingar, stängda dörrar och rödögda ansikten som kom ut på morgonkvisten och försökte komma överens om något så överraskande att ingen bland svenska folket visste om det. Det är sanningen om vad som gällde under förra mandatperioden.

Vi moderater talar om vad vi moderater vill, vi strävar efter det och vi kommer att fortsätta.

Sedan, herr talman, kom Anders Karlsson tyvärr återigen in på den ekonomiska politiken, och jag har 38 sekunder på mig. Jag tar gärna den diskussionen, men jag skulle vilja upplysa Anders Karlsson om en sak eftersom han påstår att vår politik drabbar de fattiga. Riksdagens utredningstjänst, som Socialdemokraterna ofta hänvisar till, har nyligen gjort en granskning av Socialdemokraternas budget – kanske Anders Karlsson känner till den – som visar att endast de 10 % rikaste i vårt land tjänar på Socialdemokraternas budget. Det är någonting för Anders Karlsson att fundera på!

Anf. 134 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jan-Evert Rådström och jag har ju ungefär samma hemtrakter i Värmland. Om man åker skidor utför i Sunne, Torsbyregionen, som jag vet att Jan-Evert kommer ifrån är det så att om man drar på för hårt nedför utan kontroll så riskerar man att åka ur, och det känns som om Jan-Evert är på väg att spåra ur någonstans mitt i banan.

Det han hävdar känns lite magstarkt: Indirekt fick vi höra att det finns tillväxtfientliga och verklighetsfrånvända partier, och jag uppfattade att det var Vänsterpartiet och Miljöpartiet – kanske även numera Socialdemokraterna. Det ska komma från en person som stått här i talarstolen och sagt att det inte finns några transporter som är problematiska!

Kan vi komma fram till ett svar från den borgerliga alliansen på den här frågan? Jag hörde ett nytt begrepp här, trafikalliansen. Jag vet inte vad det står för, men jag menar den borgerliga alliansen. På vilket sätt är det till fördel för tillväxten i världen, Sverige och Europa att hävda att vi ska satsa mer på vägtrafik med de problem den faktiskt föranleder jämfört med spårbunden trafik? På vilket sätt är det tillväxtvänligt att hävda den ståndpunkten? Jag vill ha svar på det.

Är det mer verklighetsfrånvänt att faktiskt påpeka att transportsektorn är ett stort problembarn när det gäller att komma till rätta med klimatpolitiken? Är det verkligen till fördel för tillväxten att hävda att det inte finns några problem med transporter på väg, som släpper ut en massa gaser som sedan leder till problem?

Vi har inte fått svar här. När det gäller samhällsekonomiska analyser kan man inte bara skriva att man ska göra samhällsekonomiska analyser. Det regeringen faktiskt gör är att säga att man ska göra en samhällsekonomisk analys innan man gör en infrastrukturinvestering, och så kommer man fram till, innan man har gjort den analysen, att man ska satsa mer på väg. Vad är det för ett konstigt förhållningssätt? Vad bygger man den ståndpunkten på, det vill säga att man per automatik ska komma fram till att det ska vara vägsatsningar som ska göras för att man ska leva upp till samhällsekonomin? Frågan är då vilka faktorer man har räknat in. Har man till exempel räknat med miljökonsekvensfrågor?

Anf. 135 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! När det gäller att man ska satsa på vägsidan i första hand kan man konstatera att det finns en utredning. Godstransportdelegationen är väldigt tydlig med det. Men sedan finns det ju också ögon och öron som man ska lita på. Man ser ju det eftersatta underhåll och den kapitalförstöring som har förekommit under de senaste åren. Det råder väl ingen tvekan om det. Till och med Peter Pedersen känner väl igen detta från de trakter som han kommer ifrån.

Om Peter Pedersen vill gå tillbaka i protokollet och se vad jag sade när han hänvisar till det här med transporter, så kommer han att se att jag inte har sagt att det inte finns några problem med transporter. Jag sade att transporter inte är onödiga. Det kan naturligtvis finnas på marginalen, men man utför transporter av något skäl. Har man tillväxt i vårt land så får man faktiskt vara medveten om det och anta att transporter dessutom i viss mån kommer att öka.

Jag är naturligtvis klart medveten om att vi måste göra satsningar på miljöområdet. Alla utsläpp är naturligtvis ett problem. Vi får se till att forskning och så vidare kommer på offensiven. Det gäller också de få förslag som vi ändå har med här när det gäller den offentliga upphandlingen som kan vara pådrivande i samhällsekonomin just för att det ska vara miljöhänsyn. Vi har en satsning på forskning på 1 miljard extra, som också finns med här. Det finns också mer som man kan göra. Vi måste i alla lägen vara medvetna om att det här är ett problem, men vi kan för den skull inte ta död på transportnäringen.

Anf. 136 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Nej, vi vänsterpartister tycker inte heller att man ska ta död på transportnäringen. Vi försöker bara att analysera detta. När det gäller de transporter som är nödvändiga är vår absoluta övertygelse att vi måste försöka styra upp dem på ett sätt som gör att de utförs så miljövänligt som möjligt. Därför pratar vi om transporthierarki, och det åstadkommer man i hög grad med prissättning. Att en så stor del av godset nu transporteras på väg i stället för järnväg har inte att göra med att man har speciellt dålig punktlighet. Vi fick ju höra vid ett besök hos ett stort transportföretag som ägnar sig åt godstrafik på spår att man kommer i tid till ungefär 95 %. Det är ju väldigt bra, och jag tycker att det är glädjande.

Jag tycker också att det är glädjande att Jan-Evert Rådström och förhoppningsvis även Moderata samlingspartiet numera också tillhör dem som inser att det finns problem med transporter. Därmed inte sagt

att alla transporter utgör problem, men det finns problem med transporter. Då måste vi försöka minimera och rikta in dem på ett vettigt sätt.

När det gäller de ögon och öron som ser på ett eftersatt underhåll är det också glädjande att ni säger att av de pengar som vi nu ska lägga på vägar och föra ned på järnvägssidan så ska det vara mer som går till underhåll. Men lägg märke till att Vänsterpartiet inte har dragit ned på underhållet på vägsidan. Vi vill dock lägga mer på järnvägssidan.

Jag tycker inte att detta rimmar riktigt med det som sagts från början, nämligen att man ska ha mer investeringar på vägsidan jämfört med spårsidan. Då pratar vi ju inte riktigt om underhåll. Om vi pratar om mer investeringar så pratar vi rimligtvis om nyinvesteringar i första hand.

När det gäller OPS tycker jag fortfarande att den borgerliga sidan är svaret skyldig. Efter 20–25 år ska vi faktiskt titta på hur slutresultatet blev. Det är ungefär som när man köper ett hus och lånar pengar till en eller två procents högre ränta på ett ställe och får höra att det ändå kommer att löna sig eftersom vederbörande kommer att stå för ett bättre underhåll och att det kommer att bli mycket billigare i slutändan. Det återstår att se när dessa 20–25 år har gått.

Och ni vet mycket väl att huvudproblematiken är vårt budgetsystem. Banverket och andra har sagt att det egentligen inte spelar någon roll hur man får pengarna bara man kan få dem lite snabbare. Då är det egentligen vårt budgetsystem som sätter stopp för att man kan ha en långsiktig betalning av stora investeringar, utan allt ska i princip betalas på ett eller två år. Då kan man tänka sig en annan lösning som innebär att staten lånar upp via Riksgälden. Då blir det minst lika billigt.

Anf. 137 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är lite synd att Peter Pedersen inte har någon ytterligare replik. Jag ska därför framföra ett resonemang.

Det som Peter Pedersen säger om att vi med prisreglering måste se till att ta bort de onödiga transporterna är intressant att fundera på. Det är alltså Peter Pedersen och Vänsterpartiet och kanske något annat parti som ska vara de som på något sätt styr bort transporter genom att prisa ut dem. Då är frågan vilka transporter som drabbas. Jo, det är de som är priskänsliga. Det är transporter av basvaror och av varor ut till glesbygd och så vidare. Men detta får vi säkert anledning att återkomma till. Jag önskar inte att det är vi politiker som ska prisa ut en viss grupp av transporter och kallar dem för onödiga.

När det gäller underhållet var Peter Pedersen glad över att vi vill satsa på underhållet. Han tycker också att det inte har gjorts några nedskärningar på detta. Det är märkligt att man så totalt kan glömma bort vad som har hänt under de senaste åren på infrastrukturområdet. Peter Pedersen har förvisso inte varit med under så många år i trafikutskottet, men även under de år som han har varit med har han varit med om att rösta ned de motionsförslag som alliansen då hade i opposition där vi försökte uppmärksamma den dåvarande regeringen på att den höll på med en kapitalförstöring i fråga om vårt vägnät som skulle stå oss dyrt. Och nu har vi nått den bistra sanningen. Och det är tyvärr vi som får ta hand om detta elände som den förra regeringen lämnade efter sig.

Anf. 138 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Så är det riksdagsdebatt med lite ombytta roller. Socialdemokraterna som tidigare försvarade närmast varje kommatecken i regeringens propositioner är nu de som svarar för den kritiska granskningen. Och vi som tidigare försökte stå för den kritiska granskningen har nu till uppgift att försöka försvara regeringen och allianspartiernas politik.

När jag lyssnade på Anders Karlssons inledningsanförande kom jag osökt att tänka på den gamla Lars Ekborg-sketchen som ni kanske minns, åtminstone ni som är i min ålder: Elände, elände, elände, elände, Erländer, elände. Det var en kort sammanfattning av det hela.

Samtidigt sade han att regeringen och allianspartierna har kopierat Socialdemokraternas budget. Och så var det en mur mellan regeringen och oppositionen. Jag fick inte riktigt ihop det hela.

För dem som lyssnar på oss hoppas jag att vi som nu sitter i regeringsställning uppfattas som lite mer konstruktiva i vår roll än vad framför allt Socialdemokraternas talesman gav uttryck för här i sin inledning.

Herr talman! Ett väl fungerande transportsystem är en avgörande förutsättning för utveckling. Transportsystemet som helhet ska medverka till tillväxt och företagande samtidigt som det tar stor miljöhänsyn. De olika transportslagen, vägar, järnvägar, flyg och sjöfart, bör utnyttjas så optimalt som möjligt beroende på vilka behov som ska tillgodoses.

Min vision om framtidens transportsystem bygger på att de olika transportslagen ska komplettera varandra, samverka och tillsammans bli en helhet som kan utgöra grunden för utveckling i hela vårt land, över kommun-, läns- och regiongränser men också över nationsgränser i ett alltmer gränslöst Norden och Europa.

I den nya alliansregeringen är det ganska naturligt att ett arbete nu inleds med att se över transportpolitiken och inleda arbetet med sikte på en ny långsiktig planeringsperiod där ekonomiska ramar och inriktning läggs fast efter noggranna analyser, inte minst samhällsekonomiska. I detta arbete är det väldigt viktigt att alla olika aktörer på transportpolitikens område samt lokala och regionala företrädare engageras på ett mycket aktivt sätt.

När det gäller samhällsekonomiska analyser, som också Karin Svensson Smith var inne på, har regeringen väldigt starkt betonat att sådana ska ligga till grund för planeringen. Hon funderade på hur man då kan komma fram till att det ska vara vägsatsningar. Låt mig då bara erinra om vad Sika sade när Björn Rosengren på sin tid lade fram sitt stora program som Vänsterpartiet och Miljöpartiet stod bakom, nämligen att de stora järnvägssatsningar som då prioriterades inte var motiverade av de samhällsekonomiska analyserna. Man kan verkligen komma fram till olika synsätt baserat på en samhällsekonomisk analys. Dessutom varierar de över tiden och förnyas och förhoppningsvis förbättras.

Men dagens infrastrukturensituation kräver verkligen kraftfulla och omedelbara åtgärder redan nu.

För det första, som Jan-Evert Rådström har varit inne på, måste vi ta igen det eftersatta underhållet och garantera en underhållsnivå som inte tillåter nya eftersläpningar. Man måste genomföra satsningar på tjälsäkring, bärlighet och rekonstruktion.

För det andra måste vi bygga bort flaskhalsar i befintliga transportsystem och genomföra redan planerade projekt. Genom att alliansregeringen tydligt deklarerat att man är beredd att pröva också alternativ finansiering i form av OPS, PPP eller vad man vill kalla det kan tempot ökas i dessa angelägna satsningar.

För det tredje måste man genomföra önskvärda nyanläggningar och nyinvesteringar. Det är vi många som önskar, det ser vi i årets motionsflod. Det finns väldigt stora önskemål, men detta måste tas i den takt som vi kan klara ekonomiskt och där det också är samhällsekonomiskt motiverat.

När det gäller det eftersläpande underhållet, som redan har berörts, kan det finnas anledning att åter uppmärksamma att det enligt Vägverkets uppskattning faktiskt uppgår till uppåt 20 miljarder kronor. Dessa eftersläpningar innebär naturligtvis en försämrad trafiksäkerhet, ökad miljöbelastning samt ökade kostnader för näringslivet och enskilda.

På förekommen anledning lyfter vi i betänkandet fram vikten av hur våra vintervägar sköts så att de svarar mot högt ställda krav på trafiksäkerhet och framkomlighet. Just nu känns det avlägset när det känns som höst även om det lackar mot jul. Vi hade dock i början av november en föraning om hur en vinter kan vara. Då fick också alla som vistas i Stockholmsområdet känna på hur vintern kan vara. Det är inte rimligt att skicka ut snöröjningsbilarna först när snön ligger decimeterdjup och ännu mer på sina håll.

Herr talman! Det behövs helt enkelt ordentliga satsningar i syfte att ta igen det eftersatta underhållet och garantera att ytterligare eftersläpningar inte uppstår. Allmänna vägar ska vara farbara vägar året runt och i alla delar av landet utan fara för liv och hälsa eller risk för stora skador på de fordon som används. Det kommer att vara en viktig del i utarbetandet av en ny nationell strategi för att stärka utvecklingen också på landsbygden som regeringen aviserat och som utskottet välkomnar.

Det finns också starka skäl att uppmärksamma betydelsen av det enskilda vägnätet för skogsindustrin, landsbygdsboende, småföretag, jakt, fiske, friluftsliv och turism. För den enskilda väghållningen har bidragen i många år varit underdimensionerade. I denna budget fanns tyvärr utrymme bara för en mycket blygsam höjning med några få miljoner till de enskilda vägarna. För de närmaste åren är det nödvändigt att skapa utrymme för en mer ordentlig höjning av stödet till detta mycket viktiga vägnät som i hög grad är nyckeln till naturen med alla de resurser, tillgångar och upplevelser som gör Sverige så rikt i många olika avseenden.

Herr talman! Under de senaste månaderna har klimateffekterna av mänsklighetens miljöpåverkan uppmärksammats. Transportsystemet belastar och påverkar vår gemensamma livsmiljö och hälsa negativt genom förbränning av fossila bränslen, spridning av naturfrämmande ämnen och ianspråktagande av naturresurser och biologisk mångfald. Transportsektorn späder på klimatpåverkan främst genom utsläpp av stora mängder koldioxid. Av de svenska koldioxidutsläppen står transportsektorn för ca 40 %, och av detta kommer två tredjedelar från vägtrafiken.

Menar vi allvar med våra miljöambitioner – och det gör vi i Centerpartiet och alliansregeringen – då är det helt klart att de ökade transportbehoven inte kan klaras med ännu mer gods på vägarna, utan sjöfarten och järnvägen måste användas i ökad utsträckning.

Det klingar lite falskt när oppositionen nu anklagar den nya regeringen för att inte satsa tillräckligt på järnvägen, trots mer än 2 miljarder mer i anslag i denna budget jämfört med förra året. När oppositionen berömmar sig av hur storslaget man förra mandatperioden satsade på järnvägen vill jag bara stillsamt peka på det som framgår av budgetpropositionen och vårt betänkande här i dag, nämligen att funktionsstörningarna inom järnvägsnätet förra året var flera än tidigare, att punktligheten försämrades och att antalet inställda tåg ökade mycket kraftigt. Det var alltså under år 2005, under den gamla regeringen och dess politik.

Det råder verkligen ingen tvekan om att det framtida transportsystemets miljöpåverkan måste minimeras för att möjliggöra en långsiktigt hållbar utveckling. De alternativa bränslena måste utvecklas, och forskning och teknikutveckling måste intensifieras med sikte på mer energieffektiva motorer och mer energieffektiva fordon.

Kollektivtrafiken måste främjas. De som nu försöker sprida irrläror om att den nya regeringen inte vill satsa på det i Stockholmstrafiken är ute och cyklar. Det är helt klart om man läser direktiven till utredningsmannen att det här ska vara en samlad lösning där både vägar och spårbundna lösningar ska vara viktiga delar. Om man bara använde överskottet från trängselskatten till satsningar på vägarna i Stockholm skulle det bli en väldigt liten satsning, för det var inte fråga om särskilt mycket. Här har vi dessutom kommunicerande kär! Det är till slut en gemensam portmonnä som så att säga ska se till att det blir optimala lösningar så att både kollektivtrafik och vägar tillgodoses.

Jag tycker att det är mycket bra att ett enigt utskott i detta betänkande understryker betydelsen av miljöhänsyn inom transportsektorn och att vi delar regeringens syn på att transportsektorn måste bli mer miljövänlig. En översyn av miljöklassningen av fordon och bränslen liksom en skärpning av miljökraven vid offentlig upphandling också inom transportområdet är ett viktigt steg framåt.

Med detta sagt är det ändå viktigt att understryka att bilen behövs, trots sin miljöpåverkan. Bilen är en förutsättning för att kunna bo i och verka över hela landet, samtidigt som det i ett större perspektiv är uppenbart att trafiksektorns miljöbelastning måste minska. Nollvisionen beträffande antalet dödade och allvarligt skadade i trafiken bör även vara vägledande i arbetet med att minimera transportsystemets negativa verkan på vår hälsa och livsmiljö.

Vid omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är frågor om godstrafikens utveckling väldigt centrala. Här finns det mycket att göra för att förbättra effektivitet och ekonomi. Flexibilitet och kombilösningar kommer med säkerhet att spela en allt större roll. För att främja kombitrafikens utveckling och företagens logistikplanering krävs det ett utökat samarbete mellan alla berörda parter – regionalt, nationellt och internationellt. Arbetet med att underlätta för kombiterminaler i Sverige och i övriga EU måste därför intensifieras. Det utredningsarbete som nu pågår med Bengt Owe Birgersson som ansvarig kommer att bli ett viktigt underlag i det sammanhanget.

Med detta, herr talman, yrkar också jag bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet samt avslag på samtliga reservationer. Dessutom instämmer jag i Jan-Evert Rådströms tack till dem på kansliet som har hjälpt till med att på ett förtjänstfullt sätt ta fram det här betänkandet.

Anf. 139 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag vill ställa samma fråga som den jag ställde till Jan-Evert Rådström. Hans debatteknik var lysande med tanke på att vara sist och ha replikrätten att klippa till med. Jag får väl återkomma någon annan gång.

Moderaterna gick i valrörelsen ut och talade om att de skulle satsa 4 miljarder mer på trafikinvesteringar. Nu skyller Moderaterna och Jan-Evert Rådström ifrån sig genom att tala om fyra partier. Han sade: Det var vi moderater som sade det i valet, men nu är vi fyra partier.

Helt plötsligt är det alltså inte en allians utan fyra partier. Kommer Centern att stödja Moderaternas förslag om ytterligare 4 miljarder till investeringar på trafikområdet?

Nästa fråga riktas till Sven Bergström: Vilka av de 16 uppsatta miljömålen tänker ni förändra eller ta bort i den framtida transportpolitik som ni nu nämner i er budgetproposition?

Jag tänker på två mycket duktiga komiker. Den ene heter Hans Alfredson, och han lever fortfarande. Den andre var Tage Danielsson. De båda hade en sketch om pastor Jansson. Han predikade och predikade. Det var som en påse; det var tomt och innehållslöst. Det kan också användas i en sådan här debatt, Sven Bergström!

Anf. 140 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Låt väljarna recensera oss, Anders Karlsson! Jag vet inte om vi ska recensera varandra – om det är innehållslöst och tomt. Jag tycker att tonen var en aning aggressiv i Anders Karlssons inledningsanförande och också lite motsägelsefull. Han sade: Det går en mur mellan oss och regeringen. Men samtidigt skulle vi ha kopierat budgeten. Jag fick inte det där att gå ihop.

Alla ska med, säger Socialdemokraterna. Men den socialdemokratiska regeringen föll ju i hög grad på frågan om människors arbetslöshet och utanförskap. En aning ödmjukhet vore väl lite klädsamt i ett läge där man precis har förlorat ett val och går in i fyra år av opposition.

Sedan gäller det de olika frågorna från Anders Karlsson. 4 miljoner kronor hade Moderaterna ...

(ANDERS KARLSSON (s): 4 miljarder; det är lite skillnad.)

4 miljarder – förlåt! – hade Moderaterna extra i sin budget förra året. Det vore väl helt förmätet av mig att stå här och recensera och att föregripa de regeringsdiskussioner som ska vara om exakt hur mycket som ska satsas på vägar, järnvägar, sjöfart och flyg och på andra viktiga områden. Det måste naturligtvis vara så att man gör de analyser som behövs. Man väger in de samhällsekonomiska bedömningar som vi tidigare här pratat om. Sedan kommer man till ett resultat. Då ska vi recensera och granska det – precis som vi ska göra med trafikförsäkringen, som Anders Karlsson redan nu kan döma ut och säga att den är fullständigt bort i tok. Men socialdemokraterna i Finland har i regeringsställning – för övrigt i samarbete med Centerpartiet – i många år använt sig av det här. De tycker att det fungerar alldeles utmärkt.

Anders Karlssons vaktslående om de unga killarna är, tycker jag, lite lustigt. De unga killarna är ju tio gånger farligare än de unga tjejerna på vägarna. Det borde kanske synas i försäkringspremien.

Slutligen har vi de 16 miljömålen och detta med att förändra eller ta bort. Förändra ska man kanske, men framför allt ska man inte ta bort ett berättigat miljömål. Tvärtom ska vi utveckla miljömålen. Vad jag försökte säga i mitt anförande här var att det i takt med att klimatfrågorna kommer i fokus blir ännu viktigare att vi faktiskt förenar en medveten långsiktig miljöpolitik med fungerande transportsystem.

Anf. 141 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Herr talman! I mitt inledningsanförande pekade jag på just de orättvisor som den borgerliga regeringen lovade att genomföra genom att sänka a-kassan och genom att införa en trafikförsäkring som drabbar de svaga i samhället. Det var i det sammanhanget jag sade att det går en mur mellan oss. Det är viktigt att också lyssna, Sven Bergström!

Ska vi socialdemokrater tolka det så att Centerpartiet inte kommer att säga emot Moderaternas 4 miljarder, utan dessa ska satsas på vägar i framtiden? Hur går det ihop med de miljöpolitiska målen?

Upplysningsvis kan jag tala om följande. Jag blev ju anklagad för att ha läst budgeten dåligt. Jag är inte säker på att Sven Bergström har läst vår budgetmotion. På s. 18 och s. 19 står det om Vägverket och Banverket – om 1 135 000 000 kr mer om året för åren 2007, 2008 och 2009 och framåt. Vi har alltså lagt en budget som ger mer pengar till både vägar och järnvägar än den budget som den borgerliga regeringen presenterar. Ändå har ni mage att stå här och tala om att den budget ni lägger är så mycket bättre än den socialdemokratiska. Det är ju tvärtom. Är det inte så, Sven Bergström?

Anf. 142 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Det var ju du, Anders Karlsson, som sade att vi har kopierat er budget, att det ligger kalkerpapper mellan den här regeringens budget och den tidigare. Det finns inga jättelika skillnader. Skillnaden är att ni nu helt plötsligt vill amortera av 7–8 miljarder på skulden och använda pengarna på annat sätt.

Du säger också att ni reagerar mot de orättvisor som regeringen genomför. Ja, man kan kritisera regeringen för mycket, men precis som Peter Pedersen sade deklarerade vi tydligt vilken politik vi gick till val på. Väljarna hade att öppet ta ställning till denna, och det var vi som vann valet och ni som förlorade valet. Det är inga nya hemligheter som vi har avslöjat och ingen statskupp som har genomförts, utan det är ett allmänt demokratiskt val som har genomförts.

Sedan kan man kritisera det som man är missnöjd med, men anklaga oss inte för att med uppsåt försöka skapa större orättvisor och större klyftor i samhället, att vi gör så att de rika ska bli rikare och de fattiga ännu fattigare, som ni gör i debatten här.

Vi har olika tankar om hur en bra politik kan genomföras. Men jag har inte mött någon i det här huset från vare sig Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna eller allianspartierna som har till uppsåt att skapa ett sämre samhälle med större orättvisor. Alla vill skapa ett bättre

samhälle och har det som drivkraft för sitt politiska engagemang. Sedan har vi olika metoder för att lyckas med det.

Låt oss komma tillbaka om tre och ett halvt år, Anders Karlsson, inför nästa val, och se vad den nya regeringen har åstadkommit, vad man har nått för resultat. Låt då väljarna slutligen bedöma och ta ställning till om det var bra eller dålig politik.

Anf. 143 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Sven Bergström och jag har ett gemensamt förflutet i miljörörelsen, så jag är särskilt intresserad av att på ett icke aggressivt sätt resonera om hur budgeten ser ut i förhållande till miljömålen.

Jag tänkte höra, Sven, om du har tagit del av Sternrapporten, som visar att om vi inte gör klimatinvesteringar nu kan vi så småningom tvingas att vidta åtgärder som kostar fem gånger så mycket för att inte störa den ekonomiska utvecklingen och tillväxten. Det är en före detta världsbanksekonom som har tagit fram rapporten, och jag tycker att den är väldigt intressant. Jag undrar om du har läst den och om du i så fall kan dra slutsatsen att en överflyttning av investeringsmedel från järnväg till väg är en klimatinvestering.

En fråga som jag fäste mig vid i ditt anförande var att man av klimat- och andra miljöskäl måste flytta en del godstransporter som i dag befinner sig på väg till sjöfart och järnväg. Det är en målsättning som jag verkligen delar, och bakom den sluter hela Miljöpartiet upp. Men vad är det vi ska göra för att så ska bli fallet? Det här är ju inte alldeles enkelt. Det sker inte bara för att vi säger det i talarstolen i riksdagen.

I dag pågår ett transportministermöte. Där deltar Åsa Torstensson som företrädare för regeringen och verkar för att Europa generellt ska ha det undantag som vi i Sverige har för 60-tonslastbilar. Om man generellt i Europa ökar kapaciteten för lastbilar från EU-normen 44 ton till 60 ton, tror Sven Bergström då att det kommer att underlätta eller försvåra för järnvägen och sjöfarten att ta transporter från vägen? Det var två frågor.

Jag har en tredje fråga. Centern brukar representera glesbygden och tala sig för varm för denna. De 17 banor som egentligen är 55 i Banverkets utredning finns företrädesvis i glesbygden. Jag undrar om ni har för avsikt att göra något så att de får behålla sin trafik.

Anf. 144 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag kan inte berömma mig av att ha läst hela Sternrapporten, men jag har läst sammanfattningar av den och uppfattat budskapet. Jag har också tagit del av Al Gores film som nu väcker så stor uppmärksamhet världen över. Det är ingen tvekan om att budskapet är glasklart, att vi måste vidta åtgärder om vi ska skapa ett långsiktigt hållbart transportsystem. Och jag är alldeles övertygad om att hela regeringen och alla allianspartier har förstått budskapet. Det är därför som vi nu har sagt att vi måste se över transportpolitiken, den långsiktiga planeringen, och väga in samhällsekonomiska analyser, miljöhänsyn och allt annat för att forma en politik som tar just dessa hänsyn.

Sedan kan vi också recensera och diskutera vad den regering som med stöd av Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Karin Svensson Smith har åstadkommit under de här åren när vi inte har fått någon radikal förändring utan bilismen och utsläppen har fortsatt att växa. Det tar alltså tid,

och den ödmjukheten kan vi nog ha på ömse håll att det här inte är alldeles enkelt.

När det gäller 60-tonslastbilar är det enkelt att förorda lättare och kortare lastbilar, men då får vi också många flera lastbilar ute på våra vägar och mer utsläpp. Jag utgår från att vi får ha kvar de undantag som finns i Sverige, framför allt inom skogsindustrin där det är nödvändigt att använda de här lastbilarna för att vi inte ska få ännu flera bilar och ännu mer utsläpp runtom i vårt land. Sedan vet jag också att det samtidigt ökar belastningen på vägen rent fysiskt, men det är ett dilemma som vi inte kan komma runt. Jag tror att det är klokt att vi har kvar de regelverk som vi har just nu.

När det gäller glesbygden är det bra att också Karin Svensson Smith känner starkt för den. Som jag sade i mitt anförande behövs bilen där, för där finns ingen kollektivtrafik, inga bussar och tåg. Då är det nödvändigt att skapa vettiga livsmöjligheter, ekonomiskt och på annat sätt, även för landsbygden. Det är därför som det är så angeläget att vi får fram energieffektiva fordon och motorer, så att bilen även i fortsättningen kan användas på de ställen där den behövs.

Anf. 145 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag har all respekt för Sven Bergström, men han svarar inte på frågan: Är överflyttning av investeringsmedel från järnväg till väg en klimatinvestering? Försök att svara ja eller nej på den frågan vid nästa tillfälle.

Det som Åsa Torstensson gör på transportministermötet är inte att försöka vidmakthålla det svenska undantaget, utan det är att försöka få EU att ändra regelverket så att man generellt i EU har en högre maxgräns och tillåter längre lastbilar, en ökning från 18 till 25 meter. Det skulle innebära att lastbilarnas konkurrenskraft gentemot järnvägen förstärktes.

När vi ökade maxlängd och -vikt i Sverige flyttade gränsen för när det är lönsamt att använda tåg till 20 mil. Vi tappar järnvägstransporter när lastbilarna blir större. Det är inte så där väldigt bra. Det enda område där Miljöpartiet mig veterligen kräver EU-harmonisering om borttagande av svenska särregler är när det gäller lastbilar.

Du pratar om bilen i glesbygden. Jag vet att den behövs. Men säg det till dem som i dag använder Bohusbanan. Ska de skolelever som ska till gymnasieskolan och inte har körkort ta bilen? Alla de 55 banorna ligger i glesbygd. Banverket behöver mer pengar. Jag är alldeles övertygad om att om Ulrica Messing hade fått vara kvar som minister och samarbetat med oss, hade vi haft de pengarna i budgeten nu. Detta måste du säga något om.

Slutligen är ASEK-värdena från 1995. Man räknade CO₂ på ett helt annat sätt då. Tror Sven Bergström att regeringen kommer att ha mer uppdaterade samhällsekonomiska analyser? Det som kommer ut är ju inte bättre än det som kommer in.

Anf. 146 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! För att ta det sista först måste man självklart ha uppdaterade samhällsekonomiska analyser. Jag uppmärksammade bara att när denna avvägning gjordes, då med Björn Rosengren som minister, fick man kritik för att man inte tillämpade de samhällsekonomiska analyser

som vid den tidpunkten gällde. Nu bekänner sig både Karin Svensson Smith och Socialdemokraterna till att vi ska tillämpa samhällsekonomiska analyser fast man inte själv gjorde det för ett antal år sedan. Men det är bra att vi nu är överens om att vi ska tillämpa dem, och naturligtvis ska de vara uppdaterade så mycket som möjligt.

När det gäller de hotade järnvägsbanorna har jag motionerat, precis som Karin Svensson Smith säkert också har gjort, om att vi måste försöka värna de järnvägsbanor som är hotade nu. Men det är lite lustigt att Karin Svensson Smith tror att efter tolv år med socialdemokratisk regering skulle Ulrica Messing, om hon hade varit minister, ha gripit in och kraftfullt räddat de hotade banorna precis nu, i december 2006, när hon har suttit i så många år.

Jag är övertygad om att Åsa Torstensson som ansvarig minister känner starkt för till exempel Bohusbanan, som är en av de hotade banorna, och att regeringen kommer att anstränga sig till det yttersta för att rädda kvar så många som möjligt av de banor som är hotade.

När det gäller lastbilarna kan man beskriva det på olika sätt, som Karin Svensson Smith och jag har gjort här nu. En negativ effekt som Karin Svensson Smith inte berörde, och som hon inte har tillfälle att ytterligare kommentera, är just att om det blir kortare och lättare lastbilar blir det också flera lastbilar om man ska frakta samma godsmängder. Det är ett dilemma, ett slags moment 22, som vi har att hantera.

Överflyttning av investeringar från järnväg till vägar, säger Karin Svensson Smith. Jag kan inte hitta det någonstans i regeringens dokument eller i allianspartiernas betänkande i dag.

Vad vi säger är att det ska vara en bättre balans, men det blir ökade satsningar. Det blir 2 miljarder mer till järnvägen i den här budgeten. Vi säger också att vi har ett eftersatt underhåll på vägnätet med upp emot 20 miljarder. Det måste tas igen. Då behövs det mer pengar till vägarna.

Den exakta avvägningen mellan vägar och järnvägar får vi nog anledning att återkomma till.

Anf. 147 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet brukar ju anklagas för både det ena och det andra i debatterna, senast i den försvarspolitiska debatten. Det känns därför skönt att en centerpartist säger att det inte finns något parti eller politiska företrädare som har något dåligt uppsåt. Det tycker jag att alla åhörare ska ta till sig. Jag delar nämligen den uppfattningen. Vi kan ha olika idéer, men det dåliga uppsåtet ska vi inte dra in i debatten.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Sven Bergström. Ni säger att ni hade väldigt kort om tid när ni tog över för att lägga en egen budget. Så kan det ju sägas vara, men å andra sidan har ni haft en väldigt lång oppositionstid på er att förbereda en alternativ budget om ni skulle vinna. Det kan ju inte vara en total överraskning att ni vann, så det argumentet håller inte riktigt.

Om man säger det kan man väl vara lite mer återhållsam när man försöker beskriva hur mycket man ska satsa och vad man ska göra. I budgeten händer det inte speciellt mycket.

När det gäller investeringar i järnvägar enligt en nationell plan med Banverkets investeringsplan får de snarare mindre pengar 2007 än vad de

skulle ha fått med det gamla förslaget, om jag läser rätt. Det kan man se på en rad områden.

Ni pratar om mer satsningar på väg. Som tur är kan man inte se det i budgeten. Det allvarliga är det som sker på lite längre sikt. Där är det allvarligt om ni intar positionen att ni ska satsa mer på väg än på spårtrafik.

Jag håller med om att det handlar om en balans för att man ska få det att fungera på ett bra sätt.

Såvitt jag förstår ska väl Sverige numera driva linjen att alla lastbilar ska vara långa. Problemet är, precis som Sven säger, att man då ökar lastbilens konkurrensförmåga jämfört med järnväg. Det är det som är problemet.

Delar Sven Bergström Moderaternas uppfattning att vi inte genom politiska beslut ska försöka styra ett viss beteende på till exempel transportsidan? Om man gör det dyrare att transportera på ett visst sätt kanske man kan få en annan typ av transport.

Anf. 148 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag noterar först att Peter Pedersen och jag är ense om att inga politiker och partier går med onda uppsåt och försöker jävlas med folk, som Fredrik Reinfeldt sade i valdebatten bland annat. Jag har i alla fall inte mött någon. Vi har olika idéer om vilka metoder som är bäst för att genomföra våra idéer och vad det kommer att leda till så småningom.

När det gäller budgeten och den nya regeringens tydlighet vill jag säga att det inte fanns någon brist på förberedelser i alliansregeringen. Vi hade väldigt många väl genomarbetade dokument på sex olika områden. Men när det är sex-åtta dagars tid att ändra i en befintlig budget är det rent fysiskt näst intill omöjligt att få igenom allt. Regeringen har ju medgivit i ett antal ärenden som har dykt upp senare att vi inte har hunnit med att ändra i budgeten. Det finns 24 timmar på ett dygn och det var alltför få dagar för att hinna ändra efter ett regeringsskifte.

Det visste vi i och för sig om. Därför säger vi att det kommer ytterligare förändringar och förslag från regeringen i vårbudgeten och i tilläggsbudgeten. Ha tålamod, så kommer alla förslag!

När det gäller lastbilarna och lastbilarnas längd kan det förstås innebära att det ökar konkurrensförmågan om man skulle tillåta 60 ton och en ökad längd på lastbilarna i hela Europa. Det kan man balansera på olika sätt. Vi har haft utredningar om kilometerskatt och det finns andra metoder som också gör att man kan få varje transportslag att betala sina egna kostnader. Vi har ju varit ense om här i kammaren att varje transportslag ska betala sina egna kostnader, inklusive miljökostnader. Man kan arbeta med en rad olika metoder för att få genomslag för just detta.

Anf. 149 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag tycker att det ändå är glädjande att man kan skönja en viss spricka i den borgerliga alliansen. Jag hörde tydligt Centern säga att vi kan använda kilometerskatt på ett sätt som gör att vi prissätter transporter så att vi förhoppningsvis får ett mer miljövänligt sätt att transportera.

Det är bra att den diskrepansen ändå finns i den borgerliga alliansen. Ni försöker alltid ge sken av att ni håller ihop väldigt mycket. Jag kan alltså se att det finns klara skillnader. Moderaterna sade i princip att det är helt fel att vi genom politiska beslut ska försöka att via lagstiftning eller skatter påverka människors beteende.

Då kan man fråga sig vad vi då behövs till om vi bara ska sitta och titta på när utvecklingen går framåt och sedan inrätta oss efter människors beteende och inse att det inte är så mycket att göra åt. På en rad olika områden fattar vi politiska beslut för att försöka styra utvecklingen i en viss riktning. Det skulle vara ett stort svek mot de barn och barnbarn som Karin Svensson Smith talade om, om vi bara skulle sitta och titta på och säga att marknaden får lösa problemen. Det finns nog inte någon som tror på den uppfattningen. Vi måste faktiskt via prissättning, skatter och andra politiska beslut försöka få en utveckling som är acceptabel även på transportsidan.

Transportsidan måste ta sitt ansvar för att få ned de klimatpåverkande utsläppen.

Anf. 150 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag har noterat att också åkeriföretagen är positiva till kilometerskatten som princip. Jag utgår ifrån att vi nog ska kunna prata ihop oss om det inom alliansen. Det förslag som har funnits till och från har ju inneburit att man har beskattat avstånd för skogsindustrin i norra Sverige på ett sätt som skulle få förödande konsekvenser för skogsindustrin och skogsnäringen. Det är inte acceptabelt. Man måste hitta en modell som funkar i alla delar av landet.

Att man måste arbeta med olika instrument för att alla transportslag ska betala sina egna kostnader är verkligen ingen nyhet.

Peter pratade om marknaden och att marknaden ska lösa olika problem. Då kommer vi osökt in på PPP och OPS som vi har varit inne på i debatten tidigare.

Jag tillhör dem som inte alls är jätteentusiastiska och tror att PPP kommer att lösa alla problem. Det är en teknik som man kan använda för att tidigarelägga samhällsekonomiskt motiverade projekt. Sedan ska det betalas på något sätt. Det kan möjligen ge effektivitetsvinster som man har hävdat att det har gjort i Norge och Finland. Då vill vi också pröva det i Sverige. Tre–fem projekt, både väg- och järnvägsprojekt, har vi sagt vore lämpligt för att pröva detta. Då får vi egna erfarenheter. Men tro inte att det är en skänk från ovan eller att himlens portar öppnar sig. Det ska betalas. Vi kan möjligen göra effektivitetsvinster och då är det ett bra sätt att tidigarelägga angelägna samhällsekonomiskt riktiga satsningar.

Anf. 151 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Inom transportpolitiken är den spårbundna trafiken en viktig beståndsdel i framtidens trafik. Person- och godstrafik via järnväg bör för miljöns skull användas där så är möjligt och rimligt i förhållande till ekonomi och andra faktorer.

För att detta ska vara attraktivt för såväl resande som gods måste kvaliteten hållas hög. Arbetet med att minska funktionsstörningar som medför förseningar och inställda tåg måste förbättras. Det är också viktigt att tillgängligheten förbättras så att funktionshindrade i större utsträckning

kan använda tåg för sin transport. Jämställdhet och miljö är nyckelord för den fortsatta utvecklingen av spårbunden trafik.

Banverket som har ett sektorsansvar för järnvägstransportsystemet svarar för en viktig del av detta. För att klara sina uppgifter kommer följande år överföringar av medel att ske från administration till banhållnings- och sektorsuppgifter. Det är ett anslag som för övrigt får en ökning i nästa års budget såvitt jag kan se när jag räknar. Om man tycker att en ändring från 11 miljarder till 13 ½ miljarder är en minskning eller ökning eller om den är kraftig eller liten kan vi resonera om.

Takten på investeringar i järnvägsnätet är hög, men det gäller att ha en god styrning på flera av de beslutade projekten. Det har vid många tillfällen skett omfattande fördyringar av projekt som har knaprat på utrymmet för andra angelägna projekt.

Den aviserade översynen av projektstyrning är nödvändig för att man ska få mer pengar till angelägna investeringar.

Det är också viktigt för investeringarnas skull att se över om PPP kan användas även här. Karin Svensson Smith sade förut att om PPP används för lönsamma investeringar skulle det kunna fördras, om jag fattade det rätt. I det här fallet kan väl även järnvägsinvesteringarna vara föremål för PPP. Det är sådant som regeringen kommer att se över framöver.

Den avreglering av persontrafiken som skett måste fortsätta. Flera aktörer skapar konkurrensmöjlighet och gynnar effektivitet, kvalitet och pris. Transportsektorn karakteriseras fortfarande av ett alltför stort antal monopol, i synnerhet statliga sådana. SJ AB:s ensamrätt till lönsam interregional persontrafik är en sådan där vi upphandlar den icke-lönsamma genom Rikstrafiken, där för övrigt ytterligare medel tillskjuts nästa år för att få till stånd fortsatt trafik på olönsamma linjer. SJ:s ensamrätt utan skyldigheter är orimlig som den ser ut i dag och förhindrar en önskvärd utveckling av tågtrafiken.

Konkurrensutsättning av ett större antal verksamheter skulle på såväl kort som lång sikt innebära effektivitetsvinster, sänkta kostnader och en bättre service till medborgarna. Den offentliga sektorns engagemang inom transportsektorn bör därför ses över för att få största möjliga samhällsnytta för använda skattemedel.

Man kan särskilt uppmärksamma de fall där sektorsmyndigheterna inom transportområdet utför rena myndighetsuppgifter samtidigt som de bedriver vinstdrivande verksamhet. Där anser vi att de vinstdrivande verksamheterna bör avskiljas och avyttras eftersom statliga myndigheter inte är bäst lämpade att bedriva sådan verksamhet på ett effektivt sätt. Ofta kan de dessutom, genom sin privilegierade position, tränga ut privata initiativ. En ökad konkurrens mellan entreprenörer vid nybyggnation och underhåll är bästa sättet att pressa priser utan att sänka kraven på säkerhet.

Luftfarten vill jag också beröra. Den har stor transportpolitisk betydelse för det långväga resandet. Under senare år har den ökade konkurrensen inom luftfarten lett till lägre priser på såväl inrikes- som utrikesresor. Det innebär att tillgängligheten ökar genom att flera kan resa, vilket är positivt för enskilda och näringsliv, inte minst för turistnäringen. Lågprisbolagen har här haft stor betydelse. Denna trend är värd att bejaka och stimulera. Etablering av flera flygbolag i Sverige skulle sätta ytterligare press på priserna.

I vissa regioner av landet är flyget det enda verkliga alternativet när det gäller att resa längre sträckor. Det är därför av stor vikt att staten följer utvecklingen på luftfarmsmarknaden och kan stödja luftfarten där marknaden inte bedömer det kommersiellt lönsamt att bedriva luftfart. I detta stöd ingår i dag ett statligt flygplatsstöd och upphandling av trafik till ett antal orter i landet. På många håll spelar dessa en viktig roll för kontakterna mellan storstadsregionerna och övriga delar av Sverige. Även av arbetsmarknadsskäl är det nödvändigt med flygförbindelser mellan olika regioner och deras omvärld då detta vidmakthåller eller ökar näringslivets förutsättningar att skapa en ökad tillväxt.

Sverige bör således leva upp till en väl fungerande flygtrafik i enlighet med det transportpolitiska målet. Staten måste därför ha en långsiktig syn på de regionala flygplatserna och skapa sådana förutsättningar att de kan konkurrera på likvärdiga villkor.

Miljöaspekter bör alltid finnas med i resonemanget även avseende flygtrafik. Den flygskatt som den förra regeringen aviserade gav inga som helst incitament till en förbättrad miljö vid flygtrafik. Den syftade i stället till att minska flygtrafiken som sådan. Därför har den nuvarande regeringen stoppat förslaget. Om miljöstyrande avgifter ska användas ska de med fördel kunna ge någonting tillbaka till dem som arbetar med förbättrad miljö för flygtrafiken, exempelvis genom att premiera bränslesnåla plan, ekolandning och annat som förbättrar miljön. Det är också av konkurrensskäl angeläget att Sverige vidtar sådana åtgärder samordnat med övriga länder inom EU för att inte slå undan benen på näringen i Sverige.

Jag vill även säga några ord om IT. Målet för IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. De tre delmål som preciseras i budgeten – bidra till förbättrad livskvalitet och förbättra vardagen för människor och företag, främja hållbar tillväxt samt ha en god fysisk IT-infrastruktur – är angelägna.

Det finns många insatser på området som är värda att nämnas. Jag tar upp några av dem. Ett handlar om det uppdrag som PTS har för att ta fram en strategi för att tillhandahålla tjänster till funktionshindrade inom myndighetens ansvarsområde för att uppnå de handikappolitiska målen, vilket jag tycker är lovvärt. Ett exempel på det är utvecklingen av talboken med strömmande läsning med hjälp av IT samt utvecklingen av ett digitalt distributionssystem för läshandikappade. I Europa pågår ett arbete för att se över frekvenskanaler för hörselhjälpmedel som är harmoniserade, vilket ger fördelar för såväl användare som tillverkare av hjälpmedel.

Inom den statliga förvaltningen kan mycket effektiviseras. IT kan vara ett gott hjälpmedel för att förbättra och ge service till medborgare och företag om hur vi framdeles ska kunna använda tjänster. En gemensam nationell strategi för IT i vård och omsorg är något som jag, som arbetat inom branschen i många år, bejakar. Här är det viktigt att sätta upp rimliga och vettiga mål för landsting och sjukhus att arbeta efter. IT ska naturligtvis också användas för att främja hållbar tillväxt.

Det är även viktigt att handel och sådana tjänster kan få ett utrymme och kunna finnas och fungera på ett bra sätt. Därför är IT och signaturer viktiga att ta fram och få en god standard kring.

Sist men inte minst måste vi se till att förbättra standarden för informationsöverföring inom vård och omsorg och på andra ställen.

Även jag vill avsluta med att tacka kansliet för dess tjänster, stöd och hjälp till oss ledamöter och önska er alla en god jul och ett gott nytt år. Det är, som talmannen sade tidigare, lite prematurt, men detta är den sista debatt jag deltar i.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer. Det känns skönt att säga det!

Anf. 152 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Christer Winbäck sade att miljön ska spela stor roll vid regeringens bedömningar när det gäller transporter. Det är ju bra, men det kanske är svårt att säga något annat, som att miljön inte ska spela någon roll.

Sedan fortsätter du, Christer Winbäck, med att berömma dig av att ni tagit bort flygskatten eftersom den inte hade tillräcklig miljöstyrande effekt. Det kan jag hålla med om. Jag hade föredragit en skatt på flygbränslet, men nu är vi medlemmar i EU, och jag antar att Folkpartiet inte driver något utträdeskrav och inte heller att Sverige ska utöva civil olydnad inom EU. Det förhindrar oss att ensidigt införa en bränsleskatt. Det var därför det blev en flygstolsskatt.

Därför undrar jag hur ni i majoriteten tänkt er minska flygsektorns klimatpåverkan. Flyget ökar explosionsartat både vad gäller gods- och persontransporter. Det finns inget transportslag som är mer klimatförstörande per persontrafik, eller hur du än räknar flyget. Hur har ni tänkt göra i stället?

Visst ska vi ha gemensamma EU-regler när de väl är på plats, men de partier som ingår i alliansen verkar ju mot detta inom EU-systemet just genom mindre miljöskatter. Hur ska vi göra fram till dess? Har vi inget eget ansvar för det flyg som finns i Sverige?

Anf. 153 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Det är bra att Karin Svensson Smith erkänner att den flygskatt som den förra regeringen lade fram förslag om inte skulle få den effekt ur miljösynpunkt som man kanske hoppades.

Det är rimligt att vi inte springer före EU i allt vi gör, för då skapar vi ojämlika konkurrensvillkor mellan företag i Sverige och i resten av EU. Det tycker vi inte är särskilt rimligt.

Det finns i dag ett miljöarbete i många flygbolag inte minst för att minska kostnaderna för bland annat flygbränsle, som ju är en dyr utgiftspost i det hela. Därmed kan man också minska miljöpåverkan. Man har experimenterat med ekolandning och dylikt, vilket totalt sett ger minskade utsläpp. Det är viktigt att Sverige är med och driver en utveckling inom den europeiska unionen så att alla får lika miljöregler, skatter och annat och därmed också hjälper miljön. Däremot tycker jag inte att Sverige ska springa före.

Vi ska påverka genom diskussion och debatt, inte genom att införa osolidariska konkurrensregler i Sverige.

Anf. 154 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! I Storbritannien är man från höger till vänster överens om att man ska ta ansvar. Man tycker inte att det är att springa före, utan man tycker att man påverkar mer kraftfullt om man vidtar åtgärder hemmavid. Där planerar man just nu att fördubbla flygskatten. Det är Labour och Tories överens om. Man menar att effekterna på klimatet är så förfärliga att vi måste ta ansvar för detta. Sika och andra har visat att man något bromsar ökningen av flyget genom den flygstolsskatt som vi var överens om och hade fattat beslut om innan ni rev upp det.

Jag har ytterligare en fråga till Christer Winbäck. Den handlar om SJ:s monopol. I Miljöpartiet är vi överens om att SJ ska behålla ansvaret för de sträckor där man kör i dag. Ett lönsamt och väl fungerande tågtrafikföretag är en förutsättning för att man ska planera för framtiden och investera i ny rullande materiel. Vi kan se att alla de som har ansvar för kollektivtrafiken, den upphandlade trafiken, här i Stockholm, inte investerar i framtiden. Har man inte ansvar för trafiken har man inga medel över att investera. Man planerar för den avtalsperiod man har. Hur går det ihop – man talar om miljöaspekter på trafiken samtidigt som man slår undan benen för ett fungerande tågtrafikföretag?

Anf. 155 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Som jag ser det är SJ:s monopol snarast ett hinder för att man ska kunna utveckla järnvägstrafiken på ett optimalt sätt och därmed också ett hinder för en bättre miljö.

Karin Svensson Smith kallar SJ för lönsamt. Just nu är det lönsamt, men det är inte länge sedan vi gav 1,8–1,9 miljarder i tillskott för att bolaget skulle klara sig över en kris. Om flera företag hade möjlighet att konkurrera också på lönsamma linjer skulle vi få en betydligt aktivare och kanske bättre tågtrafik i Sverige än vi har i dag. Ansvaret för tågtrafikföretagen är inte trafiken utan företaget som sådant.

Anf. 156 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Det senaste replikskiftet visar att detta är djupt ideologiskt. I princip hävdar borgerligheten att alla samhällsligt ägda företag som går med vinst ska säljas. De menar att det är bättre att någon privat ägare tar hand om vinsten än att vi skattebetalare gemensamt gör det. Jag förstår inte den ståndpunkten riktigt.

Däremot vill man att de företag som inte går med vinst ska behållas. Detta bevisar då tesen att allt som ägs och drivs offentligt inte är lönsamt.

Jag har svårt att moralisera över att vissa offentliga företag fungerar, går med vinst och gör bra saker. Det viktiga är att man lever upp till de mål som ägarna – i det här fallet vi skattebetalare – har satt upp.

Om vi får en sådan utveckling på järnvägssidan som Folkpartiet tycks vilja ha finns det en risk att det blir en utveckling som på andra avreglerade marknader, där det till slut i stället blir ett oligopol som styr och ställer. Det har inte alls gynnat det stora flertalet att vi har fått denna stora mängd av olika företag.

Dessutom finns en begränsning när det gäller järnvägstrafiken. Vi har de spår vi har. Det är svårt att konkurrera på lika villkor om man ska ta sig fram på samma sträcka och konkurrera om ett spår. Det finns vissa

naturliga monopol. Jag har svårt att inte se järnvägstrafiken som ett sådant.

Jag uppfattade att Christer Winbäck hade hand om flygtrafiken. När *Moderna transporter* kom var det en diskussion om – och det blev också en utredning som skulle titta på detta – stödet till flygplatser. Man skulle försöka prioritera flygplatser i de landsdelar där man inte lätt kunde utnyttja järnvägar och andra kollektiva trafikmedel. Dem skulle man satsa på i första hand, inom ramen för knappt 100 miljoner. Då kom det mycket kritik från borgerligt håll.

Nu ser jag ingenting om detta i budgeten, utom att ni säger att ni ska ge ett tilläggsdirektiv till den pågående flygplatsutredningen. Där vill ni få fram att alla regionala flygplatser ska få likvärdiga villkor. Om man ger alla likvärdiga villkor för till exempel persontransporter, gynnar det då dem som i dag är längst från Stockholm, Göteborg och Malmö, eller missgynnas de av en sådan inriktning på politiken?

Anf. 157 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Herr talman! Det är riktigt att det finns en ideologisk skillnad mellan Peter Pedersen och mig i dessa frågor.

Peter Pedersen sade något om att allt som är offentligt inte är lönsamt. Det är inte så vi säger, tvärtom. Det finns offentliga saker som kan vara lönsamma. Men frågan är då om de ska drivas offentligt eller inte. Där finns det en åsiktsskillnad mellan oss.

Flertalet av de företag som i dag drivs i offentlig regi och som det inte finns någon annan samhällsnytta med skulle lika gärna kunna drivas i privat regi. Det kan finnas undantag, exempelvis Systembolaget, som man av hälsoskäl kan tycka inte borde säljas ut.

Att man ibland får oligopol beror nog snarare på att konkurrensen inte är tillräckligt bra och att det inte finns tillräckligt bra spelregler för att många företag ska kunna komma in och leva på ett bra och fruktbart sätt. Jag tror att det är viktigt att hela tiden se över marknaden och skapa förutsättningar för att företagen ska kunna leva.

Jag tror inte att järnvägstrafiken skulle missgynnas om vi skapar flera järnvägsaktörer som bedriver trafik i Sverige. Det är riktigt att spåren sätter begränsningar, men det är inget som säger att SJ med automatik alltid ska ha de bästa *slot*-tiderna. Detta är något man kan resonera om.

Jag är inte riktigt säker på vad det var för fråga som ställdes om regionala flygplatser. Jag skulle gärna vilja att Peter Pedersen upprepade den.

Anf. 158 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Man har ungefär 100 miljoner – jag tror att det nämndes 87 miljoner i budgeten – att fördela på regionala flygplatser, och man säger att man ska jämställa dem så att de har likvärdiga förutsättningar. Jag hävdar att detta kommer att missgynna vissa flygplatser som ligger långt från de stora centralorterna. Min fråga är: Ni säger att ni ska se över villkoren och att det ska komma nya direktiv – ska det då också tillföras nya pengar? Ni kan ju inte använda samma pengar hur många gånger som helst.

Fru talman! Jag tycker att Christer Winbäck klargjorde väldigt tydligt det som jag sade i mitt förra inlägg. Ni har som ideologisk grundöverty-

gelse att om det ska finnas offentliga företag så ska de inte gå med vinst. Om de gör det ska de per definition privatiseras så att någon annan kan tjäna pengarna. Det är i princip detta ni säger.

På järnvägssidan säger ni nu att ni ska låta andra komma in och konkurrera på de lönsamma delarna, så kan man någon gång i framtiden låta samhällseliga aktörer ta hand om olönsamma sträckor via Rikstrafiken, om ingen annan vill köra dem: Låt privata aktörer ta över till exempel sträckan Göteborg–Stockholm, sedan får samhället stå för resten. Här finns också en ideologisk skillnad mellan de två blocken i svensk politik. Jag tycker att det är bra att denna skillnad kommer fram tydligt, så att vi kanske kan få en annan ordning när det gäller transportpolitiken inför nästa val.

Och hur menar Christer Winbäck, som är en duktig IT-politiker, att vi med marknadens hjälp ska ordna så att de 4,6 % – ungefär så många tror jag att de är – i Sverige som inte kan vänta sig att få tillgång till bredband ska kunna få det? Eller är det igen vi skattebetalare som via något kommunalt, landstingsägt eller statligt bolag ska gå in och se till att även dessa på den yttersta marginalen ska få tillgång till viktig teknik? Ska marknaden lösa detta, och i så fall på vilket sätt? Det skulle vi i Vänstern vilja veta.

Anf. 159 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Det är bra att de ideologiska skillnaderna kommer fram tydligt här i kammaren. Det är väl den yttersta anledningen till att vi står här just nu och debatterar.

Nej, man kan inte använda samma pengar två gånger. Grundresonemang är naturligtvis att det på de regionala flygplatserna ska finnas en konkurrenskraft och en möjlighet att bedriva en vettig flygtrafik.

På de ställen där man inte klarar detta – i glesbygd och på andra platser – är det Rikstrafikens uppgift att göra upphandlingar där man skjuter till skattemedel. Det har vi gjort inom andra trafikslag, och det är inget fel att göra det också inom flygtrafiken. Det handlar om ett fåtal orter där man behöver göra sådana förstärkningar. Det är väl statens uppgift att värna medborgarna. Däremot är det inte statens uppgift att driva en massa företag annat än om de behövs för samhällsuppdraget och detta inte kan skötas på annat sätt. Där har vi en skillnad i ideologi. Det vet vi om.

Låt mig så hoppa över till IT-frågorna. Om man hade använt en del av de pengar som man plöjde ned i bredband mellan orter där det hade varit kommersiellt lönsamt att lägga ned fibrer och annat till att i stället göra dessa glesbygdssatsningar så hade det funnits mycket pengar över i dag.

Tekniken förändras på IT-sidan. Med stormsteg sker nya landvinningar. Hur tekniken om några år kommer att se ut för att garantera bredband även till dem som inte har det i dag är svårt att svara på. Jag tror inte att man ska plöja ned en massa pengar i teknik som kommer att bli föråldrad inom en kort framtid. Det finns möjligheter med satellit och annat att nå glesbygd. Det är väl sådant som utvecklas just nu.

Anf. 160 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag vill ställa några frågor till Christer Winbäck. Du säger att det är en väl fungerande flygtrafik enligt de transportpolitiska målen. Det är vi helt överens om. Det är väldigt viktigt. Samtidigt har Peter Pedersen också ställt frågan: Vad ska de pengarna användas till? Vi fick inte något riktigt besked. Är det så att man ska smeta ut det över alla, eller är det speciellt destinerat till de flygplatser som behöver det? Det är den första frågan.

Den andra frågan gäller de 4 miljarderna. Den ställer jag till alla i de politiska partierna. Tycker ni i Folkpartiet att Jan-Evert Rådström kan få sina 4 miljarder, så att det inte bara är Moderaterna som tycker att man ska satsa 4 miljarder på trafiken och vägarna utan även ni andra i regeringen?

Det har tidigare varit så tydligt under debatter och diskussioner långt innan valet. Det var en enig allians som gick till val. Då glömde man väl de 4 miljarderna vid det tillfället, men det var inte så mycket pengar. De är de två frågorna jag vill ställa först.

Anf. 161 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Vad gäller flygplatserna handlar det inte om att smeta ut en massa pengar. Det handlar om att skapa villkor som gör flygplatserna konkurrensförmåliga på likartade villkor. Det har ingenting att göra med att vi på en del ställen måste använda Rikstrafiken till att upphandla flygtrafik i olika delar av Sverige. Jag ser inte någon motsats i detta, tvärtom.

Jag går sedan till de 4 miljarderna som efterlyses och som det står om i regeringens budget. Regeringen som helhet och de fyra partier som finns i den står bakom det budgetförslag som i dag föreligger. Vi jobbar i dag i en allians som är enig i väldigt mycket. Vi har inte sagt att vi är eniga till hundra procent i allting, och vi kommer sannolikt inte heller att vara det. Det är ingenting som minskar vår regeringsduglighet på något sätt, utan det är sådant vi löser inom ramen för alliansen.

Anf. 162 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Svaret är alltså att i vårpropositionen finns de 4 miljarderna med om Moderaterna och Folkpartiet får vara med och bestämma. Vi får se om de andra också vill vara med på det. Centerpartiet var mer tveksamt.

Jag vill också ställa en fråga om OPS, PPP eller vad ni nu kallar det för. Det nämnde du i ditt anförande. Jag har inte berört det tidigare. Det är som det har sagts tidigare. Antingen bestämmer vi oss för att betala våra investeringar nu eller så flyttar vi dem till framtiden. Min kollega Christina sade att det är BBK, barnen får betala kalaset.

Det är lite vad det kan bli. Men man kan också göra på ett annat vis. Det vill jag ställa en fråga om. Man kan också avgiftsfinansiera det så att det privata näringslivet finansierar vägen. Sedan får man betala för varje kilometer man kör, och så man ha någonting elektroniskt eller hur det nu ska avläsas. Man stannar vid bommen, och så betalar man 100 kr eller 200 kr för att man har kört dessa fyra kilometer eller vad det nu är.

Oberoende av om man använder PPP, OPS eller vad ni nu kallar det, ska det finansieras i budgeten. Det man gör är att flytta kostnaderna

framåt i tiden. Det är ungefär som när jag lånar på mitt hus. När jag bygger det kostar det i dag 2 ½ miljon att bygga en enkel villa. Då lånar jag också 2 ½ miljon. Sedan amorterar jag av en viss del framöver, och så får jag betala ränta på det.

Jag måste då lägga in den i min personliga budget. Likadant måste staten göra. Var ska man lägga in det? Ska det avgiftsfinansieras, eller ska man skära ytterligare i välfärden för att kunna finansiera OPS-lösningarna?

Anf. 163 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Det handlar om att få tillväxt och välfärd. Jag håller med om att det är väldigt viktigt.

Vi kan ta exemplet med huset som vi köper privat. Om vi skulle spara till ett hus innan vi kan flytta in i det skulle nog de flesta av oss inte kunna flytta in förrän vi är redo att flytta till något annat betydligt mindre boende där andra tar hand om oss.

Jag tror att det är viktigt att vi där vi tror att det finns samhällsekonomiskt lönsamma investeringar gör dem i god tid. Det är viktigt att bygga ut där vi tror att vi kommer att få en tillväxt i landet. Vägar är till för att få tillväxt.

Jan-Evert Rådström nämnde i sitt anförande vägar som inte går att köra på. I hans hemlän har man vägar som i många månader under tjällossningen är avstängda och därmed inte kan serva med förnödenheter till fabriker och industrier, tillbaka ur skogen och så vidare.

Vi får alltså en tillväxt som inte fungerar. Vi måste se till att få vägar som fungerar där vi tror att det är samhällsekonomiskt lönsamt. På så sätt får vi en ökad tillväxt. Vi får mer pengar att använda till välfärd och annat.

På så sätt tjänar våra barn och barnbarn som får betala en del av detta. De tjänar på att vi har en högre tillväxt i Sverige och mer pengar att använda till välfärd. Det är min tro.

Anf. 164 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! Sjöfarten är ett mycket viktigt trafikslag i Sverige och en näring som visar på en stark tillväxt. Över 90 % av all export och import räknat i transporterad vikt går på lastfartyg eller färjor i något skede av transportkedjan. Sedan det nya sjöfartsstödet infördes den 1 oktober 2001 kan den svenska handelsflottan konkurrera på lika villkor gentemot andra EU-länders handelsflottor när det gäller löner. Det har inneburit en positiv utveckling för handelsflottan.

För närvarande levereras ett fartyg i veckan från varv till svenska redare, och detta medför flera arbetstillfällen. Under november och december kommer nio nya fartyg att levereras till rederierna i Sverige. Genom att ha konkurrensneutralitet när det gäller beskattning av inkomst har många arbetstillfällen stannat kvar i Sverige inom sjöfarten och även utvecklats. Det svenska sjöfartsklustret har ökat sedan år 1997 med ca 50 000 människor och är nu ca 220 000 människor.

Tonnagebeskattning av fartyg är ett system som vi i alliansen ställer oss positiva till. Det är bara Sverige som ännu inte infört ett sådant system inom den europeiska unionen. Tonnageskatteutredningen lämnade sitt förslag i februari 2006, och förslaget har också varit ute på remiss.

Som vi har hört många av mina företrädare i debatten säga hade alliansregeringen en dryg vecka, eller tio dagar, på sig att presentera en budget som innehöll de löften som alliansen gick till val på. Budgeten innehåller ca 30 skatteförslag, vilket visar en imponerande handlingskraft med den korta tid man hade.

Många andra skatteförslag, som exempelvis tonnageskatten, fanns inte med i Bankerydsöverenskommelsen eller i alliansens valmanifest men är inte mindre viktiga för det. Vi är många som väntar otåligt på beredningen i Regeringskansliet och hoppas på en snabb handläggning.

Fru talman! Det är bra att regeringen avser att se över de transportpolitiska målen och att detta ska ske genom en dialog med de transportpolitiska aktörerna och förankras väl i hela landet. Utgångspunkten för denna genomgång kommer att vara förbättrade förutsättningar för tillväxt och företagande samtidigt som trafikslagens negativa miljöpåverkan ska minimeras.

I regeringsförklaringen finns angett att man vill stärka skyddet av Östersjön och andra närliggande havsområden genom både nationella initiativ och ett ökat samarbete med övriga Östersjöländer. Regeringen planerar att utarbeta en nationell havsmiljöstrategi för Östersjön och Västerhavet. Klassningen av Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde och Östersjöstrategin, vars syfte är att eliminera utsläpp av fartygsavfall, är några exempel på verkningsfulla instrument som bör användas i detta arbete. Målet är att utsläppen av olja och kemikalier från fartyg ska minimeras och vara försumbara till år 2010.

Det är därför positivt att regeringen tillsammans med övriga länder runt Östersjön deltar i EU:s projekt om sjömotorvägar, som är en del av det transeuropeiska transportnätet och syftar till att förbättra och effektivisera godstransporterna. Ett första projekt med en budget på 3,5 miljoner euro har inletts. Projektet kommer bland annat att beskriva godsflödena i Östersjön och hur isbrytningssamarbetet runt Östersjön kan förbättras.

Inom EU behandlas det tredje sjösäkerhetspaketet. En av de frågor som alliansregeringen vill lyfta fram i detta paket är de skärpta kontrollerna av utländska fartyg. I dag är vår transportminister i Bryssel. Där kommer bland annat förändringar av hamnstatskontrolldirektivet upp på agendan. Vi fick en dragning om detta i torsdags i utskottet.

Fru talman! En säker sjöfart är viktigt för näringen, för de anställda och för miljön. Den 1 november i år förliste tankbåten *Finnbirch* i hårt väder utanför Öland. 13 besättningsmän kunde tas upp ur havet av räddningspersonal i helikoptrar. Två besättningsmäns liv kunde dock inte räddas. En avled på sjukhuset ganska omgående, och den andres kropp hittades först den 22 november. Det var extremt dåligt väder vid förlisningen, och räddningspersonalen gjorde ett heroiskt arbete med att rädda så många som det bara gick, och detta med fara för sina egna liv.

Nu ligger *Finnbirch* på 83 meters djup med en last av 250 ton tjockolja och tio ton smörjolja ombord. Rederiet redovisade den 8 december en plan till Sjöfartsverket över hur oljan kommer att tas om hand. Den 19 december kommer Sjöfartsinspektionen tillsammans med rederiet att gå igenom planen för att ta upp oljan på ett så säkert sätt som möjligt.

Det är också viktigt att inte vinstmarginalerna blir så små att fartyg trotsar både väder och vind och riskerar liv för att klara sina uppdrag.

Östersjön är ett innanhav. Varje dag passerar 2 500 fraktfartyg genom Östersjön, och trafiken ökar. Olyckan med Finnbirch är en väckarklocka om vikten av ökad säkerhet i detta innanhav.

Men sjösäkerheten och sjöräddningen är också viktig på alla hav, vilket vi i Göteborg fick uppleva den gångna helgen då fiskebåten Marina från Hönö i hårt väder gick på grund på Klåveskär sydväst om Vinga och sjönk till botten. Alla fyra fiskarna räddades dock av en lotsbåt, och även helikopter kom till platsen.

Kustbevakningen är en viktig resurs i detta sjösäkerhetsarbete med sin ständiga beredskap. Under 2005 svarade myndigheten för 264 räddningsinsatser, vilket motsvarar ca 27 % av det totala antalet som genomfördes i svenska vatten.

En annan viktig resurs är frivilligorganisationen Sjöräddningssällskapet som med sina 30 000 medlemmar och många frivilliga arbetare gör viktiga insatser för att rädda folk i nöd på haven. Jag tycker det är på sin plats att i en debatt om sjösäkerhet i riksdagens kammare få nämna denna organisation som nu har drygt 60 sjöräddningsstationer med över 130 båtar och ca 1 500 frivilliga besättningsmän.

Fru talman! En statlig förhandlingsman har till uppgift att lämna förslag till åtgärder för hur hamnarnas samlade infrastruktur och resurser bäst ska kunna utnyttjas effektivt. Han ska även identifiera hamnar av strategisk betydelse och föreslå vilka hamnar som ska ges prioritet i förhållande till andra hamnar när det gäller den statliga finansieringen av infrastrukturen. I hans uppgifter ingår även att utvärdera nuvarande principer när det gäller kostnadsfördelningen för de allmänna farlederna. Utredningen ska vara klar den 1 oktober 2007. Farledsavgifterna är den största inkomstkällan för Sjöfartsverkets verksamhet och uppgick till 930 miljoner 2005.

Låt mig nu gå över till reservationerna. I Vänsterpartiets reservation nr 2 anges att investeringsanslagen till farlederna har minskat med 41 miljoner. De vill förstärka anslaget med motsvarande belopp. Sjöfartsverket har i sin investeringsplan redovisat samma belopp som regeringen angivit i budgeten, det vill säga 114 miljoner för 2007. Utskottsmajoriteten har inte funnit någon anledning att ifrågasätta Sjöfartsverkets investeringsplan och avvisar därför motionen.

När det gäller reservation nr 1 från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och deras kritik av Sjöfartsverket när det gäller att jämställdhetsmålen ska ha lika stor prioritet som övriga transportpolitiska delmål, vill jag hänvisa till vad som sagts om att regeringen avser att se över alla transportpolitiska mål och då ha som fokus förbättrade förutsättningar för tillväxt och företagande samt att trafikens negativa miljöpåverkan minimeras. I detta arbete kommer alla viktiga aktörer på transportpolitikens område att medverka. De kommer att få ge sin syn på vilka prioriteringar som de anser vara viktigast på det transportpolitiska området. Det kan hända att dessa prioriteringar kommer att avvika från de mål som den förra regeringen och dess samarbetspartier ansett vara viktigast för transportsektorn i Sverige.

Avslutningsvis vill jag nämna något om de översvämningsshot som finns framför allt när det gäller Mälaren, Hjälmaren och Vänern. Klimat- och sårbarhetsutredningen har i sitt nyligen publicerade delbetänkande, som kom den 1 november, angett de risker och åtgärder som bör sättas in

för att undvika dessa hot. Majoriteten i utskottet vill avvakta den pågående remissbehandlingen innan man anger vilka konsekvenser detta kan få för den framtida investeringsplanen. Det gäller Södertälje kanal, Trollhätte kanal samt utflödet i Göta älv och runt hela Stockholm. Efter denna regniga höst, framför allt i Västsverige, med översvämmade hus, tunnlar, vattendrag och åar inser man att det brådskar med åtgärder, vilket vi i utskottet är väl medvetna om.

Med detta yrkar även jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Även jag vill tacka kansliet för denna höst och för ett gott tjänstemannaskap.

Anf. 165 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Eftersom jag har tänkt att det här ska vara min sista replikväxling i den här betänkandeomgången vill jag också tacka utskottskansliet för ett fantastiskt bra arbete. Man har lyckats fånga alla partiernas förslag. Ibland undrar man om ni gör det bättre än vi själva.

Jag ska hålla mig till sjöfarten. Det stämmer som sagts här att regeringen har lagt sig på samma nivå som Sjöfartsverket. Vi tycker att det är att gå baklänges in i framtiden. Vi tycker att det är bättre att behålla dessa 41 miljoner kronor även i framtiden i stället för att dra ned. Vi tycker att det är att skicka fel signaler. Vi tycker fortfarande att regeringen och Sjöfartsverket har en ganska bristfällig argumentation för varför man ska göra på det här sättet.

Jag blir inte riktigt klok på Annelie Enochsons kommentar till vår reservation om jämställdheten. Hon säger att man ska se över de transportpolitiska målen. Jag hoppas att det inte innebär att ni ska ta bort det sjätte målet om jämställdhet. Jag tycker att när vi har det här beslutet fastställt av Sveriges riksdag borde vi kunna vara överens om att samtliga aktörer, och inte minst Sjöfartsverket, rimligtvis borde följa upp detta och kunna leverera och redovisa sina målsättningar. Det är inte för mycket begärt, och det är ungefär det vi säger i den första reservationen.

Ni tycker att det är bråttom att komma fram med åtgärder. Då är det anmärkningsvärt att ni inte kan avsätta pengar för detta. Det är ju inga hisnande summor. Vänstern avsätter 70 miljoner kronor för att börja vidta åtgärder vid Södertälje sluss. Det gör vi av trafikpolitiska skäl och av miljöskäl. Ni säger att ni ska vänta samtidigt som ni tycker att det är brådskande.

På ett annat ställe säger ni att ni har sammanträffat med Sjöfartsverket och fått information om ökade vattennivåer i Mälaren och så vidare. Utifrån den informationen tror jag att ni borde ha så pass mycket på fötterna att ni skulle kunna vidta några påbörjande åtgärder. Vi pratar inte om miljarder, utan vi pratar om ganska små investeringar som kan ha väldigt stor betydelse ur trafiksäkerhetssynpunkt och även ur miljösynpunkt, inte minst för dem som bor här i Stockholm. Varför denna fördröjning av en ganska, som vi tycker, självklar åtgärd för att lösa ett problem eller möjligen delflösa ett problem?

Anf. 166 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Som svar på den första frågan om de 41 miljonerna vill jag säga att vi har kommit till samma bedömning som Sjöfartsverket. Där

har vi alltså inte samma åsikt som ni. Det är bara att konstatera att vi ställer oss bakom Sjöfartsverket och tror att de har gjort en bra analys i sin investeringsplan.

När det gäller det transportpolitiska målet nr 6 om jämställdhet har vi sagt i vår budget att vi vill titta över alla målen. Vi vill ha en genomgång. Nu är det en ny regering och en ny tid. Det innebär att vi gärna vill höra vad de olika transportaktörerna säger på området.

Det är möjligt att vi kommer fram till att vi ska behålla en del av dem, och det är möjligt att vi kommer att revidera, men vi har också sagt att fokus ska ligga på tillväxt och företagande. Det har vi varit väldigt klara med, och det stämmer helt med den linje vi har i alliansen när det gäller att arbete ska vara i fokus. Har man arbetslinjen som första prioritet så innebär det att tillväxt och företagande kommer i fokus.

Samtidigt har vi sagt att man måste titta på att trafikens negativa miljöpåverkan ska minimeras. Det har vi sagt när vi har gått ut och pratat och kommer att prata med de olika aktörerna. Med det som bakgrund har vi inte velat ställa upp bakom Miljöpartiets och Vänsterpartiets motion.

När det gäller varför vi inte kan ställa oss bakom att göra något när det gäller översvämningarna vill jag säga att jag ju kommer från Västsverige, och en så fruktansvärd regnperiod som vi har just nu har jag aldrig varit med om. Då har jag ändå bott sju år i Afrika och verkligen upplevt vad det innebär att ha regnperioder. Vissa gator i Göteborg, bland annat Ågatan, är verkligen en å. Det är ju fruktansvärt, det som händer. Men däremot kan vi inte nu ställa oss bakom det du efterfrågar – du frågade varför vi inte kan ställa oss bakom Södertälje sluss. Ni tillsatte ju utredningen med Holgersson, och den kom ju nu den 1 oktober.

Anf. 167 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag vill ändå säga att det ju inte är så att vi vänsterpartister och miljöpartister ser i stjärnorna och lyckas hitta ett korn någonstans. Jag vill hävda att vi faktiskt har motionerat om Södertälje sluss tidigare. Det är inget nytt problem. Att det finns andra platser som har motsvarande problem gör det ju ännu mer angeläget att vi faktiskt tar itu med det här.

När det gäller jämställdheten blir jag lite orolig. Man kan nästan få intrycket nu att det där med jämställdhet kan vara på fällrepet som mål, därför att det på något slags indirekt sätt inte skulle vara säkert att det befrämjar tillväxt och utveckling. Vår bestämda uppfattning är att det är precis tvärtom. Vi tror att det är väldigt viktigt att kvinnor finns med i beslutsfattande grupper för att man ska fatta kloka och långsiktigt vettiga beslut. Vi ser ju att den nuvarande politiken på transportsidan har vissa problem med att leva upp till exempelvis klimatmålen, och vi tror att ökad jämställdhet skulle kunna vara bra.

Vi hittar ju inte på ett nytt mål här. Vi säger bara att om nu riksdagen i demokratisk ordning har bestämt att vi ska ha de här sex målen så ska de rimligtvis gälla för samtliga. Vi säger lite försiktigt att man kanske ska påpeka det ännu lite mer tydligt i nästa regleringsbrev att det här faktiskt har hög prioritet även inom Sjöfartsverket. Vi har inte hittat på ett nytt delmål, utan vi säger bara att det ska gälla så länge – om ni nu inte avser att ta bort det, för då gäller det förstås inte. Men just nu har vi ett beslut

Anf. 168 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Det är sant som du, Peter Pedersen, säger: Riksdagen har bestämt detta i god demokratisk ordning. Men som jag sade tidigare: Nu har vi en ny regering, och vi har en ny tid. Man har sagt så här: Vi vill titta igenom de transportpolitiska målen och se utifrån aktörerna med det fokus som jag nämnde tidigare. Jämlikhet och jämställdhet är ju absolut viktigt – det är inte snack om annat – men just detta att det skulle prioriteras framför andra mål, som ni faktiskt säger i er motion, ställer vi oss lite undrande till.

Jag går tillbaka till Södertälje sluss. Jag är ganska ny i trafikutskottet. Jag kan gott och väl tänka mig att ni har motionerat om detta flera gånger tidigare. Men så vitt jag förstår nu när det gäller Klimat- och sårbarhetsutredningen tar man upp den frågan och tittar även på Väneren och de problem som vi har i Trollhätte kanal. Jag tror att det är klokt att vi avvaktar den här remissgenomgången. Har man väntat så länge som ni tydligen har gjort under den tid då ni hade större chans att påverka än ni har nu så tror jag att ni klarar att vänta ett tag till.

Anf. 169 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tror, med anledning av Annelie Enochsons inledningsanförande, att det är mycket av de saker som diskuteras här som vi också har diskuterat under den tidigare regeringen, till exempel tonnageskatning, att det ska vara en dialog och att det ska förankras, och EU:s sjömotorvägar. Jag tror att vi är helt överens. Jag tror att vi här kan komma fram och få en bred lösning, och den är viktig för sjöfarten, som jag går tillbaka till. Jag tror att vi till och med kan hitta konsensus i riksdagen för de frågorna. Det är oerhört viktigt för sjöfarten med långsiktighet och hållbarhet. Det vill jag ha sagt.

Jag vill också ha sagt det som Annelie Enochson nämnde om sjöräddningen och de frivilliginsatser som görs. De är oerhört viktiga. Det är väl värt att nämna i riksdagen. Tack för det, Annelie! Det är viktigt för de människorna, som gör ett jättearbete för att rädda människoliv på sjön.

Sedan vet jag inte om vi är överens mer.

Men det är viktigt att ha sagt det jag har sagt nu, och det var viktigt, Annelie, att du tog upp inte minst det här med sjöräddningen. Alla ideella krafter som jobbar med det här är verkligen värda beröm.

När det gäller miljömålen säger Annelie Enochson här i sitt anförande att det är tillväxten som är vägledande. Det gör mig lite orolig, därför att om det skulle vara tillväxten som var vägledande så skulle vi inte behöva sätta upp några miljömål. Då är det näringslivet och marknaden som styr tillväxten, och vi ska inte sätta upp några miljömål. Självklart är det så att det är där politiken ska komma in. Den får sätta ramar och gränser för verksamheterna. Jag skulle vilja att du, Annelie, utvidgade vad du menar när du säger att det är en ny tid nu – ja, det är det – det är en borgerlig regering. Men vad är det du menar när du säger att tillväxten är vägledande för miljömålen? Det var faktiskt så du uttryckte det.

Anf. 170 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Vad roligt, Anders Karlsson, att vi börjar komma överens! Vi kanske har kommit till rätt utskott, du och jag, efter att ha kämpat i arbetsmarknadsutskottet i fyra år då vi inte hade så många gemensamma åsikter. Det här låter alltså bra! Jag ser med spänning fram emot vårt samarbete de närmaste fyra åren.

När det gäller miljömålen så är det egentligen de transportpolitiska målen som regeringen har sagt i sin budget att man avser att titta över. Då har man sagt att man vill ha fokus på just de här två sakerna, tillväxt och företagande, utifrån att man anser att arbetslinjen är den som ska gälla. Utan tillväxt och utan företagare kan man inte upprätthålla en arbetslinje. Samtidigt säger man att man också ska titta på transportpolitiken när det gäller dess miljöpåverkan och försöka minimera den. Man ska alltså göra både-och – man ska titta på tillväxt och företagande å ena sidan *och* man ska se på miljöpåverkan å andra sidan. Det har man sagt när man har gått ut med ett brett anslag och försöker ha en dialog med aktörerna på marknaden. Jag tror att det kan bli ganska intressant att se vad man kommer fram till där. Men under tiden gäller de här målen, och det syns också i budgeten att vi har försökt gå igenom dem. Samtidigt har man velat ta ett steg till, och man har velat ha en dialog. Jag ser med spänning fram emot vad den dialogen kommer att leda till.

Anf. 171 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Tillväxt har vi faktiskt haft under den socialdemokratiskt ledda regeringen i stort sett sedan den tillträdde 1994 – en mycket hög tillväxt. Man får gå ända tillbaka till början av 1960-talet för att hitta tillväxt som mäter sig med dagens. Så jag får gratulera er om ni kan upprätthålla den! Ni får ju en bra start i alla fall.

Men det viktiga är miljömålen, att man har miljön som en vägledning för tillväxten så att tillväxten inte helt får ta överhanden. Du säger i ditt svar att det är en balansgång. Självklart är det så att vi ska ha tillväxt i vårt land.

Jag har två frågor. Den ena gäller jämställdheten, Annelie Enochson. Vi tillhörde, som du sade tidigare, arbetsmarknadsutskottet tidigare, och därmed hade vi också ansvar för jämställdhetsfrågor. Du var en ivrare för jämställdheten i alla frågor i stort sett, när vi hade debatter här i kammaren eller när vi hade diskussioner i utskottet. Helt plötsligt har det tunnats ut lite grann, sedan vi kom in i trafikutskottet. Det var inte så viktigt för Sjöfartsverket. Det är intressant att se varför nyanserna har ändrats. Kanske har till och med färgerna förändrats, skulle jag vilja säga.

Den sista frågan jag ställer till sist till dig handlar om de 4 miljarder som han har varit ute och lovat här, moderaten som sitter här på bänken vid sidan om, tillsammans med sina kolleger. De fyra miljarderna har han inte fått igenom tack vare att kristdemokrater, centerpartister och folkpartister har sagt nej. Då undrar jag: Kommer du, Annelie Enochson, att se till att han får sina 4 miljarder så att han kan bygga om vägarna?

Anf. 172 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Talet om tillväxt och dukade bord är ju inte riktigt sant, och det vet ju Anders Karlsson. Vi har ju inte fått ett dukat bord när vi har 1,4 miljoner människor i utanförskap. Det är ju bland annat den dis-

kussionen vi har haft i arbetsmarknadsutskottet i fyra år. Vi har haft stora problem. Du vet ju alltså att det inte är som du säger. Vi har en tillväxt, men vi har problem med att människor är i utanförskap. Det är det vi vill komma åt med vår arbetslinje, och därför tycker vi att tillväxt och företagande är en bra modell när man ska titta på de transportpolitiska målen.

När det gäller att jag har varit en stark ivrare för jämställdhet stämmer det: Ja, jag är för jämställdhet och jämlikhet. Men du vet också att jag inte är någon feminist. Det är jag inte. Men jämställdhet och jämlikhet är oerhört viktigt, och det är saker som vi kommer att kämpa för i den här regeringen också. Det är jag helt övertygad om.

I Sjöfartsverket har vi sagt att vi vill att man ska titta på detta när man tittar på de transportpolitiska målen. Då ska vi se även detta delmål.

När det gäller frågan om de 4 miljarderna satt jag och funderade på en sak. Jag vet att ni i det socialdemokratiska riksdagskansliet har ett överkott på personal just nu och att ni just nu diskuterar LAS och hur ni ska göra med dem som kommer från Regeringskansliet. Då kände jag lite grann att när ni har den stora personalen så har ni fokuserat på en enda fråga, och det är dessa 4 miljarder. Jag tycker att ni kunde ha kommit med jättemånga frågor så att er personal hade något att göra.

Vi är en allians med fyra partier. Och vi är fyra partier i samverkan, och vi har ett samordningskansli. De frågor där vi ligger på olika nivåer ska vi lösa i samordningskansliet. Och vi har inga problem med det, Anders Karlsson. Och du har hört det från flera av mina kolleger som säger likadant, nämligen att det inte är några problem. Vi kommer att lösa detta.

Anf. 173 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Citybanan i Stockholm ska byggas. Så löd det glädjande beskedet i maj i år. Nu skulle det antligen bli mindre trängsel på järnvägen genom Stockholm. Två spår skulle bli fyra. Tågtrafikens anseende skulle återupprättas. Det skulle bli färre tågförseningar och kortare restider. Pendlarna jublade.

Ett genomförandeavtal tecknades mellan Banverket, Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Alla var överens.

Men säg den glädje som varar. Bara någon vecka efter valet slår den nyttillträdde högerregeringens partiledare till med en debattartikel i Dagens Nyheter. Budskapet är att man inte längre tror på Citybanan.

I stället, fru talman, vill man damma av de gamla planerna på en ytspårslösning, det så kallade tredje spåret. En fördubbling av spårkapaciteten ska bytas ut mot en 40-procentig ökning. Två nya spår ska bli bara ett.

Och i samma artikel hävdas att en lösning av trafiksituationen i Storstockholmsregionen måste ges hög prioritet efter, vad man påstår, årtionden av politisk splittring och uteblivna satsningar.

Fru talman! Citybanan i Stockholm *måste* därför byggas. Så sent som i maj i år var alla överens. Efter intensiva förhandlingar blev alla parter överens om att Citybanan är lösningen på trafikproblemen i Stockholmsregionen.

Inget annat svenskt järnvägsprojekt ger en så stor nytta för tågtrafiken nationellt, regionalt och lokalt som Citybanan. Det var i maj månad i år.

Men så får vi i september en högerstyrd regering som knappt hinner slå sig ned på sina ministerstolar förrän de vill riva upp beslutet om Citybanan. Varför? Har trafiksituationen blivit så mycket bättre, eller?

Fortfarande trängs 24 tåg varje timme på de två spår som i dag finns vid södra infarten till Stockholms central. Och i dagsläget finns inte kapacitet för flera tåg vare sig under morgon- eller kvällstimmar, detta i ett Stockholm med en stark befolkningstillväxt där jobben blir alltfler.

Men Citybanan är inte bara en angelägenhet för Stockholm. Mer järnvägskapacitet genom Stockholm är minst lika viktigt för Mälardalen och för övriga delar av landet också.

För mig och för många andra västmanlänningar är en fungerande tågtrafik ett måste om flera ska kunna dra fördel av Storstockholms arbetsmarknad. Men vi har tröttnat på alla förseningar.

Citybanan fördubblar spårkapaciteten som i sin tur minskar trängseln, som i sin tur leder till färre förseningar.

Många är de anklagelser som har riktats mot oss socialdemokrater från denna talarstol, inte minst från Centerpartiets företrädare. Det har påståtts att vi inte har tagit problemen med Stockholmstrafiken på fullaste allvar, att vi har saknat handlingskraft och att vi inte har agerat tillräckligt snabbt för att komma i gång med Citybanan.

Nu förväntar vi oss att ni ska tala om för alla tågresenärer och för hela svenska folket vad borgerlig handlingskraft handlar om. Nu har ni chansen. Nu har ni chansen att gå från ord till handling och ta ansvar för det påbörjade bygget av Citybanan som vi alla var så överens om. Det förväntar vi oss av er.

Men vad gör ni i högeralliansen då? Jo, ni får kalla fötter och tänker utreda det tredje spåret ännu en gång, ett förslag som skrinlades för elva år sedan.

I förstudien till Citybanan konstateras att lösningen med tredje spåret inte längre uppfyller kraven på vare sig kapacitet eller kvalitet. Ett tredje spår skulle samma dag som det tas i bruk försätta Storstockholm, regionen och nationen i en ny kapacitetsbrist.

Trots det framhårdar ni i att en utredning ska göras. Ni tror att tredje spåret är en tillräcklig och billigare lösning som kan komma till stånd tidigare än Citybanan. Jag delar inte den uppfattningen.

För det första: När man jobbade med frågan om tredje spåret under första halvan av 90-talet fanns varken lagen om byggnad av järnväg eller miljöbalken. Frågan har alltså inte hanterats enligt gällande miljölagstiftning.

För det andra: Det finns inte heller någon gällande detaljplan som tillåter byggandet, och vattendomen som man ordnade på 90-talet gäller inte längre. Och någon kostnads kalkyl existerar inte ens.

För det tredje: Med de olika planeringsmoment som detta projekt måste arbeta sig igenom så kan ett tredje spår under extremt gynnsamma förhållanden finnas på plats år 2017. Men extremt gynnsamma förhållanden råder så gott som aldrig i Stockholm. Därför är år 2020 närmare verkligheten, åtminstone om man får tro expertisen på Banverket.

Fru talman! Citybanan ska byggas. Om vi menar allvar när vi i vårt övergripande mål säger att vi ska säkerställa en långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet, då ska Citybanan byggas.

Om vi menar allvar när vi i ett av våra delmål säger att transportsystemet ska utformas så att medborgarnas och näringslivets grundläggande transportbehov kan tillgodoses, då ska Citybanan byggas.

Om vi menar allvar när vi i ett annat av delmålen säger att transportsystemets utformning och funktion ska bidra till att uppnå målen för den regionala utvecklingspolitiken, då ska Citybanan byggas.

Vi socialdemokrater tar dessa mål på fullaste allvar. Därför ska Citybanan byggas. Och det är därför som vi har reserverat oss i trafikutskottet, en reservation som jag här och nu yrkar bifall till.

Under tio års tid har detta projekt pågått, och i maj i år var alla överens och detta genomförandeavtal tecknades. 1 miljard har redan satsats på Citybanan. Är det pengar som har kastats i sjön nu när den högerstyrda regeringen inte kan bestämma sig? Vad vill ni egentligen?

Självklart ska Citybanan byggas, säger det moderata finansborgarrådet Kristina Axén Olin.

Statsminister Reinfeldt låter i debattartikeln i DN i oktober meddela att han helst inte vill att den ska byggas.

Skynda, skynda Ulrica Messing, sade centerpartisten Kerstin Lundgren så sent som i fjol i en interpellationsdebatt.

Nej, låt oss utreda lite till, säger centerpartisten Sven Bergström.

Hur blir det? Vad vill ni egentligen? Blir det Citybanan, tredje spåret eller flera utredningar? Hur länge ska tågresenärerna få vänta på besked? Vad säger ni till alla pendlare från Västmanland och Mälardalen som har tröttnat på alla förseningar och alla inställda tåg?

Spåren räcker ju inte till. Det spelar ingen roll om man sätter in flera tåg, gör om tidtabeller, utbildar tågpersonal eller bryter upp monopol om spåren inte räcker till.

Att bygga Citybanan är det snabbaste sättet att få till stånd ökad järnvägskapacitet genom Stockholm. Det gynnar Stockholm, regionen och nationen. Därför säger vi socialdemokrater: Citybanan ska byggas!

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Kerstin Engle, Anders Karlsson och Lars Mejern Larsson (alla s) samt Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 174 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! I alliansen hade vi tanken att låta Sten Nordin vara talesman. Men eftersom jag ett antal gånger blivit så provocerad får jag väl ändå säga något.

Pia Nilsson tar väldigt stora ord i sin mun och är väldigt karsk. Men, Pia, är det inte klokt att någon gång tänka efter före? Jag tänker på projekt typ Hallandsåsen som Centerpartiet har röstat för. Det blev en klar majoritet i kammaren. Men nu i eftertankens kranke blekhet funderar många över om det inte hade varit klokt att i ett väldigt tidigt skede göra halv halt och fundera över vart det tar vägen med kostnaderna, hur mycket kostnaderna får skena, innan alternativa lösningar övervägs. Det är väl ungefär det som har inträffat när det gäller Citybanan och som alla som vill se fakta nu funderar över. Vi ser att det är anmält rejält mycket högre kostnader än som var sagt från början när det gäller Citybanan.

Nu skapar man utrymme för åtminstone ytterligare ett par tre tåg per timme genom växelförändringar här i stan på Tegelbacken. Det ger en liten tidsfrist. Vi kan väl alla vara överens om att det är välkommet.

Alliansregeringen har gett Hans Rode i uppdrag att under några månader göra en snabbutredning för att se över vilka alternativ som finns till Citybanan. Skulle Hans Rode komma fram till att Citybanan är en lysande idé har vi helt klart förlorat några miljoner. Men vi har ändå fått bekräftat att det är en klok idé att göra den här satsningen.

Precis som du säger har vi varit många partier som länge trott på det här projektet som ett bra sätt att lösa problem inte bara för Stockholms-trafiken utan för hela landet. Som någon talare här tidigare har sagt är det faktiskt angeläget för hela Sverige att vi får ordning på järnvägstrafiken i Stockholms stad.

Men ta inte så jättestora ord i din mun redan nu, utan låt oss ha lite is i magen! Vi får medge att vi möjligen tappar några miljoner om det nu skulle visa sig att Hans Rode kommer fram till att det ändå är Citybanan som gäller. Då har vi i alla fall gett det hela en chans till och tittat noggrannare på kostnaderna.

Anf. 175 PIA NILSSON (s) replik:

Fru talman! Sven Bergström, jag väljer mina ord själv. Men tack för tipset!

I det här fallet tror jag att det kan vara klokt att förstora orden och tydliggöra budskapet, inte minst utifrån vad din kollega Kerstin Lundgren sade förra året i en interpellationsdebatt.

Hon sade bland annat – vänd till Ulrica Messing: Vill statsrådet fortsätta att spela svartepetter kring Citybanan och Mälarbanan, eller vill statsrådet ge en tydlig signal om att nu får det vara ett slut, att nu är hon beredd att säkerställa och ta ett ansvar för att det här kommer att genomföras? Eller kommer statsrådet att se till att tiden bara rinner i väg och den driftsstart som är så oerhört angelägen försenas och förskjuts allt längre bort i framtiden?

Sedan säger hon: Nu säger statsrådet att hon har varit oerhört tydlig. Banan ska byggas så snart som möjligt. Men varför då inte ge en tydlig signal om att dra i gång byggnationen av banan? Varför vänta och fortsätta att vänta?

Detta sade din kollega Kerstin Lundgren så sent som den 17 mars 2005. Nu delar du säkert inte hennes uppfattning. Ni är splittrade inte bara inom alliansen utan också inom era egna partier. Det i sig är väl beklagansvärt. Just därför är det viktigt att vi socialdemokrater står för stabiliteten. Vi säger att Citybanan ska byggas. Jag vet inte vad du i dag säger om det, Sven Bergström.

Anf. 176 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Ödmjukhet är väl inte och har aldrig varit Socialdemokraternas bästa gren. Jag vidhåller att det alltid kan vara klokt att tänka efter före när det är så oerhört stora belopp som det handlar om, Pia!

Jag skulle kunna tänka mig att jag uttryckte mig ungefär som Kerstin. Du kan ju gå tillbaka till protokoll och titta efter vad jag har sagt om Citybanan. Vi var alla i denna kammare eniga om att vi måste hitta en

bra lösning för järnvägstrafiken genom Stockholm därför att det påverkar hela landet och är angeläget för stockholmarna. Vi är eniga om det.

I slutsatsen skiljer vi oss åt – om det är klokt att nu göra halv halt och låta en utredare förutsättningslöst titta på det här och snabbt komma fram till ett resultat när det gäller om detta är klokt eller inte. Jag tycker att vi kan ta den tiden på oss. Jag tror också att Kerstin Lundgren instämmer i att det kan vara klokt att ta den tiden på sig. Vi har ju nu på bordet fakta om att kostnaderna faktiskt skenade. Det visste vi inte när Kerstin Lundgren hade den interpellationsdebatt som du refererat till.

Tidigare i debatten har vi talat om samhällsekonomiska analyser. Har Pia Nilsson och Socialdemokraterna tagit del av den samhällsekonomiska analysen av Citybanan? Är det en väldigt väldigt klok investering om kostnaderna skenar i väg på det sätt som det nu pekar mot? Eller finns det möjligen alternativa lösningar för att få en bra järnvägstrafik genom Stockholmsområdet som kanske är samhällsekonomiskt klokare och långsiktigt riktigare?

Anf. 177 PIA NILSSON (s) replik:

Fru talman! Kostnader som skenar i väg talar Sven Bergström om – som om parterna inte kände till den här kostnaden i maj när genomförandeavtalet tecknades! Det förvånar mig väldigt mycket. Då var ju budgetkalkylen klar.

Så sent som i morse pratade jag med Banverket om hur säker den här budgeten, den kalkyl som gjorts, var. Åtminstone till 75 % lovar man. Ett löfte om mer än så går det inte att utfärda. Allting finns med, som man säger. Man har fått allt inkluderat som ska vara med, till skillnad från hur det var i den första omgången. Då saknades bland annat medel, resurser, för vissa säkerhetsåtgärder.

Så här säger Banverket: Det är framför allt de två nya stationernas kostnader som har inte skenat i väg utan ökat på grund av att Landstinget i Stockholms län har lagt en högre ambitionsnivå.

Man vill ha det lite annorlunda, mer funktionellt, säger man, utifrån ursprungsförslaget. Den kostnaden står inte staten för, utan det är framför allt Stockholms läns landsting som gör det.

Den statliga kostnaden har ökat med 50 %, säger man. I de 13,7 miljarderna ligger det en ökning av projekteringskostnaderna motsvarande 600 miljoner kronor. Det finns också en reserv för oförutsedda behov motsvarande 600 miljoner. Sedan står ökade anläggningskostnader för en del.

(SVEN BERGSTRÖM (c): Samhällsekonomi då?)

Samhällsekonomiskt är det här en vinst. Vi vet att vi behöver 41–47 tåg fram till år 2030, så det här är en investering som är rätt i tiden. Vi socialdemokrater säger därför absolut ja till Citybanan – till skillnad från Centern som inte ens kan svara på frågan i dag.

Anf. 178 STEN NORDIN (m):

Fru talman! Huvudstadsregionens relation till övriga landet är en relation mellan ömsesidigt beroende och ömsesidiga möjligheter. Det där tror jag att det är oerhört viktigt att komma ihåg. När nu infrastrukturpro-

jekt som fysiskt, kan man säga, är förlagda till Stockholm och Stockholmsregionen får så stort utrymme i trafikdebatten handlar det inte bara om Stockholms län, utan det handlar om en betydligt större naturlig tillväxtregion, Stockholm–Mälardalen. Men det handlar också, som påpekats i debatten här, om hela det nationella trafiksystemet.

Regeringens stadgande om att samhällsekonomiska analyser ska spela en viktig roll vid prioriteringar tillsammans med att man nu äntligen öppnar för samverkan mellan offentliga och privata investerare är det som nu lägger grunden för att man äntligen kan åstadkomma en lösning på de trafikpolitiska låsningarna i Stockholm – låsningar som drabbar stora områden.

Vi vet att infrastrukturen är eftersatt. Sedan 1970-talet har de offentliga investeringarnas andel av bruttonationalprodukten kraftigt sjunkit, samtidigt som behoven ökar i kraft av en växande befolkning och en växande ekonomi.

Sett till siffran bara för Stockholms län har det under de senaste 15 åren skett en ökning med ungefär 270 000 invånare. Trafiksystemet har sannerligen inte hängt med. Härtill ska vi också räkna in den befolkning i en betydligt vidare cirkel kring huvudstaden som i dag alltmer arbetspendlar hit till Stockholm.

Runtom i landet kan vi nu se möjligheter i kraft av den nya politiken när det gäller att sätta i gång viktiga infrastrukturprojekt men också, som tidigare påpekats här, ta itu med det eftersatta underhållet.

Mot bakgrund av detta har regeringen tillsatt en särskild förhandlingsman som ska finna en bred demokratiskt förankrad lösning för trafiksituationen i Stockholm. Jag tycker att det är ett bra och viktigt arbetsätt att man nu på det här sättet vill föra en dialog med hela regionen från regeringens och riksdagens sida innan man fattar beslut.

Fru talman! Jag vill också säga att det här blir en test på Socialdemokraterna både här i kammaren och i regionen, för Socialdemokraterna kommer också att vara inbjudna till diskussionen med förhandlingsmannen. Då får ni göra ett vägval. Står ni till exempel upp för Förbifart Stockholm, som ju till och med den tidigare finansministern talade om som ett viktigt projekt? Vågar ni, som era partikamrater i Storbritannien, pröva PPP-lösningar? Labour har ju inte backat för att göra detta. Eller kommer Socialdemokraterna även fortsättningsvis att gömma sig bakom Karin Svensson Smiths trygga rygg och sedan titta fram ibland och säga ja, just det, men inte ha något mer eget i trafikpolitiken? Det blir spännande att se vilken väg ni väljer att gå.

För att hålla ett högt tempo i det här arbetet har regeringen tagit initiativ till andra utredningar. Här har Citybanan tagits upp i debatten, inte minst i Pia Nilssons inlägg.

Vad utredaren ska göra är att presentera hur möjligt ett ytspårsalternativ är och att belysa hållfastheten i de ekonomiska beräkningarna för Citybanan samt också redovisa vilka tekniska risker eller miljörisker som projektet kan innehålla. Det är faktiskt så att man inte kan bortse från att kostnadskalkylen förmligen exploderade redan på ritbordet. Jag tycker att det är märkligt att man i debatten så lätt viftar undan ett sådant faktum som att det ökade från 7,5 miljarder till beräknade 13,7 miljarder. Att skylla det på Stockholms läns landsting tror jag nog att Pia Nilssons

partikamrat Dag Larsson, som var ansvarig därifrån, skulle rynka på ögonbrynen över om han hörde.

Fru talman! Man måste också redovisa vilka tillkommande investeringar som är nödvändiga för att en eventuell citybana ska kunna användas fullt ut. Kommer man till exempel från Västerås behöver man ju också Kallhällspåret. Det räcker inte med sex kilometer järnvägstunnel under Stockholms innerstad.

Det är därför som den här utredningen nu görs, och den görs i högt tempo. Det är ett sätt att ta ansvar, tycker jag, för en stor investering. Det är faktiskt märkligt att det här är det enda som det har blivit en trepartireservation om från oppositionen. Det är ett illa valt symbolprojekt, om det nu är det som ni är ute efter, just att de komplicerade sex kilometerna järnvägstunnel under Stockholm inte får utredas en enda minut till.

Den här utredningen borde ha tillsatts i maj månad, då förslag till avtal låg klart med regionen och sådana röster fanns, men det fanns inte något intresse av att göra det. Hade man gjort det då och sett till att utredaren hade hållit samma höga tempo som Hans Rode nu får göra, då hade hela underlaget legat klart före valet. Men det var helt tabu för den gamla regeringen och dess samarbetspartier att ens diskutera alternativ till Citybanan. Alla är ju överens om att järnvägskapaciteten genom Stockholm måste förstärkas, och alla är överens om att det är bråttom. Och datumet för Citybanan har hela tiden flyttats. Det vet jag eftersom jag själv har varit involverad från regionens sida. Först sade man att det skulle kunna vara möjligt 2009, sedan skulle det kunna vara möjligt 2011 och nu pratar man alltmer om 2016. Så länge kan man faktiskt inte vänta på att lösa problemen i Stockholmsregionen.

Om vi misslyckas med det här och inte klarar att hålla investeringsramarna är det ett hot mot andra järnvägsinvesteringar. Det är ju inte så att vår politik är att sätta Citybanan i konflikt med byggandet av förbifarten till exempel, utan vår politik handlar om att värna investeringar inom både järnvägs- och vägtrafiken. Men ni i den gamla majoriteten har valt att lämna mycket av väginvesteringarna därhän. Därför är situationen väldigt akut på det området. Det syns också i Stockholmsregionen. Den lider brist på flera viktiga väginvesteringar. Huvudstaden är snart ensam om att sakna såväl förbifarts- som kringfartsled. Trafiken går rakt igenom tätt befolkade delar av staden. Stockholm behöver en förbifart och en östlig länk när väl Norra länken står klar.

Förhandlingsmannen har tillsammans med regionen att klara ut såväl prioritering som finansiering av viktiga infrastrukturprojekt. Önskelistor nas tid är förbi. Här handlar det om att gemensamt från staten och den regionala nivån göra prioriteringar men också ta ett gemensamt ansvar för finansieringen, och regeringen har aviserat nya möjligheter till detta.

Trängselskatten kan ges karaktär av en brukaravgift, en vägavgift, där överskottet går tillbaka till bilistkollektivet. Dessa intäkter är inget ymighetshorn som räcker till allt utan kan användas till en del av de finansieringar som behövs. Men det är långt ifrån tillräckligt, som man ibland kan tro när man lyssnar på den socialdemokratiska propagandan, för att detta överskott från en trängselskatt skulle kunna användas till nästan allting.

Fru talman! Miljöfrågorna ingår som ett viktigt område i de transportpolitiska målen. Dessa frågor ställs ofta på sin spets i områden med

hög koncentration av befolkning, som i sin tur kan skapa höga koncentrationer av miljöskadliga ämnen. Men man ska också hålla i minnet att storstaden i mångt är effektiv även för miljöfrågorna.

Tre områden står särskilt i fokus: utsläppen av koldioxid, partiklar och buller. Dessa frågor måste finnas med i planeringen. Och regeringen har aviserat flera initiativ på dessa områden, bland annat att återkomma till riksdagen med förslag om stimulans av miljöbilar. Parallellt med detta måste frågorna kring infrastrukturen för miljöbilar lösas, så att bilarna faktiskt också kan köras och användas miljövänligt. Forskning, ny teknik och en samverkan mellan det offentliga och det privata ansvaret utgör vägen till framgång. Det visar alla erfarenheter.

Fru talman! Låt mig här slå fast att en politik som leder till att man på olika sätt minskar människors möjligheter till transporter är en återvändsgränd. De främst drabbade av en sådan politik blir de som redan i dag måste avstå från transporter. Människors behov av och vilja till rörlighet kommer inte att minska i framtiden. Vår utmaning är att göra transportsektorn miljövänlig.

Fru talman! Regeringens budget och tillsättandet av en förhandlingsman tillsammans med trafikutskottets betänkande ger nu regionen en närmast unik möjlighet att såväl påverka som åstadkomma en tidigareläggning av nödvändig infrastruktur – något som hela landet, långt utanför Stockholms stad, har stor nytta av.

Anf. 179 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Flera borgerliga ledamöter har här stått och pratat om hur viktigt det är med dialog med aktörer. Det håller jag med om. Det var faktiskt också något som präglade det rödgröna samarbetet.

Innan vi lade fast planerna för järnväg och väg och gjorde propositionen inbjöd vi alla län att komma och tala om vad som var viktigast just i deras region när det gällde vägar och järnvägar. Stockholms och sex ytterligare län samlade sig kring ett enda projekt som alla satte högst på dagordningen, nämligen Citybanan. Länen företrädde gemensamt. Alla sex övriga avstod ordet för att landshövdingen i Västmanlands skulle kunna företräda dem, en landshövding med ett tidigare moderat förflutet som med tung röst talade för samtliga sju regioner och sade: Det här är det viktigaste projektet, alla vägar och järnvägar inkluderat. Det är viktigast för persontransporterna och det är viktigast för godstransporterna. Det var vad den dialogen gav oss. Det var också det som vi lade fram i en proposition.

Jag undrar om Sten Nordin har tittat på detta med fokus på företagande och tillväxt som ska prägla regeringen när det gäller Green Cargo. Har Green Cargo yttrat sig om detta? Även godstransporterna på järnväg behöver ju ytterligare kapacitet, och då är tredje spåret ett klart sämre alternativ än Citybanan.

Jag har också en fråga om Sten Nordin har någon känsla för stadsmiljön i Stockholm. Det borde kanske ligga mer nära för dig än för mig som faktiskt inte bor här annat än på vardagarna.

Vilka hus har regeringen tänkt riva för att få plats med det tredje spåret? En av anledningarna till att det här alternativet avfärdades var att man inte tyckte att husen på Riddarholmen skulle offras för järnvägens skull.

Samhällsekonomi är jättebra, men en av anledningarna till att ni vill förbilliga Citybanan är ju att få pengar över till förbifarten. Finns det någon transportekonom i Sverige som förordar den? Jag har inte hittat en enda, och jag har läst ganska många transportekonomers utlåtande om förbifarten.

Anf. 180 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag är väl medveten om Mälardalsrådets aktivitet i fråga om Citybanan eftersom jag själv var vice ordförande i Mälardalsrådet under en viktig del av den här perioden. Min kritik handlar inte om den dialogen. Min kritik handlar om hanteringen av den situation då man fick en skenande kostnadsutveckling som på allvar redovisades förra vintern. Då kom de slag i slag. Det är hur man hanterade den situationen som det finns anledning att kritisera.

När det gäller frågan om behovet av ytterligare kapacitet för järnvägstrafiken genom staden är vi helt eniga. Frågan är hur vi ska uppnå det på ett sätt som är vettigt och ansvarsfullt för både ekonomi och miljö.

Man kan ha många argument för och emot Citybanan och tredje spåret. Men komplexiteten för att bygga Citybanan är långt mycket större för stadsmiljön än vad tredje spåret var ens i sin gamla utformning.

Jag tänker inte i dag ta ställning till vilken av dem som är bäst eller värst. Om man nära har följt frågan om Citybanan och vilka problem den kommer att innebära för många bostäder ska man nog vara lite försiktig med att tala om stadsmiljön. Man får stänga av en tunnelbanelinje vissa månader på sommaren etcetera.

Anf. 181 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag ska inte diskutera vilka hus som ska försvinna. Det kan jag för lite om. En av anledningarna till att tredje spåret skippades var ju att man inte kan öka kapaciteten i ytläge utan att ta bort några av de hus som finns. Det ställer Sten Nordin mot att man har problem under själva byggtiden. Det är inte riktigt samma sak. Jag tror att de som bor i Stockholm gärna vill ha reda på vilka hus regeringen har tänkt offra för att få plats med spåret i ytläge i stället för i tunnelläge.

När det gäller bostäder har jag ett annat perspektiv. Jag har ögnat igenom planen för bostadsbyggande i Stockholmsregionen. Hela den bygger på, samtliga kommuner inräknat, att man genomför Citybanan. Det är väl ganska viktigt om man vill ha fokus på företagande och tillväxt. Stockholm växer ju, och jag antar att regeringen tycker att det ska växa. Då måste man ju också bygga bostäder. All den planeringen bygger ju på att man genomför Citybanan. Har ni inte tänkt på det?

Anf. 182 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jo, Karin Svensson Smith, det har vi tänkt på.

Inte ens i det gamla förslaget om tredje spåret skulle några hus på Riddarholmen rivas. Det är rätt självklart. Ingen skulle ställa upp på det. När regeringen avvisade den planen gjorde man det mycket fåordigt med några raders motivering. Man konkretiserade egentligen inte på någon punkt varför man avvisade den. Det var ett generellt uttalande om att det inte var bra för stadsmiljön i Stockholm. Självklart skulle ingen ställa

upp på att riva någonting på Riddarholmen. Det är inte där problemet ligger.

Bostadsbyggandet är beroende av transportkapaciteten. Både järnväg, tvärspartrafik som vi kallar den i Stockholm – spårväg – och väg är viktiga. Förbifarten är ju viktig för den nationella trafiken eftersom Essingeleden ligger över kapacitetstaket även utan trängselskatt. Det är en motorled som går rakt igenom Stockholms bostadsområden. Det är inte särskilt miljövänligt. Förbifarten har också betydelse för regionens tillväxt och för bostadsbyggandet. Jag håller med dig, både järnväg och väg är viktiga för detta.

Anf. 183 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Sten Nordin har säkert mycket mer kunskaper om denna infrastruktursatsning i Stockholm än vad många av oss andra har.

Jag reagerade över några ord som Sten Nordin sade i sitt anförande, nämligen låsningarna om OPS-lösningar eller PPP. Är det här egentligen bara en fördröjning av processen för att det ska privatfinansieras?

Oavsett om det ska privatfinansieras eller om det ska finansieras offentligt ska samhället betala. Det är antingen du och jag eller andra i vår generation som är med och betalar, eller också flyttar vi det till våra barn och barnbarn. Det måste vi ha klart för oss, oavsett hur finansieringsformen ser ut.

Det kan belasta statsbudgeten mer eller mindre vid vissa tillfällen. Man kan också hitta andra finansieringsformer än privata företag. Vi stänger inte dörren, men man ska vara klar över att det ska betalas. Har man handlat något får man betala det. Det är så även med OPS-lösningarna.

Du frågade om reservationen och varför vi har skrivit den. Vi har skrivit en budgetmotion som man egentligen inte kan hänga upp någon reservation på. Därför har vi ett särskilt yttrande. Det är väl genomarbetat. Du får gärna läsa det. Där finns våra ståndpunkter. Vi hade en reservation på just detta område.

Det här är oerhört centralt och viktigt.

Vad är det egentligen i kostnadsutvecklingen som har förändrats sedan maj månad? Varför talade inte ni moderater före valet om att ni skulle stoppa Citybanan och utreda den vidare?

Anf. 184 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är glädjande att Anders Karlsson nu säger att det inte finns några låsningar när det gäller OPS- eller PPP-lösningar. Det tycker jag är en glädjande öppning. Vi är helt överens om att detta inte är pengar från himlen. Alla investeringar måste betalas, men det här kan vara en metod att tidigarelägga investeringar. Det kan också vara en metod att effektivisera. Det finns erfarenheter av det internationellt.

Det finns väl ett skäl till att dina partikamrater i Storbritannien har fortsatt att arbeta med PPP-lösningar även efter att den mest akuta situationen i början av 90-talet var åtgärdad. Jag skulle gissa att man har goda erfarenheter, eller tror du att de är dåliga på att räkna?

Ni har säkert jobbat med er budgetreservation. Men jag tycker ändå att ni har valt ett något udda objekt ur den synvinkeln att det är udda att

använda som demonstrations- eller symbolprojekt. Vi är ju eniga om att järnvägskapaciteten genom Stockholm behöver förstärkas. Det råder en dånande enighet om det. Då borde det finnas en gemensam omsorg om att projektet ska fungera och att man därför måste veta vad man ger sig in på om man ger sig in på att bygga detta.

Prot. 2006/07:37
11 december

Vi talade om detta från de borgerliga partiernas sida. Man kan läsa i det särskilda uttalandet från de borgerliga partierna i Stockholms läns landsting att man egentligen hade velat gå vidare för att pröva alternativ till detta. Regeringen var väldigt bestämd på att det här var det enda avtal som man var beredd att sluta med regionen. Man talade klart om sina farhågor kring det här projektet. Det är ingen tvekan om det. Jag tycker att det är bra att man nu utreder det vidare.

Anf. 185 ANDERS KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag har inte sagt att vi är för OPS eller PPP. Jag säger att vi inte stänger några dörrar. Vi ska vara klara över att vi får betala projektet. Oberoende av om det är PEAB, Skanska eller någon annan som bygger ska de ha vinst på det insatta kapitalet. Det vet vi ju. Ingen gör någonting av välgörenhet i vårt land. Det skulle möjligtvis vara Sjöräddningen, men inte någon privat byggtreprenör. Det känner vi ganska väl till.

Det fanns ju en enighet. Det har Karin Svensson Smith tidigare talat om. Alla länsstyrelser och alla landsting var överens om att det här skulle göras.

Jag ska dra en liknelse. Om det hade varit samma beslutsångest när man började bygga tunnelbanesystemet i Stockholm hade vi inte haft några tunnelbanor.

De var framsynta politiker. De såg framtiden. Många fick kritik för att det var en satsning som låg för långt fram i tiden och var överdimensionerad. I dag ser vi att den var alldeles ypperlig, och det är tack vare den som Stockholm kunnat växa som det gjort. Låt inte kortsiktiga tankar styra utvecklingen av Stockholm, som är ett viktigt nav för hela Sverige.

Ni har möjlighet att ändra er. Det har du gjort tidigare, Sten Nordin, om trängselskatten. Ändra er om Citybanan också!

Anf. 186 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag nöjer mig, Anders Karlsson, med att ni i dag inte stänger dörren för PPP. Det är viktigt att Sveriges största parti, som ni fortfarande är även om ni är i opposition, håller dörrarna öppna för den typen av nya lösningar. Jag gläder mig åt det beskedet.

Enigheten handlar om att man behöver stärka kapaciteten, och om man följt resan med Citybanan, som jag haft anledning att göra eftersom jag varit regional politiker, kan man se att de första kalkylerna låg på 2–3 miljarder. Sedan ska det i rättvisans namn sägas att man plussat på saker under resans gång, men den sista kostnadsexplosionen handlar inte om kvalitetshöjningar utan om att man faktiskt fått ökade kostnader.

Dessutom dyvlade man över en hel del av kostnaderna på regionen, vilket är ett annat problem, Anders Karlsson, eftersom Stockholms läns landsting behöver använda rätt många av sina miljarder till att förbättra den befintliga trafiken. Det är alltså ett bekymmer.

Vi kommer att slutgiltigt ta ställning till detta när vi har alla underlag ordentligt framme. Regeringen har tillsatt en snabbutredning, och jag tror att det kommer att vara precis vad vi behöver för att kunna fatta ett bra beslut kring järnvägstrafiken i Stockholm.

Anf. 187 PIA NILSSON (s) replik:

Fru talman! Beslutsångest var ordet, Sten Nordin. Vad vill Moderaterna egentligen? Man blir inte riktigt klok på det, inte före och knappast heller efter dina inlägg. Du säger att du inte vill ta ställning i dag. Finansborgarrådet i Stockholm, Kristina Axén Olin, har redan tagit ställning. Hon säger att Citybanan är den optimala lösningen. Hon, din partivän, ser ingen annan lösning.

Dessutom var det ett enhälligt beslut som fattades i maj mellan de tre aktörerna. Det gjordes en ansvarsfördelning mellan Banverket, Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Det gjordes också en kostnadsfördelning. Beslutet i maj var enhälligt.

Mycket märkligt! Det hinner bara gå några månader så visar Sten Nordin brist på handlingskraft. Jag är förvånad med tanke på hur mycket kritik ni riktat mot oss. När ni sedan väl får chansen tar ni den inte. Jag är mycket förvånad.

Det tidsperspektiv som du nämner för Citybanan är i värsta fall 2016, i bästa fall något år tidigare. Man har sagt mellan 2013 och 2016. All expertis bedömer tidigast 2020 för tredje spåret, och det finns anledning att lita på vad de säger.

Anser du, Sten Nordin, att ett tredje spår, ett spår till, fyller den kapacitet som framtiden kräver när det gäller spårtrafiken?

Anf. 188 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag tänker som sagt inte ta ställning till om det är tredje spåret eller Citybanan vi ska ha förrän vi har Hans Rodes utredning på bordet. Det är möjligt att Pia Nilsson gjort en egen utredning och känner sig klar med den frågan, men jag tänker avvakta den mycket tunga och seriösa utredning som Hans Rode genomför med hjälp av all den expertis som nu står till hans förfogande. Den måste vi först ha på bordet, och skälet till det är att kostnadsexplosionen i närtid varit total.

Jag tror att det finns flera aktörer i regionen som i likhet med mig äntligen kommit i närkontakt med de tekniska och miljömässiga problemen. Det skedde i samband med att den politiska referensgruppen fick möjlighet till en nära dialog med de i dessa frågor kunniga tjänstemännen. De redovisade då hur tekniskt komplicerat detta verkligen är. Jag har själv suttit och lyssnat på sådana föredrag där man just säger att detta är det tekniskt mest komplicerade projekt som genomförts, eller kommer att genomföras, i Sverige.

Det innebär inte att det inte ska genomföras, men det kan i min värld faktiskt innebära att man tar och ser över det en gång till.

Anf. 189 PIA NILSSON (s) replik:

Fru talman! Vi ska se över det en gång till. Det kanske blir en gång till, och en gång till. Det finns ingen hejd på hur många gånger vi ska se över det, Sten Nordin.

Är det så Moderaterna vill driva en framgångsrik transportpolitik? Är det inte så, Sten Nordin, att du egentligen inte vill satsa pengarna på järnvägsinvesteringen? Du vill frigöra dem för väginvesteringar. Säg det då! Tala om det för åhörarna. Tala om det för oss ledamöter. Tala om det för svenska folket. Ni är inte intresserade.

Vad jag förstår hade Moderaterna synpunkter på genomförandeavtalet när det skrevs. Jag vill minnas att det lämnades en inlaga där man inte ansåg att landstinget skulle betala. Beslutet var enhälligt, men det kom en inlaga där man hade funderingar om det var riktigt rätt. Säg i så fall att ni inte är intresserade av detta i stället för att säga att vi ska utreda det igen och sedan får vi se om vi kan fatta beslut om en månad, om ett år eller om två år. Kom till skott någon gång!

Anf. 190 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Det är vad man nu kommer att göra i Stockholmsregionen. Man kommer att komma till skott när man tillsatt en förhandlingsman som har ett år på sig att tillsammans med alla aktörer i regionen diskutera frågorna. Även Pia Nilssons partikamrater kommer att få vara med betydligt mer än vad vi fick vara med när ni styrde. Då har ni chansen att lägga fram er bedömning.

Jag undrar lite grann var gränsen finns för Socialdemokraterna och Pia Nilsson ifall ett projekt tappar kontrollen över kostnaderna och visar sig ha stora problem jämfört med, i så fall, ett alternativ. Eller har detta blivit en sådan prestigefråga att ni inte ens tänker titta på den nya kunskap som eventuellt kommer fram? Det gör mig i så fall något orolig.

Man kan inte raljera över detta. För Stockholms läns landsting är drygt 3 miljarder en stor summa eftersom man redan i dag har ett desperat behov av pengar för att kunna satsa på förbättringar av pendeltågstrafiken. Det ska göras tillsammans med Banverket, för även Banverket måste satsa på pendeltågstrafiken i Stockholm. Den kan inte vänta vare sig på Citybanan eller på tredje spåret, utan en rad åtgärder måste vidtas i dag.

Jag tycker att man måste visa respekt för att detta är en mycket tung börda för Stockholms läns landsting.

Anf. 191 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Flera utredningar har visat att stockholmarna har längst till jobbet – inte i väg utan i tid. Tillsammans åker vi 08:or ungefär en vecka mer per år i resor till och från jobbet än övriga invånare i Sverige, allt enligt Stockholms Handelskammare. Därför är det viktigt att vi får både kvalitet och kapacitet i regionens kollektivtrafik.

Nu försöker den nya borgerliga majoriteten stoppa utbyggnaden av pendeltågstrafiken, stoppa Citybanan, trots att bygget pågår för fullt och det redan kostat skattebetalarna över 1 miljard kronor. Det är en Stockholmsfientlig politik att inte låta också vår region få förbättrad infrastruktur.

Före valet lovade alla partier att satsa på SL och pendeltågstrafiken, men efter valet väljer den borgerliga fyrklövern att helt skrota Citybanan. Det ser jag som ett löftessvek mot oss länsinvånare och mot alla oss SL-resenärer. Därför startar vi socialdemokrater i Stockholms län i dag en kampanj för att få stockholmarna att kräva av regeringen att den ska fullfölja byggandet av Citybanan. Den ska se till att pendeltågen får nya stationer i city och följa den partiöverskridande uppgörelse om Citybanan som Stockholmsregionen redan har enats om. Och den ska se till att Stockholm får fyra spår över getingmidjan. Det räcker inte med tre.

Förse- ningarna smittar också av sig på annan tågtrafik i hela Sverige. Därför är det oerhört viktigt att vi nu ser till att man bygger färdigt Citybanan så snart som möjligt. Att utreda frågan igen – den har ju redan utretts många gånger – känns bara tjatigt. Det verkar som om det finns någon dold agenda här, där man inte riktigt talar om varför man gör sina ställnings- taganden.

Vi har varit överens, och därför yrkar jag bifall till den reservation som Socialdemokraterna har tillsammans med Miljöpartiet och Vänster- partiet.

Anf. 192 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Det är faktiskt riktigt intressant att inte vara så engagerad i själva sakbehandlingen utan på lite avstånd få reflektera över vad som sägs och görs.

Jag har haft förmånen att vara ledamot av trafikutskottet i tolv år. Det var riktigt trevliga år. Man lärde sig mycket. Man lärde sig också att komma ihåg en hel del. Jag ska nu ägna mig åt att, som Sven Bergström uttryckte det, prata ödmjukhet och ställa några frågor till företrädare för alliansen om vad de egentligen menar.

Jag ska börja med Jan-Evert Rådström. Antingen har miljön blivit betydligt bättre, eller också har Jan-Evert sänkt tonläget i sina anföranden en hel del. Det låter lite annorlunda i dag jämfört med för bara ett år sedan. Jag har några punkter som jag har frågor om. Jag undrar vad det är som har gjort att Jan-Evert har ändrat ståndpunkt i några ärenden.

Förra året vid den här tiden uttryckte han sig väldigt kraftfullt och sade: ”Exempelvis tvingar vänsterkartellen på Stockholm trängselskatter trots kompakt medborgerligt motstånd.” Det fanns inget medborgerligt motstånd. Det har vi förstått. Men hans åsikt är nu totalt annorlunda! Vad har hänt, förutom att röstläget har ändrats?

Ett annat påstående som han byggde sin argumentation på var: ”En annan svaghet i regeringens infrastrukturpolitik är de obefintliga bud- getmarginalerna.” Var i betänkandet kan man utläsa att alliansen har skaffat sig budgetmarginaler?

Ett tredje påstående är: ”Bara att flytta bort planerade projekt för att klara nya akuta problem kostar mångmiljonbelopp.” Hur mycket kostar det när man flyttar projekt, Jan-Evert? Det är ju precis det ni håller på med. Den tidigare diskussionen är tydlig på det området.

Till Sven Bergström vill jag säga: Ditt inlägg var mycket mer balan- serat. Det hänger faktiskt ganska väl ihop. Egentligen är det bara en sak som jag är ute efter. När det gällde enskilda vägar hade ni ganska kraftig kritik. 4 miljoner i ökad tilldelning är just ingen kraftfull satsning. Detta kunde vi läsa om i de skrifter vi fått.

Centerpartiet ville att man skulle anslå 100 miljoner mer till stöd för kollektivtrafiken i regionerna. Var kan man utläsa det i den nya allian- sens politik?

Christer Winbäck är inte här. Annars skulle jag ha ställt en hel del frågor till honom om pengar till de regionala flygplatserna. Trots tre förklaringar fick jag inte detta att hänga ihop.

Kd sade att företagandet och tillväxten ska vara vägledande. Vad är det som har gjort att man sedan ett år har ändrat åsikt i den frågan? Detta var inte vad Johnny Gylling sade när han stod i den här talarstolen för ett år sedan.

Anf. 193 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Det är sympatiskt att Krister Örnfjäder vinnlägger sig om ett resonerande tonläge. Då finns det anledning att ta upp samtalet. Han var ju dessutom hovsam mot Centerpartiet och mig, tack och lov.

När det gäller enskilda vägar är det precis som du sade, och som jag också sade i mitt huvudanförande. Vi hade önskat att vi hade kunnat plussa på åtskilligt mycket mer till de enskilda vägarna eftersom det behövs för att hålla det viktiga vägnätet i gott skick. Nu orkar vi med bara 4 miljoner. Jag utgår från att vi orkar med mycket mer i nästa budget. Kanske kan vi till och med få några miljoner över i en tilläggsbudget. Nu är läget som det är. Vi har fått plussiffror, och det är mycket bra, men vi har ambitionen att orka med mer.

Detta med pengarna till kollektivtrafik är en fråga som Centerpartiet har drivit i många år. Faktum är att regeringen och stödpartierna följde med oss redan i budgeten förra hösten och plussade på exakt 100 miljoner kronor, som vi hade yrkat på några år tidigare. Då fick vi våra krav tillgodosedda. Det tackar vi för. Därigenom har man höjt upp nivån där den bör ligga. Därmed är våra krav tillgodosedda, och vi är ganska överens om att det är rätt nivå på pengarna för den riktiga kollektivtrafiken över hela landet.

Anf. 194 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Vi var överens, ja, men hur ser det ut nu? Jag kan inte se att denna satsning på något sätt ska fortsätta. Vi vet alla att trafikarbetet ökar. Det innebär att vi måste tillgodose det på något sätt. Vi har då sagt att vi vill lösa det genom att exempelvis lägga mer tyngdpunkt på kollektivtrafik. Den enskilda trafiken kan i slutändan inte tillgodose de behov som finns med de sex olika mål som vi har satt upp.

När man då från alliansens sida pratar om att man ifrågasätter de nuvarande sex målen och prioriteringen av dem hamnar man någon annanstans. Helt klart är då – det har kanske redan sagts – att man när det gäller dessa frågor inte har suttit i någon gemensam badtunna. Här råder stora skillnader när det gäller hur man vill lösa problemen. Jag har inget emot att man söker gemensamma lösningar med dem som i dag är i opposition. I många frågor har vi gemensamma intressen.

Jag reagerar när man först ger uttryck för att man är överens och sedan, när man ska övergå till handling, visar att man inte är det. Man är inte överens, men man vill ge sken av det.

Anf. 195 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Krister Örnfjäder, Socialdemokraterna har många flera års erfarenhet av att försöka bli överens med partier där det finns större åsiktsskillnader än mellan oss fyra i alliansen. Vi har ju pryat bara några månader i det här ämbetet.

Jag tycker att vi har lyckats mycket bra med att hålla sams. Vi hemlighåller inte att det finns ett antal frågor där vi har olika åsikter, men maktskiftet var väldigt väl förberett. Vi har därigenom undvikit att få öppna konflikter i frågor där det fanns exempel på oenigheter i den tidigare samverkan mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Det är klart att jag skulle önska att man kunde fortsätta att plussa på anslagen till kollektivtrafiken för att få en högre standard runtom i hela landet.

Nu kom Socialdemokraterna och stödpartierna förra året oss till mötes med de 100 miljonerna. Därmed hade vi lyft nivån åtskilligt. Nu ligger vi kvar där. Får vi pengar över i budgeten inom alliansregeringen utgår jag från att man provar möjligheten att plussa på ytterligare om det finns behov.

Just nu gäller det mer pengar till Rikstrafiken för Gotlandstrafiken som alla värderar högt och som vi vill ha en hög standard på. Det kräver lite extra insatser, och då har vi prioriterat den.

När det gäller målen för transportpolitiken ligger det inte i den översyn som nu är på gång att vi säger att de gamla målen är passé och ska skrotas. Men vi vill ha en förutsättningslös översyn. Det kan hända att det slutar med att vi prioriterar på ett ungefär likartat sätt som den tidigare regeringen och riksdagsmajoriteten har gjort.

Låt oss ha den översynen och komma tillbaka. Vi har tack och lovt haft en ganska bred samsyn om de övergripande långsiktiga målen här i kammaren. Det kanske blir så i fortsättningen också.

Anf. 196 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! När det gäller det sista har också jag uppfattat det på det sättet. De sex mål som vi har satt upp var vi överens om. Vi fick kritik i förra årets diskussion just från Johnny Gylling, representanten från kd. Han tyckte att vi inte hade drivit målen tillräckligt starkt i de delar som han då tyckte var viktiga.

När jag nu hörde diskussionen här tidigare, och då jag återopade honom och det inlägg som skedde i dag, är det faktiskt en skillnad. Där talar man om att företagande och tillväxten ska vara mer vägledande. Några sådana diskussioner hade inte vi. Vi hade satt upp sex mål, och de skulle tillgodoses.

Gör man den förändringen innebär det att det kan få konsekvenser för helheten. Det innebär exempelvis att man kan titta på lösningar som tillgodoser enskilda företag men som kan vara rena katastrofen för miljön. Det vill inte vi vara med om. Vi vill se det som en helhet.

Det är som någon tidigare sade. Vad vi gör nu är att vi också lämnar över någonting till våra barn och barnbarn. Det ska väl inte bara vara negativa saker?

Vi ser fram emot ett fortsatt samarbete med Centerpartiet i en hel del frågor där jag vet att vi är överens. Med det ska vi nog kunna skaffa oss en bra majoritet. Det är ett bra besked för de framtida diskussionerna att det också finns en majoritet i riksdagen för olika frågor och inte bara i Rosenbad.

Anf. 197 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag hälsar Krister Örnfjäder välkommen tillbaka. Det är alltid trevligt att se dig här. Det gäller väl att jag inte blir alltför hovsam så att du tror att jag har ändrat mig totalt, utan jag får väl bränna på, förstår jag, så att du känner igen mig.

Skämt åsido har det när det gäller trängselskatten och debatten om den varit en folkomröstning. Problemet är att Socialdemokraterna bara hade som ett krav att det var Stockholms stads folkomröstning som skulle gälla.

Det jag har varit mest orolig för är att det kunde ha varit en situation där vi haft ett skyttegravskrig i fyra år framöver. Det hade inte gagnat någonting. Vi hade fått ett ställningskrig under en hel mandatperiod.

Nu ser jag ändå en helhet i detta som kan vara en fördel. Vi säger nu att vi ska ha en helhetslösning och också ska se på väginfrastrukturen i Stockholms stad. Vi säger att vi ska ge mer resurser och att pengar ska gå till vägutbyggnader. Det är ett skäl för mig. Jag tycker att helheten är viktig.

Krister Örnfjäder tog också upp att jag sagt att flyttning av projekt kostar pengar. Ja, vi minns allihop när 15 projekt helt plötsligt fick stå tillbaka i Trollhättepaketet. Det var väl smärtsamt för Krister Örnfjäder även i hans region när projekt blev flyttade där man i princip var klara att sätta spaden i marken men där ingenting hände.

Det var där jag var kritisk. Nu blev det en ny miljöprövning och ett nytt ställningstagande. De 15 projekten ligger långt fram i tiden, eller åtminstone många av dem. Jag var väldigt kritisk till att det inte kom mer resurser.

Anf. 198 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Jag beundrar Jan-Evert när han gör det långa inlägget om trängselskatten. Du skulle egentligen kunna säga: Jag hade fel, och därför har jag ändrat mig. Det var helt enkelt så att du sade att det var ett kompakt medborgerligt motstånd. Vi sade att vi med vårt förslag ville försöka lösa miljö- och trafikproblemen i Stockholm. Därför var det Stockholm som skulle ha inflytandet över folkomröstningen.

Sedan var det många andra i andra delar av regionen som tyckte: Detta är något som berör så många flera. Ja, sade vi, det gör det. Men det är Stockholm som får leva med problemet. De andra kommer in, åker därifrån och tycker att allting är bra. Det var egentligen där som den stora skillnaden var mellan oss två när vi diskuterade.

Jag var mycket kritisk till att man från regeringens sida gjorde en sådan lösning som innebar att man tog bort ett antal projekt i min region för att lösa problem i Trollhättan. Jag tror inte heller på att man når en lösning genom att man flyttar problemen.

Där har vi bland annat från vår region ägnat mycket tid åt för att påverka vår partiledning och den tidigare statsministern och regeringen så att man innan valet gick ut och sade: E 22:an ska in i planen igen.

Med det som du nu har sagt förutsätter jag att du kommer att göra exakt samma sak när det gäller alliansregeringen och påverka den så att E 22:an i dess helhet kommer in. Då kan vi också vara överens om det.

Anf. 199 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Skillnaden när vi talar om Stockholm och det kompakta motståndet som jag talade om var också att vi hade regionen. Det är de kringkommuner där det har varit folkomröstningar och där det fanns motståndare. Ni såg bara Stockholms stad som den avgörande faktorn. Vi har olika syn på detta. Jag tror fortfarande att det med en större krets hade varit ett kompakt motstånd.

Jag förstår om Krister Örnfjäder var mycket kritisk. Det måste ha varit nätter där Örnfjäder har våndats starkt när han såg att infrastrukturprojekt som egentligen var beslutade försvann. Jag önskar dig välkommen över till politiker som vill göra vägsatsningar och ge mer resurser för att vi ska få samhällsekonomiskt lönsamma projekt till stånd.

Vi kommer att göra allt vi kan för att de satsningar som måste göras också ska komma till stånd. Men låt oss slippa en sak. Låt oss slippa att vi kommer att ha en regional debatt där jag, Krister Örnfjäder och andra politiker här i Sveriges riksdag ska börja slåss för sin väg och inte lyssna på professionen och följa den tågordning som Vägverket de facto vill ha.

Det jag inte vill se är att politiker tar bort beslutade projekt som den förra regeringen gjorde. Det var en politisk styrning som var mycket förödande. Men vi kan ta varandra i hand, Krister Örnfjäder, och satsa på att vi ska få mer pengar till våra vägar. Det kan numera vara lite lättare för Örnfjäder när han slipper att dra med sig vänsterpartister och miljöpartister.

Anf. 200 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Det här med att var och en talar för sitt projekt tror jag att vi kommer att få leva med till viss del. Du är väl bekant med E 45:an och hur mycket du har talat för den under de år som vi har umgåtts i trafikutskottet. Det blir gärna så att man tar upp aktuella lokala och regionala exempel som man känner till väl. Det kan man också använda som bra argument när det gäller satsningar i Sverige i dess helhet. Det finns ingen motsättning i det. Vi har aldrig fastnat i själva sakkussionen bara för att vi har använt de exemplen. Det ska vi nog kunna klara av.

Jag vill naturligtvis ha levererat. Jag vill inte bara ha deklarerat utan också levererat. Jag kommer att hänga på under de här åren, precis som ni har gjort i olika frågor som ni har tyckt varit viktiga.

Samtidigt är jag väldigt mån om att vi får det här att hänga ihop i slutändan i den diskussionen. Jag vill att människor ska kunna vara med och påverka sin vardag. Vi kan ta trängselskatten som ett exempel. Under den här tiden som vi diskuterade folkomröstningar i Stockholm eller Stockholms län och var gränsen skulle gå hade jag telefonsamtal från mitt hemlän där folk hade synpunkter och undrade om inte de också skulle få vara med och rösta. De åkte ju också upp hit någon gång emellanåt. Jag fick faktiskt föra den typen av resonemang med dem med. Vem äger problemet? Vem får lida av de negativa konsekvenserna?

Jag kände mig ganska trygg i den argumentation som vi hade. Jag kände mig ännu tryggare när jag fick se hur resultatet blev. När ni nu har tagit det ställningstagande som ni har gjort känner jag mig också trygg. Vi var helt rätt ute från början.

Anf. 201 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Jag kunde inte låta bli att begära ordet när jag satt här och lyssnade på socialdemokrat efter socialdemokrat som pratade om detta med Citybanan. Jag tänkte att någonstans måste insikten komma om att det är en väldigt stor, viktig och komplicerad fråga vi diskuterar. Men under Christina Axelssons anförande förstod jag vad det handlar om egentligen. Det är en kampanj. Man har gjort den här stora komplicerade frågan till en kampanj som man lanserar här i dag. Jag tycker det är väldigt anmärkningsvärt att man inte tar de stora kostnadsökningar och de väldigt komplicerade miljöproblem som finns vid byggandet på allvar. Man säger: Kan ni inte nu bli lite handlingskraftiga? Och samtidigt har man själv utrett frågan i över ett decennium.

Det senaste året har det varit en enorm kostnadsökning. Man har fått de stora problem som finns presenterade för sig. Det handlar om alla de lastbilar som ska gå genom innerstaden mitt framför näsan på barnfamiljerna på väg till skola och dagis. Det handlar om avstängningar av tunnelbanan. Jag vill inte åka tunnelbana under den tid man måste stänga hela T-centralen på grund av riskerna som är förenade med byggandet. Det handlar om riskerna för grundvattennivån. Tunneln genom Hallandsåsen var komplicerad, och vi såg hur det gick. Men det här är riktigt komplicerat.

Nu har man gjort det till kampanjfråga. Det är totalt oförståeligt. Jag hade en kollega som började i landstinget förra hösten. Hennes första uppdrag var att gå på ett möte om Citybanan. Hon var helt skräckslagen när hon kom tillbaka och förstod vilka enorma belopp som det hade ändrats med sedan tidigare möte. Nästa gång hon gick på ett liknande möte hade kostnaderna ökat ännu mer. Tredje gången hon skulle dit sade hon att hon inte vågade gå dit. Hon vågade inte höra vad som sades. Det verkade inte som om det fanns någon kontroll på de här kostnaderna längre.

Om vi då väljer att se över detta och titta på om det faktiskt är det rätta kan vi i alla fall med trygghet säga att vi har gjort en grundlig undersökning av frågan.

Anf. 202 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Tack, Emma Henriksson, för att du tog upp tråden med Citybanan. Vi i den socialdemokratiska gruppen tycker att den är väldigt viktig. Eftersom jag förstår att du också bor i den här regionen, tycker jag att det är konstigt om inte du också tycker att det är viktigt att vi får en ökad kapacitet mellan Södra station och Stockholms central.

Den här frågan har utretts. Den har utretts flera gånger. Jag kan berätta att vi har haft någonting som heter Stockholmsberedningen där vi i de olika partierna har suttit tillsammans. Där har vi varit överens. Du hörde också Pia berätta att vi har varit överens om att kapaciteten på Citybanan behövs.

Det är klart att det är besvärligt. Det är alltid besvärligt när man bygger någonting i en stad där verksamhet ska pågå. Så är det. Det är ett stort projekt att göra detta, men man kan inte dra sig för det och säga att man är rädd för att gå till jobbet och för att höra hur mycket det har ökat i dag. Det är just det som vi politiker måste våga ta ansvar för. Frågan är utredd. Att ni nu skjuter på det kommer inte att göra det billigare.

Det är ganska dyrt när det inte fungerar också. Jag vet inte om Emma läste i tidningarna om den 1 november, dagen då pendeltåg, tunnelbanan och det mesta stod still. Den kostade stockholmarna 5 miljarder påstods det. Jag kan inte gå i god för de beräkningarna. Jag frågade utredningstjänsten hur de har räknat ut det. Det är väldigt dyrt att inte göra någonting också. Och gör man det under lång tid blir det fruktansvärt dyrt.

Om Emma Henriksson tycker att det här med tredje spåret är så bra, varför kampanjade inte Kristdemokraterna för det i valrörelsen? Varför sade ni ingenting?

Anf. 203 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag behövde faktiskt inte läsa i tidningen om den 1 november. Jag stod på pendeltåget, ett av alla de pendeltåg som var en timme och tjugo minuter försenade. Jag upplevde det i realtid.

Det är klart att det kostar när man inte gör någonting. Men det kostar också om man gör fel saker och om det är så att vi får en ännu större kostnadsexplosion. Om det är så att man, när man är halvvägs in i byggtiden, kommer fram till att det inte fungerar alls blir det ännu dyrare.

Jag säger inte att den ena lösningen är bättre än den andra, men jag säger att vi måste veta att det här är det rätta innan vi sätter i gång på allvar. Det finns för mycket osäkerhet i dag för att vi faktiskt ska kunna säga att det här är det rätta. Ni tar inte varningsklockorna på allvar, och det gör mig bekymrad.

Anf. 204 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Vi tar alla varningsklockor på allvar, Emma Henriksson. Vi har tittat på den här frågan. Vi har vänt den både framlänges och baklänges. Vi har tittat om det räcker med ett tredje spår i ytläge. Nej, det gör inte det om vi ska bygga för framtiden. Du vet liksom jag, Emma Henriksson, att vi inte har fått någon ökad spårkapacitet genom getingmidjan sedan 1871. Nu har vi 2006. Vi måste bygga för framtiden. Då måste man bygga för att åtminstone klara den kapacitetsökning som vi nu kan se att vi kommer att behöva.

Det kommer att behöva göras mycket. Man behöver laga växlar och se till att spår är öppna när det blir kallt och så vidare. Jag lyckades inte åka med pendeltåget eftersom de hade slutat gå den 1 november. Jag stod vid Fruängens station i tre och en halv timme och väntade på en buss som kom så småningom. Det kan vi orda om.

Det kostar att inte göra någonting. Nu är det Moderaterna som har bollen. Det är Moderaterna som har bollen här i riksdagen och i regeringen. Det är Moderaterna som har bollen i landstinget. Det är Moderaterna som har bollen i Stockholms stad. Jag förutsätter att ni, precis som Kristina Axén Ohlin, tycker att det enda vettiga just nu är att fortsätta detta bygge som man redan har påbörjat och som man har varit överens om.

Jag tycker att det är mycket märkligt att man nu gör den här kovändningen. Det är det som vi ska kampanja om och berätta för väljarna runtom i länet och staden. Det är den här kovändningen som Moderaterna faktiskt har gjort nu i spetsen på den borgerliga regeringen.

Anf. 205 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag kan inte låta bli att fortsätta att fascineras. Vi är överens. Och det är precis som Christina Axelsson säger att det är vi som har bollen, och då är det inte Moderaterna själva, utan det är vi i alliansen som har bollen. Vi har bollen i riksdagen, landstinget och Stockholms stad. Vi har kommit fram till att det är viktigt att man tar ett steg tillbaka, stannar upp och ser vad som är bäst.

Ni är väldigt noga med att det ska läggas in en hög växel. Men under det decennium som ni har haft möjligheten har ni inte gjort något.

Jag hoppas att ni också, när ni går ut och berättar, faktiskt också berättar om alla de problem som kan uppstå, för dem vet jag att väljarna i Stockholms län inte känner till. De känner inte till alla problemen med de lösningar som vi diskuterar.

Vi i alliansen är helt och hållet överens om att det måste komma till en långsiktigt hållbar lösning som ger den kapacitet som behövs långsiktigt. Men vi är också beredda att faktiskt ta det beslutet med väldigt mycket eftertänksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 december.)

12 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Proposition

2006/07:27 Begreppet nettoomsättning i bokföringslagen och årsredovisningslagen

Justitieutskottets betänkande

2006/07:JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Kulturutskottets betänkande

2006/07:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Skatteutskottets betänkanden

2006/07:SkU2 Genomförande av ändringar i fusionsdirektivet

2006/07:SkU3 Kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb samt andra skattefrågor

2006/07:SkU5 Anpassningar av energibeskattningen till energiskattedirektivet, m.m.

2006/07:SkU6 Ändringar i dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och Österrike

13 § Anmälan om interpellationer

Prot. 2006/07:37
11 december

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 8 december

2006/07:149 Pm om utnämningmakten

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

den 11 december

2006/07:150 EU och alkoholen

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:151 Reservofficerare i internationella insatser

av *Allan Widman* (fp)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:152 Beredning av regeringsärenden

av *Berit Andnor* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:153 Utbyggnad av E 6:an mellan Trelleborg och Vellinge i Skåne

av *Anders Hansson* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:154 Rätten till rättvis prövning för terroristmisstänkta

av *Alice Åström* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 december.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 8 december

2006/07:330 Hivambassadörens arbete

av *Ewa Björling* (m)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:331 Redovisning av deltidsarbetslösheten i den officiella statistiken

av *Esabelle Reshdouni* (mp)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:332 Film- och medieutbildning vid Högskolan Väst

av *Ingemar Vänerlöv* (kd)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

Prot. 2006/07:37
11 december

2006/07:333 Personal inom psykiatri
av *Margareta Cederfelt* (m)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:334 Organdonationer
av *Margareta Cederfelt* (m)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:335 Förnyat försök med en diplomatisk delegation till Väst-sahara

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:336 Granskning av om åsiktsregistrering förekommer
av *Alice Åström* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 11 december

2006/07:337 Regeringens katastrofberedskap
av *Cecilia Widegren* (m)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:338 Straffrabatt
av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:339 Införande av brottet grovt sexköp
av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 december.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 8 december

2006/07:233 Läget i Baskien och den pågående fredsprocessen
av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:252 Fängslande av politisk opposition i Singapore
av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:261 Varaktig fred i Mellanöstern
av *Anne Ludvigsson* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 december.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 8 § anf. 32 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 77 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 123 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med anf. 157 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Meddelande om val.....	1
4 § Anmälan om val av ordförande och vice ordförande i Europarådets svenska delegation.....	1
5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	1
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
7 § Förnyad bordläggning.....	3
8 § Försvaret samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2007	3
Försvarsutskottets betänkande 2006/07:FöU1	3
Anf. 1 ISABELLA JERNBECK (m)	3
Anf. 2 ULRICA MESSING (s).....	4
Anf. 3 GUNILLA WAHLÉN (v).....	5
Anf. 4 PETER RÅDBERG (mp).....	8
Anf. 5 ULRICA MESSING (s) replik.....	10
Anf. 6 PETER RÅDBERG (mp) replik	11
Anf. 7 ULRICA MESSING (s) replik.....	11
Anf. 8 PETER RÅDBERG (mp) replik	11
Anf. 9 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	12
Anf. 10 PETER RÅDBERG (mp) replik	12
Anf. 11 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	12
Anf. 12 PETER RÅDBERG (mp) replik	12
Anf. 13 ROLF GUNNARSSON (m)	13
Anf. 14 PETER RÅDBERG (mp) replik	17
Anf. 15 ROLF GUNNARSSON (m) replik	17
Anf. 16 PETER RÅDBERG (mp) replik	17
Anf. 17 ROLF GUNNARSSON (m) replik	18
Anf. 18 ULRICA MESSING (s) replik.....	18
Anf. 19 ROLF GUNNARSSON (m) replik	18
Anf. 20 ULRICA MESSING (s) replik.....	19
Anf. 21 ROLF GUNNARSSON (m) replik	19
Anf. 22 STAFFAN DANIELSSON (c)	20
Anf. 23 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	23
Anf. 24 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	23
Anf. 25 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	24
Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	24
Anf. 27 ALLAN WIDMAN (fp).....	25
Anf. 28 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	28
Anf. 29 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m).....	29
Anf. 30 ULRICA MESSING (s) replik.....	32
Anf. 31 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	32
Anf. 32 ULRICA MESSING (s) replik.....	33
Anf. 33 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	33

Anf. 34 PETER RÅDBERG (mp) replik.....	34
Anf. 35 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	34
Anf. 36 PETER RÅDBERG (mp) replik.....	34
Anf. 37 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	34
Anf. 38 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	35
Anf. 39 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	35
Anf. 40 GUNILLA WAHLÉN (v) replik.....	36
Anf. 41 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	36
Anf. 42 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	36
Anf. 43 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m) replik.....	37
Anf. 44 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	37
Anf. 45 ANNICKA ENGBLOM (m).....	37
Anf. 46 PETER JONSSON (s).....	39
Anf. 47 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	40
Anf. 48 PETER JONSSON (s) replik.....	41
Anf. 49 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	41
Anf. 50 PETER JONSSON (s) replik.....	42
(Beslut skulle fattas den 13 december.).....	42
9 § Migration.....	43
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU2.....	43
Anf. 51 GÖTE WAHLSTRÖM (s).....	43
Anf. 52 KALLE LARSSON (v).....	45
Anf. 53 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	48
Anf. 54 KALLE LARSSON (v) replik.....	49
Anf. 55 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	49
Anf. 56 KALLE LARSSON (v) replik.....	50
Anf. 57 BODIL CEBALLOS (mp).....	51
Anf. 58 KALLE LARSSON (v) replik.....	53
Anf. 59 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	54
Anf. 60 KALLE LARSSON (v) replik.....	54
Anf. 61 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	55
Anf. 62 MIKAEL CEDERBRATT (m).....	55
Anf. 63 KALLE LARSSON (v) replik.....	56
Anf. 64 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik.....	57
Anf. 65 KALLE LARSSON (v) replik.....	57
Anf. 66 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik.....	58
Anf. 67 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	58
Anf. 68 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik.....	59
Anf. 69 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	59
Anf. 70 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik.....	60
Anf. 71 FREDRICK FEDERLEY (c).....	60
Anf. 72 KALLE LARSSON (v) replik.....	62
Anf. 73 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	62
Anf. 74 KALLE LARSSON (v) replik.....	63

Anf. 75 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	64
Anf. 76 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	64
Anf. 77 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	65
Anf. 78 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	66
Anf. 79 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	66
Anf. 80 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	67
Anf. 81 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	67
Anf. 82 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	68
Anf. 83 FREDRICK FEDERLEY (c) replik.....	68
Anf. 84 FREDRIK MALM (fp).....	69
Anf. 85 KALLE LARSSON (v) replik.....	71
Anf. 86 FREDRIK MALM (fp) replik.....	72
Anf. 87 KALLE LARSSON (v) replik.....	72
Anf. 88 FREDRIK MALM (fp) replik.....	73
Anf. 89 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	74
Anf. 90 FREDRIK MALM (fp) replik.....	74
Anf. 91 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	75
Anf. 92 FREDRIK MALM (fp) replik.....	75
Anf. 93 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	76
Anf. 94 FREDRIK MALM (fp) replik.....	76
Anf. 95 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	77
Anf. 96 FREDRIK MALM (fp) replik.....	77
Anf. 97 LARS GUSTAFSSON (kd).....	78
Anf. 98 KALLE LARSSON (v) replik.....	79
Anf. 99 LARS GUSTAFSSON (kd) replik.....	80
Anf. 100 KALLE LARSSON (v) replik.....	80
Anf. 101 LARS GUSTAFSSON (kd) replik.....	81
Anf. 102 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	81
Anf. 103 KALLE LARSSON (v) replik.....	84
Anf. 104 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	85
Anf. 105 KALLE LARSSON (v) replik.....	85
Anf. 106 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	86
Anf. 107 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	86
Anf. 108 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	87
Anf. 109 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik.....	88
Anf. 110 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	88
Anf. 111 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	89
Anf. 112 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	89
Anf. 113 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	90
Anf. 114 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	90
Anf. 115 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m).....	91
Anf. 116 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	93
Anf. 117 TREDJE VICE TALMANNEN.....	93
Anf. 118 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	93
Anf. 119 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik.....	93
Anf. 120 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	93
(Beslut skulle fattas den 13 december.).....	93

kriminalvårdslagstiftning..... 94

11 december

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU4 94

(Beslut skulle fattas den 13 december.) 94

11 § Kommunikationer..... 94

Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU1 94

Anf. 121 EMMA HENRIKSSON (kd)..... 94

Anf. 122 ANDERS KARLSSON (s)..... 95

Anf. 123 PETER PEDERSEN (v)..... 98

Anf. 124 KARIN SVENSSON SMITH (mp)..... 101

Anf. 125 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m)..... 104

Anf. 126 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 106

Anf. 127 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 107

Anf. 128 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 107

Anf. 129 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 108

Anf. 130 ANDERS KARLSSON (s) replik 108

Anf. 131 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 109

Anf. 132 ANDERS KARLSSON (s) replik 109

Anf. 133 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 110

Anf. 134 PETER PEDERSEN (v) replik..... 110

Anf. 135 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 111

Anf. 136 PETER PEDERSEN (v) replik..... 111

Anf. 137 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik 112

Anf. 138 SVEN BERGSTRÖM (c)..... 113

Anf. 139 ANDERS KARLSSON (s) replik 116

Anf. 140 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 116

Anf. 141 ANDERS KARLSSON (s) replik 117

Anf. 142 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 117

Anf. 143 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 118

Anf. 144 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 118

Anf. 145 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 119

Anf. 146 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 119

Anf. 147 PETER PEDERSEN (v) replik..... 120

Anf. 148 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 121

Anf. 149 PETER PEDERSEN (v) replik..... 121

Anf. 150 SVEN BERGSTRÖM (c) replik 122

Anf. 151 CHRISTER WINBÄCK (fp)..... 122

Anf. 152 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 125

Anf. 153 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik 125

Anf. 154 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik 126

Anf. 155 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik 126

Anf. 156 PETER PEDERSEN (v) replik..... 126

Anf. 157 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik 127

Anf. 158 PETER PEDERSEN (v) replik..... 127

Anf. 159 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik 128

Anf. 160 ANDERS KARLSSON (s) replik 128

Anf. 161 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik 129

Anf. 162 ANDERS KARLSSON (s) replik 129

Anf. 163	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	130
Anf. 164	ANNELIE ENOCHSON (kd)	130
Anf. 165	PETER PEDERSEN (v) replik	133
Anf. 166	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	133
Anf. 167	PETER PEDERSEN (v) replik	134
Anf. 168	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	135
Anf. 169	ANDERS KARLSSON (s) replik	135
Anf. 170	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	135
Anf. 171	ANDERS KARLSSON (s) replik	136
Anf. 172	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	136
Anf. 173	PIA NILSSON (s)	137
Anf. 174	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	139
Anf. 175	PIA NILSSON (s) replik	140
Anf. 176	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	140
Anf. 177	PIA NILSSON (s) replik	141
Anf. 178	STEN NORDIN (m)	141
Anf. 179	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	144
Anf. 180	STEN NORDIN (m) replik	145
Anf. 181	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	145
Anf. 182	STEN NORDIN (m) replik	145
Anf. 183	ANDERS KARLSSON (s) replik	146
Anf. 184	STEN NORDIN (m) replik	146
Anf. 185	ANDERS KARLSSON (s) replik	147
Anf. 186	STEN NORDIN (m) replik	147
Anf. 187	PIA NILSSON (s) replik	148
Anf. 188	STEN NORDIN (m) replik	148
Anf. 189	PIA NILSSON (s) replik	148
Anf. 190	STEN NORDIN (m) replik	149
Anf. 191	CHRISTINA AXELSSON (s)	149
Anf. 192	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	150
Anf. 193	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	151
Anf. 194	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	151
Anf. 195	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	151
Anf. 196	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	152
Anf. 197	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik	153
Anf. 198	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	153
Anf. 199	JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik	154
Anf. 200	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	154
Anf. 201	EMMA HENRIKSSON (kd)	155
Anf. 202	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	155
Anf. 203	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	156
Anf. 204	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	156
Anf. 205	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	157
	(Beslut skulle fattas den 13 december.)	157
12 §	Bordläggning.....	157
13 §	Anmälan om interpellationer	158
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	158
15 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	159

Tryck: Elanders, Vällingby 2007